ROMANAS

Herkus Kunčius

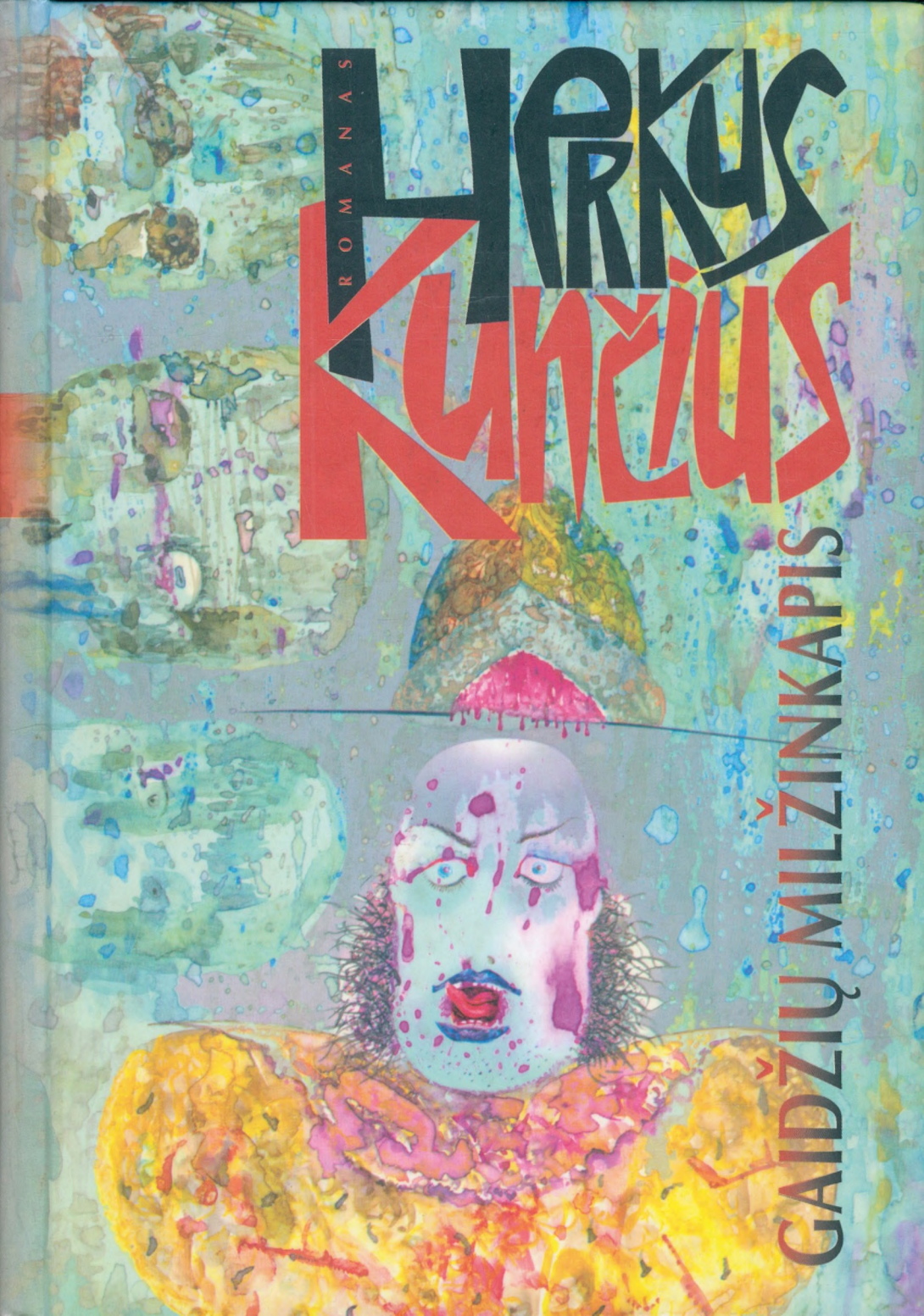

GAIDŽIŲ MILŽINKAPIS

GAIDŽIŲ MILŽINKAPIS

ROMANAS

Herkus Kunčius
CHARTBOOK • VILNIUS

UDK 888.2-3
Ku-179

Herkus Kunčius
GAIDŽIŲ MILŽINKAPIS
Romanas

Leidžiama remiant LR kultūros ministerijai

© Herkus Kunčius, 2004
© Dizainas, Alfonsas Žvilius, 2004
© Charibdė, 2004
Visos teisės saugomos

Redaktorius Justinas Kubilius
Maketavo Darius Kubilius

Išleido Charibdės leidykla
Kedrų g. 6-401, Vilnius

Spausdino AB Spindulys
Gedimino g. 10, Kaunas
Užsakymas 4.80

ISBN 9986-745-83-7

Jau saulelė atkopdama budino svietą
Ir žiemos šaltos triūsus pargriaudama juokės.
šalčių pramonės su ledais sugaišti pagavo,
Ir putodams sniegs visur į nieką pavirto.
Tuo laukus orai drungni gaivindami glostė
Ir žoleles visokias iš numirusių šaukė.

Prologas

Jūra.

""Ir senis su žiūronais.

Ant kranto.

Birželio pabaiga.

Galbūt...

Nesiseka. Sunku ant širdies. Apniukę. Nieko su tais žiūronais per tokį orą nepamatysi. Vargina akis. Ryškumas... Bet jie įprasti, jau daug metų tarnauja.

Širdies permušimai.

Akmuo.

Štai – vaikinas.

Širdie – nurimk!

Išties.

Dabar palauk, palauk, mano berneli!

Ateik, ateik arčiau... Iš pradžių nuvarginsiu tau rankas, o vėliau ir smegenis. Po to dar pažiūrėsime...

Širdie, laikykis, mano širdie!..

I skyrius

Vis dažniau įsišiepdavo smalsi saulutė.

Atodrėkis.

Nerūpestingai varvėjo.

Pavasaris į kraštą atėjo anksčiau nei tikėtasi. Nors senoliai pranašavo, kad atšils tik balandžio pabaigoje, tačiau jie ir vėl apsiriko: vasario viduryje upė jau nešė ledus.

Sniegas tirpo. Visur pažliugo. Šaligatviais ir gatvėmis tekėjo vandens upeliai. Klastingi varvekliai, kantriai nuo stogų tykantys aukų, taip ir taikėsi atitrūkti ir kiaurai persmeigti neatidesnius.

Žmonės ėmė vengti vaikščioti gatvėmis. Bijojo. Tik būtinybės verčiami perbėgdavo iš vieno pastato į kitą, o jei eidavo, tai tik pasieniais, labai labai atsargiai ir apdairiai. Deja, dažnai ir atsargumas neišgelbėdavo.

Miestas ištuštėjo.

Apmirė.

Vis rečiau galėjai pamatyti arklį, automobilį, šunų kinkinį. Kavinių, barų, teatrų, kinų beveik niekas nebelankė. Susirūpinę rikšos niurnėjo, kad dar vienas toks ankstyvas pavasaris ir jų kuklus verslas amžiams žlugs.

Upė, pleištu skirianti sostinę į dvi dalis, nejučia tapo miestiečių traukos centru – pagrindine rimties ir pasilinksminimų vieta. Čia buvo saugiausia – anei vieno pavojingo varveklio.

Ir išties pramogų bei išgyvenimų čia nestigo.

Nepritaikyta laivybai upė tartum atgijo. Suklestėjo. Gyvenimas joje ir prie jos ėmė virte virti. Lyg atsidėkodama už žmonių dėmesį, ji, regis, patvino ir dar srauniau ėmė iš dėkingumo tekėti.

Drąsiausi tarnautojai ir darbininkai, atsisakę troleibusų, elnių, taksi ir rikšų paslaugų, dabar strikteldavo nuo kranto ant ledo lyčių ir, nešami sraunios upės srovės ar irdamiesi

prieš ją, skubėdavo rytais į savo tarnybas. Kiti žmonės šiaip pramogaudavo ant lyčių laisvalaikiu: pertraukų metu užkandžiavo, po darbo iškylaudavo, kiti – mylėdavosi, rašė disertacijas, kūrė apysakas, svajodavo, melsdavosi, deklamavo eiles.

Stabili ledo lytis tapo pagrindine susisiekimo priemone ir prasmingo laiko praleidimo vieta.

Plaukiančius ant didesnių ar mažesnių lyčių galima buvo pamatyti ir respektabilius finansininkus, ir kuklius klerkus, barzdotus akademikus ir rūpestingas aukles su vaikais, medituojančius šventikus su kryžiais ir stropius moksleivius, išsiblaškiusius pensininkus ar net asocialias šeimas. Pasitaikydavo ir vienas kitas recidyvistas. Stovėdami ir pasiirdami kartimis muzikalesni upeiviai linksmai dainuodavo, atletiškesni mojo, azartiškesni, sutartinai krykštaudami, lenktyniaudavo vienas su kitu, dažnai susidurdavo, mandagiai atsiprašydavo, kartais formaliai pakovodavo, išsikeikdavo, o neretai – neišlaikydavo pusiausvyros ir apsiversdavo. Skęsdavo lediniame vandenyje. Kažką šūkteldavo.

Prigerdavo.

Smalsuolių plikame krante taip pat nestingo. Abu upės šlaitai nuo ryto iki vėlumos buvo sėte nusėti aistringų žiūrovų. Kartais – sausakimšai. Jie, šildydamiesi prie laužų ir alkoholiniais gėrimais, visaip ragindavo lenktyniaujančius. Skatindavo čia pat sukurtomis skanduotėmis, negailėdavo vertingų patarimų, užjausdavo skęstančius.

Apsukresni rengdavo vadinamuosius kapitonų totalizatorius, mičmanų varžybas, įvairias locmanų loterijas, jungų lažybas, kurių metu, statant už vieną ar kitą upeivį, galima buvo nemenkai išlošti. Kai kurie, be jokios abejonės, prasilošdavo ir iš nevilties skandindavosi toje pačioje upėje, suteikdami žiūrovams dar vieną džiaugsmo akimirką.

Galbūt todėl tą pavasarį ypač pagausėjo skenduolių. Vos

pradėjus aušti, nuo tilto prie užtvankos juos iš upės kabliais išgriebdavo speciali tarnyba – bebaimiai gelbėtojai su skafandrais. Vėliau skenduolius sukraudavo į mašinas ir atvežtavo į naująjį miesto centrą. Juokingai išpampusius upeivių kūnus eilėmis suguldydavo krantinėje, kad giminės, draugai ir artimieji galėtų juos pažinti, o pažinę – parsiplukdytų namo.

Tai buvo dar viena pavasarinė pramoga.

Nesibaigiančiomis virtinėmis asfaltuota krantine traukdavo pasipuošę žmonės, smalsiai apžiūrinėdavo pamėlusius negyvėlius, vartydavo juos, karštai komentuodavo, vertindavo, prisiminę vieną ar kitą matę drąsiai plaukus vakar, užvakar, prieš savaitę. Nestigo ir ašarų, gilesnių išgyvenimų ar operetinės patetikos.

Išguldyti skenduolių kūnai krantinėje neužsibūdavo, atsirasdavo naujų, tartum patvirtinančių amžinąją gamtos ir gyvenimo kaitą.

Tą rytą nubudusio miesto dangus buvo giedras, vaiskutėlis ir toks mėlynas, kad, atrodė, jis šaiposi iš nugalėtos žiemos.

Krantinėje rinkosi nekantriausi aistruoliai, kiti dar nuo vakar tyloje laukė skenduolių.

Upė smagiai varė savo vandenis ir lytis, ant kurių jau stovėjo labiausiai bijantys pavėluoti į darbus.

Raumeningi gelbėtojai iš sunkvežimio krovė neatpažintus kūnus. Rūšiavo pagal lytį, amžių, eventualią profesiją, socialinę padėtį. Tvarkingai, kur sausiau, eilėmis guldė krantinėje.

II skyrius

Tualete įkyriai šniokštė vanduo.

Vėl ta plūdė, susinervino Svajūnas Kudrešovas ir jau taikėsi kumščiu trenkti į sieną, tačiau susilaikė, įveikė save.

Vyriškis pasiraitojo rankoves ir palinko prie porcelianinio bakelio.

– Kurva, – neapsidžiaugė.

Svajūnui Kudrešovui, neseniai atšventusiam keturiasdešimtmetį, neduotum daugiau dvylikos, atrodė ne pagal metus jaunas. Išvaizdus vyriškis buvo puikios formos: doro veido, gerų akių. Įgimta dauno liga nesutrukdė jam laisvalaikiu domėtis rytų kovos menais bei trigonometrija ir baigti prestižinį universitetą. Čia, Alma Mater, apsigynęs magistro laipsnį, jis tapo diplomuotu tarptautinės teisės specialistu. Prasidėjo stulbinanti karjera.

Svajūnas Kudrešovas, dar studijų laikais fakultete garsėjęs įgimta inteligencija, taktu, plačiu akiračiu bei fenomenaliais gebėjimais, kryptingai kopė diplomato karjeros laiptais: dirbo nuobodų konsulinį darbą, kantriai tarnavo ekonomikos patarėju, laikinuoju gynybos atašė, gavo antrojo, vėliau pirmojo sekretoriaus laipsnį. Netrukus turėjo būti paskirtas ambasadoriumi, tačiau sutrukdė piktos apkalbos, bjaurios intrigos, neįtiko kažkam. Pavyduoliai ir priešai savo pasiekė, Svajūnas Kudrešovas buvo atšauktas iš diplomatinės misijos neva kaip neatitinkantis šalies įvaizdžio. Įsižeidė žmogus. Kurį laiką grįžęs namo valkatavo iš nuoskaudos, uostė, gėrė, stūmėsi, tačiau negalėjo išsėdėti be darbo. Įstabus analitiko protas atvedė jį į žvalgybą.

Čia jis buvo deramai sutiktas ir įvertintas.

Slapta perėjęs sieną, Svajūnas Kudrešovas netrukus atsidūrė ne visada geranoriškoje kaimyninėje valstybėje, buvo rezidentas. Jis užsiiminėjo ne tik politiniu, ekonominiu, bet ir pramoniniu, biologiniu, kultūriniu špionažu. Viskas šiam žvalgui buvo įdomu. Viską jis norėjo išbandyti. Pats.

Ne vienerius ir ne dvejus metus užsienio specialiosios tarnybos nesėkmingai gaudė gudrų rezidentą Svajūną Kud-

rešovą. Net labiausiai prityrę kontržvalgybininkai negalėjo įtarti, jog šis nenormaliai į viršugalvį smailėjančia galva apsimyžęs elgeta prie Kazanės stoties yra ieškomiausias postsovietinėje erdvėje šnipas – gyva žvalgybos legenda.

O apdairusis Svajūnas Kudrešovas, prisidengęs pilku Pipesku slapyvardžiu, uoliai dirbo: rinko duomenis, sistemino, analizavo, darė toli siekiančias išvadas, teikė rekomendacijas. Apsimetęs protiškai neįgaliu, sukūrė platų informatorių tinklą. Jo perduodami į Centrinę žvalgybos valdybą duomenys buvo neįkainojami. Jie padėjo užkirsti kelius daugeliui diversijų, provokacijų, sabotažų. Vertingas žvalgas buvo apdovanotas ne vienu ordinu, medaliu, anksčiau laiko jam suteiktas pulkininko leitenanto laipsnis. Tačiau Svajūnui Kudrešovui ne tokie svarbūs buvo antpečiai ir blizgučiai, jį domino pats žvalgybos procesas.

Azartiškai Svajūnas Kudrešovas verbavo gatvėse, liftuose, skveruose, parkuose, prie fontanų – bankininkus ir deputatus, taros supirkėjus, cirko artistus ir pramonininkus, jaunavedžius ir bufetininkes. Papuolę į jo gražbylystės tinklus – neišsigelbėdavo, atsidavę imdavo dirbti žvalgui Pipesku. Niekas iš rezidentų šalies žvalgyboje negalėjo pasigirti tokiu ilgu agentų sąrašu.

Kelis kartus Svajūnas Kudrešovas pateko į susišaudymą, buvo sužeistas, kontūzytas. Po to, pasak neoficialių šaltinių, ėmė keistai elgtis: per pilnatį slapstydavosi po lova, tarėsi esąs laisvasis vėjas, vadino save dragūnu Viesulu, išgelbėjusiu Krokuvą. Taip ir pasirašydavo po šifruotėmis.

Persitempė.

Centrui teko atšaukti rezidentą.

Daug pastangų padėjo kolegos, kol surado dragūną Viesulą – pulkininką leitenantą Kudrešovą. Teko žvalgą neskausmingai užmigdyti.

Slapta, automobilio bagažinėje, jis buvo pergabentas į Tėvynę. Kaip didvyris gydytas stacionare ir ambulatoriškai. Po to, giliai apgailestaujant ir su iškilmėmis, komisuotas, paskiriant jam kambario butą, vardinį ginklą, automobilį ir generolišką rentą.

Tai buvo didelė moralinė trauma stebuklingai pagijusiam Svajūnui Kudrešovui. Jis jautėsi pajėgus atlikti dar ne vieną painesnę užduotį. Veržte veržėsi uostyti, šniukštinėti, persekioti. Deja, visi prašymai grąžinti jį į žvalgybą buvo neišgirsti. Be atsako. Niekas nenorėjo patikėti kartą sunegalavusiu dragūnu Viesulu, vėl tapusiu Svajūnu Kudrešovu, visi tuo metu žvalgyboje bijojo atsakomybės, net ir pats...

Kitas žmogus gal būtų puolęs į depresiją ar išprotėjęs, tačiau tik ne dimisijos pulkininkas leitenantas Svajūnas Kudrešovas. Jis, jausdamas, kad turi sukaupęs nemažai patirties ir žinių, ėmėsi privataus detektyvo amato. Tiesa, užduotys, kurias jis atlikdavo, buvo nevertos jo kvalifikacijos, tačiau senas žvalgas Pipesku, Svajūnas Kudrešovas, nesiskundė: sekė neištikimas žmonas, skundė vaikus, išmušinėjo skolas, daug fotografavo.

Svajūnas Kudrešovas baigė taisyti plūdę. Vanduo jau nebetekėjo. Kelis kartus dar pabandė nuleisti, viskas gerai.

– Pizdauskas, – linksmai tarė ir nusišlapino į šalia stovėjusį stiklainį.

Patenkintas atliktu darbu Svajūnas Kudrešovas išsidrėbė fotelyje. Apžvelgė asketišką viengungio kambarį, kuriame buvo miegamasis, detektyvo biuras, sandėlys, operacinė, portatyvinis šiltnamis, svetainė ir sporto salė. Jokių nereikalingų daiktų: tik dvigulė sofa-lova, stalas, samuraujaus kardas, palmė, du foteliai, keturiolika įvairių treniruoklių, povo plunksnų puokštė, žnyplės, kirvis, fikusas, dvipūdė, muzikinis centras, šluota, kelios begonijos ant palangės, kompiuteris, tulpių svogūnėliai,

spinta, lūšies iškamša, šaldiklis, sieninis laikrodis, dantų protezas, šiek tiek daržovių po plėvele, kilimas, spąstai žiurkėms, gitara, kelios žvakidės, sesers nuotrauka...

Taip, sesuo... Svajūnas pažvelgė į portretą. Iš jo žvelgė cerebriniu paralyžiumi serganti moteris.

Kaip viskas gerai susiklostė, pagalvojo Svajūnas Kudrešovas, prisiminęs kuklias vakar dienos laidotuves: jis, karstas, daugiau nieko. Išties šįryt jis jautėsi laisvas, nebevaržomas, nepriklausomas, galėjo kvėpuoti pilna krūtine. Nebeteks jam girdėti amžinų sesers nusiskundimų, grasinimų nusižudyti. Nuo pat vaikų prieglaudos laikų, kur našlaičiais augo drauge su seserimi, jis girdėjo nesibaigiančias aimanas, dejones. Sesuo, simuliantė Elvyra Kukulskienė, nuolat priekaištaujančiu žvilgsniu gąsdindavo Svajūną nebegyvensianti, pasikarsianti, amžiams užmigsianti. Skaudu buvo. Paskutiniais mėnesiais, jai susidomėjus astromineralogija, gyvenimas drauge tapo beveik nepakeliamas. Tačiau prieš keletą dienų nusišypsojo laimė: Elvyra Kukulskienė, atsitiktinai iškritusi pro langą, užduso sniego pusnyje. Laimingai viskas išsisprendė, reziumavo Svajūnas Kudrešovas.

Svajūnas Kudrešovas nusišypsojo.

Švilpaudamas pašoko iš fotelio.

Visada, kai apninka gera nuotaika, jis klausosi šalies himno. Štai ir dabar paleido archyvinį įrašą.

Lytiškai mišrus choras ėmė nuosekliai pasakoti: kas yra Tėvynė, kokia ji, iš kur semiasi stiprybės, kuriuo keliu visi privalo eiti, ką daryti, vardan ko tai daryti etc.

Svajūnas Kudrešovas giesmės klausėsi susidomėjęs, lyg pirmą kartą girdėtų. Klausydamasis išmintingų žodžių, jis vėl sau prisiekė, kad gyvenime elgsis būtent taip, kaip ir siūlo choristai: semsis iš praeities stiprybės, bus doras, naudingai dirbs šviesoje.

Pasibaigus giesmei Svajūnas Kudrešovas jau taikėsi vėl ją išklausyti, tačiau nelauktai prie durų kažkas paskambino.

– Bliat, – atsiduso Svajūnas Kudrešovas ir patraukė durų link. Šį ankstų rytą jis nieko nelaukė.

Atidaręs duris Svajūnas Kudrešovas išvydo juodą stulpą iki lubų. Kai prisimerkė ir geriau prieblandoje įsižiūrėjo, suprato, kad tai nežema moteris su čadra, gal kokiu pusmetriu už jį patį aukštesnė.

– Dievas viską gali, – prikimusiu balsu tarė nekviestoji.

– Jis negali daryti nesąmonių, – atkirto Svajūnas. – Užeikit, – įleido vidun.

Moteris galva atsitrenkė į staktą. Atrodo, skausmo nepajuto, nes svirduliuodama bei pasiramstydama į sienas žaibiškai greitai susirado fotelį ir neprašyta žlegtelėjo į jį.

Kitą toks vizitas būtų nustebinęs, tačiau buvęs žvalgas Svajūnas Kudrešovas jau seniai niekuo nesistebėjo, įprato į viską žiūrėti šaltai, racionaliai, be išankstinės nuostatos. Vos pradėjus verstis privataus detektyvo amatu, jį ėmė lankyti keisčiausi tipai: vienas snarglius prisistatė Krištoliniu žmogumi, besirūpinančiu savo skaidrumu, kitas pasivadino Tėvynės Varpu, bijančiu įskilti, dar vienas atėjo su pasiūlymu susigiminiuoti, o kai Svajūnas paklausė, kokiu pagrindu, atšovė: tavo senelė ir mano senelė – abi moterys.

– Kuo galiu būti naudingas? – pasiteiravo Svajūnas Kudrešovas ir užsidėjo tamsius akinius, kad solidžiau atrodytų.

Žmogysta tylėjo.

Patirtis Kudrešovui sufleravo, kad neverta viešnios daugiau klausinėti, pati prabils. Laukdamas to momento ir nenorėdamas tuščiai švaistyti laiko, detektyvas Svajūnas ėmėsi asmeninės higienos: pradėjo rauti iš nosies plaukus.

– Esu dailioji čiuožėja, – po kurio laiko prašneko moteris. Svajūnas Kudrešovas nusiėmė akinius, pakėlė akis ir įsmeigė

į ją skvarbų dauno žvilgsnį. Čadra, slepianti moters veidą, subangavo.

– Ledo rūmai kitoje upės pusėje, – ne itin draugiškai tarė. Kudrešovas ėmė žaisti paskutiniuoju plauku nosiaryklėje.

– Netrukus Pasaulio taurė, – toliau kimiai kalbėjo paslaptingoji. – Ketinu dalyvauti. Ne viena.

– Painus reikalas.

Moteris apsimetė neišgirdusi Svajūno Kudrešovo replikos.

– Dingo mano partneris, – tęsė viešnia. – Žydrūnas Azguridis. Jau trejetą dienų nei namuose, nei treniruotėse nesirodo.

– Nežinau tokio čiuožėjo, – prisipažino Kudrešovas.

– Mes debiutantai – religiškai mišri pora, – paaiškino.

– Aš ir sakau: painus reikalas, – pakartojo.

Svajūnas Kudrešovas pakilo ir ėmė nervingai vaikščioti po kambarį.

Sustojo.

Atitraukė užuolaidą. Pažvelgė pro keturiasdešimt trečio aukšto langą: upė, upė, upė...

Vandens vaizdas Svajūną Kudrešovą nuramino. Jis susikaupė. Įtempė analitiko protą.

Prašviesėjo.

Dabar detektyvas akivaizdžiai regėjo, su kokiais sunkumais jam tektų susidurti tiriant čiuožėjo Žydrūno Azguridžio dingimo aplinkybes. Baisu: priemiesčių mafija, narkotikai, reketas, kontrabanda, korupcija, nešvarūs pinigai, paini giminystė. Čia, be jokios abejonės, buvo įpainiota ir politika, aukščiausi valdžios sluoksniai.

– Gal jį paėmė į kariuomenę? – dėl viso pikto pasiteiravo Kudrešovas.

– Neįmanoma, jo viena koja trumpesnė. ...Jūs turite mums padėti, – staiga susigraudino ir ėmė maldauti moteris.

– Kodėl nesikreipėte į policiją?

– Jie paieška tik po mėnesio gali paskelbti, o kur dar visokie formalumai, apklausos, protokolai, popieriai. Patikėkit, jei ne Pasaulio taurė, jei ne tas projektas... Aš negaliu čiuožti, aš negaliu be partnerio... Tik poroje, tik poroje... Tiek ruoštasi, tiek siekta... Federacija... Meno taryba... Paskola... Rėmėjai...

– Suprantu suprantu, – pertraukė Kudrešovas. – O gal jūsų partneris, kaip prabangi ledo prostitutė, ramiai sau išvažiavo į kokį nors Vokietijos emyratų bordelį? Padirbės. Atsigaus po įtemptų treniruočių. Patikėkit mano patirtimi, taip būna. Visko juk gyvenime pasitaiko, dažnas paslysta, susigundo saldesne duona.

– Ne, Azguridis ne toks, galiu duoti ranką nukirsti, – šokosi prisiekti moteris. Kudrešovas smalsiai pažvelgė į jos gyslotą plaštaką. – Aš atsilyginsiu... Štai, – pabėrė ant stalo saują hormonų, – avansas.

– Nežinau, nežinau...

– Man jus rekomendavo, – pažėrė dar saują anabolikų. – Patikino...

Svajūnas Kudrešovas dvejojo. Avansas buvo geras. Net labai. Tai kiek ji man sumokės, jei jį, tą Azguridį su pačiūžomis, rasiu, svarstė detektyvas. Tačiau netrukus pavijo tą mintį šalin, nes ne užmokestis jam buvo svarbiausia.

Kas svarbiausia? – klausė savęs.

Bybis žino, kas svarbiausia, pats sau mintyse atsakė Svajūnas Kudrešovas. Ši stulbinanti išvada padėjo jam apsispręsti.

– Na, dabar dėstykit viską iš eilės, – prisistūmė Svajūnas Kudrešovas fotelį arčiau paslaptingosios Žydrūno Azguridžio partnerės ir atsisėdo.

III skyrius

Ties smilkiniais pražilęs trumpaplaukis transseksualus kunigaikštis Oginskis švelniai perbraukė plonais pirštais balerinos statulėlę. Prisilietimas prie švietimo epochos porcelianinės figūrėlės sukėlė nesenus prisiminimus: Saksonija, ūkanotas Meisenas, Drezdenas... Čia jis pirmą kartą pas tetėną kurfiurstą išgirdo kastratų chorą – Tailando karalienės motinos dovaną. Šimtas penkiasdešimt kanadiečių kastratų, galva nuo jų gali apsisukti!

Kunigaikštis Oginskis metė vertintojo žvilgsnį į senųjų meistrų darbus, kuriais buvo nukabinėtos jo rūmų menės sienos: Diureris, Repinas, Vermejeris, Aivazovskis, Kranachas, Šimonis, Muriljo, Ribeira, Varnas, Šagalas, Tintoretas...

Pro rausvą peršviečiamą peniuarą buvo matyti išpuoselėtas kunigaikščio Oginskio kūnas: grakščios modelio kojos su puantais, nepriekaištingas liemuo, lygus pilvas, stačios krūtys, glotnūs pečiai, plastiškos rankos; nuogas jis svėrė ne daugiau keturiasdešimties svarų.

Pliktelėjusi kunigaikščio galva reflektavo šviesą. Jis šiek tiek gėdinosi savo plikumo, todėl, kaip kompensaciją, visai neseniai užsiželdino vešlias žandenas.

Subtiliai tyliai, susirangęs nuošaliame kampe ant pagalvėlės, čanga grojo vergas šveicaras.

Vos girdima muzika rūmų šeimininką nuteikė melancholiškai.

Šešiakampės menės centre susimetę į krūvą snaudė septyni rotveileriai ir taksų kalė. Virš jų aukštai, ant krištolinio galeros formos sietyno, suposi sterilizuotas gepardas.

Kunigaikštis Oginskis dar kurį laiką pastovėjo prie balerinos. Po to, garsiai kaukšėdamas parketu, ant pirštų galų nutipeno prie didžiulio akvariumo.

Skaidriame vandenyje, stipriai atsiduodančiame chloru, tarp augmenijos, koralų, akmenėlių ir kriauklių tykiai plaukiojo dekoratyvinės žuvytės ir buožgalviai, ropojo vėžliukai, traksėjo jūros arkliukai, snaudė vėžiai, dėlės. Daug visko – tikras okeano Babilonas. Kunigaikštis ėmė mėgautis ramuma, kuri visada apnikdavo, kai jis pažvelgdavo į savo žydrą akvariumą.

Lauke nuo rūmų stogo ant palangės monotoniškai varvėjo lašai: tik, tik, tik....

Kunigaikštis Oginskis iš molinio dubenėlio paėmė saujelę dusto ir karbido mišinio, abejingai įbėrė į akvariumą. Po akimirkos drumzliname vandenyje iškilo pirmoji žuvelė. Išvertė baltą pilvą. Netrukus ją pasivijo kita, dar viena. Arkliukas. Nuo šilumos atsibudo tingusis vėžys. Bet labai trumpam, po kelių sekundžių, lyg norėdamas dar pabalsuoti žnyple, sustingo. Visam laikui – dugne. Vėžliui taip pat nepavyko iškilti į paviršių – keistai pajuodavo. Kunigaikštis dar minutėlę pasimėgavo statišku vaizdu.

Spragtelėjo pirštais.

– Vilhelmai, sutvarkyk! – šūktelėjo sopranu kunigaikštis santūraus veido liokajui karaimui.

Senas kuprotas liokajus priėjo, nuolankiai nusilenkė. Atsargiai dviem pirštais ėmė traukti nugaišusias žuveles iš burbuliuojančio akvariumo, dėjo į paauksuotą indą. Nepasiraitojęs rankovės už akmenų ieškojo murenos – išvirusios akvariumo princesės.

Kunigaikštis Oginskis atsisėdo prie pusryčiams padengto žurnalinio staliuko. Ėmė nuobodžiauti. Žiovavo.

Įdegęs totorius liokajus, iki pusės nuogas ir vilkintis serualiu, įpylė mėtų arbatos į grakštų puodelį. Kitas įdėjo habisos į lėkštę. Trečias, pasipuošęs prašmatnia želaba, padavė rytinį laikraštį, po to, pasiruošęs laukti kitų pageidavimų, atsistojo už kunigaikščio nugaros.

Kunigaikštis Oginskis nugėrė mažą gurkšnelį. Atsivertė laikraštį, ėmė neskubėdamas sklaidyti.

– Dieve, kada visa tai baigsis?! – retoriškai sušuko kunigaikštis, staigiai užvertęs paskutinį puslapį. – Valteri... – už nugaros stovėjęs barzdotas liokajus paėmė nuo stalo numestą laikraštį. Paslėpė po želaba. – Aš klausiu: kada visa tai baigsis?! – koloratūriniu sopranu pademonstravo savo susierzinimą kunigaikštis Oginskis.

– Da chui ego znajet, tovarišč major, – pasigirdo sodrus generoliškas balsas.

Taksų kalė per miegus suurzgė.

– Vyskupe, gal jūs man galite atsakyti? – dabar jau kreipėsi į savo svečią. – Aš net nebežinau...

Panašus į indų išminčių vyskupas Tyzenhauzas, partijos ideologas, užsukęs pas kunigaikštį apdžiūti, nes gatvėje jį nuo galvos iki kojų aptaškė sosto įpėdinio – apsimetėlio – princo kortežas; išsiavęs stovėjo tolimiausiame menės kampe ir šildėsi prie židinio, nuo jo mitros kilo garų stulpas.

– Aš to šūdo niekada į rankas neimu, – pasisuko į kunigaikštį vyskupas Tyzenhauzas.

– Žudynės, pedofilai, kraujomaiša, skerdynės, lavonai, katastrofos, savižudžiai, avarijos, susišaudymai, skenduoliai, grobstymai, kažkokie dvasios iškrypimai, pakaruokliai, debilai, – spiegdamas ėmė vardyti kunigaikštis Oginskis. – Nutilk! – drebėdamas riktelėjo vergui šveicarui. Muzikantas pasišalino.

Vyskupas Tyzenhauzas, įsispyręs į pliušiniais meškiukais papuoštas šlepetes, priėjo prie kunigaikščio Oginskio. Pasilenkė, švelniai pabučiavo jo baltą ranką.

– Vyskupe, kodėl?

– Achmedai, nereikia visko imti į širdį. Tu per daug jaudiniesi, pagailėk savęs, savo sveikatos, smegenų, galiausiai –

proto. Paprasčiau reikia žiūrėti į tai, kas ten rašoma, – ėmė raminti kunigaikštį vyskupas.

– Bet aš negaliu, man skauda, – muistėsi kėdėje kunigaikštis.

– Suprask, – aiškino Oginskiui Tyzenhauzas, – visa tai tėra tik netiksli būties abreviatūra – PCH – paraša ir chuinia.

– Galbūt ir jūsų tiesa, – staiga nusiramino kunigaikštis ir vos regimu mostu parodė, kad liokajus įpiltų į lėkštę madiros.

Kunigaikštis Oginskis palinko, pasėmė šaukštą rūgpienio sriubos, atsitiesė, lėtai kėlė lūpų link, tačiau apsigalvojo: šįryt vėl neturėjo apetito.

Liokajus nepastebimai paėmė sidabrinę lėkštę. Kitas pastatė švarią.

Vyskupas Tyzenhauzas priėjo prie lango. Pakėlė galvą, pažvelgė į giedrą dangų. Būdamas trumparegis nepamatė, kad ką tik upėje ėmė skęsti Interpolo ieškotas čigonų baronas su savo šeima: trimis žmonomis ir keturiolika vaikų su anūkais.

Kunigaikštis Oginskis ėmė atsainiai ridinėti ant stalelio Faberžė kiaušinius.

Nusibodo, nutrenkė žemėn. Vieną koja paspyrė. Rotveileriai, pažadinti žudikiško instinkto, urgzdami puolė jį vytis; taksų kalė visus pergudravo: liko gulėti vietoje, o kiaušiniui atriedėjus prie jos, apžiojo ir prarijo.

– Papyzdil, – po kurio laiko tarė vyskupas Tyzenhauzas.

– Ką? – pamaldžiai pakėlė į hierarchą akis kunigaikštis Oginskis.

– Chujarinu nachui. Sausas. Apdžiūvau.

– Ak, taip, – supratingai liktelėjo galva kunigaikštis.

– Mišios, – lyg norėdamas pasiteisinti paaiškino vyskupas. Įgudusiu kūno judesiu apvertė ant krūtinės kabantį smė-

lio laikrodį. Įšoko į aulinius batus. – Bliat, kaip mane viskas užpiso, – prieš išeidamas pasiguodė Tyzenhauzas.

– Giunteri, palydėk vyskupą, – iškvietęs varpeliu įsakė kunigaikštis Oginskis buriatų kilmės farašui.

Tarnas, užsikišęs nedidelę mačetę už diržo, priėjęs paklusniai atsiklaupė ant keturių. Šventikas apžergė jį. Atsisėdo į balną. Įsitaisė patogiai.

Paskatino aštriais pentinais.

Kunigaikštis Oginskis bereikšmiu žvilgsniu nulydėjo ristele iš rūmų išjojantį vyskupą Tyzenhauzą.

Plėšrūnas gepardas, negirdimai nušokęs nuo galeros, pabandė prisiglausti prie šeimininko kojos.

– Pšol! – spyrė kietu puantu kunigaikštis į snukį. Inkšdamas žvėris pasitraukė.

Kaip jis gali taip gyventi, pagalvojo Oginskis. Ir išties, jei ne painūs verslo reikalai, kunigaikštis būtų linkęs nebendrauti su arogantišku vyskupu. Deja, deja, buvo priverstas su reikalu ir be jo vos ne kasdien matyti rūmuose: visada pasipūtusį, demonstratyviai rafinuotą, skaudžiai sarkastišką, iki koktumo inteligentišką, liguistai pamaldų.

Rūmų koridorių skliautais nuaidėjo raginamo greičiau šuoliuoti farašo šauksmas.

– Šlykštu, – sumurmėjo kunigaikštis, – visi šlykštūs.

Lauke vis dar krito lašai ant palangės: tak, tak, tak tak...

Nepakeliamai monotoniškas garsas.

Pjaudamiesi rotveileriai draskė taksų kalę.

Kunigaikštis Oginskis pakilo nuo stalo. Atliko kupiūruotą *pa*.

Sušlamėjo jo peniuaro šilkas.

Stikliniame rūmų žiemos sode, grakščiai užsimetęs koją ant kojos, kunigaikštis Oginskis suposi krėsle.

Saikingai drėgna. Maloni prietema. Gaiviai vėsu. Intymu. Sode jau baigė prisirpti vynuogės, kvepėjo ajerais, žydėjo lubinai, galima buvo rasti ir grybų, spanguolių, bruknių. Iškilmingai po sodą vaikščiojo povai, bėginėjo kurapkos, fazanai, ančiukai. Raminamai iš dvidešimties metrų aukščio ant antikinio Periklio biusto krito violetinis krioklio vanduo. Aklas farašas Bertoldas sėdėjo po palme už „Yamaha" bajano ir, pritariant vieversiams, talentingai interpretavo visus patriotinius mauro Šopeno noktiurnus.

Kai kuprius liokajus Vilhelmas dujine balana pridegė mėgstamą „BT" cigaretę, įstatytą į ilgą kandiklį, kunigaikštis nugrimzdo į apmastymus.

Verslo reikalai pastaruoju metu ėmė klostytis dramatiškai: krito kainos, paklausa. Rinka išsiderino. Muitinėje netvarka. Biržoje... Vis mažiau kunigaikščiui Oginskiui pavykdavo parduoti trofėjinių ginklų, neregistruotų medikamentų, taikios atominės energijos, kuria jis dar visai neseniai gan pelningai prekiavo su Suomijos kantono kalifu. O išlaidos vis augo. Vien paskutinis Modesto Gorkio baleto „Dugne" pastatymas privačiam kunigaikščio Oginskio teatrui atsiėjo virš dviejų šimtų tūkstančių hormonų – tris ketvirdadalius nacionalinių pajamų. Gerai, kad pats kūrė choreografiją, scenovaizdį, sutvarkė apšvietimą, pasiuvo kostiumus, antraip būtų neišsimokėjęs. O kur dar baudžiauninkų aktorių trupė, repetitoriai, minanso artistai, gladiatoriai, dirigentai, butaforai, aprengėjai, grimuotojai, simfoninis orkestras, sufleriai, liaudies muzikos kapela. Visus reikėjo išlaikyti.

Kunigaikštis Oginskis nukratė pelenus ant persiško kilimo, išpūtė dūmų kamuolį. Paleido kitą. Pro jį – trečią.

Užčiulbėjo lakštingala.

Nuo kairiojo kunigaikščio peties nukrito peniuaro petnešėlė.

Baudžiauninkų teatras, suburtas prieš septynerius metus, teikė kunigaikščiui didžiausią pasitenkinimą ir džiaugsmą. Vien juo jis gyveno. Tam pas save įrengė prabangią ledo areną, didžiavosi ja. Artimiausioje ateityje buvo numatęs pastatyti „Stepančikovo dvarą", „Klastą ir meilę", „Tris seseris", „Žuvėdrą" ir dar kelis įspūdingus vienaveiksmius baletus ant ledo. Viskam reikėjo laiko, lėšų, energijos. Vaizduotės reikėjo.

Pro peniuaro iškirptę kunigaikštis Oginskis pažvelgė į savo krūtį.

Atsargiai piršto galiuku palietė jautrų spenelį. Apsuko ratą.

Užsimerkė.

Malonus jausmas pavijo šalin slogias mintis apie verslą. Seile užgesinęs cigaretę, kunigaikštis neskubėdamas ėmė glostyti save, mąstė apie Renesansą.

Svaigūs prisiminimai užplūdo jo sielą: mitologinės krepšininkų pergalės, įspūdingas Šv. Kazimiero karsto perkėlimas į Arkikatedrą Baziliką, nelegalūs pirmieji mitingai, kol kas dar nedrąsios kalbos apie respublikos ekonominį suverenitetą, sąjūdis, tūkstantinės sąšaukos, „Trijų kryžių" atstatymas, sueigos, dainos, giesmės, eitynės Lenino prospektu su tautinėmis vėliavomis, skaudi tiesa apie represijas, daug kryžių, kunigų, Baltijos, Mėnulio kelias, pirmieji sektantai... Kaip neseniai, rodos, visa tai buvo: antialkoholininė kampanija, TSRS liaudies deputatų suvažiavimas Kremliuje, Gdliano ir Ivanovo byla, Ribentropo–Molotovo slaptieji protokolai, Čiurbanovo teismas, socialistinės santvarkos kritika, Obolenskio provokacija, partijos klaidos, išmintingos akademiko Sacharovo kalbos, Bonar rūpestis, pučas. Kiek vilties tuo metu buvo! Kokie žmonės! Kokie veidai! O kaip viskas pasikeitė, pakito...

Kunigaikštį apėmė lengvas mieguistumas.

Vos prieš penkiolika metų, tada dar žalias amatų mokyklos studentas, kunigaikštis Oginskis vienas pirmųjų respublikoje išdrįso į atlapą įsisegti trispalvį ženkliuką ir drąsiai prabilo apie nusikalstamą sistemą. Jo poelgį svarstė pedagogų taryba, visuotiniame susirinkime išmetė iš komjaunimo, už drausmę parašė nepatenkinamą pažymį. Atrodė, kad viskas, gyvenimas baigtas. Ne, ištvėrė, nepasidavė, nepalūžo, nors į kairę ir dešinę teko uždarbiauti dalinant savo sėklą abejotinos reputacijos spermos bankams, jų, kaip ir kooperatyvų, tuo metu buvo ypač apstu. Nepaslydo Oginskis. Nesmuko doroviškai. Atvirkščiai, tikėjimas, kad galima gyventi kitaip, be melo, veidmainystės, laisvai, demokratiškai, atvedė į savanorių gretas. Čia, tarp bendraminčių, užsimezgė pirmosios naudingos pažintys, svarbūs ryšiai. ...O po to buvo sovietų tankai, televizijos bokštas, šūviai iš automatų, barikados... Ir begalinis tautos tikėjimas. Taip, tikėjimas, kad mūsų pusėje tiesa: *Gott mit uns, Gott mit uns, Gott mit uns*, skanduodavo tomis dienomis žmonės.

Kunigaikštis Oginskis, visų trijų laipsnių Sidi Ibrahim diplomų kavalierius, riestu nagu pakuteno savo bambą. Kūnu perbėgo virpuliukai. Įsidrąsinusi ranka po peniuaru narsiai ėmė maigyti pilvą. Vis stipriau, nuožmiau. Vis giliau dabar kvėpavo kunigaikštis. Įsivaizduodamas nusikalstamą Nacionalinės televizijos pastato šturmą, patogiai atsilošęs, leido kitai rankai slysti pilvu žemyn: tankus plaukų miškas pabudo iš snaudulio, pasišiaušė. Kunigaikštis Oginskis sudejavo.

Trumpas riksmas išsiveržė iš jo burnos.

Farašas Bertoldas pradėjo groti Richardo Vagnerio aranžuotą Šuberto „Forelę".

Taip, Atgimimas, svaigulio apimtas galvojo sau kunigaikštis Oginskis: Florencija, saulė, Italija, žydras dangus, Medičiai, Respublika, erezija, Piko de Mirandola, Savanarolos dikta-

tūra, Botičelis, laužai, sargybiniai, religiniai fanatikai, Džoto freskos, raganų deginimai, neoplatonikų akademija, Donatelas, Bruneleskis...

– Šeimininke, lankytojas, – tyliai į paausį sukuždėjo.

Kunigaikštis Oginskis nenoriai atsimerkė.

Nusižeminęs su žvake rankoje stovėjo kuprotas liokajus Vilhelmas.

– Ko?! – užriko suerzintas kunigaikštis. – Ko reikia?!

– Sidi Achmedai, – lankstėsi liokajus, – man įsakyta pranešti, kad atvyko jo didenybė grafas Pacas.

– Etmonas? – sukluso Oginskis. – Čia?

– Tikrai jis, – patikino liokajus Vilhelmas.

Kunigaikščiui Oginskiui ėmė smarkiau daužytis širdis.

– Kviesk. Kviesk jį greičiau, aš priimsiu jį miegamajame, – susijaudinęs pašoko iš krėslo kunigaikštis.

IV skyrius

Iš pasakojimo Svajūnui Kudrešovui pamažu ėmė aiškėti dingusiojo čiuožėjo Azguridžio asmenybės bruožai: valingas, linkęs į nutukimą, griežtas sau ir kitiems, prisiekęs žvejas pramonininkas, laisvalaikiu – nepataisomas romantikas, buityje ir sekse – vidutinybė. Tačiau vaizdas vis tiek buvo neišsamus. Detektyvas intuityviai jautė, kad klientė kažką nutyli, slepia, galbūt net bijo.

– Ar turite jo nuotrauką?

– Tikėjimas man tai draudžia, – pasiteisino paslaptingoji moteris.

Svajūnas Kudrešovas susimastė.

– Kiek laiko drauge jūs čiuožėte? – po akimirkos paklausė.

– Dveji metai poroje. Bet man atrodo, kad nuo lopšio. ...Taip, taip, nuo pat lopšio, – prisiminusi patvirtino.

– Labai gerai, labai gerai, labai gerai, labai... – kone dešimt minučių kartojo sau Svajūnas Kudrešovas.

Moteris, nors stengėsi to neparodyti, pasijuto nejaukiai.

– Kaip jūs vienas kitą jaučiate? – staiga paklausė detektyvas ir siekė sugriebti moters riešą. Ši krūptelėjo, įtraukė ranką į kaftaną.

– Kaip save, – atvirai prisipažino. – Save kaip jį, jį – kaip save.

– Nemeluojat?

– Prisiekiu.

– Įrodykit.

– Galiu.

Detektyvas Svajūnas Kudrešovas pakilo nuo fotelio. Pasirąžė. Atsiraugėjo. Priėjo prie lango, vienu judesiu užtraukė užuolaidą. Kambaryje pasidarė tamsu.

– Šiek tiek paskaudės, – lyg tarp kitko tarė klientei ir uždegė žibalinę lempą.

Paslaptinga šviesa išryškino pačius švelniausius Kudrešovo veido bruožus. Čia, prie dirbtinio apšvietimo, jis tapo be galo panašus į mokslininką ir lyriką Lomonosovą – Al-Muchrako bokšto sąžinės kalinį.

– Tai kaip? – paklausė pavojingai arti pasilenkęs prie moters.

– Aš pasiruošusi, – po skausmingai ilgos pauzės sutiko ši.

Svajūnui lyg sunkus akmuo nuo širdies nukrito.

– Na, tai nedelskim, mums brangi kiekviena minutė, – bajoriškai ranka nušlavė nuo stalo hormonus detektyvas. – Čia prašau, čia, – pirštu bedė į stalo plokštumą. – Ne, ne, rengtis nereikia, – dalykiškai paaiškino. – Taip, taip, malonėkite...

Moteris pakilo, paklusniai atsigulė į nurodytą vietą.

Išsitiesė visu ūgiu.

Nedrįso net pajudėti.

Detektyvas Svajūnas Kudrešovas išskėtė rankas, gražiai išlygino jos kaftano klostes, patikrino, ar saugiai slepia veidą čadra. Tada, išsivėręs iš batų raištelius, paguldytosios riešus pririšo prie tvirtų stalo kojų. Išvertą iš kelnių diržą permetė per juosmenį, užveržė po stalu, patikimai užsegė.

– Galvokite apie ką nors gražaus, – kalbėjo detektyvas, vilkdamasis uzbekišką chalatą. – Prisiminkite brangiausias akimirkas, – siūlė per čadrą tarp dantų įstatydamas titnaginį kirvį. – Ilgai netruks, – ramino dėdamas sau ant galvos suvirintojo kaukę.

Netrukus pasigirdo melodingas burzgimas.

Moteris pagalvojo: tradicija – tai darbas, o darbas...

Nespėjus jai pereiti prie gilesnės įžvalgos, Svajūnas Kudrešovas jau buvo atsegęs diržą ir atrišęs rankas.

– Viskas, – linksmai tarė detektyvas, išimdamas iš burnos šiek tiek aptrupėjusį neolito kirvuką. – Viskas, – pakartojo ir bičiuliškai patapšnojo petį. – Šaunuolė.

– Ką? – lyg po narkozės negalėjo susigaudyti klientė.

– Galite atsisėsti.

– Aš?

– Ne šventas Petras juk, – pajuokavo Kudrešovas.

Moteris pakilo.

Pirmiausia ji pamatė plačiai atvertą langą. Vidudienio šviesa net per čadrą skaudžiai akino. Saulė buvo neįprastai ryški – sodriai žalia. Ji prisimerkė. Gaivaus oro gūsis susuko galvą.

Susverdėjo. Vos nenuvirto.

– Nereikia taip staigiai, – prilaikė pečiu užsakovę Svajūnas Kudrešovas.

Moteris pabandė nusisukti nuo lango, lėtai nuleido kojas.

Nuo sienos iš nuotraukos klausiamai į ją pažvelgė iškry-

pusi moteris su ramentais. Fone stūksojo patranka, kupranugaris ir didinga tibetiečių šventykla. Daugiau apsnigtoje dykumoje nieko nebuvo.

– Na štai, dabar man bus lengviau suvokti dingusiojo psichologiją, – tarė detektyvas. – Atminčiai. Suvenyras, – padavė labai dailiai atskirtą pėdą su kurpe.

Klientė smalsiai palenkė galvą.

Jos dešinė koja ties čiurna baigėsi pedantiškai aptvarstyta bige.

– Ačiū, – padėkojo nežinodama, ką daryti su dovanota pėda.

– Toks mano darbas, – taktiškai atsisakė padėkos Svajūnas, degtuku valydamas elektrinio pjūklo dantis.

– Ne, vis tiek, – nejaukiai pasijuto moteris. – Vis tiek, dirbote, stengėtės, asmeninį laiką gaišote, – ėmė kaftane kažko ieškodama raustis.

– Ir be jokių kalbų, nepriimsiu nei gėlių, nei saldainių dėžutės. Konjako taip pat nereikia, – griežtai užprotestavo Kudrešovas. – Viskas, kviečiu rikšą, – ryžtingai pasisuko su pjūklu eiti kompiuterio pusėn.

– Ne, nereikia, pati pareisiu, man šalia, – sutrikusi ėmė prašyti klientė. – Išties, kažkaip...

Detektyvas Svajūnas Kudrešovas pasistengė neparodyti, kad įsižeidė: koja pastūmė po lova pjūklą.

Nusivilko chalatą. Pakabino spintoje.

Nupūtė kaulų drožles nuo tamsaus suvirintojo kaukės stiklo.

Kas dar?..

– Na, kaip sau norit, kliento pageidavimas – mums įstatymas, – kalbėjo gręždamas pro langą raudoną skudurą. – Tik atminkite, kitas perrišimas – po savaitės. Man bus labai smalsu pažiūrėti, kaip gyja.

– Aš anksčiau ateisiu, – nušoko nuo stalo dailioji čiuožėja.

– Saugokitės varveklių, – jai išstriksint pro duris rūpestingai perspėjo Svajūnas.

V skyrius

Skoningai dekoruotame buduare, kurio pagrindinis akcentas buvo lova su baldakimu, kunigaikštis Oginskis pasitiko kuzeną Virgilijų Pacą.

Įsimylėjėliai, padėję rankas ant pečių, ilgai žiūrėjo vienas į kitą. Šiuos jautrius žmones siejo gili dvasinė ir fizinė giminystė. Ištisomis paromis jie galėdavo išbūti tylėdami, be žodžių, dažnai bendraudavo žvilgsniais, pirštų pagalvėlėmis. Kaip šalia nieko kito kunigaikštis Oginskis galėjo jaustis su grafu Pacu laisvas, nesuvaržytas, nebijantis pasirodyti toks, koks iš tikrųjų buvo – švelnus, mylintis, ištikimas, vaikiškai naivus, atsidavęs. Kuzenas Virgilijus taip pat. Čia, pas kunigaikštį, jis žinojo, kad bus išklausytas, suprastas, paguostas, pamylėtas, sušildytas. Jautri etmono Paco širdis patikėdavo kuzenui pačius slapčiausius dvasinius išgyvenimus, tik jam matant jis drįsdavo verkti. Šie žmonės negalėjo gyventi vienas be kito, nuolat galvodavo, prisimindavo.

– Achmedai... – aksominiu balsu tarė Pacas.

– Virgilijau... – neramiai kilnojosi kunigaikščio Oginskio krūtinė.

Etmonas Pacas lėtai nuleido ranką nuo kunigaikščio peties. Prasišviečiantis pro peniuarą kūnas audrino. Etmonas vos valdė emocijas.

– Pasiilgau...

– Nereikia, – švelniai uždengė delnu kuzeno burną grafas Pacas.

Elektrinis šildytuvas smagiai pūtė vėją.

Gūsis pagavo ilgus grafo Paco plaukus. Pakėlė. Kunigaikščiui Oginskiui pasirodė, kad etmonas dabar, vilkdamas paskui save laumės juostą, lekia pas jį ant žirgo.

Grafas nusičiaudėjo.

– Ar tu nekarščiuoji? – pirštu surado pulsą kakle kunigaikštis.

– Degu, – tyliai tarė etmonas.

Kunigaikštis Oginskis atsistojo, nuėjo bidė link.

Virgilijus Pacas liko kur buvęs.

Etmonas, prieš daugelį metų per nelaimingą gamybinį atsitikimą netekęs abiejų kojų, tiesiai stovėjo savo vėžimėlyje ant plačių dubens kaulų. Aukštas bekojis jo torsas atrodė tarsi įkaltas, statumu buvo panašus į iškiliausią obeliską. Meniški karvedžio šarvai spindėjo visu savo grožiu.

Grafas Pacas buvo tvirtas vyras – tikras medkirtys iš pasakos. Visada pasitempęs, garsėjo nepalaužiama valia, nežemiška ištverme, partine drausme. Niekada nepripažinęs abejotinų naujovių, jis pasirinko judėjimui klasikinę iš kelių lentelių sukaltą plokštumą ant neaukštų fotelio ratukų. It galingais irklais jis yrėsi per gyvenimą plikais savo kumščiais. Jo bicepsų apimtis buvo pusantro karto didesnė už jo galvą. Tačiau tai apgaulingas vaizdas, proto etmonas turėjo ne mažiau nei rankų raumenų. Apdairus strategas. Originalus taktikas. Gomoros partijos veteranas. Žymūnas. Mūšio lauke jis buvo bebaimis karvedys, uždegantis ir vedantis į ataką paskui save šalies ginkluotąsias pajėgas: tris tigrų divizijas, jėgerių brigadą, kinologų legioną, husarų korpusą, viršgarsinę aviaciją, katiušas etc. Kareiviai ir net degradavę Vatikano samdiniai jį mylėjo, gerbė, vadino tėveliu. Visiems jis rasdavo gerą žodį, buvo griežtas, anomaliai teisingas.

Prieš keturias dienas etmonas Pacas sugrįžo iš Šventosios

Žemės – II Mėnulio žygio į Sodomą. Ten jis vadovavo miesto apsiausčiai. Pagonys vis dar nuožmiai priešinosi. Apgultas Sodomos miestas, viso pasaulio pedikų Meka, jau kelis mėnesius gyveno be maisto, vandens, kanalizacijos, tačiau neketino pasiduoti karvedžiui. Etmonas Pacas, nenorėdamas pralieti taikių sodomitų kraujo, ne kartą ir ne du siuntė derybininkus pas jų vadus su pasiūlymu atverti miesto vartus – garbingai kapituliuoti. Deja, iš to naudos nebuvo. Su skaudama širdimi etmonas pašaukė savo galvažudžius į Sodomos šturmą. Prasidėjo kruopščiai suplanuotas puolimas.

Prastai ginkluoti pederastai didvyriškai gynėsi. Nuo aukštų Sodomos miesto sienų narsūs homikai pylė verdančias fekalijas, taikliai atsišaudė iš patrankų ekskrementų sviediniais, iš ilgų žarnų galinga srove purškė ledinį šlapimą, taip bandė stabdyti kavaleriją. Etmonas Pacas puolimą stebėjo nuo kalvelės pro žiūroną. Dar vis delsė prieš pidarus panaudoti bombonešius, dujas ir kazokų rezervą.

– Virgilijau... – koketiškai pašaukė kunigaikštis Oginskis.

Etmonas Pacas pažvelgė į kuzeną, netaręs žodžio numetė purpurinį apsiaustą, nusisegė kalaviją. Atsirėmė į žemę tvirtai suspaustais kumščiais, vežimėlio ratukai negarsiai cyptelėjo.

Po sekundės jo torsas jau gulėjo lovoje.

– Achmedai...

Jaudulingai tirtėdamas kunigaikštis plėšė etmono Paco šarvus. Sužvangėjo ant žemės nukritęs metalas. Atsagstęs dantimis apatinius marškinius, kunigaikštis.....
.....
.....
.....padėjo savo išrasojusią galvą ant plaukuotos krūtinės. Užsimerkė. Klausėsi kaip lygiai plaka grafo širdis. Kunigaikščio veidas buvo palaimingai ramus.

– Kaip ten?..

– Kur?

– Ten.

– Kur „ten"?

– Ten, Šventojoje Žemėje, – labai tyliai ėmė klausinėti kunigaikštis Oginskis.

Grafas Pacas paglostė kuzenui žandeną, susuko sruogelę, neskausmingai timptelėjo. Dar kartelį, kunigaikštis iš malonumo sumurkė. Paleido sruogą. Išsklaidė plaukus. Išlygino. Po to švelniai švelniai pakuteno ausies spenelį. Pūstelėjo į kriauklelę, Achmedas nežymiai truktelėjo petį. Pirštų galiukais grafas perbėgo per šiek tiek pražiotas kunigaikščio lūpas.

Oginskis žaismingu amtelėjimu pagavo pirštą. Suurzgė. Surakino. Įkalino burnoje ir nenorėjo paleisti. Ėmė pamažu žįsti.

– Ten... – svajingai prabilo etmonas. – Ten... – iškalbingai nutilo akimirkai. – Ten ant asilų, – pradėjo pasakoti liūdnai žiūrėdamas į baldakimo viršų, – ant asilų... Ant asilų ten joja baltais šydais prisidengusios sodomiečių moterys, o prieš jas, lazdomis skindami kelią, bėga būriai geltonodžių eunuchų. Ten, mano meile, akrobatai, pasitiesę kilimus ant žemės, liežuviu rodo miklumo stebuklus, o keisti gyvačių kerėtojai, ištiesę žaizdotas rankas, vynioja savo gyvus diržus: didelius, raudonus, plačius. Ten, liūdesy, kiek užmato akis, visur mirguliuoja platūs įvairiaspalviai egiptiečių rūbai, arabų rudinės, baltos nubiečių prijuostės, trumpi graikų apsiaustai, ilgaklostės romėnų togos, ryškiai mėlynos barbarų liemenės ir sidabru siuvinėtos kurtizanių tunikos. Ten vienaragiai mulai šlubčiodami stena...

– Visai kaip pas mus, – nepaleisdamas piršto įsiterpė kunigaikštis Oginskis.

– Ne, ne, mano meile, – vis ta pačia svajinga intonacija paprieštaravo etmonas Pacas. – Ne, mano Mėnulio šviesa, – tęsė, – ne, mano viltie, ten neišgirsi kupranugarių varovų

keiksmų, jų botagų pliaukšėjimo. Nesutiksi ten suktų pirklių, pardavinėjančių amuletus nuo raupų ir sifilio. Nėra ten, mano svajone, ir psalmes giedančių vienuolių, nesigirdi ekstazės apimtų nevaisingų moterų klyksmo, nepakeliamo haremo dainas traukiančių elgetų spiegimo. Asilai ten nebliauna. Šventojoje Žemėje gyvena linksmi, nerūpestingi, draugiški pidarai. Visada šypsosi, pagarbiai vienas į kitą kreipiasi „fagote". Privačiame gyvenime jie – nepakeičiami partneriai, mūšio lauke – kilniaširdžiai džentelmenai. Ten, Šventojoje Žemėje, tik ten, vienintelėje vietoje pasaulyje, mano širdie, aš dažnai pagalvodavau: jei žvaigždės, į kurias mes žvelgiame, tėra tik prieš milijardus metų išnykusių šviesėlių atspindžiai, tai galbūt ir mūsų tikėjimas tėra tik atspindys to, ko jau seniausiai nebėra?.. Mes tikime į nieką, į tuštumą, už kurios slypi dar baisesnė beprasmybė. Mes patys – juoda kosmoso skylė, ontologinė tuštuma, vakuumas. Ten, prie Sodomos vartų, man kilo ši mintis. Tik ten, ne kur kitur. Ir tada, mano meile, stovėdamas Šventojoje Žemėje, aš supratau: Viešpats, turėjęs pradžią, nėra amžinas! Aš nežinau, ar jis miręs, tačiau jis toks pat kaip ir mes – tragiškai baigtinis ir todėl niekinis.

– Tai tu galvoji, kad ten jau seniai nieko nėra?

– Ne, – nepastebimai šyptelėjęs grafas švelniai pabučiavo kunigaikščiui į smilkinį. – Ne, mano širdies valdove, karstas ten guli, aš pas mačiau rentgeno nuotraukas nukautų sodomitų išangėse, – kad tu būtum matęs, kokias jie turi subines. O! – plačiai išskėtė rankas. – Jis ten yra, – parodęs užpakalių dydį vėl tęsė etmonas, – apleistame rūsyje guli – Didžiosios Išvietės šventykloje. Jis yra, kaip ir buvo – molinis karstas. Yra ir mūsų, taip vadinamo aukštuomenėje, Mesijo kūnas: žastikaulis, dilbis, kaukolė, – viskas ten tvarkoje. Tačiau turinys... Ar glūdi ten kokia nors prasmė? – štai klausimas, kuris man neduoda ramybės. Štai kodėl aš negaliu, mano Vakare

žvaigždė, naktimis užmigti, blaškausi kaip lunatikas, kalbu per miegus, šūkčioju, dejuoju, inkščiu. Štai kodėl, mano Šiaurės pašvaiste, aš abejoju, štai kodėl aš neišdrįsau sulyginti tų pidarų sostinės su žeme ir atitraukiau kariuomenę. Štai taip: aš atšaukiau puolimą, paniekinau pergalę, atsisakiau triumfo.

– Tai tu, Virgi, nori pasakyti, kad nereikia siekti šioje žemėje išganymo? – jau snausdamas sumurmėjo kunigaikštis Oginskis.

– Mano meile, – stipriau apkabino kunigaikščio juosmenį etmonas. – Sodomoje žmonės gyvena paprasčiau, jiems nekyla tokie klausimai. ...Sodoma... – patylėjęs tęsė, – pamilau jos stačius šventyklų bokštus iš tolo... Tokius artimus ir kartu nepasiekiamus – spindinčius ryškiau už saulę, žvaigždes, net tavo šypseną. Per teleskopą mačiau didelius medžius, juos drėkino tyras dangaus šaltinis. Ten buvo didelis ežeras, o jame atsispindėjo iškiliausių pedalų statulos, – kasdien jas pagarbindavo dūmais vyriausias Sodomos žynys – nusipelnęs pederastas. Regėjau ežero vandenyje atsispindinčius kolonų griuvėsius ir dirbtines dykumos uolas. Mačiau. Viską mačiau. Stebėjau. Ten yra šviesus Subingalvių grotas, taip pavadintas dėl trijų didžiulių nuogalių statulų, kurios buvo dailiai iškaltos jų popiežiaus Angelo Mykolo. Mėlyni Subingalviai šluostėsi. Jie neramiai žvelgė vienas į kitą, tartum bijodami, kad kas nepamatytų, todėl man pasirodė kaip gyvi. Ten, prie sakralaus Subingalvių groto, tarytum mūsų maldykloje, kabojo girliandos, vainikai ir juostos, šlovinančios laisvosios Sodomos grožį. Didžiulėse vazose žydėjo persikų šakelės. Iš smilkytuvų vos pastebimi kilo dūmai. Aš neišgirdau iš Sodomos nė vieno įsakymo aido sugriauti kadaise mūsų protėvių statytas bazilikas, deginti šventąsias knygas, perlydyti šventuosius indus ir žvakides. Nė karto, meile, mano ausų, mėnesiais stovint prie miesto sienų, nepasiekė žinia, kad pedrylų

valdomoje Šventojoje Žemėje viešpatauja baimė. Nebuvo ten aukų, smurto, kalėjimų. Visi, iki mums pasirodant, gyveno sveiki ir laimingi. Niekas, mano brangiausia saulute, nekankino vienas kito siaubingais pasakojimais, kad pedikai pas mus plakami rimbais, kankinami geležinėmis replėmis, kryžiuojami, atiduodami sudraskyti plėšriesiems žvėrims, užkapoti paukščiams. Sodoma, mano sielos šauksme, įkvėpė man dvasios stiprybės, suteikė išminties, davė dar daugiau meilės. Ten aš išties sužinojau, ką reiškia mylėti. Sodomoje, šioje gyvybės sėkla pritręštoje Šventojoje Žemėje...

– O kuo jie dar ypatingi?

– Jie... – etmonas Pacas trumpam susimąstė. – Jie, mano meile, rašo įstrižai, iš apačios į viršų. Be to, naudoja popierių. Šluostydamiesi.

– Nejuokink, – nepatikėjo kunigaikštis Oginskis.

– Taip, švelnų, lygų it tavo oda, tokį minkštą, persišviečiantį.

– Oi, negaliu, – vos laikėsi Achmedas. Užsimerkė. – Šluostosi...

– Tai tiesa, mano meile, pats mačiau didžiulius ritinius, sandėlius jiems, katilus, kuriuose verdama popieriaus masė. Mačiau įvairiausių spalvų: rožinį, gelsvą, mėlyną, violetinį popierių. Jie jo netaupo, visur jo pilna, kad staiga prireikus visada būtų po ranka...

Angelo kvėpavimas.

Nekaltas.

Kunigaikštis Oginskis miegojo. Jo miegas buvo gilus, sveikas. Achmedas sapnavo pirmąją Tautų spartakiadą, jis bėgo karštą dieną su deglu. Siaurose gatvėse jam mojo prakaituoti žmonės, signalizavo mašinos, pritariamai tylėjo išminčiai, varpeliais skambino rikšos. Kai atletas Oginskis įbėgo į stadioną, pasigirdo ovacijos, pats imperatorius jį pasveikino:

Tiberijus su paslėptu užantyje radijo imtuvu stovėjo tribūnoje, jo dešinėje – skleroze sergantis uošvis Apijus Klaudijus, kairėje – pavydusis brolis Gajus Grakchas. Kunigaikštis Oginskis spėjo pastebėti, kad imperatoriui jis patiko – krito į vyzdį, todėl ėmė iš paskutiniųjų dar sparčiau bėgti. Kai iki spartakiados aukuro buvo likę vos keli laipteliai, staiga nenuspėjama liaudis kažkodėl įniršo, ėmė pavydėti garbės ir puolė Achmedą, norėjo atimti deglą. Bet įtakingi turčiai, atėję jam į pagalbą, sulaikė minią, grąžino į distanciją, apgynė bėgiką. Kunigaikštis Oginskis išsigelbėjo, dar aukščiau rankoje iškėlė išsaugotą deglą. Šliaužtdamas jis siekė uždegti Tautų spartakiados aukurą...

– Mama! Mama! – nepasibeldęs į buduarą įbėgo mažasis Čiurlionis. Kunigaikštis Oginskis prabudo šlapias ir bjaurios nuotaikos. Neatliktos pareigos šauksmas vertė jį vėl sugrįžti į sapną. Nepavyko. – Mamyte! – puolė prie Oginskio kokių penkerių metų berniukas. Prisiglaudė. Pabučiavo.

– Pifai, mes ne vieni, – atstūmė sūnų Oginskis.

Miegamojo kampe, iškėlęs ant rankų savo nuogą torsą, į naktipuodį šlapinosi grafas Virgilijus Pacas.

– Nieko tokio, visi čia savi, – nenukratęs įsisiūbavo etmonas ir vėl atsidūrė lovoje.

Čiurlionis buvo mielas berniukas, protingos jo akys bylojo, kad jis gali tapti gabiu jūrininku, talentingu patalpų šildymo ir vėdinimo specialistu, naru. Tik va, viena bėda: vaikas pastaruoju metu stipriai gėrė.

Kunigaikštis Oginskis jau seniai svajojo įsigyti jaukų padarėlį, ne kartą buvo atidavęs savo gimdą dirbtinio apvaisinimo klinikai, atseit nepavykdavo vis. Nusiminė. Nusviro rankos. Nebenorėjo gyventi. Vėl užsidegė sena idėja. Pasvajodavo retkarčiais. Paskutinįjį kartą atidavė tyrimui kiaušides – jokių žinių iš medikų.

Ėmė privačiai ieškoti palikuonio. Deja, vis nerasdavo norimo: tai ne tos spalvos, tai abejotinos rasės, tai per trumpo plauko, radikaliai kupiūruoto jis niekada nenorėjo.

Labai sėkmingai prieš metus rado internete.

Buvo ruduo. Išpardavimų metas. Kunigaikštis Oginskis ieškojo plūdės. Atsitiktinai užklydo į vieno aukciono puslapį. Čia, šalia graikų vazų, perlų vėrinių ir suvenyrinio Kilikijos alaus butelio, jis pamatė išstatytą Čiurlionį. Apsidžiaugė tokia sėkme. Net sudrebėjo. Vaikas jam patiko iš karto. Nedvejodamas nupirko, nurungęs ištisą konkurentų gvardiją. Mokėjo brangiai, bet niekada iki šiol dėl to nesigailėjo.

Kai šį siauraakį berniuką atskraidino paštu, jis tesvėrė vos dešimtadalį asilo nešmens. Buvo visiškai išsekęs, viduriavo, sirgo rachitu, kokliušu, turėjo kiaulytės, anoreksijos simptomų, kliedėjo be perstojo. Kunigaikštis ėmėsi jį restauruoti. Gydė uoliai. Pats per vamzdelį maitino, leido vitaminus, skiepijo, išvesdavo penkis kartus per dieną laukan. Po kelių mėnesių adaptuotas Čiurlionis atsigavo, sutvirtėjo, ėmė blizgėti jo kailis, susitvarkė virškinimas, panosėje išsikalė net nedideli simpatiški ūsiukai. Dabar jau sunku patikėti, koks jis palieges vos prieš metus buvo.

– Papūsk, – pareikalavo kunigaikštis Oginskis.

– Mama, nepradėk, – atšlijo Čiurlionis.

– Vėl gėrei, – skausminga išraiška konstatavo kunigaikštis. – Nenoriu tavęs matyti. Išeik.

– Mama...

– Vėl „mama"?!

– Mamyte...

– Tu man prižadėjai, – nusivylęs tarė Oginskis ir nusisuko nuo sūnaus.

– Tik kelis gurkšnius...

– Tu man prižadėjai... – jau raudojo į pagalvę kunigaikštis

Oginskis. – Prižadėjai, sakei, kad niekada daugiau... Prižadėjai... Mano sveikata prisiekei...

– Mamyte, mamuliuk, su talibais... – teisinosi Pifas.

– Iš kur, iš kur hormonai?!

– Mamyte...

– Vagi? Vagis!

– Na liaukitės, – neiškentė grafas Pacas. – Užteks bartis.

– Virgilijau, nesikišk, – piktai pažvelgė į etmoną kunigaikštis. – Čia ne tavo reikalas.

– Laba diena, – tik dabar sumojo pasisveikinti Čiurlionis.

– Sveikutis. O tu išaugai, – pastebėjo gulintis etmonas. – Tikras vyras. Na, kiek dabar sveri, turbūt jau kokius dvylika miskalių?

– Keturiolika, – pasigyrė berniukas. – Ir du kintarus, – po akimirkos prisiminė.

– Kur tu buvai? – ėmė kvosti mažąjį Čiurlionį apsiverkęs kunigaikštis Oginskis. – Kur? Aš laukiu atsakymo, – nusibraukė ašarą.

– Medresėj.

– Nemeluok, tavęs ten nebuvo. Aš skambinau, mokyklos prioras sakė, kad jau tris savaites ten nesirodai. Vėl turbūt basteisi po fondukus su kafirais, aš tau sakiau, aš tave, Pifai, perspėjau, kad...

– Na, baikit, baikit, – ėmė gesinti vėl bejsiplieskiantį konfliktą etmonas Pacas. – Tu man geriau, Pifai, papasakok, kokios jūs, jaunimas, dabar muzikos klausotės?

– Muzikos? – pagyvėjo mažasis Čiurlionis. – Aš galiu atsinešti bendirą ir pagroti, – pasisiūlė.

– Tai paskubėk, po pusvalandžio man bunkeryje Gynybos tarybos posėdis, – suokalbiškai pamerkė akį etmonas.

Pifas Čiurlionis strimgalviais išbėgo iš kunigaikščio Oginskio miegamojo.

– Kaip tu vis dėlto moki su vaikais, aš taip negaliu, – Čiurlioniui užtrenkus duris tarė kunigaikštis Oginskis.

Etmonas Pacas paslaptingai nusišypsojo, prisitraukė nuogą kunigaikštį arčiau savęs. Ir karštai pabučiavo į lūpas: du kartus.

VI skyrius

Svajūnas Kudrešovas apsisiautė vilnone toga, įsispyrė į sandalus ir išėjo. Internetu iškviestas rikša jo jau laukė gatvėje.

– Į Ledo rūmus, – tarė detektyvas ir patogiai atsilošė aukštame krėsle. Rikša pajudėjo.

Mieste buvo pašalę. Slidu. Patenkinti rikšos vėl turėjo darbo, smagiai pasišūkčiodami čiuožė pačiūžomis, tempė rogėse paskui save nuo šalčio įraudusius keleivius. Magistrato kupranugariai tik kur ne kur buvo pabarstę druskos, todėl miestas pavirto į didelę čiuožyklą. Buvo lūžių, traumų, netekčių, šalies sostinė vėl gyveno įprastu ritmu.

Vis rečiau dabar galima buvo pamatyti ant ledo lyčių upe vykstančius į darbą, pramogaujančius. Ištuštėjo upės šlaitai. Nesigirdėjo vaikų klegesio. Tik ant Žaliojo Pusmėnulio tilto Svajūnas Kudrešovas pravažiuodamas pamatė vienišą jaunavedžių porą. Vaikinas siūbavo nuleistą virvę su parištu dideliu akmeniu, kantriai laukė praplaukiančių siaura Golfo srove.

Kaip vis dėlto pasikeitė miestas, slysdamas rogėmis galvojo Svajūnas Kudrešovas. Vos prieš dešimt metų čia viskas buvo apmirę: nei restoranų, karuselių, nei kitų pramogų, nedaug laidotuvių. Tamsu. Nyku. Vitrinose – tuščia. Ant prekystalių – vien ausys, kanopos ir uodegos.

Detektyvas prisiminė epizodą, kai jis, dar specialiųjų tarnybų stažuotojas, globojo vieną paralyžiuotą matematiką,

atvykusį į futurologų seminarą iš Norvegijos chanato. Profesorius nevaikščiojo, nevaldė rankų, todėl it salota sėdėjo invalido vežimėlyje: dirbo didele vikingų palikuonio galva. Kai Svajūnas Kudrešovas jam parodė miestą, o po to nutempė į sinagogą, iki tol skandinaviškai santūrus matematikos profesorius atsileido, susigraudino – pakvietė Svajūną vakarienės į restoraną, pats prisižadėjo mokėti. Nuo tos akimirkos prasidėjo Svajūno Golgota: vienur visos vietos buvo užimtos, kitur per slenkstį neįleisdavo nesukalbami šveicoriai, dar kitur reikėjo lipti siauriais laiptais į rūsį, – stambus matematikos profesorius niekaip netilpo, negalėjo ant Svajūno pečių prasisprausti pro siaurą laiptinę. Galop, neapsikentę ir pavargę, jie vėlai vakare sugrįžo į geležinkeliečių bendrabutį, kur buvo apsistojęs profesorius. Nupešė. Valgė kietą gaidį, pirktą stotyje už valiutą. Niekada Kudrešovas neužmirš jo keisto skonio.

Taip, visa tai buvo, galvojo Svajūnas. O štai dabar: eik kur nori, linksminkis, ištvirkauk šviesoje, niekas nepareikalaus dokumentų.

Svajūnas Kudrešovas prasilenkė su ištaigiu elnių kinkiniu: rūstus vežikas rogėse vežė gražų sarkofagą. Ir kapinių padaugėjo, prisiminė Svajūnas. Dabar kiekviename reklaminiame buklete, albume apie sostinę galima buvo pamatyti prašmatnių kapinių nuotraukų. Spalvotos fotografijos viliojo turistus, kvietė apsilankyti, pasiturintiems užsieniečiams primygtinai buvo siūloma dar kartą čia sugrįžti, prabangiai pasilaidoti – atseit nors kartą gyvenime leisti sau tokį malonumą. Štai, pagalvojo detektyvas, o vos prieš keliolika metų tegalėjome pasigirti vien bažnyčiomis ir kameriniu orkestru. Juokinga dabar visa tai atrodo.

Svajūnas Kudrešovas pajuto savyje kažkokį vaiskų šalčio dvelksmą, kurio nepajėgė ištirpdyti net jauki jo judesių šiluma togoje. Galėjau pasiimti ausinę kepurę, pagalvojo

detektyvas, empiriškai įsitikinęs, kad nuo šalčio jau linksta jo jautrios ausys.

– Hormonas, – tarė sustojęs rikša. Detektyvas pasikėlė togą, iš apatinių kelnaičių ištraukė paslėptą pinigėlį, atsiskaitė.

Prieš akis iškilo prabangūs Ledo rūmai, tikras architektūros ir inžinerinės minties šedevras. Statinys buvo stiklinis, skaidrus. Švietė. Atrodė, kad jis, it dangiškasis „Titaniko" laivas, kažkur lekia, skrieja – toks lengvas išoriškai atrodė. Detektyvas matė sukinius darančius čiuožėjus arenoje, poras, atliekančias klasikinius ir modernius šokių elementus ant ledo, buvo girdėti rūstūs trenerių pamokymai, choreografų pastabos. Žiūrėjo kurį laiką detektyvas, negalėdamas atitraukti žvilgsnio nuo dailių čiuožėjų kojų.

Taip, tartum pabudęs iš sapno tarė mintyse detektyvas Svajūnas, taip... Kur tas raišas kuprius Azguridis sugalvojo patraukti po treniruotės?.. Netoli šlūbčiodamas tegalėjo nueiti, logiškai svarstė Kudrešovas. Kairėje Ledo rūmų pusėje buvo stepė, už jų – amžinojo įšalo žemė. Dešinėje – kuklus fondukas, pavadintas neiškalbingu „Kurilų gorilos" vardu.

Svajūnui Kudrešovui kilo mintis. Intuicija pakuždėjo užeiti į užvažiuojamąjį kiemą.

– Neleisiu, – Kudrešovui kelią užstojo samurajus durininkas. – Užsakyta. Nėra vietų. Ir nebus, – nekompetetingai įvertinęs svečio finansines galimybes pridūrė.

Kudrešovas pasirausė po toga, užkišo hormoną už juodo samurajaus kimono diržo.

Samurajus nusilenkė. Kudrešovas atsakė tuo pačiu.

Tatamis buvo šaltas, beveik ledinis. Kudrešovui ėmė stingti basų kojų pirštai. Gėlė sąnarius, tačiau išeities nebuvo: sandalus teko palikti rūbinėje.

Basais pirštų galiukais įtipenęs į „Kurilų gorilą", Svajūnas iš pradžių prisimerkė. Apsipratęs su prieblanda jau tvirčiau

žengė link neaukštos scenos. Čia, aplink blizgantį metalinį stulpą, liūdnai sukosi pagyvenusi vienaakė liliputė. Moters aukso amžius jau buvo praėjęs, todėl jos blizgantis nuogas kūnas Svajūnui nesukėlė geismo. Kudrešovas dar kurį laiką pastovėjo scenos priekyje, pasiklausė aklo budistų vienuolio atliekamos dodoitsu dainos, pritariant itin nemokšiškai suderintu samisenu.

„Kurilų goriloje" daugiau lankytojų nebuvo.

Detektyvas Svajūnas Kudrešovas atsisėdo prie baro, arčiau kotatsu – nedidelis akmeninis hibači skleidė jaukią šilumą. Pabandė pajudinti sustingusius kojų pirštus.

– Šimtą, – užsakė nindzei barmenui, į kimono atlapą įsisegusiam kortelę, kurioje didžiosiomis raidėmis buvo parašytas vardas ir pavardė: O O.

Kai barmenas pastatė rožėmis kvepiančios sakės, Svajūnas nugėrė pusę, tada tarė:

– Sakyk, garbusis O O, ar dažnai pas jus užsuka čiuožėjai?

Vaikinas kvailai šypsojosi.

Svajūnas Kudrešovas ištuštino stiklinę. Krūtinėje pasiskleidė maloni šiluma. Sugurgė pilvas. Detektyvas prisiminė, kad šiandien jis nieko nevalgė.

– Du šimtus, – pastūmė stiklinę.

O įpylė.

Vienu mauku Svajūnas Kudrešovas įveikė šiltos sakės tūrį. Beprotiškai užsinorėjo dar – troškino.

– Dabar du šimtus penkiasdešimt. – Barmenas supratingai linktelėjo.

Nesudrebėjusia ranka Svajūnas įveikė ir šią dozę. Atsiraugėjo kvapniomis rožėmis.

– Dar vieną! – trenkė stiklinę į barą. Ši įskilo, bet nesudužo.

Išgėrus eilinę porciją detektyvui kilo noras padainuoti kokią nors naga-utą.

– Ei, tu, – pašaukė jis aklą budistų vienuolį. Akmeninio veido vienuolis išvertė savo baltus akių obuolius. – Užteks tų dodoitsų, žinai šitą... – paniūniavo populiarią melodiją Svajūnas.

Vienuolis perbraukė pirštais per visas tris samiseno stygas. Vienaakė liliputė ėmė greitai suktis į kitą pusę. Kudrešovui pasirodė, kad ją kažkas vejasi.

– Ne, ne šitą! – girtu balsu užriaumojo Svajūnas. – Tą, nagi tą, mūsiškę – dzeno: *Drugeliai, laumžirgiai, žiogai...*

Silpnu balsu aklasis vienuolis saldžiai uždainavo:

Avelės, elniai ir ožiai,
Apgulę kalnus ir uolas,
Visi buchtelina linksmai...

– Ateik čia! – pašaukė vienuolį Svajūnas, kai šis baigė užsakytą naga-utą. – Ateik čia! – sviedė kelis hormonus jo pusėn. Pinigas, išgąsdinęs besisukančią liliputę, atsitrenkė į stulpą. Nuriedėjo.

Svajūnas Kudrešovas netyčia alkūne nustūmė stiklinę. Ji nukrito ant įšalusio tatamio, pažiro duženos.

Dabar detektyvas svaidėsi hormonų saujomis. Stulpas gaūdė.

Nindzė barmenas O O kantriai šypsojosi. Pastatė dar vieną stiklinę sakės.

Detektyvas Svajūnas Kudrešovas kapotai užriaumojo cenzūros uždraustus posmus:

Mes esam, pedikai, ugnies žiede!
Patelių veislė iltis rodo,
Ir bobos siaučia šalyje.
Dvi išeitis...

Patriotinės, disidentų himno, naga-utos Svajūnui Kudrešovui baigti neleido. Netrukus prisistatė „Kurilų gorilos" administratorius – šeštojo dano sumo meistras su kreiva iki ausų šypsena.

– Malonėkite... – griežtai paėmė detektyvą už rankos ir ketino pakelti. – Malonėkite, pone... – plačiai iššiepė sukąstus dantis, burnoje suspindėjo sidabras.

– Eik tu nachui!!! – užriko Svajūnas. – Aš tave, storas, bliat!...

Svajūnas pabandė numesti sumo meistro ranką nuo savęs. Spyrė koja, bet nepataikė.

Nelauktai monumentalusis administratorius tartum pabūgo. Surimtėjo. Liovėsi šypsojęsis. Paleido ranką. Pasilenkė, norėdamas geriau įsižiūrėti į daunišką Svajūno Kudrešovo veidą.

– Svajūnas?.. – klausiamai žiūrėjo pilvūzas, sumo diržas vos galėjo išlaikyti jo lašinius. Šalia jo Kudrešovas atrodė kaip nykštukas – piktasis elfas.

– Pšol nachui, bliat, pizda!!! – užstaugė detektyvas, papiktintas, kad jam „Kurilų goriloje" uždraudė dainuoti. – Bybis! Bybis! – neužsičiaupdamas kartojo. – Tu – bybis! Bybys tu!!! – šūkčiojo, vis drąsiau fašistuojamai kilnodamas ranką.

– Kudrešovas?.. Pulkininke... Pulkininke leitenante, Svajūnai... – nestipriai savo delnų ližėmis paplekšnojo per skruostus administratorius Svajūnui Kudrešovui. Šis girtu žvilgsniu pažvelgė į vyrą. Atsikrenkštė. Spjovė į veidą.

Barmenui nindzei O O pasirodė keista, kad administratorius jo iškart neužmušė.

Lyg pro rūką Kudrešovas dabar žiūrėjo į milžiną, tačiau vis dėlto pažino. Prieš detektyvą Svajūną stovėjo veik nepasikeitęs Šimamura Sniečkus – jo geraširdis studijų Pedagoginiame universitete draugas, jie kartu ištisus trejus metus gyveno bendrabutyje. Tai buvo nepaprastai aukštas vyras,

nesveikai stambus, baltus albinoso plaukus jis visada nešiojo supintus į ilgą kasą, vis skųsdavosi širdies nepakankamumu. Šimamura kildino save iš šerifų, laikė pranašo palikuonimi, tačiau gyvenime jam nesisekė: magistru baigęs universitetą, gavo paskyrimą į atokų nusigyvenusio valsčiaus šariatą, daug metų dirbo provincijoje jaunesniuoju fakichu. Daugiau apie Šimamurą Svajūnas nieko nežinojo. Tik kartą sutikęs buvo gatvėje, šnektelėjo, išdidžiai pasigyrė, kad gavo pulkininko leitenanto laipsnį, ir tiek. Šimamura Sniečkus tada prasitarė, kad ketina viską mesti, atseit dirbsiąs užmiesčio chamame sargu.

– Šimamura? – pasitikslino abejojantis Kudrešovas. – Šimamura, – dabar tikrai, bestelėjęs pirštą į gilią draugo bambą, pažino.

– O tu, Svaika, paaugai, pasikeitei, – tarė Sniečkus, – vis gražyn ir jaunyn.

– Nepasikeisi čia, bliat, išpizdėti galima, – sumarmėjo detektyvas ir nelabai koordinuotai parodė, kad barmenas O O jam dar įpiltų sakės. Šis klausiamai pažvelgė į Šimamurą.

– Du dvigubus po du šimtus penkiasdešimt, – užsakė gerų akių milžinas. – Ir alaus, – mažumėlę paabejojęs pridūrė, – su dustu, flandriško.

– Bliat, Sniečkau, kaip aš pistis noriu, – nenulaikydamas švytuojančios galvos staiga prisipažino draugui Svajūnas. – Sniečkau, ar yra čia kurvų? – laistydamas sakę iš stiklinės teiravosi detektyvas. – Kurvos noriu, kurvos, bliat, kurvos, – kartojo graudžiai padėjęs galvą ant Šimamuros Sniečkaus peties. – Koks aš, Sniečkau, vienišas, koks aš, bliat, vienišas: beržas, vienišas, nachui, supistas beržas... – guodėsi ašarojantis detektyvas. – Išeik! Išeik, negundyk manęs, Antanai! – prasidėjo girto žmogaus kliedesiai. – Draugas Antanai, sekretoriau, poryt plenumas, partija mane įpareigojo...

Nuo šios akimirkos Svajūnas Kudrešovas daugiau nieko nebeprisiminė.

Atsibudo nuogas ir drebantis nuo šalčio ant tatamio. Kūnas buvo žalsvai violetinis. Antra, ką pamatė, tai paauksuota sėdinčio Džizo skulptūra: vaikų ir keleivių globėjas su nuoširdžia užuojauta žiūrėjo į apsilamdžiusį detektyvą.

Svajūnas Kudrešovas pamėgino atsikelti. Nepajėgė. Galva buvo švininė. Rankos, kojos – nevaldomi skudurai. Detektyvas jautėsi išsekęs, išsibarstęs, egzistenciškai tuščias. Įkyriai, skleisdama erzinantį melsvumą, burzgėjo neoninė lempa.

Nedidelė patalpa buvo nepažįstama, nė vieno lango, sienos, regis, be durų.

Detektyvas Svajūnas Kudrešovas sudejavo: nejau nepasisekė – pateko Skaistyklon?..

– Išgerkite arbatos puodelį, – pamatė ištiestas rankas. – Išgerkite, – rūpestingai pasiūlė.

Priešais, apsisiautusi žemę siekiančiu gėlėtu kimono, sujuostu prašmatniu obi, stovėjo nedidelė, sakytum, mergaitė. Jos teatrališkai baltu grimu išdažytas veidas slėpė tikrąjį amžių, jis buvo neįspėjamas. Svajūnui Kudrešovui pasirodė, kad jai ne daugiau dvylikos, o gal ir gerokai jaunesnė.

– Ką?

– Arbata jus atgaivins, – primygtinai siūlė atsigerti mergytė. – Jazminų arbata – stebuklingas stiprybės šaltinis, ji grąžina jėgas, malšina troškulį, budina sielą, – ramiai plonu balseliu kalbėjo. – Jazminų arbata – tai sotus gyvenimas, džiaugsmo ašaros, vilties horizontas, gaivios meilės gurkšnis...

Svajūnas Kudrešovas pajuto burnoje rožių aliejaus skonį. Šiaip taip įveikė bekylantį šleikštulį. Tai nuo tos čiurkų sakės, prisiminė.

– Štai taip... – priklaupusi girdė šilta arbata detektyvą mergaitė. – Štai taip... – vis kartojo prilaikydama Svajūno galvą.

– Sušilkite, – užmetė ant kūno medvilninę furošiki, – jūs visas tirtate, – apkamšė.

– Pachmielas, – pasiteisino geišai detektyvas.

– Pacmielas pachmielu, o sušilti reikia, – ramino mergytė.

– Neblogai būtų.

– O ką aš ir sakau, – tankių blakstienų šešėlis paslėpė mergaitės akis.

Pamažu Svajūno galvoje ėmė šviesėti. Pagerėjimas buvo nežymus, tačiau vis šis tas. Detektyvas susirangė į kamuoliuką po ne itin šildančia skara. Svajūnas nieko nenorėjo matyti, girdėti, prisiminti. Jis ieškojo vienatvės.

– Na, ką galima pasakyti apie No teatrą, – greitai ir konkrečiai, atsisėdusi šalia, ėmė berti atmintinai išmoktą tekstą mergytė, – viskas čia graudžiai paprasta: nuobodūs lėti šokiai, idiotiški kostiumai ir kaukės, kvaili būgnai, fleitos, normalesniam žmogui neištveriami rečitatyvai. Kabuki teatras toks pat: šūdų šūdas, apsivemt galima, aš visada miegu, nebijau užknarkti. Visai kas kita – Stanislavskis. Jo sceniniai svajonių perteikimai yra reljefingi, sodrių spalvų, labai įtikinantys, tačiau – nenatūralistiniai, meniški, estetizuoti. O svarbiausi žmogiškosios būties motyvai skamba visą laiką, čia įžvelgiu režisieriaus ir jo sistemos stiprybę. Tą patį, beje, galiu pasakyti ir apie Sidi Grotovskį, jis man labai artimas. Kai tik atvažiuoja, visada susitinkam, įdomiai pasikalbam. Jis man papasakoja apie artimiausius savo planus, sumanymus, idėjas, aš taip pat skolinga nelieku. Bilietus į jo gastrolinius spektaklius visada perku iš anksto, taip paprasčiau. Nereikia tada jaudintis: gausi, negausi?.. Nieko nėra bjauriau kaip stovėti žiemą prie teatro durų ir baimintis, ar pasiseks įeiti. Kita vertus, labai svarbu, kur atsisėsi. Niekada neperku pirmoje eilėje. Tačiau ir paskutinėje nesėdžiu. Mėgstu įsitaisyti kažkur viduryje, iš šono. Tada matai šiek tiek kitaip, kitu rakursu. Dažnai

man tenka stebėti spektaklius iš už kulisų, jei, žinoma, niekas neprieštarauja. Taip mačiau „Šmėklas", „Laukinę antį", „Žuvėdrą". Iš pradžių, kai perskaičiau pjesę, tariau sau: gerai, bet nieko ypatingo, nieko svaiginamo. Pažįstama... teisinga... nenauja... Klydau. Drąsiai galiu pasakyti: ruskių Čechovas – neišsemiamas. Esu įsitikinusi, nepaisant jo tariamo kasdieniškumo, kurį jis atseit vaizduoja, savo pagrindiniu, dvasiniu leitmotyvu jis visada kalba ne apie tai, kas atsitiktina. Jokiu būdu! Jis, Čechovas, kalba ne apie atskiras žmogaus asmenines savybes, bet tik apie tai, kas Žmogiška – didžiąją raidę Žmogiška, todėl – universalu. Jis, nepasiekiamybės dainius, kalba apie Pasaulio Sielą, būsimąjį gyvenimą. Norėdami jį pasiekti, mes turime triūsti, kentėti milijonus metų, tik tada gal per plaukelį priartėsime. Ar ne taip? Taip, mano juk tiesa. Jo pjesėse prabyla amžinumas, dėl to niekaip negali nesijaudinti. Susigraudini. Čechovas moka puikiai parinkti žmogiškas nuotaikas. Jo buitinės scenos, regis, tokios paprastos, o neretai primityvios, alsuoja išmintimi ir neapsimestine meile paprastam žmogui. Galbūt todėl mums, eiliniams japonams, jis yra toks artimas ir suprantamas. O ką kalbėti apie išorinę ir vidinę tiesas, apie daiktų, garsų pasaulį, saulėlydžius, prieblandas, saulėtekius, lietų, paukščių garsus, arklių kanopų bildėjimą...

Jazminai išties atgaivino. Svajūnas Kudrešovas pasijuto geriau, galėtų ir toliau klausytis, tačiau, deja, pats viską žinojo apie Čechovą.

– Kuo vardu?

– Komaka, – nustebusi prisistatė.

– Na, jei tu Komaka, tai aš Pipesku – dragūnas Viesulas.

– Sakau tiesą, toks mano vardas, – pertraukta geiša įtarė, kad iš jos šaipomasi.

– Komaka... Komaka, – pakartojo, norėdamas įsiminti

Svajūnas. – Na, Komaka, – po akimirkos kreipėsi, – stokis man nugara į priekį, – nurodė žvaliai kildamas detektyvas. – Pasilenk.

– Aš nepatinku ponui? Man pakviesti kitą geišą? – susijaudino, kad nesudomino kliento savo pasakojimu mergaitė.

– Ne, kodėl? – įsitvėrė ranka į stačią Komakos ausį Kudrešovas, bijojo prarasti pusiausvyrą.

– Aš galiu...

Svajūnas pajuto nepakeliamą užplūdusių jėgų perteklių.

– Man bjauru visa tai, – prikandusi lūpą prisipažino trapioji Komaka, kai Svajūnas, pakėlęs jos šilkinio kimono skvernus, dalykiškai įėjo į geišą.

Dūzgė lempa. Iki tol užjaučiąs ir atlaidus, o dabar surimtėjęs žvelgė į aikčiojančius žmones gerasis Džizo.

Staiga siena sujudėjo, plačiai prasivėrė fusuma. Už sustumiamų durų pasirodė vis toks pat geraširdis Šimamura Sniečkus su povo plunksnų vėduokle rankoje.

– Pi, jau baik, – paragino palinkusią Šimamura. – Ten eilė, – paaiškino Komakai.

– Gerai gerai...

– Tuoj, tuoj, – prisižadėjo Svajūnas.

Įskaudinta mergaitė verkė. Jos skruostais ritosi didelės ašaros.

Kudrešovui suspaudė širdį. Vyras pasijuto kaltas, vos laikėsi neapsižliumbęs.

– Nenorėjau tavęs įžeisti, – išeidamas prisipažino detektyvas.

– Bet juk svečias visada gali atsisakyti, – trindama paraudusias akis tarė geiša ir taip skausmingai pažvelgė, kad Kudrešovas norėjo kuo greičiau bėgti, dingti, lėkti neatsigręždamas iš šio dvasiškai svetimo „Kurilų gorilos" fonduko.

Svajūnas Kudrešovas, įsisupęs į tuniką, patraukė namo

pėsčias. Sparčiai ėjo, vėliau pabandė spurtuoti. Basas, sandalus jis pamiršo „Kurilų gorilos" rūbinėje.

Buvo gili naktis. Snigo. Nė vieno praeivio, kinkinio, rikšos. Pavargęs vyriškis šiek tiek svirduliavo. Ir nors Kudrešovas šiandien nedaug tesužinojo apie be žinios dingusį čiuožėją Azguridį, jis manė, kad tai buvo viena sėkmingiausių jo dienų ne tik detektyvo karjeroje, bet išvis – gyvenime.

VII skyrius

Tas bendirų griausmas – neištveriamas. Nuo jo skyla stiklas, trūkinėja sienos, aižėja gelžbetoniniai perdengimai.

– Ar negalima tyliau?! – įsiveržęs į vaikų kambarį sušuko kunigaikštis Oginskis, jo balsas nervingai lūžinėjo.

– Mama, mes repetuojam.

– Aš taip pat repetuoju! – vos tvardymasis riktelėjo kunigaikštis. – Nutilkit! Visas miestas per jus negali dirbti, susikalbėti, žmonės vaikšto užsikimšę ausis! Nors galvą į sieną nuo to garso trenk! Nutilkit!!! – suspiegė. – Nutilt!!! – pagavo gaidį Oginskis. – Ty... – užkimo.

– Donatai Obadaja, nekreipk dėmesio, – vis dar iš visų jėgų daužydamas bendirą nuramino šiek tiek beišsigąstantį savo draugą Pifas Čiurlionis.

– Ar nenutilsit!!! – vėl demoniškai piktai falcetu sukliko kunigaikštis Oginskis ir ryžtingai puolė prie Pifo, kad atimtų iš jo bendirą. Pifas išsigando mamos, suglaudė savo nulėpusias ausis. – Nutilkit! Liaukitės, nes aš tuos jūsų barabanus kaipmat kibinematj ir k čiortovai materi nacher! – išpyškino greitakalbe Oginskis.

– Mama...

Atėmęs bendirą kunigaikštis suspaudė tarp savo kojų, taip jį paslėpė nuo vis dar nustebusio Pifo. Berniukas nusiminė, prikando lūpą.

Vaikų kambaryje įsiviešpatavo tyla. Apkurtusiam nuo garso kunigaikščiui pasirodė, kad sienos iš palengvėjimo atsiduso.

– Ką „mama“, ką „mama“, viso pasaulio vaikai man tą ir tekartoja: mama, mama, mama! – jau ne taip griežtai šaukė Oginskis. Trinktelėjo nestipriai kumščiu per atimtą iš Pifo bendirą.

– Pasirodymas...

– Man taip pat pasirodymas, – nenatūraliai išraudęs kunigaikštis šiek tiek apsiramino. – Man taip pat, Pifai, pasirodymas, – pakartojo, – suprask ir mane: orkestras, baletas, teliko vos kelios generalinės repeticijos, o čia...

– Bet...

– Jokių „bet“ – nukirto kunigaikštis. – Naktį galite kad ir sienomis lipti, daužykite kiek norite, tačiau dieną, – perspėjamai pažvelgė į vaikus Oginskis, – dieną man...

– Laba diena, – nedrąsiai pasisveikino vaikas.

– Labas, Donatai Obadaja, – be pykčio atsakė kunigaikštis Oginskis Pifo draugui. – Tu, Donatai Obadaja, esi vyresnis, turi žinoti tvarką. Ar ne taip? Turi juk būti kažkokios taisyklės? Taip ar ne? Turi?..

Nedidukas Donatas Obadaja suprunkštė ir pritariamai linktelėjo galva. NepriešTaravo. Kunigaikštį tai pralinksmino.

Kunigaikštis Oginskis mėgo gudrių akių Donatą Obadaja – geriausią Pifo draugą. Juodbėris berniukas buvo mielas, labai paslaugus, mandagus, nešiojo ilgus karčius, buvo ne pagal amžių tvirtas, ištvermingas – be poilsio galėdavo nubėgti ne mažiau devynių farsahų. Jis buvo kilęs iš nepasiturinčios, tačiau kilmingos markizų Gagarinų šeimos, prieš kelis dešimtmečius į sostinę atvykusios iš uragano nusiaubto Tabaristano.

Tik, deja, vaikelis Gagarinams gimė su negalia: nuo lopšio buvo kentauras, be to, turėjo afroamerikiečio bruožų. Ir ką tik tėvai nedarė dėl jo: vežė tyrimams į Šveicariją, tampė po Haršano purvo vonias, pas profesorius ir docentus, pritaikė dietą, gydė šabacho žiedais ir sėklomis, darė masažus, užrašė į gimnastikos studiją Amurijoje – niekas nepadėjo. Vėliau apsiprato, fizinį trūkumą pavertė privalumu – nedideliame užmiesčio dvarelyje paūgėjęs Donatas Obadaja atlikdavo visus sunkiausius darbus: arė, vežiojo žydams vandenį, akėjo. Tuo Donatas Obadaja labai padėjo savo senyviems tėveliams Gagarinams. Vienturtis Donatas Obadaja buvo žvalus, visada linksmas, bėgdamas ristele užkrečiamai žvengdavo. Kunigaikščiui Oginskiui patiko, kad jis draugauja su daug jaunesniu už save Pifu.

– Aš sakiau, bet Pifas, – nestipriai stuktelėjęs kanopa į parketą ėmė teisintis kokių ketverių metų Donatas Obadaja. – Pifas man sakė, jis patikino...

– Nieko aš nesakiau, – pertraukė Čiurlionis. – Aš nieko tau... – nusitaikė sušerti delnu kentaurui per nosį, tačiau striktelėjęs nepasiekė.

– Gerai gerai, vaikai, nesiginčykit, – tarė kunigaikštis, – bendirus konfiskuoju iki vakaro, – paėmė ir Donato Obadaja instrumentą. – Vakare, jei gerai elgsitės, grąžinsiu, – nuramino, taip atsakydamas į klausiamą berniukų žvilgsnį.

Kunigaikščiui išėjus vaikai susižvalgė. Kentauras Donatas Obadaja Gagarinas iš pasitenkinimo ėmė trinti rankas, Pifas Čiurlionis ištraukė už baterijos paslėptą degtinę.

– Beveik verdanti, – pėmęs iš draugo dulkėtą butelį be etiketės tarė Donatas Obadaja Gagarinas.

– Durniau, tokia ir turi būti sakė, – paaiškino Pifas.

Atkimšo.

Pirmas nugėrė – beveik pusę.

Kunigaikštis Oginskis, praėjęs klaidžiais dechlizais, sėdėjo savo Ledo rūmų tribūnoje. Įsisiautęs į meškėnų kailinius, jis negailėjo patarimų savo baudžiauninkams čiuožėjams, su kuriais repetavo baletą „Teosofija buduare".

– Stop! Stop! – sustabdė masinę „Papročių" sceną. – Visi prie manęs! – pašaukė per megafoną.

Klusnūs ledo artistai su čadromis ant galvų (aristokratas Achmedas nepakentė jų plebėjiškų snukių) pričiuožė prie kunigaikščio.

– Neįtikina, – ėmė aiškinti Oginskis. – Aš netikiu tuo, ką jūs ten darote: kažkokia nevykusi bakchanalija. Netikiu. Supraskit, pigios gimnastikos čia niekam nereikia, baletas – ne sportas, ne olimpiada ir ne Pasaulio taurė. Meno! Meno daugiau! Man reikia iš jūsų meno! Štai tu, ateik arčiau, Haltuchai, tu esi politinis žmogžudys – beveik mesijas. Tačiau tavo plastika tiesiog neigte neigia, kad tai yra viena pagrindinių istorijos varomųjų jėgų. Susikaustęs kažkoks, netikras. Tavo čiuožime aš matau tik primityvų nusikaltimą. O taip neturi būti. Atsipalaiduok. Išsilaisvink. Išversk smegenis. Tu, Haltuchai, esi laisvės šauklys, tavo misija – šventa, mes visi jos laukiame. Tas pats ir dėl tavęs, Haifai. Pederastija, kad ir ką kalbėtų moralistai, visada buvo kariaujančių tautų bruožas – jų stiprybės šaltinis. Mes balete negalime to ignoruoti. Prisiminkite meilužių ir mylimųjų batalionus, kurie buvo patys narsiausi kovų laukuose prie Sodomos. Pederastija – pats giliausias ryšys, todėl kai tu, Abu-el-Gusinai, sukiesi vilkeliu, turi tą nuolat byloti. Tavo sukinys – tai išpažintis, priesaika mylimajam, kurios tu niekada nesulaužysi. Žūsi, būsi kankinamas, tačiau niekada neišsižadėsi. O tu, Abdalmalikai, taip pat nestovėk kaip bejausmis druskos stulpas, galvok apie seralius Alžyre, kuriuose iki šiol gyvena jaunuoliai. Įsivaizduok tūkstančius slidžių jaunuolių, kurie laukia tavęs, svajoja apie

tave, geidžia susitikti, atsiduoti. Štai tokia turi būti ši mizanscena. Dabar bendra pastaba visiems: žmogui leistina padaryti vienintelį nusižengimą – nusižudyti. Tai pagrindinė mūsų „Papročių" scenos mintis, aplink ją viskas sukasi. Būkite nesuvaržyti, alsuokite slapto nusikaltimo laisve, pagaliau – čiuožkite taip, kad propaguotumėte šį esminį principą. Žiūrovas tai įvertins, paplos, liks dėkingas, o išėjęs – namuose pagalvos, susimąstys: kur, kaip mes gyvenam, ką tikim etc. Aš žinau, kad esate labai talentingi. Visi jūs gabūs, galintys su lazdomis ar be jų padaryti daugiau, nei jums patiems atrodo. Tikėkite, būkite nenugalimi, tokie, kokie buvo Ovčinikovas ir Volkovas, Staršinovas, Charlamovas, Petrovas, Michailovas, Belousova ir Protopopovas, broliai Golikovai ir Lefleras, Malcevas ir Espozito, Irina Rodnina ir Aleksandras Zaicevas, Kristina Erod ir Jelena Vodorezova, Lilinčiuk ir Genadijus Karponosovas, Martinecas ir Karlsonas, Pochomova ir Gorškovas, Liudmila Moisejeva ir Andrejus Minenkovas, Bestimjanova ir Bukinas. Aš galiu ir daugiau jums suminėti pavyzdžių, tačiau ar to reikia, jūs galite ir privalote būti tobulesni, spindėkite visa savo talento šviesa. Būkit nepakartojami, vieninteliai. Ar aišku? Ar man dar reikia kalbėti apie žmogaus giminės grynumą ir apie gyventojų skaičiaus mažinimą žemėje? Kaip?.. Kalbėti?..

– Neee... – choru atsakė baudžiauninkai čiuožėjai.

Abejingi jaunosios kartos čiuožėjų kūnai išdavė, kad autoritetai ir žmonijos mažinimo žemėje programos jiems nieko nereiškia.

– Visi į vietas! – sukomandavo kunigaikštis Oginskis. – Muzika! Aš negirdžiu muzikos?!

Nuogi, šiek tiek pamėlę čiuožėjai užėmė vietas arenoje. Sustingo pirmojo „Papročių" epizodo geidulingomis pozomis.

Netrukus, kažkur iš viršaus, pasigirdo styginiai, po įžan-

gos juos tyliai tyliai ėmė vytis temperuotas sero Polo Makartnio tenoriukas. Šis vinguriavo žymiąją soprano ariją iš Belinio „Normos".

Kunigaikštis Oginskis giliau įsisupo į savo meškėnų kailinius, Ledo rūmuose darėsi itin vėsu.

Jaukiai šilo Oginskio kūnas. Kunigaikštis stebėjo savo sukurtą choreografijos piešinį – monumentalų, tikrą simfoniją ant ledo. Pačiūžų garsas buvo raminantis, beveik migdantis.

Oginskis sėdėjo centrinėje tribūnoje ir galvojo: teisė, teisingumas, teisėtumas, tiesa. Kaip vis dėlto skiriasi viena nuo kitos šios sąvokos. Kokios jos gali būti prieštaringos, neigiančios viena kitą, nesuderinamos. Kaip, galvojo kunigaikštis Oginskis, jas įvairiai galima aiškinti, interpretuoti, suvokti, vertinti. Kuri jų yra svarbiausia? O kuri tikriausia? – ieškojo atsakymo, kai daugiau nei penkiolika tūkstančių čiuožėjų porų, keturis kartus apsisukusios aukštame šuolyje, vėl susitiko ant ledo, ir tik tam, kad po akimirkos pradžiugintų būsimuosius žiūrovus pavojingų gyvybei Kaufman skrydžių pyne.

– Ochujetj možna, – pasigirdo susižavėjimo kupinas balsas.

Šalia kunigaikščio Oginskio stovėjo išbalęs vyskupas Tyzenhauzas. Gašlus žvilgsnis išdavė, kad šventikui nuotaikingas baletas ant ledo patinka.

– Tai dar tik eskizas, apmatai, – valdydamasis, kad neparodytų nepasitenkinimo, tarė kunigaikštis; jis nemėgo, kad pašaliniai dalyvautų repeticijose.

– Vis tiek pizdatai, – nenusileido vyskupas.

– Per premjerą daug kas bus kitaip. Atsiras naujų personažų, atvešime žvėrių, kirų, jūros liūtų, kengūrų, koreguosis dekoracijos, apšvietimas, šukuosenos.

– Ir dabar zajabis', – nesutiko užsispyręs vyskupas Tyzenhauzas.

– Ne, tos aukštos barokinės šukuosenos ant kuprų man kažkaip čia netinka, iškrinta iš konteksto. Galvoju, kad reikia ieškoti kito sprendimo, pasidairysiu po šalia esančias epochas, – jau ketino atskleisti savo kūrybinius sumanymus kunigaikštis, tačiau laiku suvokė, kad nėra ko atvirauti su vyskupu.

Dabar ledo artistai, susikibę rankomis, tūpčiodami čiuožė vadinamuoju didžiuoju šėtono gyvybės ratu. Mataruojančių ir stebuklingai dingstančių ataugų vaizdas akimirkai sugrąžino vyskupą Tyzenhauzą į archeologinius seminarijos laikus, kai jis, trečiojo kurso pažangiausias klierikas, užėmė antrąją vietą nelegaliuose siauriausios išangės rinkimuose; pirmoji tą kartą paskirta nebuvo.

– O man patinka, – po kurio laiko tarė vyskupas. – Tie apšepę diedai su bobų šukuosenomis visai neblogi – taščit.

Kunigaikštis Oginskis neketino ginčytis. Apsimetė, kad neišgirdo vyskupo, toliau, pešiodamas žandenos plaukus, žiūrėjo į savo teatro artistus.

– O aš, bliat, su reikalu, – po nemažos pauzės tarė vyskupas Tyzenhauzas.

Kunigaikštis klausiamai pažvelgė į hierarchą.

– Taip taip, – patikino vyskupas.

Oginskis iš kailinių kišenės išsitraukė pudrinę. Ėmė nervingai pudruotis.

– Klausau paties, – kiek galima šalčiau tarė Oginskis.

– Tu man čia nustebusio jebalniko nerodyk, – kažkodėl užpyko vyskupas. – Aš, bliat, per tave tiek praradau, tiek, kurvanachui, praradau.

– Nesuprantu, – tvardėsi Oginskis.

– Tu, bliat, bybis, chuinia čia neužsiiminėk ir nepizdielink, kad nieko nežinai.

– Nesuprantu, tu man, Tyzia, paaiškink.

– Aš tau, nachui, taip paaiškinsiu, kad tu apsišiksi, bliat,

aukštielninkas triesdamas, – neva mėgino užsimoti pagąsdindamas, tačiau...

Visada jautrus vyskupo Tyzenhauzo pamokslams kunigaikštis Oginskis dabar ieškojo cigarečių. Susiradęs įsimetė į burną, tačiau niekaip negalėjo prisidegti, drebėjo rankos.

– Tyzia, mes juk partneriai...

– Pisau aš, bliat, tokius partnerius, – karščiavosi vyskupas Tyzenhauzas. – Tu dar už praeitą kartą neatsiskaitei. O mane spaudžia. Visi, bliat, spaudžia: kurija, konferencija, kardinolas, gnoinas ožy, naktimis skambina. Kada, kada, kurva, klausia. O ką aš jiems galiu atsakyti?! Ką?!

– Aš gi tau sakiau: paskutinę urano siuntą sulaikė muitinėj, – Oginskis giliai įtraukė dūmus. – Skambinau, teiravausi, sakė, kad reikia palaukti. Jie išsiaiškins. Viskas bus gerai, nesijaudink, bus tų hormonų.

– Manęs nepisa tavo muitinės! O kur plutonis dingo? Kur?! Dar nuo vasaros pradžios! Nalievo varai?!

– Jį konfiskavo barmakidai. Aš gi tau pasakojau: jie dabar valdo Abasidų kalifą Haruną ar-Rašidą ir nieko prie jo neprileidžia.

– Nepisk man proto, – netikėjo kunigaikščiu vyskupas Tyzenhauzas. – Prieš savaitę kalifas Džefarą Barmakidą užkalė pagaliu, o tą debilą vizirį Jachją ir jo sūnus iki gyvos galvos pasodino į obezjanniką – faktas.

– Aš to nežinojau, repetavau, – ėmė neįtikinamai teisintis kunigaikštis. – Tikrai, Tuzia, prisiekiu, nežinojau.

– Žodžiu, kaip tau – savaitė laiko. Negrąžini skolos, įjungiu skaitiklį, o tada jau kitaip kalbėsim.

Kunigaikščio galvoje grėsmingai sutiksėjo: tak, tak, tak tak, tak tak tak, tak tak tak tak tak tak tak...

– Duok nors mėnesį, – paprašė Oginskis, – Pastatysiu baletą, atsiskaitysiu uždirbęs.

– Savaitė, – vyskupas Tyzenhauzas buvo nesukalbamas. – Savaitė, – pakartojo.

– Klausyk, – griebėsi paskutiniojo šiaudo kunigaikštis, – atlaikyk daugiau mišių, parink aukų, atsiskaityk pats su užsakovais, o aš jau tau...

– Karoče, trys dienos, – žiūrėjo akmeniniu veidu Tyzenhauzas.

– Bet, vyskupe...

– Viskas: nebėra bazaro.

Kunigaikštis susitvardė. Rūkė. Vėl stengėsi būti ramus. Tik nesveikos raudonos dėmės, prasimušusios pro storą pudros sluoksnį, ir vos pastebimi dešinės akies traukuliai išdavė, kad jis stipriai susijaudino.

Kunigaikštis Oginskis sprigtelėjo cigaretę ant ledo, tokį turėjo įprotį. Kurį laiką dar rūko plonas dūmelis.

– Neužsidegs? – suabejojo visada apdairus Tyzenhauzas.

– Ledas, vyskupe, kaip ir myžalai, nedega, – taip buvo atkirsta hierarchui.

Tą pačią akimirką nuorūka užgeso.

Kunigaikštis, leisdamas suprasti, kad pokalbis su vyskupu baigtas, atsistojo.

Čiuožėjai arenoje, užsilipę vienas ant kito, jau buvo bebaigią statyti galingą piramidę – Pizos bokšto parodiją.

– Viskas! – sušuko kunigaikštis. – Repeticija baigta! ... Giunteri! Giunter! – pašaukė ištikimąjį buriatų kilmės farašą.

– Klausau, – iš nežinios prisistatė tarnas.

– Kiekvienam po keturiasdešimt kirčių.

– Visiems?

– Žinoma.

– Ir tiems, kurių nėra? – pasitikslino farašas.

– Be išimties! Rimbu, su švininiais svareliais, – paskyrė čiuožėjams bausmę Oginskis. – Visai pasileido, – lyg teisinda-

masis vyskupui pridūrė, – susikalbėti neįmanoma, ožiuojasi.

– Teisingai, – pritarė vyskupas Tyzenhauzas, – aš taip pat savo klerui nenuolaidžiauju – kasdien rakom dulkinu ant kilimo.

Kai farašas Giunteris užsimojo rimbu, sugriaudėjo bendiras, pasigirdo antras... Vyskupas Tyzenhauzas norėjo užsikimšti ausis, bet...

– Tai Pifas su Donatu Obadaja muzikuoja, – paaiškino vyskupui Tyzenhauzui kunigaikštis ir patraukė iš arenos per dechlizą į savo rūmus.

VIII skyrius

Svajūnui Kudrešovui jau kelias savaites chroniškai skaudėjo galvą – baisi migrena, todėl buvo priverstas nešioti drėgną turbaną.

Ant medžių šakų nerūpestingai čiauškėjo žvirbliai – miesto čiabuviai. Pašto balandžiai taip pat nesnaudė – atkakliai suko ratus virš Gomoros senamiesčio.

Detektyvas Svajūnas priėjo populiarią interneto kavinę. Susirado laisvą stalelį lauke. Atsisėdo. Grynas oras maloniai gaivino.

Vaikystės nepritekliai užgrūdino Svajūną, todėl lauko kavinėje jis sėdėjo apsigaubęs lengva vasarine toga su juodais antpečiais ir basas. Ledas adatėlėmis kuteno detektyvo padus. Pustė. Buvo gera. Atrodė, kad ir galvos skausmas traukiasi, netrukus nebereiks ir turbano. Detektyvas pažvelgė į kavinės vitriną, ant palangės narvelio rate bėgo voveraitė. Bėgantis gyvūnėlis priminė Svajūnui vaikystėje aplankytą legendinę „Nykštuko" kavinę – viso pasaulio mažylių svajonę. Ten taip pat buvo voveraitė, beveik tokia pat, tik ne tokia riebi ir šiek

tiek gudresnė. Ji buvo visų tautų vaikų numylėtinė – rudoji primadona. Kur ji dabar? – pagalvojo detektyvas. Kas jai atsitiko? Kaip susiklostė jos gyvenimas po stulbinančios karjeros kavinėje?

– Ko pageidausite? – pertraukė mintis priėjęs kelneris pingvinas – nelegalas iš atšiaurios Andoros.

Svajūnas Kudrešovas dirstelėjo į atneštą meniu, kainos jo nenustebino.

– „Windows 99" ir skystai virtą kiaušinį, – nemąstydamas užsakė.

Pingvinas dingo.

Dabar Svajūnas Kudrešovas žiūrėjo į gatvę. Rytas. Užpustytu prospektu bėgo rikšos. Buržgalviai keliavo asilais pakinkytose rogėse, kiti – neekologiškomis motorinėmis. Sankryžoje buvo sugedęs šviesoforas, todėl čia susidarė galingas kamštis: mulai, jaučiai, šunų kinkiniai, kupranugariai, stumbrų vilkstinė. Svajūno ausį pasiekdavo skubančiųjų keiksmai, baubimas, necenzūriniai žodžiai, priekaištai. Detektyvui ėmė kaisti ausys.

– Jūsų programa, kiaušinis, – tarė instaliuodamas stalo kompiuterį kelneris. – Gal dar ko nors pageidausite?

– Kol kas ačiū, – mandagiai atsisakė Svajūnas.

Detektyvas sėdėjo prie stalelio ir vis delsė paleisti užsakytą programą. Kiaušinio taip pat nelietė, mėgavosi alkiu, bandydamas patikrinti savo intelekto ištvermę.

Perspėjamai sugurgė pilvas, atsivėrė išbadėjęs smegenų pusrutulis. Sankryžoje, kai prabangi lama atsitrenkė į VDR laikų mufloną, kilo muštynės.

– Gal galėčiau... – atitraukė Svajūną nuo vaizdo priėjęs apskretėlis.

– Ko reikia? – susierzino detektyvas, jį visada nervindavo išmaldos prašinėtojai.

– Nors minutėlę, – smalsiai pasilenkė prie kompiuterio.

– Ko?! – užriko Svajūnas, kai skurdžius purvinu pirštu bedė į pelę.

– Man tik žvilgtelti į vieną puslapį, – iškankintas absitensijos ėmė drebėti klošaras. – Man tik vieną kartelį...

Staiga atsiradęs kelneris raumeningu sparnu paėmė elgetą už alkūnės. Be žodžių palydėjo už kampo. Kai Svajūnas jų nebematė, smogė snapu jam į tarpuakį. Klošaras susvyravo, iš jo burnos ir nosies pliūptelėjo kraujo fontanas. Mirtinai sužeistas elgeta griuvo į pusnį.

– Kelneri, jūs pamiršote įrankių juostą! – riktelėjo detektyvas grįžtančiam iš už kampo pingvinui.

– Ak taip, atleiskite, – ėmė atsiprašinėti kelneris, – per tuos virtualius chandžiulnikus...

Svajūnas Kudrešovas nesiklausė nelegalo pingvino pasiaiškinimų, ėmėsi kiaušinio. Dantimis atkando viršūnėlę. Išspjovė lukštą. Ekranas pakeitė spalvą, nusidažė melsvai. Kiaušinis buvo toks, kokio ir norėjo: geltonas amorfiškas trynys, nesukietėjęs baltymas. Svajūnas, nugėręs pusę, kitą pasiliko vėlesniam laikui – užseivino. Išties tik šioje interneto kavinėje mokėjo taip tobulai išvirti Tasmanijos pingvinės kiaušinį – firminį interneto patiekalą.

– Įrankiai, – tarė priėjęs kelneris.

– Aš pats susitvarkysiu, – neprileido užuomaršos pingvino prie kompiuterio Svajūnas.

Iš už kampo, peršokusi per bejausmį elgetos kūną pusnyje, pasirodė lyg ir juoda moteris su čadra. Ji skubėjo pasiremdama ramentais, keista buvo jos eisena – slidinėjo. Pilkas tvarstis ant jos kojos nemaloniai disonavo su sniego baltuma, per petį ji buvo persimetusi pačiūžas, šnekamąja sostinės kalba vadintas figūrkėmis.

– Atleiskite, kad vėluoju, kamščiai – ėmė teisintis moteris, prisėdusi šalia detektyvo.

– Nieko tokio, aš mėgstu pabūti gryname ore, – nuramino čiuožėją Svajūnas.

Vis stipriau pustė. Basos Kudrešovo kojos dabar slėpėsi nedidelėje sniego kopoje, buvo šilta, gera it nencų jurtoje.

– Mėgstu žiemą, – po pauzės tarė moteris.

– O man ir sausas ruduo patinka, – prisipažino Svajūnas.

– Visi metų laikai yra gražūs.

– Kiek žmonės praranda, nežinodami, kas yra poliarinė vasara, niekada nematydami atogrąžų sniego ar nežinantys, kaip yra gera bristi pelke per pageltusius tropikų lapus.

– Pavasaris taip pat gražus metas, – nekantriai judino bepėdę koją moteris.

– Vis tiek žiema – geriausias.

– Gal galėčiau ką nors instaliuoti? – vėl prisistatė paslaugusis pingvinas.

– „Namm jam" noriu.

– Atleiskite, bet tokios programos dar neturime, žadėjo kitą savaitę atvežti. Galime pasiūlyti naują komandą...

– Ne, tada nieko nereikia, – nelabai mandagiai tarė šiek tiek nusivylusi moteris.

Užgeso ekranas. Netrukus juodame fone įsižiebė žvaigždės, tikra žvaigždžių pūga kompiuteryje.

– Niekada dar čia nesu buvusi, labai jauku.

– Atleiskite, kad ne biure paskyriau perrišimą, tačiau čia steriliau, – paaiškino Svajūnas. – Na, kaip?..

– Puikiai miegojau. Dar niekada taip gerai neteko miegoti, – prisipažino moteris. – O sapnai, kokie sapnai!..

– Parodykit, man taip pat smalsu.

Svajūnas Kudrešovas pasilenkė prie amputuotos pėdos. Atsiklaupė. Atsargiai ėmė vynioti purviną tvarstį sau ant riešo.

– Labai gražiai, labai gražiai, – patenkintas kartojo. –

Puiku. Jokių komplikacijų. Buvau šiek tiek neramus, nes galvojau, kad žaizda papūliuos gerokai, tačiau nieko nereikia, viskas kaip medicinos vadovėlyje, – kalbėjo detektyvas, jau tvarstydamas koją klientei švariu nusirišto turbano audiniu. – Na, štai ir viskas, – tarė stipriai užveržđamas žydrą tvarstį. – Ne per silpnai? – pasiteiravo rišdamas jūrinį mazgą.

– Oi ne, galite dar stipriau, – mėgavosi skausmu ištvermingoji čiuožėja.

– Taip?

– Nebijokite, aš nieko nejaučiu, – veidmainiavo.

– O taip?

– Dabar pats tas, – iškošė pro sukąstus dantis.

– Matote, aš šiek tiek jaudinausi, – vėl atsisėdęs prie stalo kalbėjo detektyvas Svajūnas Kudrešovas. – Net ėmiau abejoti, ar teisingai mes pasirinkome tyrimo metodą – labai paini byla, netradicinė, pasakyčiau, apaugusi įvairiausiais akustiniais ir kitokiais rezonansais. Tokių bylų, atvirai kalbant, vos viena kita kriminalistikos istorijoje. Tačiau dabar matau, kad teisingai einame, neturėjome kitos išeities, juolab kad rezultatai daug žadantys – štai kaip puikiai gyja.

– Man ir kiti kalbėjo, kad jūs pats geriausias žemyno analitikas.

– Na jau... – ėmė kuklintis Svajūnas.

– Nesakykite nesakykite, visi maniškiai čiuožykloje puikiai apie jus atsiliepia.

– Jūs perdedate, – sujaudintas pagyros palietė pelę Kudrešovas.

– O jūsų knyga...

– Kokia knyga? – sukluso Svajūnas.

– „Amžinybę žvalgyboje".

– Jūs ją skaitėte?..

Tai buvo netiesa. Svajūnas gyvenime nebuvo parašęs nei

eilutės, o ir raides sunkiai pažino. Tiesa, tokią knygą jau seniai ketino parašyti, buvo net sugalvojęs planą, skyrių pavadinimus, kai kuriuos pikantiškus epizodus – viskas galvoje. Tačiau faktas, kad kažkas mano, jog jis rašytojas, šnipinėjimo dainius, literatas, glostė detektyvo savimeilę.

– Kelis kartus. Neatsitraukdama.

– Bet ji vien tarnybiniam naudojimui – slapta, – stengėsi neparodyti susijaudinimo Kudrešovas. – Kur ją gavote? – vis apsimetinėjo.

– Padėjau šiek tiek pastangų ir gavau, – išsisukinėjo moteris.

– Jūs sužinojote slaptažodį, kodą, užrakto charakteristiką ir spynos serijos numerį? – smalsavo detektyvas.

– Jų man neprireikė.

– Turite pažįstamų ir draugų specialiosiose tarnybose?

Moteris tik numojo ranka, šiuo ženklu leidusi suprasti, kad tai, ką pasakė Kudrešovas, yra vieni niekai. Tačiau suintriguotas detektyvas neketino trauktis. Jį stipriai sudomino, iš kur užsakovė galėjo gauti sugalvotą knygą, kurioje buvo sudėta visa pastarųjų dešimtmečių operatyvinė informacija, agentų sąrašai, rezidentų slapyvardžiai ir pavardės, galiausiai – bankų sąskaitos, algalapiai, pervedimai ir kiti darbeliai, su kuriais paprastai plačioji visuomenė nėra supažindinama: per daug skaudi tiesa atsivertų, per daug purvo, kraujo, ašarų, smurto. Kudrešovui kilo įtarimas, ar ne spąstai jam spendžiami. Jis ėmė abejoti užsakovės nuoširdumu. Išties, galvojo Kudrešovas, per daug lengvai ji sutiko amputuoti pėdą... Kodėl?

– O kuo jūs vardu? – nelauktai pakeitė Kudrešovas pašnekesio temą.

– Oceola, – nedvejodama prisistatė moteris. – Nejau pamiršote?

Kudrešovas neprisiminė šio vardo. Tačiau jo atmintyje lyg miražas iškilo viena užduotis Ketvirtojo Islamo Reicho Karaliaučiaus chanate. Jos aplinkybes ir detales buvo įsakyta ištrinti, failą sunaikinti, todėl detektyvas dabar negalėjo konkrečiai prisiminti, kur ir kada jam teko girdėti šį vardą.

– Oceola Nerlikas, – pakartojo moteris ir paslėpė paraudusias plaštakas kaftano rankovėse.

– Oceola... Oceola... Oceola... – nevalingai kartojo Svajūnas. – Ar nebuvome kada nors susitikę?

– Tai neįmanoma, – patikino jį moteris.

– Bet knygą, kur gavote mano necenzūrinius memuarus?

– Jums taip įdomu?

– Smalsu.

– Et, aš paprasčiausiai įsilaužiau – į smegenis.

– Kaip?!

– Pačiu brutaliausiu būdu. Nesusivaldžiau.

– Aš pradedu jūsų bijoti, – keistai pažvelgė į klientę Kudrešovas. – Juk tai nelegalu, – paslaptingu balsu pridūrė, – visa necenzūrinė infromacija yra saugoma Centre, ji koduota, už tai gresia baudos, galiausiai kalėjimas, ešafotas. Tai gali būti vertinama kaip Tėvynės išdavimas.

– Gyventi taip pat nelegalu, – abejingai kalbėjo užsakovė. – Viskas nelegalu. O Tėvynė... – padarė iškalbingą pauzę. – Tėvynė, kas tai yra Tėvynė? Mano? Tavo? Mūsų?.. Upės vingis? Piešinėlis elementoriuje? Sostinė? Gal jūs, neįsižeiskite, esate Tėvynė?

Svajūnas Kudrešovas susimąstė. Išties, galvojo, jei jis yra Tėvynė, tai kur jau toliau eiti, ką bedaryti, ką begalvoti apie pasaulį, jo tvarką?.. O jei Tėvynė štai šis nedidukas kompiuterio ekranas? Jei Tėvynė – tai nelegali (vogta) programa, pirkta blusų turguje? Jei Tėvynė – tai vos 220 megabaitų atmintis? Klastingas virusas? O jei Tėvynė, neduok Dieve, pornografijos

puslapis internete? Nuo tokių minčių detektyvui ėmė kaisti smegenys. Dar keletas įžvalgų ir jo smegenų kietasis diskas įskils, bus nebepataisomas.

– Jūs man geriau papasakokite komiškiausią savo operaciją.

– Kurią? – sugrįžo iš apmąstymų Kudrešovas.

– Iš šeštojo knygos skyriaus, kai...

Svajūnas dvejojo. Delsė. Kita vertus, jam buvo svarbu sužinoti, kiek ir ką apie jo praeitį žino ši moteris – paslaptingoji čiuožėja Oceola Nerlikas. Detektyvui vis labiau nedavė ramybės mintis, jog visa, kas čia vyksta, gali būti klastingas sodomiečių sąmokslas. Jis įtarė provokaciją, galiausiai galbūt jį norėjo užverbuoti užsienio gėjų slaptosios tarnybos. Išties, kodėl ji taip lengvai sutiko amputuoti pėdą, kėlė nerimą fundamentalus klausimas?

– Tai papasakosite?..

– Ką?

– Nagi tą epizodą, kai...

– Ak taip, – pajudino sustirusius pusnyje pėdų pirštus Kudrešovas. – Operacija.... Mano operacija... Taip, kaip dabar pamenu, – ėmė žvaliai pasakoti detektyvas Svajūnas, – artilerijos majoras Viljamas Šekspyras gulėjo ant krauju aptaškytos sofos. Aš, vos įėjęs į kambarį, iškart nustačiau, kad mirtis jį užklupo netikėtai. Iš pramušto kiaušo fontanu švirkštelėjęs kraujas, sumišęs su smegenų mase, buvo aptaškęs visą sieną. Net asilui aišku, kad smogta buvo majorui miegant. Pagalvės ir paklodės permirkusios krauju. Man pavyko nustatyti, kad artilerijos majoras Viljamas Šekspyšas dar pašoko iš patalo, tačiau antrasis smūgis jį pasiekė kambario viduryje. Tada jis pargriuvo ir kaip vilkiukas ėmė suktis priešmirtinėje agonijoje. Ilgai. Nemažindamas greičio. Besisukdamas vėl stryktelėjo ant sofos – juokingai. O kraujas buvo ištiškęs į visas

puses, tačiau, keista, Šekspyro veidas buvo visiškai ramus. Čia pat, svetainėje, aš radau ir kraupaus nusikaltimo įrankį. Tai buvo paprasčiausias „Globuso" firmos lygintuvas, nukeltas nuo lentynos ir sveriantis šešis svarus. Galbūt gali pasirodyti linksma dar ir tai, kad jo smailusis galas buvo aplipęs storu sukepusio kraujo sluoksniu ir šuns plaukų sruogomis...

– Dar, – sudejavo iš juoko vos besilaikanti čiuožėja. – Negaliu, – susiėmė už pilvo.

– Ką? – nesuprato Oceolos Kudrešovas.

– Dar!

– Leiskite prisiminti, – paprašė trumpos pauzės.

Svajūnas palietė pelę. Po kelių klaviatūros klavišų paspaudimų pateko į slaptą duomenų banką. Čia ilgiau neužsibuvo. Metęs žvilgsnį atpažino užmirštą šifruotę, o po akimirkos jau prisiminė dar komiškesnių įvykių detales.

Voveraitė kavinės lange jau sukosi į kitą pusę.

– Įvykio vietoje mes pamatėme tokį vaizdą, – ėmė pasakoti arčiau palinkusiai prie jo čiuožėjai, – nužudytoji senutė guvernantė gulėjo suknežinta galva netoli laukujų durų, vedančių į užpakalinius laiptus. Jos išplėstose akyse buvo sustingusi siaubo, skausmo ir kančios išraiška. Jos ilgų žilų plaukų sruogos, sulipusios nuo kraujo, krito ant veido, kuris buvo visas kruvinas. O arčiau durų, vedančių į pirmąjį kambarį, galva virtuvės pusėn palei dešinę sieną gulėjo – nepatikėsit – šykščiojo turtuolio Volfgango Amadėjaus Mozarto lavonas. Jo galva taip pat buvo pramušta, matyt, tuo pačiu buku daiktu, kuriuo nužudyta ir jo guvernantė – seifo smuiko raktu.

Užpustyta gatve pro interneto kavinę prabėgo kūkčiojanti moteris, nėščia, labai graži transvestitė, kokių keturiasdešimt penkerių metų amžiaus. Detektyvas Svajūnas nulydėjo ją alkano grobuonies žvilgsniu.

– Ir...

– Kas?

– O kas atsitiko vėliau? – suintriguota paklausė Oceola.

– Vėliau... Vėliau... – kartojo Svajūnas žvilgsniu lydėdamas bėgančią gimdyti į tarpuvartę gražuolę, – Vėliau... Ak taip, vėliau smulkiai išsiaiškinau: plevenanti žvakių šviesa krito ant dviejų lavonų, prakirstomis galvomis gulinčių kraujo klane. O žudikai ramiai, nesijaudindami praėjo pro šalį. Vienas paėmė nuo grindų nusikaltimo įrankį plaktuką ir, palikęs laužtuvą prie skrynios, užpūtė žvakę. Tada jie išėjo iš buto ir išsiskyrė. Kitą rytą vėl susitiko, pasibučiavo ir beveik visą dieną susikibę rankomis vaikščiojo po miestą, lankė parodas, kavines, arbatines, buvo net hipodrome ir baleto premjeroje. O naktį, eidami pro koplyčią, pamaldžiai nusiėmė kepures ir persižegnojo. Vienas, norėdamas numalšinti troškulį, iš čia pat stovėjusios akmeninės taurės atsigėrė švęsto vandens, o kitas, iš neturtingo vienuolio nusipirkęs žvakę, pastatė ją prieš tariamą Pranašo atvaizdą ir atsiklaupė ant kelių. Čia mes juos ir sučiupome: keliais šūviais į galvas.

– Tai jūs įsitikinęs, kad Azguridis taip pat atsiras, – viltingai paklausė Oceola. – Prižadėkite! Prisiekite motinos mirtimi! – įsiaudrinusi ėmė reikalauti.

– Neturiu jokių abejonių. Nors... – susimąstė Kudrešovas. – Nors man čia dar daug kas neaišku. Norėčiau daugiau bazinių duomenų, – nustūmė susikaupusias sniego pusnis nuo pečių.

– Aš galiu jų suteikti.

– Bet ne čia.

– Sutinku.

– Nedelskim, – padėjo elektroninį parašą kompiuteryje Svajūnas ir taip atsiskaitė su kavine už virtualius patiekalus.

– Ką man reiks daryti? – smalsavo Oceola.

– Beveik nieko, – nuramino čiuožėją detektyvas. Išjungęs

kompiuterį pakilo nuo stalo. – Eime, aš pakeliui viską paaiškinsiu, – paslaugiai padavė ramentą čiuožėjai.

IX skyrius

Tolimoje legendinėje Sodomoje buvo ne patys geriausi laikai. Liūtys. Potvyniai. Nesibaigiantys nepritekliai. Plykstelėjo choleros, šiltinės epidemija.

Jordanas vėl išsiliejo. Patvino Negyvoji jūra. Ketino atsibusti šimtmečius snaudę vulkanai.

Laisvę ir nepriklausomybę mylintys sodomiečiai rengėsi ilgam karui. Trumpas atokvėpis, kai Gomoros kariuomenė nelauktai atsitraukė, buvo skirtas jam pasiruošti: kasami grioviai, pilami pylimai, tvirtinamos miesto sienos. Pidarų ginklų arsenalas dirbo dieną naktį, niekas nebegalvojo apie poilsį – viskas frontui. Sodomiečiai nesiruošė dar kartą būti nelauktai užklupti.

Teko susiveržti diržus. Linksmybių miestas virto niūria tvirtove.

Paskelbta totalinė pedų mobilizacija. Net ir tie, kurie dar buvo nekalti, pašaukti į kariuomenę – Sodomos rezervą. Įvesta komendanto valanda, paskelbta karinė padėtis. Mieste veikė karo lauko teismai. Pidarų žandarmerija nuolat patruliavo gatvėse. Miesto vartai buvo aklinai užmūryti, kad, neduok Dieve, nė vienas įtartinas nepatektų į Šventosios Žemės sostinę. Homikų vyriausybė rekvizavo visus gyvulius, paukščius ir graužikus. Prie Viešpaties karsto, Didžiojoje Išvietės šventykloje, nuolat budėjo sargyba, sudaryta iš rinktinių pedalų – žiauriausių iš žiauriausių Sodomos galvažudžių; visi mieste bijojo ekstremistų provokacijų. Ėmė veikti pedalų inkvizicija, atgaivinti linčo teismai, slaptosios tarny-

bos. Jos ieškojo Gomoros agentų, vadinamųjų dviračių – disidentų. Kalėjimai buvo perpildyti. Juose pritrūkus vietų, Čilės chanato pavyzdžiu, hipodromuose, stadionuose ir amfiteatruose įsteigtos internuotųjų stovyklos.

Mieste išsikerojo baimė, įtarinėjimai, žmonės liovėsi šypsojęsi. Pedikai dabar bijojo vienas su kitu atviriau pakalbėti, nusikeikti, pabendrauti, pasiguosti, net liesti vienas kitą. Sklido kalbos, kad be žinios dingstą žmonės, dažniausiai – viskuo abejojantys žurnalistai. Žiniasklaidai įvesta karinė cenzūra, uždaryti opoziciniai laikraščiai, liberalių pažiūrų žurnalas. Be to, karinės padėties metu buvo uždrausti bet kokie santykiai, grupinės pramogos. Jokių orgijų. Ištuštėjo termos, forumuose taip pat nebesigirdėjo nerūpestingo pedikų klegesio. Atšaukti koncertai, varžybos, gastrolės, pasilinksminimai, premjeros, paradai, taip pat ir garsusis metinis Sodomos balius, į kurį verždavosi viso pasaulio pedrylos – intelektualinis elitas.

Sodomos aikštėse dabar vykdavo nesibaigiančios rikiuotės. Visi homikai buvo pervilkti chaki ir maskuojančiomis tunikomis, jiems išduoti ginklai, veidai išpiešti ritualiniais piešiniais. Jei kas išdrįsdavo išeiti su aptemptomis odinėmis kelnėmis, būdavo čia pat pakariamas.

Radijo stotys ir TV transliavo tik maršus ir patriotines kalbas, kviečiančias apginti pidarų Šventąją Žemę nuo Gomoros netikėlių. Sodomos popiežius, Angelas Mykolas, išleido tam tyčia bulę, kurioje pakvietė viso civilizuoto pasaulio pidarus susivienyti ir atvykti ginti savo dvasinės sostinės. Dauguma išgirdo, atsiliepė į kvietimą.

Jau kurį laiką mieste stigo vietos, bendrabučiai, viešbučiai ir viešnamiai buvo perpildyti. Dėl to užsikimšo kanalizacija, vandentiekis taip pat sušlubavo, elektros tiekimas buvo nepastovus, stigo dujų, higienos priemonių, kosmetikos, gaives-

nio oro gūsio. Įkalinti savo mieste pidarai visomis išgalėmis bandė apsikuopti, tačiau veltui. Tai sukėlė dar vieną baisią epidemiją. Be choleros, pasklido ir maras. Žmonės viduriavo, pajuodo, ėmė mirti šimtais, tūkstančiais. Mieste atsirado ne vienas ir ne du broliški kapai – zikuratai. Tačiau net ir šis kataklizmas nepalaužė pidarų ryžto – gintis ir apsiginti.

Sodomos generaliniame štabe buvo paruošti keli gynybos planai. Pirmasis – priešintis iki paskutiniojo pediko. Antrasis – pasipriešinimo judėjimas okupacijos sąlygomis, sukuriant mobilias diversantų grupes. Radikalai kvietė verčiau žūti nei atiduoti miestą gomoriečiams. Nuosaikesni tvirtino, jog svarbiausia išgyventi, išsaugoti rasę, o tada, progai pasitaikius, sukilti. Žodžiu, pidarų generalitetas neturėjo vieningos nuomonės. Piliečiai, beje, taip pat. Vieni kalbėjo, kad neįsivaizduoją gyvenimo nebūnant pidarais. Kiti sutiko pakentėti. Skeptikai puolė į gilią depresiją, nieko nebenorėjo: tik verkė, aimanavo, stenėjo. Sodomos dvasinė vyresnybė – Didžioji Homų Konferencija – kvietė laikytis rimties, nepasiduoti pesimistinėms nuotaikoms.

Tai buvo didžiųjų išbandymų metas. Sodoma, pidarų pasaulio kultūros brangakmenis, tapo neatpažįstama: niūri, pilka, baugi. Neįtartum, kad vos prieš metus čia klestėjo moderniausia filosofija, atsakinga kritika, unikalus menas, nuo ryto iki vakaro skambėjo džiugi muzika ir amžinosios meilės pažadai.

X skyrius

– Supranti, Oceola, – čiulbėjo giliai aplink čiuožėją tūpčiojantis Svajūnas Kudrešovas, – geras žvalgas ar detektyvas visada turi numatyti kelis ėjimus į priekį. Visada.

Privaloma. Be jokių išimčių. Žvalgyba – tai tie patys šachmatai, retesniais atvejais – šaškės, domino, bridžas, karuselė, skatas ar ramzis. Niekada nežinai, kas gali atsitikti. Dėl to būtina pasiruošti, turėti kelis atsarginius variantus, reikalui esant – keisti taktiką, persigrupuoti, nevengti plastinių operacijų ar net didesnių kūno korekcijų. Ne kartą ir ne du man buvo iškilęs pavojus, galėjau būti gėdingai demaskuotas, degraduotas ar net fiziškai sunaikintas. Tačiau visada buvau pasirengęs pačiam blogiausiam. Ne, aš nebijojau nesėkmės, tiesiog visada privalai galvoti, kad priešininkas yra už tave žymiai gudresnis. Pasaulis, mano lala Oceola, yra sklidinas gudrių žmonių – baisių niekšų, padugnių, žodžiu, kafirų. Juos sunku iš pirmo žvilgsnio pažinti, dažnai – neįmanoma. Kitas pragyvena visą gyvenimą taip ir neatskleidęs, kad turi unikalų protą ar kitokius fenomenalius gebėjimus. Toks tarnauja kur nors priemiesčio išvietėje budėtoju ir niekas net neįtaria, kad žmogelis nepakenčiamai originaliai mąsto, kuria fundamentalius pasaulio pertvarkymo planus, o vakarais, pasivertęs pilku beuodegiu lapinu, lipa sienomis, rauda iš nuoskaudos, kad nieko negali gyvenime pakeisti. Mes, žvalgai, būdavo, ištisais mėnesiais, metais, dešimtmečiais ieškome tokių agentų, galinčių mums suteikti neįkainojamą informaciją. Tai didelis menas – rasti, įtikinti, užverbuoti agentą. Aš, jei galėčiau, kitados tau tokių operatyvinių dalykų papasakočiau, kad plaukai pasišiaušty. Bet nepasakosiu. Man brangi tavo psichinė sveikata, be to, nėra reikalo, kad visuomenė žinotų tas nevienareikšmiškai vertinamas detales. Štai, pavyzdžiui, vieną kartą Samarkande...

Detektyvas Svajūnas Kudrešovas, taip ir neišdrįsęs nuimti čadros, staigiu mačetės kirčiu atvėrė čiuožėjos Oceolos kiaušą.

Detektyvo vilnonė toga pasidabino purpuru.

Atsiskleidė kaukolės turinys.

Kaulinis dubenėlis su tankių plaukų sruogomis atsitrenkė į žemę, pašokinėjo, o vėliau nuriedėjo po kėde, ant kurios nejudėdama sėdėjo klientė.

Tapo labai tylu.

– Jau viskas? – žvaliu Fiodoro Šaliapino balsu paklausė Oceola ir pamaniusi, kad procedūra baigta, ketino stotis.

– Bitte kantrybės, – nuramino ją Svajūnas.

Detektyvas iš atverto kiaušo išplėšė gerą saują smegenų. Kurį laiką lyg apie kažką mąstė, po akimirkos smegenys dingo jo burnoje.

Nurijo.

Atsiraugėjo.

Laukdamas ateisiančio sotumo Svajūnas stovėjo nejudėdamas, turbūt meditavo. Po valandėlės svajingai pažvelgė pro atvirą savo biuro langą.

Giedrame danguje, vilkdamas spirgų padažo uodegą, skrido didžiulis cepelinas.

Riebaus cepelino vaizdas detektyvui sukėlė netikėtą alkio priepuolį. Jis išgriebė dar vieną saują.

Ausyse suskambo estradinės dainos „Laiptai į dangų" melodija.

– Štai taip, – tarė Kudrešovas, valydamasis delnu burną, kai po penktosios smegenų saujos pajuto ilgai lauktą sotumą. – Viskas. Basta. – pažvelgė į apytuštį klientės kiaušą.

– Nejau? – negalėjo patikėti Oceola.

– Aš gi prižadėjau.

– Taip, bet aš tikėjausi šio to radikalesnio, vyliausi, kad ateis migrena, – prisipažino klastingai naivi čiuožėja. – Maniau, kad dėl bazinių duomenų... – dabar jai buvo neįprastai lengva galvoti.

– Čia ne gestapas ir ne „Stasi", – pertraukdamas pajuo-

kavo Kudrešovas. – Minutėlę, nejudėkit... Lala, maldauju, nejudėkit!..

Svajūnas po kėde susirado nukirstą viršugalvį. Nupūtė dulkes. Tikro meistro judesiu nuplėšė skalpą.

– Dabar jau išties viskas, – tarė uždėdamas pliką viršugalvį ant kiaušo. – Baigta, – patenkintas pakartojo ir nusivalė klientės intelektu suteptas rankas į togą. – Man viskas aišku. ...Kaip iki tol nesusiprotėjau! Taip paprasta... Taip elementaru...

– Čiuožyklos haremo chamame atrodysiu kaip su tonzūra, – pirštų galiukais liesdama viršugalvį pasakė Oceola, jos balse pasigirdo nepasitenkinimo gaidelė.

– Nesijaudinkit, lala, po savaitės ataugs vešlesni, niekas net neįtars, kad buvote katalikų šventikas, – patvirtino Svajūnas, lipniomis seilėmis priklijuodamas pakeltą juodos čadros skiautę.

Moteris patikėjo. Nusiramino.

Aplink šviestuvą palubėje suko ratus neįkyriai zyziančių musių eskadrilė.

Kantrus voras rymojo prie tinklo ir laukė aukos.

Tiesiai iš varvančio čiaupo malšino troškulį ligotas tarakonas.

Svajūnas Kudrešovas dabar laistė savo augalus, neretai taip mėgdavo atsipalaiduoti po sudėtingų operacijų. Daug gražios augmenijos čia buvo ant palangės: nasturtos, kanapės, kaktusai, kardeliai, peyotlas, fikusai, aguonos, begonijos, agava, rūtos etc. Vidury stovėjo didžiulis karališkasis alijošius – Svajūno darželio pasididžiavimas. O palmė, gaila, vis gelto. Kad ir kaip ją vis girdė Svajūnas, medelis džiūvo. Nežinia, ar klimatas, ar žemė jai nepatiko, nesuprasi.

– Atsigerkite, – padavė Kudrešovas Oceolai trilitrinį stiklainį, kuriame dar liko šiek tiek gelsvo skysčio. – Gėrimas sugrąžins jums jėgas, – paaiškino vis dar sėdinčiai ant kėdės čiuožėjai.

Oceola, truputį kilstelėjusi čadrą, nugėrė didelį gurkšnį. Vos nepaspringo.

– Mumijus?

– Gerkite gerkite, – ragino ją Svajūnas, – mano gintarinių ašarų mikstūra yra nepakeičiama dezinfekcinė priemonė, ji užkerta kelią ūmiausiam plaučių uždegimui, reaktyviniam pleuritui – neišvengiamoms pooperacinėms komplikacijoms. Afganistane, kai mums, priešakinių linijų euro žvalgams, stigdavo skysčių, vien šia mikstūra ir gelbėjomės, jokios ligos mums nebuvo baisios. ...Visą, visą iki dugno, – paslaugiai prilaikydamas stiklainį girdė čiuožėją Oceolą.

Oceola susverdėjo. Svajūnas pačiu laiku spėjo ją prilaikyti ramento smaigaliu, kad nenukristų. Taip paremta valandėlę ji sėdėjo atsilošusi į kėdės atkaltę. Atrodo, buvo trumpam netekusi sąmonės.

Detektyvui Svajūnui buvo šiek tiek nesmagu, kad klientė jau kelintą kartą jo biure neteko galios protauti, tačiau jis greit nuvijo šias nemalonias profesines mintis.

Kažkur tolimame biuro kampe pelė pateko į spąstus. O kai staiga ant palangės pražydo kaktusas, detektyvui Kudrešovui pasivaideno, kad lauke užčiulbėjo lakštingala. Nejau ir vėl atėjo pavasaris? – pagalvojo detektyvas, – taip greitai – negalėjo patikėti gamtos permainomis.

Oceola neramiai sujudėjo. Jos pilve siautė baugūs garsai.

– Lala Oceola, malonėkite kvėpuoti giliau, pasistenkite per išeinamąją, – pamokė pacientę Svajūnas.

– Kas? – nieko nesuprato apkurstanti nuo savo vidurių čiuožėja.

– Pabandykite.

– Aš? – paklausė labiau savęs nei Svajūno.

– Jūs!

– Aš?!

– Štai veršiuko kraujas – hematogeno plytelė – lakūnams, – atkišo kažkokį rudą gabalėlį detektyvas. – Suvalgykit, jis grąžins galią protauti.

– Bet aš nieko nepraradau...

– Klausykite manęs ir neprieštaraukite.

Čiuožėja nurijo hematogeną.

Žiauktelėjo.

Šiek tiek atpylė, bet tuoj pat likutį vėl nurijo.

Dabar Oceolai pasidarė labai gera. Turbūt dar niekada gyvenime ji nebuvo tokios puikios formos. Čiuožėja kramtė tarpudančiuose užstrigusius hematogeno likučius ir, sutelkusi visą sportininkės valią, kvėpavo taip, kaip buvo pamokęs Kudrešovas.

Čiuožėjos kvėpavimas buvo klasikinis.

Vėl tylu.

Suvalgytos Oceolos smegenys detektyvui Svajūnui suteikė naujų minčių – apšvietė alkaną protą. Ėmė ryškėti vis daugiau Žydrūno Azguridžio dingimo aplinkybių: blausiai apšviesta gatvė, fondukas, klasta, ledas, kitakalbiai kafirai, išgaląstos pačiūžos, broliai, upė, antrankiai. Vis akivaizdžiau dabar detektyvas suvokė priežastis, privertusias Oceolą kreiptis būtent į jį. Kai kurie niuansai dar buvo migloti, tačiau bendras vaizdas aiškus, ryškus, nekeliantis abejonių, kad Gomoroje jau seniai rengiamas, o gal jau ir įvyko tarptautinis politinis-ekonominis nusikaltimas.

Svajūnas buvo pasirengęs išnarplioti šią bylą, tai buvo jo sąžinės reikalas. Papildomas protas ir praplėsta operatyvinė bei bazinė atmintis leido detektyvui giliau pažvelgti į faktus, atrodo, iš pradžių pasirodžiusius nereikšmingus.

– Tai kaip? – pasiteiravo Kudrešovas klientės.

– Sidi, kada išleisite mane namo?

– Ar labai norite?

– Labai, – prisipažino Oceola.

– Bet čia priežiūra, maistas, – abejojo detektyvas.

– Ten man nieko nestigs.

– O kaip dėl smegenų plovimo? Turėkite galvoje, kad po savaitės visa tai vis tiek reikės atlikti.

– Aš prižadu sugrįžti. Prisiekiu.

– Sakote, kad galiu jumis pasitikėti? – vis dar abejojo Oceolos nuoširdumu Svajūnas. – Pagalvokite, čia puiki slauga, jokių rūpesčių, pavojų. Ir man ramiau, kai klientė šalia.

– Aš būsiu saugi, manimi deramai pasirūpins, – pažadėjo Oceola.

– Na ką gi, – išlaisvindamas iš ramento priespaudos tarė Kudrešovas, – kelkitės. Kelkitės ir eikite. Tik prisiekite: tiesiai namo, – laimindamas peržegnojo. – Niekur daugiau, – nepiktai pagrūmojo.

Oceola striktelėjo iš džiaugsmo.

– Kaip man jums atsidėkoti? – negalėjo paslėpti susijaudinimo čiuožėja.

– Palikite skalpą, tai man bus didžiausias užmokestis.

– Imkite nors ir du.

– Oi ne, dviejų nereikia, – nusišypsojo Kudrešovas. – Vien už šį kafirai fonduke man sumokės ne mažiau dviejų šimtų hormonų.

– Aš būsiu labai laiminga.

– Eikite, eikite, – nestipriai stumtelėjo klientę Kudrešovas. – Būkite laiminga, – gudriai žvelgė padavęs ramentą.

XI skyrius

Puritoniška Gomora sujudo. Miestas-valstybė ruošėsi lemiamam III Mėnulio žygiui į Sodomą. Prie

kiekvieno kampo dabar stovėjo samdinių verbavimo punktai-kioskeliai, kviečiantys užsirašyti į naujai formuojamą legioną. Čia pat veikė ir tualeto pavyzdžio mobilios medicininės komisijos, nustatančios savanorių tinkamumą karinei tarnybai. Tai, žinoma, buvo formalus dalykas. Net akli, mikniai, pilanapadžiai, raiši ir trumparegiai buvo pripažįstami tinkamais. Psichinė negalia taip pat nebuvo kliūtis. Galbūt todėl pirmosiomis verbavimo kampanijos dienomis daugiausia užsirašė idiotų, debilų, potencialių savižudžių bei psichopatų, nestigo ir schizofrenikų – amžinų *hura* patriotų. Jiems, visada svajojusiems apie smurtinę veiklą, buvo išduotos žalios nosinės ir geltoni pažymėjimai, bylojantys, kad yra Mėnulio kariai, be to – nemenkas avansas bei melagingas pažadas gauti žemės ir įsikurti okupuotoje Sodomoje.

Psichiškai neįgalūs skveruose švaistėsi gautais pinigais, lėbavo, forumuose užkabinėjo protingesnius ir didžiavosi, kad Gomoros visuomenė pagijo, praregėjo, jų neatstūmė, rado pagaliau pastariesiems prasmingą užsiėmimą, parodė tikslą. Dėl to miesto gatvėse ar įstaigose galėjai pamatyti daugybę unikalių išsigimėlių, kurie anksčiau dienas leisdavo namuose ar uždarose slaugos ir gydymo įstaigose. Šiek tiek sveikesni negalėjo atsistebėti taip staiga visuomenėje įvykusiomis permainomis. Juos glumino faktas, kad, pasirodo, Gomoroje jau seniai daugumą sudarė nepagydomai neįgalūs.

Tačiau kita dalis gomoriečių liko abejinga rengiamam žygiui. Sotūs buržgalviai, pavargę universitetų profesoriai ir žinių siekiantys studentai skeptiškai vertino Gomoros dožų sprendimą nugalėti ir išvaduoti brolišką Sodomą. Jie pasisakė už neutralitetą, kiti – už ilgalaikes derybas ar inspekciją. Valdžiai tai buvo it rakštis užpakalyje.

Susierzinusi Gomoros vyriausybė iš rezervo metė dideles

lėšas propagandai, kurios tikslas – įrodyti III Mėnulio žygio neišvengiamumą ir užverbuoti kuo daugiau protiškai sveikesnių savanorių; geidžiančių kariauti buvo vis dar per mažai, ypač stigo žvalgų, diversantų, parašiutininkų. Dėl to buvo sukurta ne viena agitbrigada, patvirtintas MPP – Monumentaliosios Propagandos Planas. Dainuojantys bei neva kandžiai pokštaujantys apie gėjus agitbrigadų nariai šlaistydavosi gatvėse nuo ryto iki vakaro ir agituodavo abejojančius užsirašyti į legioną, dalino proklamacijas, kalendoriukus, skrajutes. Miestas, pasipuošęs plakatais „Vade, vesk į Sodomą!", šūkiais „Be Sodomos – nenurimsim!" bei tautinėmis vėliavomis, tapo dar spalvingesnis. Tačiau tai nedavė laukiamo rezultato, mat daugumą agitatorių sudarė tie patys nepritirę debilai ar idiotai – apsigimę saviveiklininkai be iškalbos. Tada vyriausybė ėmėsi kitos taktikos.

Žiniasklaidoje vis dažniau ir daugiau pasirodydavo užsakytų straipsnių ir laidų, kad neva visos Gomoros bėdos kyla dėl gėjų, slapta valdančių valstybę. Netrukus šalyje susiformavo nuomonė, kad Sodoma – tai šėtoniškas blogis, velnio imperija, siekianti užvaldyti visą civilizuotą pasaulį. Šių nuotaikų paveikti kai kurie aktyvesni gomoriečiai ėmėsi iniciatyvos – pogromų. Iš pradžių gan nedrąsiai, o vėliau – nuožmiai: jie naikino parduotuves, firmas, net bankus, kurių savininkai galėjo būti įtarti simpatijomis Sodomai. Tai leido vyriausybei paskelbti už įstatymo ribų Sodomos bičiulių draugiją, kuriai priklausė nemenka dalis finansinio ir kultūrinio Gomoros elito. Buvo nacionalizuotas visas šimtmečiais čia gyvenusių homoseksualų turtas, uždaryta jų savišalpos kasa, gimnazija, knygynas, lėlių teatras ir paukščių turgelis priemiestyje. Ant privačių namų, kuriuose vis dar glaudėsi pavieniai gėjai, purškikliais buvo išpiešti didžiuliai mėlyni gaidžiai – ženklas, kad galima naudoti prievartą, grobti, naikinti turtą. Negausūs

gėjai, visada buvę lojalūs Gomorai, ėmė bijoti pasirodyti miesto gatvėse, nuliūdo, pradėjo galvoti apie emigraciją.

Ištuštuėjo klubai, diskotekos. Viena paskui kitą bankrutavo gėjų draudimo kompanijos. Prasidėjo baisus gėjų holokaustas.

Negausi Gomoros šviesuomenė ėmėsi gelbėti, slapstyti persekiojamuosius, dabar bijojusius gyventi savo namuose. Naktimis paslapčia imta ieškoti potencialių aukų, kurioms geista padėti. Kiekviena kultūringa pora, o tokių Gomoroje buvo ne viena, manė esant garbės reikalu laikyti kažkur rūsyje ar palėpėje kokį nors mažutėlį gėjų. Mada, deja, nepaplito. Akivaizdu, jos laikytis buvo labai pavojinga. Už homoseksualo ar jo šeimos nario slapstymą grėsė piniginė ir net fizinė bausmė, pilietinių teisių netekimas, tremtis, nemalonumai tarnyboje. Tačiau Gomoros šviesuomenė nepabūgo represijų. Ji išlaikė padorumo egzaminą.

Keli garbiausi Gomoros piliečiai vieną žvarbią dieną išėjo į gatves, ištatuiravę ant savo nuogų nugarų mėlynų gaidžių atvaizdus. Įvyko mitingas, vėliau – čiuožynės ledu su plakatais. Šiuo veiksmu norėta priminti, kad gėjai yra tokie patys kaip ir visi kiti gomoriečiai – šalies patriotai, daugel metų kūrę jos gerovę, kovoję už laisvę, nepriklausomybę. Skaudu, taiki demonstracija buvo negailestingai išvaikyta. Jos metu panaudotos specialiosios priemonės: guminės kulkos, bambukinės lazdos, ašarinės dujos.

Ilgai dar raudojo žmonės ant ledo. O ašaros, vis trykštančios iš šviesuomenės akių, virto tarsi perspėjimu valdžiai, kad Gomoros elitas nesitaikstys ir nesislapstys – toliau kentės dėl įvykių; jų negalima pateisinti net kilniausiais tikslais...

Netrukus juos visus sušaudė.

XII skyrius

Bučinys buvo drėgnas, tačiau saldus.

Kunigaikštis Oginskis stovėjo išbalęs, it būtų nekaltas. Jis intuityviai suprato kiekvieną etmono Paco neišsakytą žodį, o jo akys maldaudamos jį hipnotizavo.

Neskubėdamas kunigaikštis nusiėmė skrybėlę, nusivilko meškėnų kailinius, taip pat iš lėto atsisagstė korsažą ir nusmaukė jį kartu su korsetu, atrišo sijonų raištelius, atsegė marškinių perpetes ir jie nusmuko jam ant klubų. Kunigaikštis Oginskis neištarė nė vieno žodžio ir lėtai įprastais judesiais rengėsi, lyg būtų savo buduare prieš miegą, galvodamas visai apie kažką kita.

– Čia, čia, – nekantriai akimis parodė etmonas Pacas, kai kunigaikštis Oginskis jau buvo nuogas.

Kunigaikštis, kaukšėdamas savo aukštakulnių batelių pasagėlėmis, priėjo prie žiemos sodo krioklio. Trumpai dvejojo, tačiau netrukus jau stovėjo po violetine srove.

Tikšdamas vanduo krito ant kunigaikščio Oginskio kairiojo peties, atsimušęs tekėjo plaukuota krūtine, pilvu, klubais, šlaunimi. Dabar kunigaikštis jautėsi puikiai. Šaltas vanduo it rūbas jį saugojo, slėpė nuogumo gėdą nuo skaitmeninės etmono Paco kameros.

Pasviręs etmonas, į grindis vienos rankos kumščiu pasistumdamas savo vėžimėlį, o kitoje laikydamas kamerą, vis filmavo kunigaikštį. Jautri kamera tai pritraukdavo, tai nutolindavo vaizdą, nepavargstantis etmonas Pacas ieškojo išraiškingesnio rakurso, įdomesnės kompozicijos.

It prityręs modelis kunigaikštis Oginskis stovėjo nejudėdamas, galvojo apie tai, kad šią akimirką jis tapo panašus į Engro garsiosios kompozicijos „Šaltinis" prototipą – apkūnią gražuolę su ąsočiu; visa tai glostė jautraus kunigaikščio

savimeilę. O kinematografijos perfekcionistas etmonas Pacas nerimo, vis suko puslankius aplink kilmingąjį pozuotoją, vildamasis užfiksuoti maksimaliai menišką vaizdą – kino šedevrą atminimui.

– Virgilijau, aš peršalsiu.

– Pakentėk, – maldavo etmonas Pacas, stambiu planu dabar filmuodamas kunigaikščio Oginskio kūno detales.

– Virgilijau...

– Kokia šviesa, kokie šešėliai, stebuklingi santykiai, – žavėjosi būsimu kūriniu etmonas, negalėdamas atsitraukti nuo kameros ekrano. – Achmedai, aš noriu išsaugoti tavo atvaizdą. Žiūrėsiu į jį, kai man bus ypač sunku, kai nebetikėsiu pergale, kai atsakomybės našta man bus nebepakeliama. Achmedai, mano mielas Achmedai, aš tikiu: kai nusivilsiu savo karvedžio talentu, pažvelgsiu į tave – tokį jauną, tobulą, tyrą, – ir atsitrauks neviltis, sugrįš jėgos, pasitikėjimas, vėl suvešės apdžiūvęs pareigos jausmo medis. Achmedai, mano ištikimasis Achmedai...

Kunigaikščio Oginskio kūnas nuo ledinio vandens ėmė stingti. Balta oda pamėlo. Dabar kunigaikštis galvojo apie žuvis, didžiuosius jūros žinduolius. Nesuvokiama jam buvo, kaip šie Viešpaties kūrinėliai išgyvena ledinėse Barenco, Ochotsko jūrose, negana to – dauginasi, neišnyksta. Kunigaikštis prisiminė Sibirą, kadaise ten ištremtus gimines. Daugelis artimųjų taip ir negrįžo, visam laikui įstrigo įšale.

Oginskiui, dar spėjus pagalvoti apie Igarką ir Gulagą, suspaudė širdį.

Pulsas buvo retas, veik išnyko. Akių vyzdžiai iš pradžių grėsmingai išsiplėtė, po to, lyg išsigandę savo narsos, susitraukė.

– Achmedai, Achmedai... – kilus įtarimui pašaukė etmonas Pacas. Kunigaikštis Oginskis net nekrustelėjo. – Achme-

dai! Achmedai! – išsigandęs puolė ranka irtis prie mylimojo, tačiau nesiliovė filmavęs.

Sujudo fazanai, povai ėmė klykti. Pirmasis, išgirdęs šauksmą, atbėgo farašas Giunteris, paskui jį kuprotas liokajus Vilhelmas, aklasis muzikantas Bertoldas, šveicarai...

– Į chamamą! Greičiau į chamamą! – jau pamiršęs kamerą ragino tarnus etmonas Pacas. – Chamamą! Ruoškite kunigaikščiui karštą chamamą! – tartum mūšyje traukiantiems iš po krioklio sustingusį Oginskį nurodinėjo karvedys.

Bejausmis kunigaikštis Oginskis nedviprasmiškai tylėjo, įtartinai šypsojosi.

Nežinia, kurio čia buvo kaltė ir kas pats kalčiausias. Galbūt dėl visko galima būtų kaltinti susijaudinimą, rūpestingumą ir kilnų norą kuo greičiau sušildyti kunigaikštį. Nes kaip kitaip paaiškinti faktą, kad kunigaikščio Oginskio kūnas ištisas dvi valandas chamame buvo išlaikytas virš garų katilo.

Kai jis apšilęs atsipeikėjo ir ėmė aimanuoti, pirmasis nelaimę pastebėjo farašas Giunteris, ketinęs įsupti atbudusį kunigaikštį Oginskį į medvilninę paklodę. Tai jis pamatė, kad šeimininko nugara – viena didelė vandeninga pūslė. Iš pradžių farašas, norėdamas palengvinti kunigaikščio kančią, pasodino jį ir dantimis prakando pūslę. Puolė siurbti vandenį. Jis buvo glitus, geltonas, neįprastai kvepėjo. Giunteris vos nepaspringo. Supratęs, kad vienas susikaupusio vandens neišgers, farašas pakvietė ir kitus. Į chamamą atskubėję tarnai ir liokajai tik skėsčiojo rankomis, išgąstis aptemdė jiems protą. Vėliau vergas šveicaras patogiai paguldė kunigaikštį Oginskį ant pilvo, o paskiausiai atėjęs etmonas Pacas, išvydęs mylimojo nugarą, nustatė pražūtingą gyvybei nudegimo laipsnį.

Aklasis Bertoldas pasiūlė užtepti medaus ir vaško ant žaizdos, karaimas Vilhelmas – prideginti žvakės liepsna etc. Vienintelis etmonas Pacas neprarado savitvardos, liepė laukti, pri-

siminęs posakį, kad laikas – geriausias gydytojas ir keršytojas.

Laukti neprailgo. Netrukus nežemiškai ištvermingas kunigaikštis jau nebedejavo, galėjo kalbėti. Ramiai, it fiziologas Pavlovas, pasakojo, ką šiuo metu jaučia. Jis sakė, atseit jam atrodo, kad pažeista centrinė nervų sistema, paralyžiuotos kojos, kaklas, sparnai, krūtys, uodega. Minėjo, kad papilkėjo akies rainelės, ištino kanopos, vyzdys deformavosi, skiauterė prarado stangrumą, netrukus prasidės nervinis priepuolis. Visa tai, žinoma, buvo kliedesiai. Tačiau kunigaikštis Oginskis taip įtikinamai pasakojo apie šiuos simptomus, jog nė vienam slaugytojui nekilo įtarimas, kad ligonis merdėja.

Etmonas Pacas vėl filmavo. Nebe tokia vandeninga kunigaikščio žaizda, nusidriekusi nuo kaklo iki sėdmenų, jam pasirodė estetiškai vertinga ir plastiniu požiūriu įdomi. Ambicingas etmonas Pacas norėjo įamžinti menkiausias jos detales, subtilius pokyčius, kurių plika akis šiaip nepastebi. Jis ryžtingai važinėjo aplink gulintį ant grindų kunigaikštį, ne kartą džiaugsmingai šūkteldamas, kad mozaikinės chamamo grindys – puikus ornamento fonas čia vykstančiai dramai.

Po valandėlės kunigaikštis Oginskis nutilo. Visi nusprendė, kad pavargęs užsnūdo, todėl buvo nutarta pernešti paraudusį kūną į žiemos sodą, kur oras gaivesnis, daugiau gamtos.

Ant šono kanapoje gulintis kunigaikštis Oginskis atmerkė akis. Šalia sėdintis farašas raminamai grojo udu – europietiškos liutnios analogu.

Kunigaikštis atsiduso. Susirietė į kamuoliuką.

Netrukus švelnūs muzikos garsai nuskraidino kunigaikštį į vaikystės miražą. Ten, būdamas vos ketverių, jis pirmą kartą per televiziją išvydo baletą ant ledo. Poveikis buvo nenusakomas. Oginskis nustojo valgyti, vaikščioti, nenorėjo kalbėti apie nieką, išskyrus dailųjį čiuožimą. Ištisas dienas

sėdėjo namuose žiūrėdamas pro langą į ledą. Verkė. Sulyso. Sumenko. Ėmė įtartinai čiaudėti, snargliuotis. Globėjai, šeima ėmė nerimauti. Tačiau išmintinga motina, nepaisydama namiškių priekaištų, nutarė nesiimti prievartos. Ji padovanojo pačiūžas ir leido vaikščioti į čiuožyklą tiek, kiek troško mažojo Oginskio siela.

– Achmedai, – kažkas tyliai sukuždėjo. – Achmedai...

– Mama... – praplėšė sukepusias lūpas kunigaikštis.

– Achmedai...

– Mamyte, mamyte, aš būsiu geras! Mamyte, aš pažadu! Niekada daugiau! – skausmingai riktelėjo Oginskis, tačiau tą pačią akimirką, pažadintas savo balso, prabudo.

Plūstelėjo skersvėjo banga. Miražas dingo. Priešais kunigaikštį Oginskį vežimėlyje su plevėsuojančia Gomoros armijos vėliava rankoje stovėjo įbestas etmonas Pacas.

Farašas Giunteris užmetė ant prabudusio kunigaikščio lengvą kasabą. Nelauktas skausmas iškreipė Oginskio veidą. Pažaliavęs ir nebeištveriantis skausmo, kunigaikštis ėmė muistytis, draskytis, piktai numetė nuo savęs ploną drobę. Vėl gulėjo visiškai nuogas. Nurimo. Tuščiu žvilgsniu žiūrėjo čia į Pacą, čia į vėliavą.

– Achmedai, aš turiu tau tarti sudie, – kuo švelniau pasakė Pacas.

– Sudie, sudie, sudie, – pakartojo kunigaikštis Oginskis.

Dekoratyvinė makaka, atplėšusi nuo savęs žindomą vaiką, stryktelėjo ant palmės. Nusiskynusi bananą, nulupo, paskubomis valgė viena. Prie berželio žiemos sode susibūrusios gentainės, negalėdamos pakęsti motinystės profanacijos, ėmė klykti ir maivytis – vieningai smerkė besotę.

– Neleisiu! – staiga suvokęs Paco žodžių prasmę suriko kunigaikštis. – Neleisiu! – pabandė atsikelti ir sučiupti etmoną už plaukų.

– Achmedai, liaukis, – ramiai tarė Pacas. – Mes nieko negalime pakeisti, – guodė. – Taip reikia...

– Neleisiu! Neleisiu! Neleisiu! – ėmė raudoti Oginskis. – Aš tavęs niekur daugiau neleisiu! – maldavo mylimojo.

– Mano džiaugsme, mano laime, – ėmė raminti sunkų ligonį etmonas. – Tu išgulėjai komos būklės ištisą savaitę. Ilgiau nebegaliu. Neturiu teisės. Gautas įsakymas.

– Velniop tokius įsakymus! – negalėjo nurimti kunigaikštis. – Velniop! Lai susikiša savo įsakymą į ...

– Achmedai, taip negalima. Aš kariškis. Aš pasirinkau kario kelią, todėl turiu paklusti įsakymui. Negaliu, mano viltie, kitaip.

– Ne! Ne! Ne!.. – kartojo Oginskis. – Tu negrįši! Negrįši! Žinau! Jaučiu!

– Neskaudink manęs. Nedraskyk mano širdies, mano meile, – kalbėjo etmonas kuzenui. – Manai, man lengva, manai, jog man nesunku, kad turiu skirtis su tavimi. Galvoji, kad aš noriu rizikuoti savo gyvybe dėl abejotino tikslo? Achmedai, negaliu nevykti į žygį. Negaliu! – išsiveržė nevilties trelė etmonui Pacui.

– Bet tu man prižadėjai. Tu man prisiekei mūsų jausmais. Tu, tai tu sakei, kad išeisi į atsargą, kad viskas baigta – užteks jau, prisikariavai!

– Aš ir dabar, mano meile, galiu pakartoti priesaikos žodžius. Būk tvirtas, Achmedai, lauk. Melskis už mane, už Pusmėnulio žygio sėkmę. Ir tada, džiaugsme, mane visad lydės tavo atvaizdas, aš galvosiu vien apie tave, man bus lengva, aš norėsiu gyventi, sugrįžti, vėl pulti į tavąjį glėbį, bučiuoti lūpas, glostyti...

– Ne! Ne! Nebesugrįši! Aš žinau! ...Nepateisinu, nesuprantu tavęs...

– Ir aš, mano gyvenime, nesuprantu, – nuleido laikytą

vėliavą etmonas Pacas ir pasviro arčiau prie gulinčio kunigaikščio Oginskio. – Aš nieko šiame gyvenime nebesuprantu. Esu sutrikęs. Visa, kas iki šiol buvo prasminga, dabar atrodo kvaila, be prasmės. Aš, mano viltie, vis dažniau susimąstau, vis giliau abejoju. Aš abejoju... Aš galvoju apie Sodomą, apie tai, kas jos laukia ...griuvėsiai, nebūtis, tuštuma. Kodėl? Už ką?! Galvoju apie mus, karingus gomoriečius, trykštančius neapykanta sodomitams. Priežastis? Kur slypi šios aklos neapykantos priežastis? Visa taip keista... Kodėl? Kodėl?! Prieš mano akis iškyla šimtmečius trukusi Gomoros okupacija, kai mus buvo pavergę necivilizuoti rusai. Atsimeni? Taip, puikiai mes viską atsimenam, niekada nepamiršim šios neišgydomos žaizdos. Priespauda, priespauda, priespauda... Jie viską naikino, viską, kas tik buvo mūsų, o ne jų. Sudegintos šventyklos, užgesinti aukurai, uždraustas raštas, aplinkui – vien kolonistai. Jungas, žeminantis jungas, kurį tik neseniai nusimetėme – pasisekė, kaip mums pasisekė!.. Tik pagalvok, mano meile, mes gyvenome tamsoje, pavergti, be literatūros, meno, mokslo, be vilties, fizikos, pantomimos! Tamsuoliai. Tokie, būkim atviri, ir likome. Ir štai kas atsitiko: čia įvyko elementari klaida. Mažytė klaida, sąmoninga, pasakysiu, klaida. Supratau Sodomoje. Skausminga klaida. Įsivaizduoji?.. Juk klastingi rusai, norėję sunaikinti mūsų atmintį, kultūrą, civilizaciją ir, neturėdami savo abėcėlėje H raidės, pervadino okupavę mūsų miestą į Gomorą. Visur žemėlapiuose taip parašė, vadovėliuose nuolat kartojo, per paskaitas, seminarus tvirtino. Jie privertė ir mus patikėti, kad gyvename Gomoroje, it kuolą į atmintį įkalė šį netikslų pavadinimą. Taip viską ir supainiojo, apvertė, susuko mums galvas savo skurdžia kirilica. O mes iki asirų, graikų ir rusų tūkstančius metų gyvenome tik Homoroje, buvome homoriečiai, homiečiai, kitaip tariant, homai, o jei atvirai, pidarai, pedrylos, naivuoliai pedai

– žemdirbiai. Tokie iš esmės mes ir likome, stebuklingai išsaugoję savastį, iškentę patyčias, deportacijas, genocidą ir ... pamiršę tikrąjį savo šalies vardą. Tai okupantai rusai viską sujaukė, pakeitę mūsų miesto pirmąją raidę, ištrynę iš jo pavadinimo esmę. Jie kalti, kad dabar nekenčiame sodomitų, tokių pačių pidarų kaip ir mes. Tai žiaurus Kremliaus kerštas, uždelsto veikimo bomba, kuri netrukus sprogs, ir dar nežinia, kuri iš kariaujančių pusių laimės, galbūt – drauge žūsime, išnyksime, susinaikinsime. Mano meile, prisipažinkime atvirai, mes juk taip pat pidarai, tokie pat sodomitai, kaip sodomitai yra gomoritai. Mes to paties medžio šakos – broliai, pusbroliai, giminės. Nėra artimesnių mums už sodomitus. Jie – tai mes. Mes – tai jie. Ir štai prieš ką aš turiu kariauti, štai prieš ką iškelsiu kalaviją, štai ką privalėsiu žudyti – artimą savo, save.

– Juk tai siaubinga! – susijaudino kunigaikštis Oginskis.

– Aš nežinau išeities, – teatrališkai iškėlė rankas į viršų etmonas Pacas.

Pasibaidė sodo gervės.

Viena ranka laikydamasis ant pušies šakos ritmiškai suposi senas dresuotas orangutangas – teatro veteranas.

– Reikia skelbti referendumą, užkirsti kelią šiai beprasmybei!

– Niekas nepasikeis. Visuomenės sąmonė yra užteršta, – desperatiškai nuleido rankas etmonas Pacas.

Suklykė povas. Šalia peyotlo tupėjusi antis padėjo kiaušinį. Pasikabinęs virš įsimylėjėlių orangutangas išsišiepė, parodęs dantis laisvąja ranka ėmė liūdnai masturbuotis.

– Dėde! Mama! Dėde! Mama! – šaukdamas ir svirduliuodamas į žiemos sodą įbėgo Pifas Čiurlionis. Vaikas nežinojo, prie kurio pulti, prie ko prisiglausti. Blaškėsi. Atsitrenkė į medžio kamieną. Išsiplėtę berniuko vyzdžiai išdavė, kad jis ką tik vartojo kvaišalus.

– Mano berniuk... – pačiupo už letenėlės Pifą etmonas Pacas.

– Aš taip pat noriu! Aš taip pat noriu! – kartojo Pifas Čiurlionis.

– Nurimk, – sudraudė sūnų gulintis kunigaikštis Oginskis.

– Mama, dėde, aš noriu į Sodomą! Noriu! – klykė Čiurlionis. – Visi užsirašė, visi vyrai! Tik manęs ir Donato nepriėmė! Dėde, dėde Virgilijau, paimkite mane drauge į Pusmėnulio žygį, – ėmė prašyti. – Aš būsiu paklusnus, aš nesiskųsiu. Aš būsiu bebaimis, aš būsiu narsus... Donatas Obadaja Gagarinas taip pat, juk jis – labai stiprus kentauras... Mes drauge, vienoj kuopoj kariausim...

– Užteks, – pertraukė sūnų kunigaikštis. – Neišsigalvok.

– Pifai, – uždėjo ranką ant Čiurlionio peties Pacas, – tu reikalingas čia – savo mamai. Matai, kad Achmedas sunkiai serga, silpnas visai. Reikia globos, būtina juo rūpintis, žaizda labai pavojinga.

– Eunuchai pasirūpins, – nesutiko Pifas.

– Ne, mano vaike, Sodoma ne tau, – ėmė pamokslauti šilto ir šalto gyvenime ragavęs etmonas Pacas. – Tu nieko nežinai apie iki kaulo nutrintas kojas, krauju permirkusius autus, žaizdas kūne, kurios atsiveria susirgus streptodermija. Tau neteko patirti haliucinacijų, vizijų, košmarų, nestatutinių santykių, kurių vis dar pasitaiko mūsų kariuomenėje. Tu nesupranti, ką reiškia bėgti dykuma šimtus mylių su pilna ekipiruote ir dujokauke ant galvos, nesiporuoti ištisus mėnesius. Tu, šiltnamio vaikas, net neįsivaizduoji, koks nepakeliamai rūstus yra kario gyvenimas, net nenumanai, kokias tenka išgyventi kančias, stebint, kaip gangrenuoja tavo kūnas, matant lavonų krūvas, užuodžiant puvėsius, girdint mirštančių draugų aimanas, kuriems niekuo jau negali padėti. Tu nežinai, kas yra troškulys, viduriavimas, traukuliai. Neįtari, ką reiškia, norint

išlikti, gaivintis žuvusiųjų seilėmis, šlapimu ar ekskrementais, atrajoti akmenis, merdėti bandoje.

– Aš ištversiu.

– Mano mielas Pifai, vaike, džiaukis, kad nesi pašauktas.

– Aš noriu kariauti su pidarais, – ryžtingai sučiaupė lūpas Čiurlionis ir kariškai sumušė kulnais.

– Koks tu dar naivus...

– Ne! Ne! Ne! – išerzintas globėjiško tono ėmė klykti Pifas. – Ne, aš galiu! Aš noriu kovoti su tais homikais, su tais Sodomos pedais! Man nereikia nuolaidų! Aš noriu kariauti, žūti! Aš noriu išvaduoti mūsų Viešpaties karstą!

– Propaganda, – žvilgtelėjęs į Oginskį tarė Pacas. – Tavęs laukia tokia puiki ateitis, – dabar kalbėjo Čiurlioniui. – Tu baigsi mokyklą, studijuosi universitete, būsi mokslų daktaras, profesorius, akademikas korespondentas...

– Nenoriu! Nenoriu! – pertraukė etmoną neperkalbamas vaikas. – Nenoriu! – krito ant žemės ir ėmė daužyti rankas, kojas, galvą į grindis.

Isterijos priepuolis gilėjo. Vis dar besisupantis ant šakos orangutangas, kadaise už artistinę veiklą (ant ledo) įvertintas garbiu nusipelniusio meno veikėjo vardu, ėmė greičiau masturbuotis.

– Gana! – riktelėjo išvestas iš kantrybės Virgilijus Pacas. – Užteks! Palikt!!! Kelt!!! Stot!!!

Pifas, niekada dar negirdėjęs taip demoniškai šaukiančio etmono, sukluso. Liovėsi raitęsis. Dabar jis gulėjo ant grindų ramiai, tačiau vis delsė atsikelti.

Geležine ranka etmonas Pacas paėmė Čiurlionį už ausies. Užsuko. Taip valandėlę laikė. Pakėlė.

Pifas, atplėštas nuo žemės, beviltiškai mataravo kojytėmis, bandė spurdėti it triušis, pabruko uodegikaulį. Dar niekad Čiurlionis nebuvo patyręs tokio rafinuoto pažeminimo.

– Aš tau, bliat, pacane, sakau: liksi su mama, – veik nesivaldydamas pro sukąstus dantis iškošė įsiaudrinęs Pacas. – Girdi, graždanskaja suka? – paleido pamėlusią ausį.

Pifas Čiurlionis žlegtelėjo ant žemės. Stipriai susitrenkė subinkaulį. Iš nuoskaudos berniukas pravirko.

Etmonas Pacas, matydamas vaiko ašaras, taip pat susigraudino. Jam buvo gėda, nesmagu. Sąžinė – dramblio mėšlo krūva. Niekada dar gyvenime etmonui neteko taip žiauriai pasielgti su silpnesniu, dar niekad jis nebuvo nuskriaudęs nekalto padarėlio. Šlykštu. Bjauru. Nėra kur akių dėti.

Druskos rūgšties ašara užtiško etmonui ant delno. Pradegino skylę, kunigaikštis Oginskis taip pat verkė.

– Atleiskit, atleiskit, – ėmė atsiprašinėti etmonas Virgilijus Pacas, – aš nežinau, kas man pasidarė. Atleiskit, nebesuvokiu, kas čia dedasi. Aš nieko nesuvokiu... Aš nieko, mano mielieji, mano brangiausieji... – užsidengė rankomis veidą.

Virš galvų suriaumojo.

Vėl pasibaidė žiemos sodo paukščiai.

Makakos trumpam liovėsi savo vaikų kailiuose ieškoti parazitų.

Orangutangas baigė. Atsiduso. Ištryškusi žinduolio sėkla užtiško kunigaikščiui Oginskiui ant žandenos.

– Achmedai, – Pacas prisistūmė prie kunigaikščio, – Achmedai, – siekė pabučiuoti skruostą.

Lūpos palytėjo šiltos sėklos lašą. Pacas apsilaižė. Vėl prigludo lūpomis prie kunigaikščio žandenos. Liežuviu panaršė. Išsirinko plauką. Timptelėjo. Išrautas plaukas su ilga balta šaknim stirksojo sukąstuose etmono Paco dantyse.

– Mielieji, – pakramtęs nurijo mylimo žmogaus plauką Pacas, – mes turime laikytis drauge, tik kartu, – paėmė ir suspaudė Oginskio ranką, kita stipriai apglėbė Pifą per pečius. – Būkime tvirti. Vieningi. Būkime, – kalbėjo etmonas Pacas,

– būkime vienas kitam reikalingi, neskaudinkime, nekankinkime. Nereikia... Maldauju...

Vėl tyliai udu užgrojo farašas.

Akimirką visiems trims pasidarė labai liūdna – kiekvienas pagalvojo apie save, savo nuodėmes, skausmą, kurį suteikė artimam. Susimąstė. Tai šiuos visai skirtingus žmones sujungė, vėl pavertė tvirta Gomoros šeima – nedaloma ląstele. Tačiau po sekundės dvasios ir fizinis kūnų artumas ėmė nepakeliamai deginti, erzinti, kankinti.

Vos užsimezgusi Gomoros Trejybė iširo.

Pavargęs orangutangas liovėsi suptis, užsnūdo.

XIII skyrius

Migla beveik išsisklaidė.

Iš pradžių senoliai pranašavo nedidelį lietų, tačiau netrukus jie pakeitė nuomonę.

Oro permainos netikėtai atskleidė naują miesto veidą.

Upės prieplaukoje, kurioje visada stovėjo vienišas ir niekur neplaukiantis aprūdijęs garlaivis, dabar švartavosi šalies karo laivynas, vadinamoji Gomoros „Kriegsmarine": keli moderniausi buriniai kreiseriai su haubicomis, įspūdingų gabaritų lėktuvnešis-galera, daugybė greitaeigių katerių škunų, garbaus amžiaus karavelė, povandeninių atominių laivų flotilė ir velnio tuzinas pripučiamų valčių su mediniais irklais.

Inžinerinis apmokytų delfinų batalionas minavo upę.

Geležinkelio stotis taip pat bylojo apie permainas: viskas frontui. Nežinia, kur dingo krovininiai ir keleiviniai traukiniai, akivaizdu viena, kad visuose keliuose dabar stovėjo išblizginti šarvuočiai, iš tolo jie atrodė kaip žaisliniai. Depuose skubos tvarka lokomotyvai ir vagonai buvo perdirbami į karo

reikmėms pritaikytas mobilias geležinkelio tvirtoves su patrankomis.

Oro uoste...

Mieste virte virė darbas. Skubiai buvo kalami ešafotai ir kartuvės – būsimiems dezertyrams.

Kurtinamai vis grojo karinis orkestras, vadovaujamas muzikalaus kapelmeisterio. Taip vis mėginta pakelti piliečių nuotaiką, žadinti patriotinius ir militaristinius jausmus.

Karo kapelionai nespėjo šventinti ginklų, vėliavų, torpedų. Miesto ginklų arsenale jie dirbo keliomis pamainomis, beveik be miego, tačiau vis nespėjo – stigo laiko, jėgų, kitą kartą – nuoširdumo, išsilavinimo, talento, drausmės.

Tačiau žmonės nesiskundė. Suprasdami, kad reikia kuo geriau pasiruošti karui su Sodoma, jie pasišventę liejo sviedinius, rinko minosvaidžius ir automatus, konstravo katapultas, gamino paraką, dinamitą, trotilą.

Gomoros vyriausybė neseniai sutelkė folkšturmą. Dėl to dauguma dabar vaikščiojo ginkluoti, ryžtingai sučiauptomis lūpomis, susidūrę kaktomuša atiduodavo vienas kitam pagarbą.

Detektyvas Svajūnas Kudrešovas prasilenkė su neįgaliu kaminkrėčiu. Pakėlė galvą: danguje virš miesto ratus suko grifų pulkelis.

Paukščių vaizdas neišgąsdino detektyvo. Tačiau jis vis tiek nėrė į pirmą pasitaikiusią patalpą, atsidūrė Gomoros Nacionaliniame gamtos ir meno muziejuje.

Čia buvo ramu. Niekas nepriminė nervingo gatvės šurmulio.

Paslaptinga prietema erdvioje fojė.

Tuščia. Nė vieno lankytojo. Tylu.

Detektyvas Svajūnas nusipirko bilietą – su nuolaida.

Stačiai gedulinga rimtis.

Pakilo iškilmingu laiptų maršu.

Iškamšos, mumijos, anomalijos, daugybė kūnų drumzliname formalino akvariume sugrąžino detektyvą Svajūną į vaikystę. Stovėdamas ties prieš dešimt tūkstančių metų pelkėje paskendusio medžiotojo liekanomis, jis prisiminė pirmąją sambo treniruotę „Dinamo" draugijoje.

Svajūnas Kudrešovas norėjo būti stiprus, tvirtas, lankstus. Tačiau kai teko prisitraukti ant skersinio – tik kabojo, suposi, raudo iš pykčio, kad yra toks paliegęs.

Gėda. Nesmagu. Skradžiai žemę lįsk, kad esi toks niekam tikęs.

Visada tik sėkmės linkintis sambo meno treneris dėdė Zubinas (žilstelėjęs baltagvardietis) suspaudė rankomis berniuko sėdmenis, šiek tiek kilstelėjo. Svajūnas Kudrešovas prisitraukė; tą kartą vienintelis iš grupės atliko šį sudėtingą pratimą.

Tai buvo viena laimingiausių akimirkų gyvenime. Sielą užliejo džiaugsmas, pasitenkinimas, viltis, kad galbūt kada nors jis galės atlikti ir kūlverstį, vėliau – mešką, vilką ant skersinio. O mokytojas ir draugas Zubinas Naumovičius dar nepaleido, vis laikė, tartum suleido plėšrūno (erelio) nagus į apvalų Svajūno užpakaliuką; šnopavo slapta treneris – Artimųjų Rytų kirpėjų gildijos sambo čempionas.

Vėliau, kai vaikai po treniruotės prausėsi duše, visi sužiuro į Svajūną. Tik jo vieno lytis buvo ne pagal amžių apžėlusi. Tai Svajūnui suteikė dar daugiau pranašumo tarp bendraamžių.

Taip...

Detektyvas Svajūnas pavijo šalin šį prisiminimą.

Dabar jis, muziejuje žiūrėdamas į liūdnų akių lemūro iškamšą, galvojo apie žmogaus evoliucijos kelią. Detektyvo nepaliko mintis, jog galbūt ši paliegusi pusbeždžionė yra jo kraujo giminaitis – tolimas kuzenas.

Ir staiga detektyvas užsigeidė išvysti konkretų savo prose-

nelį. Pirmiausia – homo sapiens iš Altamiros urvo, paskui – neandertalietį, Heidelbergo žmogų etc. Taip mintimis Svajūnas nukeliavo pirmosios ląstelės žemėje link, vėliau – dauno sindromu pažymėtos bakterijos, iš kurios save kildino. Daug ką būtų paaukojęs detektyvas, kad galėtų akis akin su ja susitikti. Kaip ji atrodė? Kokia ji buvo? Žalia? Bespalvė? Kur ji buvo? Kokia jos elgsena, palyginti su kitomis gyvybės formomis? Kodėl ji buvo tokia? Kodėl kitokia?.. Išties.

Šios įkyrios mintys ėmė kankinti detektyvą. Kaip niekad jis norėjo šią akimirką susitikti su savo primityviuoju proprapro... pažvelgti jam į veidą, tarti, kad yra jo kraujas, pasirodyti, prisistatyti, pasipasakoti: štai koks jis didelis išsivystė. Ir prisiglausti. Prisiglausti, padėti galvą ant peties, patirti glamonę, išgirsti širdies plakimą, pajusti lygų kvėpavimą... Kudrešovas norėjo šilumos, artumo, juk niekas taip gerai nesupranta savo vaikų kaip išmintingieji seneliai, proseneliai etc.

Tai kodėl tas protėvis iešmutis, žiuželis ar pitekantropas negalėtų suteikti to artumo, tos meilės, kurios man taip stinga, nelinksmai galvojo Svajūnas Kudrešovas Gamtos ir meno muziejuje.

Svajūnui pasirodė, kad lemūras jį suprato, giminiškai nusišypsojo.

– Eksponatų rankomis ir kitaip neliesti, – perdėm griežtai sudraudė detektyvą pribėgusi muziejaus budėtoja – šios įstaigos transvestitų vyresnioji.

Išgąsdintas Svajūnas Kudrešovas atšlijo nuo iškamšos.

Pseudo moteris dabar stovėjo išsižergusi, grėsmingai įrėmusi rankas į juosmenį.

Sieloje staiga vėl pasidarė tuščia.

Detektyvas iš togos išsitraukė apelsiną. Ėmė jį lupti. Vaisius maloniai malšino netikėtai kilusį troškulį.

– Čia ne restoranas, – vėl nedraugiškai sudraudė salės budėtoja Svajūną, kuris neatitraukė akių nuo lemūro.

Kudrešovas paspringo. Užsikosėjo.

Detektyvas norėjo įkvėpti oro, tačiau ėmė dusti. Svaigdamas pabandė į kažką įsitverti, krito drauge su iškamša. Susitrenkė galvą.

Įsijungė signalizacija.

Garsas buvo kurtinantis, galėjai manyti, kad skelbiamas oro pavojus: visi į slėptuves.

Staiga kilo dar baisesnis triukšmas. Sumaištis. Kažkas šaukėsi veterinaro, kažkas – patologo anatomo. Atgavęs amą detektyvas Svajūnas Kudrešovas nespėjo net prasižioti, pasiteisinti. Jis dabar gulėjo apspistas įkyriai zyziančių budėtojų, subėgusių iš visų galimų muziejaus galų. Uniformuotos moterys priekaištavo, rėkė, staugė, gestikuliavo rankomis, meldė Dievo rūstybės, žadėjo nubausti, surasti, net nemanė klausytis vienintelio muziejaus lankytojo pasiaiškinimų.

Svajūnas Kudrešovas gulėjo ant grindų, šalia jo – dulkėmis virtusi neįkainojama lemūro iškamša.

Kai detektyvas pamėgino atsistoti, kojų spyrių kruša jį vėl sugrąžino ant žemės. Priglaudė. Nuramino.

Viena sužvėrėjusi budėtoja (be kairiojo ausies spenelio) buvo ypač karinga: vis trypė ir spjaudėsi, minėjo, kad to reikalo taip nepaliksianti – keršysianti Svajūno giminei, mat lemūras buvęs vertingiausias muziejaus eksponatas – visų numylėtinis, vaikų ir žmonijos draugas, brolis, tėvas, žilabarzdis senelis.

Netrukus prisistatė ir mameliukų apsauga. Nesukalbami kaukaziečių kilmės žaliūkai buvo dar žiauresni, jie nieko nebuvo girdėję apie sąvokas gailestis, atjauta, artimo meilė. Iš skustų smilkinių galėjai spėti, kad jie priklausė antisamariečių sektai.

– Tai jis! Jis! – rėkė iš pykčio apkvaitusios budėtojos. – Jis! – šaukė jos ir kaltino detektyvą zoofiline sodomija.

Šmeižtas buvo toks klastingas, kad detektyvas, visų kovų meistras, net nesumojo, kaip galėtų apsiginti nuo kaltinimų ir smurto.

Uždėti antrankiai buvo nikeliuoti, jų blizgesys šiek tiek priminė geležinkelio stotyje matytus šarvuočius.

Muziejaus mameliukai ėmėsi ne tik spardyti ir mušti lazdomis Svajūną, jie norėjo jį pažeminti, priversi pajusti, kad jis ir jo trapi gyvybė Gamtos ir meno muziejuje yra nieko verti – beprasmiai, niekiniai, niekam nereikalingi, negana to – slegiantys, žlugdantys evoliuciją.

Svajūnui, genialiam analitikui, teko susitaikyti su esama padėtimi. Jis, apsvarstęs visus už ir prieš, išmintingai lūkuriavo. Galbūt todėl, kad ant jo krūtinės, lyg ant batuto, šokinėjo pykčio apkvaitinti turkai, jis ėmė galvoti.

Ne, prapuolusio Azguridžio jis neprisiminė. Svajūnas negalvojo ir apie operuotą Oceolą, vaikystės draugą Šimamurą Sniečkų, čiuožėjus, geišą Komaką. Visi tą akimirką jie buvo išsitrynę iš jo fenomenalios atminties.

Svajūnas gulėjo ant nugaros ir mąstė. Apie gamtą, geografiją, atšilimą. Ir apie klimato nostalgiją. Taip, jis galvojo apie tuos niurzglius emigrantus, kurie palikę Tėvynę tariamai jos ilgisi, tačiau iš tikrųjų negali svetur ištverti be prarastos drėgmės, chroniško bronchito, šalčio, šlapdribos, reumato, kokliušo, parazitų. Būtent tai, anot Svajūno, ir yra pagrindinė priežastis, kodėl žmonės negali gyventi svetur – vien dėl to ir svajoja vėl sugrįžti į gimtinę.

Išgvildenęs šią mintį Svajūnas ėmė mąstyti dar konkrečiau. Dabar jam tapo aišku, kodėl Gomoroje taip vertinamas riebus maistas, saldus, o ne sausas vynas. Akivaizdu: saulės stygius, vitaminų trūkumas, amžinas gliukozės, riebalų poreikis

etc. Tai ir kitos priežastys lemia, kad žmonės Gomoroje geria tik saldžius arba labai stiprius gėrimus, valgo lašinius, dešras, stiprinasi žinduolių taukais, o išvykę – neišgyvena be jų, lipa sienomis, išprotėja viešbučiuose.

Padarius šią išvadą detektyvui pasidarė lengviau. Jis jau beveik nebejuto, kaip ant jo krūtinės šokinėja pasišventę muziejaus darbuotojai – tikri gyvuliai. Jis negirdėjo jų ritualinių šūksnių, nesistengė išvysti, ką slepia po melsvais sijonais karingosios budėtojos.

Kai bato kulnas įsmigo į Svajūno Kudrešovo krūtinės ląstą, jis nepajuto skausmo. Detektyvas neišgirdo, kaip lūžo jo šonkauliai, suplyšo kepenys. Analitiko nesuerzino iš burnos geizeriu trykštelėjęs kraujas. Jis buvo ramus, nes tą akimirką akivaizdžiai suprato, kad uoliai jo ieškomas čiuožėjas Žydrūnas Azguridis negalėjo niekur toli dingti, jis, gimęs ir augęs čia, turėjo būti kažkur visai šalia, čia pat, greta. Tik čia, o jei ne čia, tai niekur kitur. Ši išvada pavertė niekais tą pažeminimą, kurį neva dabar turėjo patirti Svajūnas: į jo pravertą burną tuštinosi smurtautojai.

– Vandens, – paprašė detektyvas, kai nurijo paskutinį stačią kąsnį.

– Jis girtas! Girtas! – choru ėmė šaukti budėtojų pulkas.

Svajūnas norėjo pasiaiškinti, kad šiandien yra abstinentas, tačiau nespėjo. Netrukus į jo burną buvo įkišta žarna – muziejinis alkoholio testeris.

– Girtuoklis! Alkoholikas! Pijokas! – ragino muziejininkės apsauginį, kuris vis giliau ir nuožmiau grūdo svetimkūnį Svajūnui į gerklę.

Kvėpuoti darėsi sunku, beveik neįmanoma. Svajūnui pasivaideno, kad jam išaugo uodega – tokia panaši į lemūro. Deja, tai buvo antikinio testerio galas.

– Kiek?! Kiek promilių?! – nekantravo strykčiojančios budė-

tojos. – Kiek?! – primygtinai kvotė mameliuką trikampe galva.

Marmurinės statulos, briedžių, bebrų iškamšos, vaškinės figūros, šventieji iš paveikslų abejingai stebėjo egzekuciją, jų veiduose ir snukiuose nesuvirpėjo nė vienas raumenėlis, visi išliko orūs, bejausmiai.

Ne, detektyvui Svajūnui Kudrešovui nereikėjo užuojautos. Jį guodė mintis, kad čia, Gamtos ir meno muziejuje, dar labiau priartėjo prie tikslo: surasti dingusį Azguridį dabar tebuvo formalumas.

XIV skyrius

Ir vėl buvo šviesu, ir vėl švietė saulė.

Te visad šviečia saulė ir Mėnulis būna giedras, niūniavo žmonės šią iškilmingą dieną: pagaliau paskelbta ilgai laukto karo pradžia.

Anei vieno debesėlio, varveklio, dėmės.

Žmonių veiduose – šypsenos. Nuotaikos – optimistinės. Savijauta – dinamiška.

Gomoros piliečiams reikėjo reginio, todėl valdžia pažadėjo iškilmingą demonstraciją centriniame Mėnulio prospekte.

Sukaltoje trijų lygių tribūnoje turėjo stovėti visi garbiausi piliečiai – Gomoros sąžinė ir pasididžiavimas. Čia, šioje tribūnoje, galėjai pamatyti docentą ir nusipelniusį bitininką, žydą ortodoksą ir kaimo mokytoją, liaudies artistą ir stalių, verslo atstovą ir diabetiką. Trijų lygių tribūna buvo it Gomoros visuomeninės santvarkos modelis, bylojantis, kad paskelbus karą tarp žmonių neliko socialinių, nacionalinių ar biologinių skirtumų. Visi vienas kitam buvo mieli, lipšnūs, nepadoriai paslaugūs, atidūs, atlaidūs.

Etmonas Pacas parūpino leidimus kunigaikščiui Oginskiui ir Pifui Čiurlioniui į antro lygio tribūną. Pats jis negalėjo čia stovėti, mat su savo vadovaujama kariuomene jam buvo skirta dalyvauti demonstracijoje.

Iš pradžių Pifas Čiurlionis labai apsidžiaugė, kad stovės visai netoli charizmatinio Pusmėnulio Pranašo – Gomoros valdovo. Tačiau netrukus ėmė reikalauti iš etmono, kad parūpintų ir trečią leidimą – savo draugui Donatui Obadaja Gagarinui, tai buvo vaikiškas kaprizas.

Kad ir kaip aiškino berniukui etmonas Pacas, jog tai neįmanoma, nes jam, karvedžiui, priklausą tik du leidimai, deja, jokie pasiteisinimai ir įtikinėjimai nepadėjo. Pifas buvo jau bepuoląs į isteriją, skelbėsi pasidarysiąs sau kažką negera, jei negalės greta jo stovėti kentauras Donatas. Į visa tai galima buvo nekreipti dėmesio, tačiau etmonas Pacas prisiminė neseniai berniukui suteiktą skausmą. Norėdamas atlyginti šią skriaudą, jis, įveikęs prietarus, juodojoje rinkoje iškeitė du antro lygio kvietimus į tris trečio lygio.

Dabar Pifas Čiurlionis buvo patenkintas, tačiau ėmė niurzgėti dar po nelaimės neatsigavęs kunigaikštis Oginskis. Pateisinama: Achmedas, Gomoros Nepriklausomybės akto signataras, galėjo pretenduoti į aukščiausią tribūnos pakopą, o čia – trečia, žemiausia.

Tačiau ir kunigaikštis Oginskis nenorėjo traumuoti ir taip jau nervingo vaiko, todėl susitaikė ir sutiko atsistoti šioje, jo orumą žeminančioje, tribūnoje, – ir ko tik nepadarai dėl savo vaikų.

Jau iš vakaro tribūną iššniukštinėjo išminuotojai, bijota sodomiečių provokacijų. Kai jie baigė, darbą pradėjo sanitarinės tarnybos. Uolūs darbuotojai dezinfekavo kiekvieną laiptelį, atbrailą, turėklą, kad, neduok Dieve, tribūnoje nebūtų juodligės, maro, šiltinės ar kitos bjaurasties sukėlėjų. Atsar-

gumas buvo pateisinamas, nes prasidėjus karui sodomiečiai galėjo panaudoti cheminį ar bakteriologinį ginklą.

Kai paruošiamieji darbai buvo baigti, specialiosios Gomoros tarnybos trimis žiedais apjuosė tribūną ir saugojo ištisą naktį, kad nė vienas pašalinis čia neprasmuktų. Gretimuose namuose buvo įkurdinti snaiperiai, akligatviuose, persirengę nepažangiais gimnazistais, stoviniavo ginkluoti saugumo agentai.

– Malonėkite pasą, – neva mandagiai paprašė pareigūnas, kai kunigaikštis Oginskis pakišo trejetą leidimų.

– Jūs manęs nepažįstat?! – pasipiktino kunigaikštis.

– Pasą, – pakartojo akmeninio veido pareigūnas, stovintis pirmame apsaugos žiede.

– Aš kunigaikštis Achmedas Oginskis, – dar tvardėsi kunigaikštis.

– Jūsų pasas, – kartojo sau pareigūnas.

– Tu nežinai, kas aš esu?! – pažvangino ordinais ir medaliais.

Pareigūnas nesileido į kalbas. Kūnu užstojo įėjimą.

– Štai leidimas, – mosavo pereigūnui po nosimi kunigaikštis Oginskis.

– Be paso neįleisiu.

– Kur?! Kur čia parašyta, kad reikia turėti pasą?! – jau rėkė netekęs savitvardos kunigaikštis Oginskis. – Kur?! Kur?! Parodyk tu man, kur čia parašyta?! – vos nesušėrė lapeliais per skruostą pareigūnui.

– Mama, nepradėk, – bandė raminti Pifas. – Dar suspėsime, turime laiko, atnešim tą popiergalį.

– Ne, tai nesąmonė! – šaukė pamėlęs kunigaikštis. – Aš – Achmedas Oginskis! Aš! Aš... manęs neįleidžia! Nebepažįsta!

– Mama...

– Kur tu, pacane, kur tu, pacane, buvai; kai aš krūtine gyniau televizijos bokštą?! Kur, kai stovėjau ant barikadų?! Kur?! Myžai į lovą! Šikai į kelnes! Atpylinėjai pienelį! Bezdėjai, viduriavai, bliovei... O dabar jis manęs neįleidžia! Žmonės! Žmonės! Manęs, kunigaikščio Oginskio, neįleidžia! – jau šaukėsi eilėje laukiančiųjų paramos kunigaikštis.

– Teta Achmedai, – maldavo nusiraminti kentauras Donatas Obadaja. – Teta Achmedai, nereikia, atnešim tą šikpopierį, čia šalia...

– Aš buvau sužeistas! Aš praradau sveikatą! – klykė kunigaikštis. – Aš neįgalus! – išsitraukė aptrintą pažymėjimą.

– Praleiskit jį, praleiskit, – ėmė piktintis žmonės. – Praleiskit, mes jį puikiai atsimenam, – laidavo už kunigaikštį pilkas sąžinės kalinys.

– Čia nėra nuotraukos, – paėmęs invalido pažymėjimą tarė pareigūnas. – Iš kur man žinoti, kad tai ne šnipas, – abejojo.

– Tu pats šnipas! – užstaugė kunigaikštis. – Žmonės, mane įžeidė! Žmonės, žmonės! Žmonės, mane, kunigaikštį Oginskį, įžeidė! – vis dar ieškojo minios palaikymo Achmedas. – Tu jau čia nebedirbi! Nebedirbi! – grasino kumščiu pareigūnui Oginskis. – Tavęs nebėra! Tu nebedirbi! – kartojo. – Ar tu žinai, kas aš?! Ar tu žinai, ką aš galiu?! Tu! Tu, ar žinai, kas prieš tave stovi?!

Rinkosi vis daugiau žmonių. Vis karštesnės kilo diskusijos. Vieni pasisakė už kunigaikštį, kiti kalbėjo, kad taisyklės turi būti visiems vienodos. Dar kiti prisiminė neva kunigaikščio Oginskio padarytas skriaudas valstybei, kai jis, būdamas įstatymų leidėju, inicijavo abejotinus potvarkius, pareiškimus, nutarimus: vagių vagis – mafijos krikštatėvis, Sodomos parsidavėlis.

– Aš tave sutvarkysiu! Aš tave sunaikinsiu! – nerimo kuni-

gaikštis Oginskis. – Tu jau lavonas! – stumtelėjo pareigūną.

Nors ir neišsigandęs grasinimų, tačiau tik vykdydamas pareigą, pareigūnas radijo ryšiu iškvietė pastiprinimą.

Atskubėjusi janyčarų greitojo reagavimo kuopa nebuvo linkusi delsti: užlaužė kunigaikščiui Oginskiui rankas, išnarino sąnarius, užkimšo burną, pripurškė į akis kažkokių helio dujų bei porą kartų smogė beisbolo lazda per nugarą.

Ašaros bei smūgiai per neseniai užsitraukusią žaizdą kunigaikštį Oginskį apramino, tačiau jau vėlu buvo aiškintis: Achmedą Oginskį, įvilktą į tramdomuosius marškinius, it malką įmetė į šarvuotą automobilį ir išvežė nežinoma kryptimi.

Pifas Čiurlionis ir kentauras Donatas Obadaja Gagarinas liko vienu du.

Vaikai, supratę, kad sulaikius Oginskį prarado galimybę patekti į tribūną, susigraudino. Ėmė žliumbti. Pro ašaras guodėsi, kad bijo vieni būti mieste, atseit pasiklysią tarp nepažįstamų ir visai svetimų minioj.

Pareigūnas, kelių nesantuokinių vaikų tėvas, nebuvo toks beširdis. Nors stengėsi neparodyti susijaudinimo, tačiau nesusivaldė ir ėmė raminti berniukus:

– Viskas bus gerai, mamą paleis. Pasėdės porą metelių Dachau lageryje ir sugrįš. Neverkite. Nusiraminkite, – glostė galvelę Pifui Čiurlioniui pareigūnas. – Neverkite gi!

– Negalima taip! Toks žiaurus elgesys su vaikais nepateisinamas, – piktinosi jautresni žmonės. – Jie juk nekalti. Jie visai nekalti.

Iš toli toli atsklido pirmieji karinio maršo garsai, iškilminga demonstracija pajudėjo.

– Eikite paskui mane, – neatsakingai palikęs postą pakvietė vaikus pareigūnas. – Greičiau, greičiau judinkit subines, – ragino vesdamas pro antrą ir trečią apsaugos žiedą.

Karinis čangų orkestras jau buvo visai šalia.

Atsidūręs tribūnoje, kad geriau matytų, Pifas užšoko ant kentauro Donato Obadaja nugaros. Atsistojo. Iš čia atsivėrė platus Mėnulio prospektas, kuriuo iš kairės artėjo demonstracija.

Pifas Čiurlionis pažvelgė į dešinę. Viršutinėje tribūnoje, iškilęs virš likusiųjų, stovėjo jis – mėlynakis Gomoros kalifato Pusmėnulio Pranašas Sunok Ay-O – šalies simbolis, pasikabinęs ant krūtinės titnago durklą – valdžios regaliją. Tai buvo aukštas dvidešimt kelerių metų vyras su išraiškinga zuikio lūpa, už kurios burnoje galėjai numanyti esant valingą vilko gomurį. Nesveikai gelsvos veido odos Gomoros valdovas vilkėjo raudoną seralį, auksu siuvinėtą dabikio tuniką, kuri buvo perjuosta žalio atspalvio šilkine futa, po kaklu – elegantiškai parišta Hidžazo skarelė. Ant pečių jis buvo užsimetęs lūšies kailį, vienoje rankoje laikė šabacho šakelę su raudonais žiedais, kitoje tarp pirštų jam smilko ilga suktinė su migdančiu bandžu. Jo kakta buvo aukšta, o gilios raukšlės virš antakių išdavė, kad protinis darbas šiam valdovui niekada nebuvo svetimas.

Žemiau, toje pat aukščiausioje tribūnoje, stovėjo Gomoros viziriai ir pašos. Pirmieji pasipuošę šventiniais mubatanais, antrieji – kuklesnėmis džubomis. Visi buvo rimti, šiek tiek prasižioję laukė pirmųjų demonstrantų.

Antrojoje tribūnoje spietėsi barmakidų pulkelis, apsišaukėliai princai, šerifai, šalia jų – nusipelnę čougano meistrai, svečiai iš Tabarstano su gėlėtomis šafraninėmis skarelėmis ant pečių ir žvairas pasiuntinys iš Sarsaro.

Vakadai, vekilai, hadžibai, altaristos sultonai, nuversti Pahlevi šachai ir kita Gomoros smulkmė stovėjo trečiojoje tribūnos pakopoje – šalia Pifo ir Donato Obadaja.

Tik dabar berniukas suprato, kokį pažeminimą būtų patyręs kunigaikštis Oginskis, atsidūręs tribūnoje šalia tokių žmonių. Pifas Čiurlionis puikiai žinojo kunigaikščio požiūrį į prastuo-

menę, tamsuomenę, nevykėlius, įvairaus plauko prasimušėlius profesorius ar deputatus. Dažnai kunigaikštis kartodavo, jog su šiomis visuomenės grupėmis nenori turėti jokių reikalų. Jis gyveno taip tartum jų ir nebūtų. Ne, jis jų viešai neniekino, nemenkino, paprasčiausiai vengė kontakto, kad nei jam pačiam, nei jiems nebūtų susitikus nesmagu. O čia, trečiosios pakopos tribūnoje, kaip tik ir stovėjo jie – užuolaidų sergėtojai, kilimų kedentojai, abejotinų sandorių suteneriai, taip juos artimųjų draugijoje paniekinamai vadindavo kunigaikštis Achmedas Oginskis.

Pusmėnulio Pranašas Sunok Ay-O giliai užsitraukė bandžo suktinę – paskutinį dūmą. Apimtas malonaus svaigulio prisimerkė, atrodė atsipalaidavęs.

– Matei? – pašnibždom tarė Pifas Čiurlionis Donatui Obadaja į ausį.

Kentauras Donatas Obadaja nieko nepastebėjo. Užhipnotizuotas jis žvelgė į prospektą, kuriuo pro tribūną jau žengė pirmieji demonstrantai.

Ilgai lauktas paradas.

Priekyje sunkiai ėjo kaustyti metalistai su išlankstytos skardos transparantais, pratipeno ekologai su mėgintuvėlių žvakėmis, paskui juos skirste praskrido spalvingi lengvosios pramonės atstovai, orūs praėjo šventyklų valymo ir dezinfekcijos specialistai, teatro butaforų vokalinis kvartetas, anoniminių alkoholikų brolija, trys poros Siamo dvynių, dainuojantis aklųjų kombinatas, išsipustę šachtininkai, virtualūs internautai. Šiems iš paskos žygiavo niūresni buitininkai, rankose nešdami kas muilą, kas miltelius, kas skalbinių ryšulėlį. Už jų – santūrūs kelininkai, linksmų plaučių stikliai ir šokantys kulinarai, iškepę demonstracijos proga monumentalų falo formos tortą, jį skraidino oro balionas, kurį pilotavo strazdanotas Nežinomo kario klasės draugas.

Sodrus bosas per garsiakalbį pristatinėjo žygiuojančius, žvaliai skandavo jų darbą ir gyvenimą šlovinančius šūkius.

Ant šaligatvių tirštai susispietusi folkšturmo minia šypsenomis sveikino demonstrantus, vaikai ir seneliai mojavo vėliavėlėmis su išsiuvinėtais pusmėnuliais.

Netrukus pasirodė darželinukai, mokiniai, studentai ir kiti talibai. Jų tūkstantinė kolona, prižiūrima akylų fki su bizūnais, netikėtai sustojo. Keliolika gabiausių ir pažangiausių vaikų iš gomojugendo su gėlėmis strimgalviais patraukė link tribūnos. Užlipę įteikė gaivias gėles viziriams, pašoms ir Pusmėnulio Pranašui Sunok Ay-O. Visi jie, sujaudinti nelaukto vaikų dėmesio ir meilės, iš po skvernų išsitraukė didžiules dėžes su saldėsiais. Įteikė vaikams, taip niekam nieko neliko skolingi, atsidėkojo.

Pusmėnulio Pranašas Sunok Ay-O gavo gražiausią melsvų kardelių puokštę. Šios gėlės jo rankoje tartum priminė ir bylojo, kad Gomora yra taiki šalis, tačiau iškilus grėsmei mokės ir kalaviju save apginti, nenusileis.

Vaikai grįžo į savo koloną. Demonstracija tęsėsi.

Atėjo eilė inteligentijai. Kai kurių veiduose galima buvo įžvelgti paslėptą sarkazmą, tačiau negausi kolona ėjo darniai – koja kojon. Nė vienas nepasididžiavo, visi neišsisukinėdami nešė iškėlę sąjunginių Emyratų vėliavas, žymiausių Gomoros veikėjų portretus, transparantus, skelbiančius karo su Sodoma neišvengiamumą.

Po to pasirodė ir jis – etmonas Virgilijus Pacas.

Tvirtai pasistumdamas kumščiu jis važiavo stovėdamas savo vežimėlyje. Dešinėje rankoje laikė iškeltą dviašmenį kalaviją. Akyse – ryžtas nugalėti, nepasiduoti, niekada nesitraukti, grįžti tik su pergale.

Vėl plaikstėsi ilgi Virgilijaus Paco plaukai, kuriuos šia proga jis patriotiškai buvo nudažęs nacionalinės Gomoros

vėliavos spalvomis: geltona, žalia, raudona, ruda, violetine, mėlyna, etc.

Pliktelėjęs Pusmėnulio Pranašas Sunok Ay-O jam asmeniškai pamojavo, tartum primindamas, kokias dideles viltis sieja su kariuomenės vadu ir jo neabejotinu karvedžio talentu.

– Dėde! Dėde Virgilijau! – nesusivaldė nešūktelėjęs Pifas Čiurlionis; vaikas norėjo būti pastebėtas.

Jokio atsako. Etmonas, ritmiškai pasistumdamas, važiavo tik į priekį, niekur nesidairė.

– Baik, nereikia, – sudraudė draugą Donatas Obadaja Gagarinas, kuris šią akimirką nutarė ateityje tapti panašiu į šaltakraujį etmoną.

Paskui kariuomenės vadą etmoną Virgilijų Pacą jau čiuožė elitinis biatlonininkų pulkas. Vyrai su šautuvais, prieš save ridendami neutroninę bombą, buvo kaip vienas. Už jų važiavo katiušų baterija, ją supo inžinerinis specialiai apmokytų bebrų batalionas. Žvėreliai taip pat buvo pasitempę, šventiškai blizgėjo jų kailiukai. Nors gyvūnėlių snukučiuose sunku buvo pastebėti mąstymo pėdsakus, tačiau akutės išdavė, kad ir jie supranta, kokia atsakomybė teks karo metu statant užtvankas, kertant mišką, ruošiant sėlius ir plaustus karo laivynui.

Netrukus pasirodė ir Gomoros nenugalimoji „Kriegsmarine“: keliolika šimtų jungų ir keturi bocmanai ant pečių nešė gotikinį burlaivį „Prisikėlimas“, – jo statybai aukojo visi šalies piliečiai.

Galerininkai, ant delnų pastatę grėsmingai vertikalius žeberklus, žygiavo šalia laivo aukštai keldami kojas ir kaskart ištvermingai valandėlei sustingdami. Nė vienas žeberklas nepasviro, nesujudėjo, galėjai pamanyti, kad jų kotai stačiai privirinti prie ištiestų plaštakų-ližių.

Šis jūrininkų, Gomoros numylėtinių, pasirodymas negalėjo nesujaudinti minios. Visi ėmė ploti, trypti, šaukti, jaus-

dami pasididžiavimą nenugalimu savo šalies karo laivynu.

– Apsišikt galima, – neslėpė savo susižavėjimo jūrininkų fiziniu ir moraliniu pasirengimu Pifas Čurlionis.

– Turbūt mirčiau, – stebėjosi kentauras Donatas Obadaja, kai pamatė, jog pagyvenęs galerininkas, neapsakomai aukštai iškėlęs virš galvos koją, sustingo ketvirčiui valandos su špižiniu žeberklu ant delno.

– Laimėsim, mes laimėsim, – šnabždėjosi tarp savęs vakadai, hadžibai ir vekilai.

– Pizdec jiems dabar, – pritarė barzdotas zindžas, neseniai įgijęs Gomoros pilietybę.

– Šakės, – neabejojo pergale hašimitų kilmės jadastas.

O tada, kai praėjo sukarintų mikologų kolona, iš toli toli Mėnulio prospekte pasirodė didžiulė Sodomos iškamša.

Artėjo parado kulminacija.

Tai buvo vis auganti monumentali rausvo atspalvio pripūsta guminė subinė. Ji negalėjo nesujaudinti – buvo veik platesnė už Mėnulio prospektą, didesnė už aukščiausią greta esantį statinį, atrodė, kad tuoj tuoj sprogs – tokia pritvinkusi blogio pūlinių buvo.

Pasigirdo švilpimas. Apginkluota folksšturmo minia spiegė, įsisiūbavo, bet kurią akimirką galėjo įvykti socialinis-politinis sprogimas. Visi tryško neapykanta Sodomai, valdėsi iš paskutiniųjų. Net santūrūs viziriai ir pašos neliko abejingi, ėmė tyliai burnoti iš tribūnos ant nekenčiamo priešo simbolio.

Melancholiškai ir šiek tiek abejingai paradą stebėjęs Pusmėnulio Pranašas Sunok Ay-O taip pat buvo su liaudimi. Nelauktai jis, pasitelkęs metavalią, susikaupė. Kaip ir visi užsidegė pykčiu, neapykanta, atbudo jame bandžos suktinės užmigdytas kerštо jausmas. Ir, sunku net patikėti, taip sodriai Pranašas atsikrenkštė, kad net tobuliausias antžmogis taip nesugebėtų.

Garsas buvo įspūdingas, suvirpėjo langų stiklai.

Visi pakėlė galvas, užsivertę žiūrėjo ir laukė, kas bus toliau.

O tada, primerkęs ašarotą akį, Pusmėnulio Pranašas Sunok Ay-O prisitaikė: įvertino svorį, apskaičiavo trajektoriją, greitį, galimas paklaidas dėl vėjo.

Minia visai nurimo. Užgniaužė kvapą.

Sodomos subinė, spinduliuodama nepakeliamą skylės šlykštesį, dabar stirksojo tiesiai prieš Gomoros Pranašystės kalifato valdovą.

Spjovė pro plyšį tarp dantų, vienoje rankoje laikydamas šabacho šakelę, kitoje – kardelių puokštę.

Pusmėnulio Pranašo spjūvis buvo taiklus, jis pataikė tiesiai į ištampytą išangę. Ten viskas ir dingo.

Susitraukė.

Užsidarė.

Sunku buvo patikėti, kad tai jam pavyko padaryti, tačiau faktas buvo akivaizdus: neprašovė Pranašas.

Minia atsiduso.

Įspūdingas Pusmėnulio Pranašo Sunok Ay-O poelgis įkvėpė gomoriečius. Dabar folksšturmo minia, klykdama iš džiaugsmo ir pasitenkinimo, puolė prie sėdmenų iškamšos, draskė ją nagais, graužė dantimis, mušė pagaliais, žnaibė, spardė, badė pirštais, kramtė subinę, visais būdais ketino pradurti.

– Mes ją išdulkinsim! Išdulkinsim! – rėkė jaunas ir senas. – Išdulkinsim Sodomą! – kartojo. – Iš-dul-kin-sim! Iš-dul-kin-sim! – sutartinai skandavo čougano veteranai, pašos ir vekilai, viziriai ir hadžibai, zenzibariečiai ir Tabarstano pasiuntiniai su apsišaukėlių princų sekstetu.

Pifas ir Donatas Obadaja taip pat šaukė. Dar niekada mažajam Čiurlioniui nebuvo tekę patirti, ką reiškia būti ben-

druomenės nariu – totaliai mobilizuotu – folkssturme. Jis buvo reikalingas čia.

Šią svaigią akimirką Pifas Čiurlionis pamiršo visus žinotus genetinius, akustinius, virtualius, aromatinius ar religinius prietarus. Dabar, drauge su visais garsiai skanduodamas, jis dar tvirčiau įsitikino, kad jo vieta ne šalia mamos Oginskio, o ten – Gomoros kariuomenės rikiuotėje.

XV skyrius

...

– Gimimo metai?
– Neprisimenu.
– Lytis?
– Yra. Ji visada su manimi.
– Ar turite giminių užsienyje?
– Našlaitis.
– Išsilavinimas?
– Spec.
– Šeimyninė padėtis?
– Ką?
– Šeimyninė padėtis?
– Neapibrėžta.
– Kaip suprasti?
– Štai taip.
– Aš klausiu: šeimyninė padėtis?
– Na... Taip, prisipažįstu, lytinių santykių esu turėjęs.
– Kur?

Vyskupas Tyzenhauzas, Didysis Gomoros kalifato inkvizitorius, pakėlė žvilgsnį nuo popieriaus. Krauju pasruvusios akys išdavė, kad vyskupas pastaruoju metu turėjo daug

darbo: ši kvota jam buvo eilinė, gal penkiolikta, gal devyniolikta šią parą.

Ankštoje kameroje, kur buvo tardomas sulaikytasis Svajūnas Kudrešovas, tvyrojo prietema. Tik kvarco lempa, stovinti ant inkvizitoriaus stalo, smarkiai plieskė bacilas naikinančiais spinduliais detektyvui į akis. Tačiau gydanti šviesa neerzino Svajūno. Jis, kadaise specialiai ruoštas žvalgas, buvo pasirengęs bet kokiam išbandymui. Galbūt todėl Svajūno Kudrešovo nebaugino aštriai grublėtos tardymo kameros sienos, taburetė ar nuodingas kaktusas, kuris bet kurią akimirką galėjo virsti žiauraus smurto įrankiu.

Priešais sėdintis vyskupas Tyzenhauzas buvo ramus, klausinėjo tyliai, šiek tiek prikimusiu balsu. Jis nuosekliai užrašinėjo į kvotos protokolą kiekvieną tardomojo žodį.

Didysis inkvizitorius Tyzenhauzas buvo senoviškų pažiūrų, nepataisomas retrogradas. Tardydamas jis nepripažino rašomosios mašinėlės ar kompiuterio, juolab – diktofono ar vaizdo kameros. Vyskupas visada rašė kalamu, retkarčiais pamirkydamas nendrinę plunksną į juodo tušo indelį. Jo protokolai – tikri kaligrafijos šedevrai. Kolegos, žemesnio rango inkvizitoriai kunigai, dažnai bičiuliškai pajuokaudavo, kad po keliasdešimt metų jie bus neįkainojami aukcionuose, kolekcionieriai dėl jų vienas kitam perkąs gerkles, žudysis negalėję jų įsigyti. Ir tai tiesa: kiekviena išpiešta protokolo raidė, žvalus kablelis, dalykiškas dvitaškis buvo tobulybės įsikūnijimas, šrifto standartas, sektinas pavyzdys. Visa tai bylojo, kad dailė, menas ir kultūra vyskupui Tyzenhauzui niekada nebuvo svetimi.

– Kada pirmą kartą gyvenime dalyvavote sueityje? – vėl palinkęs prie popieriaus paklausė vyskupas.

– Tai buvo seniai, nors atrodo kaip šiandien.

– O paskutinį kartą? – nežiūrėdamas į akis toliau kvotė Tyzenhauzas.

– Turbūt sapne, – vis klaidino inkvizitorių Svajūnas Kudrešovas.

Detektyvas, už chuliganizmą Gamtos ir meno muziejuje patekęs į Arkikatedros Bazilikos rūsius, dar nebuvo apgalvojęs savo gynybos taktikos. Tačiau Svajūnas intuityviai jautė, kad reikia atsakinėti užuolankomis, mėtyti pėdas, kur įmanoma – nutylėti. Jis žinojo, kokie klastingi būna inkvizitoriai kvotėjai, ne kartą ir ne du pats kvotė, kai reikėdavo iš sulaikytojo išgauti kokią valstybinę ar menkesnę paslaptį.

– Ar pamenate savo pirmąją erekciją?

– Vaikščioti pradėjau sulaukęs pusantrų metų.

Vyskupas Tyzenhauzas pedantiškai atsakymą užrašė į protokolą.

– Esate apipjaustytas?

Detektyvas Svajūnas Kudrešovas suprato, kad šiuo klausimu nėra prasmės meluoti, tačiau, skubiai apsvarstęs visus už ir prieš, atsakė:

– Iš dalies.

Vyskupas Tyzenhauzas pakėlė galvą.

– Malonėkite išsamiau, – paprašė susirūpinusiu veidu.

– Na... matote....

– Konkrečiau, – paragino žvilgtelėjęs į šalia gulinčius liudytojų parodymus.

Svajūnas Kudrešovas perkratė galvoje visas galimas versijas. Pasirinko, jo manymu, įtikinamiausią.

– Suprantate... – pradėjo jis vėl užuolankomis. Vyskupas Tyzenhauzas palinko prie popieriaus. – ...Suprantate, gyvenimas nėra vien balta ir juoda. Kai kuriuos reiškinius, faktus galima interpretuoti ir vienaip, ir kitaip. Tai, kas kažkam atrodo tiesa, kitam tėra tik klastingas melas, o trečias visai neturi nuomonės. Štai, pavyzdžiui, aš žiūriu į jūsų mitrą. Ji man atrodo žalia. Tačiau, esu įsitikinęs, kad yra pasaulyje

žmogus, kuriam ji pasirodys geltona ar net oranžinė. Kodėl? Atsakymas paprastas: kiekvienas mato skirtingai. Ir tai priklauso ne tik nuo išsilavinimo, puoselėjamų vertybių sistemos, estetinių polinkių. Daug ką lemia kraujotaka, fiziologija, genai, geografinė platuma. Štai nencas tundroje. Ką jis kasdien mato? Jis mato baltą sniegą, kuris pašvietus saulei atrodo mėlynas. Tad galime teigti, jį nuo ryto iki vakaro supa balta. Kai nencas atsiduria kitoje klimatinėje zonoje, tarkim Tasmanijoje, jo spalvų samprata stipriai pakinta. Čia atsiranda daugybė kitokių spalvų. Jų mūsų aptariamas nencas negali hierarchizuoti, susisteminti, jis jų nepažįsta, nes niekada nėra matęs. Todėl į Tasmanijos spalvų gamą jis žvelgia tik baltos kontekste. Visa jam Tasmanijoje atrodo daugiau ar mažiau nutolę nuo baltos. Todėl klaidinga būtų teigti, jog jis, nencas, pavadindamas koalą balta, smarkiai klysta. Tiesiog toks jo spalvinis supratimas. Panašiai galima būtų kalbėti ir apie laukinius šiltųjų kraštų gyventojus, kurie, išvydę Eifelio bokštą, traktuoja jį kaip falinį simbolį, o Sitė salos kontūruose mato prasižiojusią vaginą.

– Norite pasakyti, kad objektyvios tiesos nėra?

– Nedrįsčiau taip tvirtinti. Man atrodo, kad privalome visada turėti galvoje šalutinius veiksnius, kurie kitą kartą yra lemiami. Štai paprastas faktas: mes, gomoriečiai, rašome diagonaliai – iš apačios į viršų, europiečiai horizontaliai – iš kairės į dešinę, arabai ir žydai – iš dešinės į kairę, kiniečiai, japonai statmenai – iš viršaus į apačią. O tai labai paprasta: visa priklauso nuo saulės padėties danguje, šviesos. Šešėlis vienur krenta į dešinę, kitur – į kairę ir t.t. Tad pagalvokite: veiksnys, atrodo, nereikšmingas, tačiau lemiantis raštijos įvairovę, ženklų charakterį. O jeigu eitume giliau – ir poelgių motyvaciją, žmonių mąstymo būdą. Iš čia kyla nesusikalbėjimas, įvairūs nesusipratimai ir net karai.

– Gerai, sutinku, – vis nepakeldamas galvos tarė vyskupas Tyzenhauzas. – Tačiau, – po trumpos pauzės tęsė, – tada mes pasmerkti nesusikalbėti, nes būtų naivu tikėtis, kad saulė kada nors bus visiems vienodoje padėtyje. Tą patį galima būtų pasakyti ir apie kraujo klampumą, klimatą, vandens, ledo resursus. Blogai tai ar gerai?

– Nedrįstu sakyti. Tai, kas man gerai, kitam nepakenčiama. Aš nenoriu ir nesirengiu pertvarkyti pasaulio, tačiau suvokiu, kad egzistuojanti įvairovė nėra kažkokios bendrybės suma. Atvirkščiai, yra daug bendrybių, kurios yra imanentiškos, neturinčios ir negalinčios turėti sąlyčio taškų su kitomis. Dėl šios priežasties niekada nepateisinsiu to, kad centrinėje Afrikoje moterims užsiuvamos lytinės lūpos. Galbūt suprasiu, tačiau nesistengsiu, kad ši tradicija būtų perkelta į Gomorą. Lygiai taip pat ir juos galiu suprasti: atvertos lytinės lūpos Afrikos čiabuviams gali atrodyti baisus anachronizmas, arba, būkime atviri, baustina perversija.

– Tai kodėl, jūsų manymu, mes sudarome sąjungas, sudarinėjame sutartis, siekiame vienas kitą giliau pažinti, suartėti?

– Pirma, man atrodo, turime išsiplauti, išsivalyti savo sielas, keliauti pas save. Tik suvokus save, galima bus galvoti apie kitus, eiti pas juos.

– Tai neįmanoma.

– Bet siektina. Tik taip įsivaizduoju gyvenimą šioje planetoje.

– Mes gyvename Gomoroje.

– Tad gyvenkime. Gyvenkime ir susimąstykime, kokį dvasinį ir fizinį diskomfortą patirsime atsidūrę už Pusiaujo ar Poliarinio rato.

– Jūs pacifistas?

– Ne, atvirkščiai. Tačiau aš nemanau, kad atsidūręs kitur galėsiu būti laimingas. Visa tai aš suvokiau muziejuje – mūsų

Nacionaliniame gamtos ir meno muziejuje.

– Palikime muziejų ramybėje.

– Gerai, bet tik ten aš, žiūrėdamas į liūdno lemūro iškamšą, supratau ir suvokiau savo paskirtį.

– Dulkinti pusbeždžiones? – paklausė vyskupas Tyzenhauzas. – Čia taip ir parašyta liudininkų parodymuose, – dirstelėjo į greta gulinčius lapus, – zoofilinė sodomija.

Detektyvas Svajūnas Kudrešovas suvokė šio kaltinimo absurdiškumą, tačiau tą pačią akimirką suprato, jog nėra nieko sunkiau negu paneigti absurdiškiausią melą.

– Štai, – pradėjo vėl kalbėti Svajūnas, – mes vėl grįžtame prie mūsų pradinės minties: tiesos sąlygiškumo. Kaip žiūrėti į tariamai įvykusį faktą? Kuriuo kampu? Taip, jei kalbėsime apie muziejaus saugotojus, auklėtus puritoniškoje šeimoje, niekada nieko negirdėjusioje apie dekadansą, renesansą ar antiką, sutinku, jie gali taip įvertinti mano poelgį. Tačiau pažvelkime plačiau, pažiūrėkime į įvykį muziejuje iš Periklio Atėnų. O kaip būtų įvertinęs šį poelgį Sokratas, Platonas, Aristotelis? Ar ir jie būtų tokie kategoriški? Ar jie prisidėtų prie choro, kaltinančio mane Tėvynės išdavyste ir simpatijomis Sodomai? Įsitikinęs, ne. Sokratas, manau, rastų tūkstančius priežasčių, įrodančių mano veiksmo nuoširdumą.

– Norite pasakyti – jei poelgis nuoširdus, jis negali pakenkti Tėvynei? Jūs teigiate, kad tik nenuoširdžiai veikiant išduodamos valstybinės paslaptys, griaunamas patrauklus Tėvynės įvaizdis? Norite man įrodyti, kad sodomija, jei ji yra nuoširdi, nėra nusikaltimas?

– Aš taip nesakiau. Tenorėjau pasakyti, kad muziejuje įvykęs faktas negali būti vertinamas kaip sąmoningas kenkimas valstybei.

Vyskupas Tyzenhauzas užsirašė ir šiuos Svajūno Kudrešovo žodžius.

– Gerai, bet grįžkime prie apipjaustymo.

– Tai atsitiko seniai, – vėl užuolankomis pradėjo kalbėti Svajūnas, – aš susirgau hepatitu, todėl atsidūriau garnizono ligoninės infekciniame skyriuje. Buvo pavasaris, balandžio mėnuo, kai kurie paukščiai jau buvo sugrįžę. Palatoje gulėjau su tymais išbertu turistu iš Baku bei okulistu pensininku, simuliuojančiu dizenteriją. Mes nuo ryto iki vakaro lošdavome kortomis. Dažniausiai durnių, rečiau skatą, karuselę, ramzį, tvistą, preferansą. Susibičiuliavome. Neretai išeidavome trise pasivaikščioti po ligoninės parką. Jis buvo senas, apleistas, mat ligoninė glaudėsi kadaise šiitų Ribentropų giminei priklausiusiuose rūmuose. Ir štai kartą mums bevaikštant iš operacinių korpuso išbėgo sanitaras. Jį gerai pažinojome, mat ne kartą ir ne du jis mūsų palatai parūpindavo spirito, kitų dezinfekcinių priemonių. Jautėmės jam skolingi. Priėjęs prie mūsų jis tarė, jog parko tankmėje turi pasitarti su viena žavinga būtybe iš veneros ir odos ligų skyriaus. Man suprantamas buvo jo noras susitikti su bičiuliu, pasikalbėti, pasipasakoti, pasiguosti. Todėl ir sutikau jį laikinai pakeisti operacinėje. O kai ten atsidūriau, chirurgas, išvydęs mano geltoną veidą ir palaikęs pacientu, iškart įtarė, kad turiu išvaržą. Paguldęs ant stalo jos nerado, tad nutarė padirbėti prie kitų organų: inkstų, kepenų, dvylikapirštės etc. Kai jau buvo įpusėjęs, sugrįžo sanitaras, operacija nutrūko. Tad žinok dabar, apipjaustytas ar ne esu?

– Perskaitykit ir pasirašykit, – išspjovęs iš burnos kalamą tarė vyskupas Tyzenhauzas. – Čia, – pūstelėjęs kvotos protokolo lapą Svajūno link parodė akimis.

Tik dabar, keverzodamas kryželį, detektyvas pastebėjo, kad Didysis inkvizitorius Tyzenhauzas nuo pečių visai neturi rankų.

XVI skyrius

Demonstracijos tvarkai suirus, o vėliau virtus riaušėmis, Pifas Čiurlionis nebuvo linkęs ilgiau delsti – skriste išskrido ant kentauro Donato Obadaja į karą.

Pifas, staiga pajutęs trokštą laisvę, vis tolo ir tolo nuo namų. Nutilo, jau nebesigirdėjo balso iš garsiakalbio, desperatiškai kvietusio laikytis rimties. Už Pifo Čiurlionio nugaros liko Gomoros Mėnulio prospektas, folksšturmas, tribūna, bokštai, patruliai, varpinė, gynybinė miesto siena.

Išnyko.

Skriedamas ant kentauro Pifas Čiurlionis pamiršo ir mylimą mamą. Sėdėdamas ant šuoliuojančio Donato Obadaja jis nebegalvojo, kur yra kunigaikštis Oginskis, kas jo laukia, kokį likimą pažeidus viešąją tvarką jam ruošia rūstūs Gomoros kaltintojai. Čiurlionio galvoje dabar kirbeno viena mintis: kuo greičiau stoti akis į akį su priešu – pidarais.

Kentauras Donatas Obadaja skraidino berniuką įsivaizduojamais kloniais ir laukais, atrodė, kad dieną keičia naktis, pavasarį – ruduo.

Pasikeitė ir peizažas. Sniegas virto ledu, ledas smėliu, smėlis aštriais akmenimis.

Gagarinas, niekada dar nesileidęs į tokią tolimą kelionę, netrukus susižeidė nekaustytas kanopas. Jau kurį laiką Donatas Obadaja kentė nepakeliamą galūnių skausmą, tačiau vis delsė prisipažinti Pifui, kad pavargo, jam reikia polisio, pagalbos. Kai aštri titnago dužena susmigo Donatui Obadaja veik iki kaulo, jis suklupo, nebegalėjo toliau bėgti.

– Kas atsitiko? – paklausė nustebęs Pifas.

– Atrodo, kad pasiklydome, – Donatas Obadaja vis dar nedrįso prisipažinti, kad yra sužeistas.

Pifas Čiurlionis apsidairė. Išties vieta buvo nepažįstama,

baugiai svetima. Aplinkui vien kalnai, kalnai, kalnai. Pilkuma. Plikos uolos išdavė, kad sunku čia tikėtis sutikti žvėrelį ar keliauninką, kuris galėtų parodyti, į kurią pusę patraukė etmono Paco vedama kariuomenė. Paukščiai taip pat čia neskraidė. Vabzdžių – anei ženklo. Net po akmenimis nesislėpė ropliai ar šliužai.

Saulė leidosi. Greitai temo kalnuose. Čia iš vienos, čia iš kitos pusės pūsteldavo nesmarkus vėjelis.

Pifas nušoko nuo Donato Obadaja nugaros, leido draugui atsipūsti.

– Ką darysim? – paklausė kentauras, dabar stovintis ant trijų kojų.

– Įkursim stovyklavietę, – Pifas pasikasė nuo jojimo pritrintą kirkšnį.

– Čia?

– O tu gali geriau ką nors sugalvoti? – niežėjimas ir Donato Obadaja klausimas šiek tiek suerzino Čiurlionį.

– Gal pabandom šauktis pagalbos, – abejodamas pasiūlė Gagarinas. Sužeistą kanopą stipriai maudė, galva nuo bėgimo svaigo, po uodega – hemorojus.

Pifas nenorėjo pasirodyti bailys, todėl atmetė šią idėją.

Čiurlionis dabar svajojo apie laužą, šilumą, kurią skleistų liepsna, gitarą, liutnią, mandoliną ir čangą – instrumentus, kuriais galima būtų groti prie laužo, dainuoti žygio dainas. Deja, ant plikų akmenų neaugo nei medžiai, nei krūmai – anei vieno žagarėlio. Kalnuose darėsi šalta, žvarbu.

Nepastebimai Donatas Obadaja pasilenkė ir dantimis iš priekinės kojos kanopos išlupo įsmigusį svetimkūnį – titnago skeveldrą. Išspjovė.

Atplaiša kaukšėdama nuriedėjo kalno šlaitu.

Ir tik tada, pažadintas akmens garso, Pifas pastebėjo, kad į III Mėnulio žygį išsiruošė vien su lengva toga, be kepurės,

vasariniais sandalais, nepasiėmė pirštinių, vodkos. Donatas Obadaja Gagarinas taip pat buvo ne ką šilčiau apsirengęs – stovėjo nuogas, iš jo šnervių sklido nemalonaus kvapo garas.

Kalnuose kažkas užmaurojo.

– Gal tai sniego žmogus? – išsigandęs prisiglaudė Donatas Obadaja prie Pifo.

Garsas pasikartojo.

Jau buvo visai tamsu, vis stipriau vėjas persmelkdavo keliauninkų kūnus. Berniukai apsikabino. Taip stovėjo nejudėdami, įsiklausydami į paslaptingą gausmą.

– Jei tai sniego žmogus, jis gali mus pagrobti, – sušnabždėjo Pifas Čiurlionis Gagarinui.

– Nemiegokime.

– Nemiegokime, – neprieštaravo Pifas.

– Jei užmigtume, tai sniego žmogus ateitų ir pasmaugtų mus.

– Ne, sniego žmogus nepasmaugtų, – tyliai kalbėjo prisiglaudęs Pifas, – jis mus surištų savo uodega, užsimestų ant pečių ir nusineštų į drėgną urvą. Ten, tamsiame urve, sėdi daug išalkusių sniego žmonių, visi jie gauruoti, dideliais dantimis ir nosimis, o šiurkštūs jų liežuviai – žali, šviečiantys tamsoje. Jie minta vaikais, o didžiausias skanėstas jiems – mažų berniukų širdys. Jie praplėšia sugautų vaikų krūtines, o vyriausias sniego žmogus išrauna širdį, atsikanda jos dar spurdančios ir tik tada duoda savo sūnums.

Vėl kažkas sugaudė.

Pifas ir Donatas Obadaja dabar norėjo tapti nematomi, jų kūnais perbėgo baimės ir šalčio šiurpuliai.

– Sniego žmonės laka kraują, jie turi ilgus nagus, kuriais išskobia vaikams akis.

– Bet mes jų nebijome, – drąsino save ir Pifą Gagarinas.

– Ne, mes jų visai nebijome.

Vaikai atsigulė šalia akmens, čia ne taip pūtė vis stiprėjantis vėjas. Pifas, susirangęs į kamuoliuką, prisiglaudė prie kentauro pilvo. Pridėjęs ausį klausėsi, kaip gurgia išalkusio Donato Obadaja Gagarino žarnos. Abiem tapo šiek tiek šilčiau.

– Vieną kartą mama su tėčiu vakare turėjo išeiti, – vos girdimai ir paslaptingai prabilo Donatas Obadaja. – Visai mažas berniukas liko vienas namuose. Mama sakė, kad gali eiti į visus kambarius, tik ne į trečią. Jei įeis į trečią, atsitiks baisus dalykas. Kai jis buvo vienas, visur vaikščiojo. O priėjęs prie trečiojo kambario išgirdo mažo vaiko verksmą. Prisiminė, kad negalima eiti į kambarį, nes atsitiks baisus dalykas. Bet vis tiek norėjo ten įeiti. Labai norėjo. Pridėjo ausį prie durų, niekas nebeverkė. Tada pasuko rankeną, o kai atidarė duris – baisus žilas senis čiupo berniuką už gerklės ir pasmaugė, tada perkando gerklę ir lakė jo kraują.

Pifas pažvelgė į dangų. Turbūt buvo debesuota, nė vienos žvaigždės, jokio šviesos spindulio iš anapus.

Pripratusios prie tamsos akys regėjo baugius plikų uolų kontūrus, primenančius pasakose gyvenusias pabaisas, drakonus, slibinus.

– Kai vienas vaikas naktį liko namuose, – dabar pasakojo Pifas, – tėvai jam neleido įjungti radijo, nes atsitiks kažkas baisaus. Jis sėdėjo, žiūrėjo televizorių, tačiau labai norėjo įjungti radiją. Kai baigėsi visos programos, išjungė televizorių. O tada dingo šviesa namuose. Tamsoje jis pamatė, kad šviečia radijo lemputė. Tokia raudona, vos vos matoma. Tada tas vaikas priėjo prie radijo ir paspaudė mygtuką – didelės taukuotos raganos rankos išlindo ir ėmė traukti berniuką į radiją, traukė, traukė vis giliau, giliau... O kai grįžo tėvai, vaiko namuose neberado, tik radijas garsiai grojo gedulingą maršą.

Atrodo, kad kažkas visai šalia suklykė. Vaikai dar arčiau prisiglaudė vienas prie kito, kentaurui Donatui Obadaja nuo Pifo artumo lyg dilgtelėjo po širdim.

– Ar tu bijai mirti? – paklausė Čiurlionis Gagarino.

– Nežinau.

– O kaip tau atrodo, iš kur vaikai atsiranda?

– ...

– Aš netikiu, ką ten talibai fondukuose pasakoja.

– Ir aš.

– Man atrodo, – ėmė svarstyti Pifas, – kad iš seilių. Jie turbūt įspjauna seiles vienas kitam į burną, o po to jas praryja.

– Kodėl?

– Todėl, kad aš visada išpjaudavau.

– Ne, čia kažkas ne taip.

– O kaip tau tada atrodo, jei ne iš seilių?

– Aš nežinau, gal tabletę kokią reikia praryti... O gal jie savaime atsiranda... Ateina laikas ir atsiranda.

– Tai kodėl Pacui neatsirado?

– Turbūt jis neturi seilių.

– O gal jie išauga iš glandų?.. Matei, kokios mano didelės glandos. Atsimeni, rodžiau tau savo glandas? Atsimeni?

– Man jas pernai išoperavo, kai sirgau angina.

– Tada niekada neturėsi vaikų. Niekada. Niekada gyvenime neturėsi vaikų. Niekada niekada.

– Turėsiu, – įsižeidė kentauras Gagarinas.

– Neturėsi.

– Turėsiu.

– Niekada neturėsi, – ėmė erzinti savo geriausią draugą Čiurlionis. – Neturėsi. Neturėsi! Neturėsi! Neturėsi!

– Turėsiu.

– Neturėsi! Neturėsi! Neturėsi!.. – piktai ėmė plekšnoti plaštaka per užpakalį kentaurui Čiurlionis.

Už akmens kažkas lyg sudejavo. Pajudėjo. Vėl pasislėpė.

Vaikai liovėsi pyktis.

– Matei?

– Ir tu matei?

– Nemiegokime.

– Nemiegokime, – įsitvėrė į sužeistą Gagarino koją Pifas.

– Aiii! – sudejavo iš skausmo kentauras. – Ai! – tarp kojų kažkas stryktelėjo, atsistojo.

– Kas? Kas atsitiko?

– Ne, ne, nieko baisaus, – nuramino Pifą.

Vis stipriau pūtė vėjas, grasindamas kalnuose virsti tikra audra. Nukrito pirmieji lietaus lašai – dideli, sodrūs.

Netrukus pasipylė kruša. Kiaušinio dydžio ledo gabalas netyčia pataikė kentaurui Donatui į momenėlį, vos neužmušė. Berniukai, rankomis užsidengę galvas, gulėjo susitaikę su likimu, bijojo pajudėti.

Stichija kalnuose ėmė įsisiautėti vis smarkiau.

– Jei mes mirsime, niekas neras mūsų kūnų.

– Aš nenoriu mirti, – beveik verkdamas prisipažino Pifas Čiurlionis.

– Niekas neras. Niekas, – graudino save Donatas Gagarinas.

– Nemiegokime.

– Aš ir nenoriu.

– Tai kodėl užsimerkei?

– Neužsimerkiau.

– Aš mačiau.

– Nematei.

– Mačiau, tu jau miegi.

– Netiesa, aš visada taip darau. Visada, kai ateinu į ledo teatrą ir atsisėdu ne savo vietoje, užsimerkiu. Apsimetu, kad saldžiai miegu, kai ateina žmonės ir nori atsisėsti į savo vietas.

– O aš traukinyje, kai nenoriu, kad šalia manęs kas nors atsisėstų, užimu dvi vietas ir apsimetu, kad labai pavargęs – snaudžiu. Jie tada bijo mane žadinti, eina kitur sėstis.

Danguje plykstelėjo žaibas. Po kurio laiko kitas, keliolika vienu metu iš visų pusių. Dabar buvo šviesu, galima net laikraštį, knygą skaityti. Kalnai, uolos, akmenys staiga nusidažė niekada dar nematyta mėlynai violetine spalva – kaip Haufo pasakoj.

Visai šalia sugriaudėjo. Pifas su Donatu Obadaja sutartinai krūptelėjo.

Nesibaigiantis griausmas buvo kurtinantis, atrodė, kad pasaulis verčiasi aukštyn kojom, aižėja, plyšta, tuoj nieko neliks, viskas žlugs, prasmegs.

Kalnai siūbavo, atsivėrė bedugnės.

Dabar gulintis ant prarajos krašto Pifas Čiurlionis prisiminė mamą – kunigaikštį Oginskį, girdėjo jo šiltą žodį, pamokymus būti atsargiam, negerti tiek daug, išsiblaivyti ir pagaliau nusileisti ant žemės. Išsigandęs griausmo ir ateities vaikas galvojo apie paliktus šiltus namus, baletą ant ledo, savo jaukų kambarį rūmuose, kuriame taip mėgo mušti bendirą. Prieš akis iškilo saugus Gomoros meidanas – svarbiausia miesto aikštė. Čia net giliausią naktį nebuvo baisu eiti girtam – jokios grėsmės.

Pifas jau ėmė gailėtis, siuto, niršo, kad išsiruošė į III Mėnulio žygį, kaltino save ir pasaulį, kad nepaklausė išmintingojo Paco patarimo likti Gomoroje, mokytis, studijuoti, siekti mokslo aukštumų, karjeros. Pyktis ir savigrauža buvo tokie stiprūs, jog, regis, išnaikino visus būtus norus, tikslus, svajones, berniukas nebegalėjo net verkti.

Netoliese žaibas kirto į rūsčiausią viršukalnę.

Akmenų griūtis.

Iš baimės Pifas Čiurlionis palindo po kentauro Donato

Obadaja pilvu. Nejudėjo. Užsimerkė, atsidavė likimui, praradęs viltį, kad išliks gyvas – nenukris į bedugnę.

– Tu pagalvojai tą patį, ką ir aš? – staiga stojusios tylos akimirką paklausė Gagarinas.

– O tu?

Donatas Obadaja Gagarinas atsargiai pasilenkė, nedrąsiai pabučiavo išsitiesusio po juo Čiurlionio kaktą.

Ištiktas baimės šoko Pifas įsitempė, jo, gulinčio ant pilvo ir bijančio krustelti, nebeslėgė kentauro svoris.

– Bet tai nusikaltimas...

– Kas?

– Nusikaltimas.

– Mes žygyje, Pifai, – švelniai, įsikibęs į draugo ausis, kalbėjo Donatas Obadaja, – net graikams ir romėnams, išėjusiems į karą, tai buvo leidžiama, – paaiškino skverbdamasis į Čiurlionį.

– Skauda... – pro sukąstus dantis sudejavo Pifas.

– Tuoj, tuoj, – kartojo kentauras Gagarinas, – tuoj praeis, – pirštu paseilinęs lytį galutinai įėjo į savo geriausią draugą.

Pajudėjo.

Iš pradžių lėtai, nedrąsiai, vėliau greičiau, ritmiškai.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

– Jau?!

– Nežinau dar!

.....

.....

.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Audra pamažu rimo.

Liovėsi.

Pifas nieko nesakė, nekalbėjo, nesimuistė, nesuinkštė, nesuurzgė, bet ne iš bailumo kandžiojo sau ranką, – jį staiga apėmė begalinis džiaugsmas.

Čiurlionis vėl galėjo verkti, jis nebebijojo mirti kalnuose.

XVII skyrius

Detektyvas žinojo, kad naujomis aplinkybėmis reikia elgtis drąsiai ir ryžtingai. Įvestas į kamerą, kai už nugaros spragtelėjo spyna, jis nepasisveikino, paprasčiausiai spyrė koja į istorinį gultą, ant kurio gulėjo nepažįstamasis.

– Čia yra mano vieta, – tarė Svajūnas Kudrešovas ir be ilgų ceremonijų, pakėlęs už skvernų gulintįjį, trenkė jį visa jėga į žemę.

Atsisėdo. Pasirąžė. Ieškodamas patogumų, išsitiesė visu ūgiu iškovotoje vietoje.

Dviaukštis gultas kameroje buvo ankštas, šiaudinis čiužinys kietas, išgulėtas ne vienos nusikaltėlių ir disidentų kartos. Čia veisėsi įvairiausio plauko parazitai: blakės, utėlės, blusos, nestigo ir kirkšnučių. Blausioje šviesoje detektyvas išvydo kameros kampe besiprausiančią žiurkių šeimynėlę, betoninių grindų leduku, lyg niekur nieko, oriai čiužinėjo riebus tarakonas su šeimyna.

Po kvotos Svajūnas Kudrešovas nieko nenorėjo matyti, nusisuko į sieną.

Siena buvo išmarginta įvairiausiais agitaciniais šūkiais, romantiškais užrašais, čia, nelyg enciklopedijoje, galėjai perskaityti visų kalėjusių pavardes, biografijas, vardus, gimimo metus, apstu buvo telefonų numerių, liaudies išminties, dalykiškų pakvietimų susitikti laisvėje ir turiningai praleisti laiką. Nestigo čia ir lyrikos, smulkiosios prozos, aforizmų bei patarlių.

Kudrešovas perskaitė:

Šikti, bliat, yra idealas!

Susidomėjo:

Pasėjau linelius
Lankoj lankoj,
Parsivedžiau penį
Rankoj rankoj.

Pamiršk, matule,
Dvi žvakeles,
Pažiūrėki peniui
Į akeles.

Ar skaistus jo veidelis?
Ar raudona odelė?
...

Nebaigta liaudies daina atgaivino Svajūną Kudrešovą. Jis skaitė toliau:

Polikarpas Cvirka: Turiu ilgą birką

Akis užkliuvo:

Pierdole małe miasteczka!

Pastarasis klasikinis prisipažinimas pralinksmino detektyvą: įsivaizdavo save be apatinių kelnių, togos, lovoje, nuogą ir apvaisinantį nedidelį provincijos miestelį – nuosekliai, nuobodžiai...

Kameroje tapo šilčiau, jaukiau, nebe taip drėgna. Svajūnui pasirodė, kad ir parazitai nebe tokie įkyrūs. Sujaudintas poetinio žodžio galios, jis vėl ieškojo savo alkanai sielai atgajos.

Rado. Perskaitė turbūt seniausią kameros užrašą, menantį dar patvaldystės laikus – carinę cenzūrą:

Žilos senovės milžinai
Išnyko it sapnai,
Ir vietą jų užims jauni,
Kur kas galingesni!
Todėl nemėgstu praeities
Senovės milžinų.
Aš trokštu vien tik ateities
Da auštančių dienų.

Po šiuo posmu netvirta ranka buvo įrėžtos raidės ir data: J. J. 1917. Žemiau – trijų raidžių klajoklių kilmės žodis, apibūdinantis šuns lytinį organą. Ir lakoniškas komentaras: Julius Janonis – bybis vilnonis. Šalia – įrašas, skelbiantis, kad pasaulyje gyvena vien homoseksualios pakraipos žmonės – visi milžinai. Labai mažomis raidėmis kaligrafiškai išgraviruota apačioje: asilo šūdas, Klova – myža į lovą, šikna, Solženycinas, fuck you, Genesis, Latonas – bybis geltonas, Yahuda Menuhinas.

Po gultu sudejavo.

Svajūnas Kudrešovas nenoriai atsisėdo. Pasilenkė. Čia gulėjo stipriai sutrenktas nepažįstamasis.

Visas mėlynas, graudžiai žmogus atrodė.

Pirmoji Kudrešovui kilusi mintis: kuo greičiau pribaigti kameros kaimyną, kad nesikankintų. Tačiau netrukus detektyvas pavijo šią idėją šalin – tai galėjo būti provokatorius. Svajūnas žinojo, kokie klastingi būna Gomoros šventikai inkvizitoriai, todėl greit sumojo, kad jie tik ir telaukia, kad detektyvas susiteptų krauju rankas. O tada, pavykus provokacijai, jau viskas: katorga iki gyvos galvos ar net mirtina injekcija elektros kėdėje.

– Kelkis, – įsakė Svajūnas. – Kelkis, – ryžtingai pakartojo, buvo piktas, kad dejonė pertraukė skaitymo malonumą, kitaip – teksto, kaip pasakytų išmintingasis Bartas.

Prašmatnūs meškėnų kailiniai ir elegantiško sukirpimo serualis sufleravo, kad prieš detektyvą atsistojo ne šiaip koks nusmurgęs transseksualas, o veikiau bajoras, kilmingas žmogus. Vešlios žandenos, šalna smilkiniuose, protingos akys, kilniai mėlyna oda, dailios krūtys ir pabrinkę speneliai kuždėjo, kad tai ne šnipas, atvirkščiai, galbūt draugas, tos pačios dvasinės rasės brolis. Tačiau detektyvas delsė, norėjo tvirtai įsitikinti, kad neklysta, kad intuicija jo ir vėl neapgauna.

– Kailiukas... – Svajūnas pirštų galais perbraukė per kailinių apykaklę. – Ko tyli, bliat, suka? – atseit smalsiai pasiteiravo ir suspaudė išsišovusį pro šilko palaidinę spenelį.

– Netyliu, – užsikirsdamas išlemeno.

– Tu dar, bliat, man aiškinsi?! – užsimojo grėsmingai Kudrešovas. – Tu, suka, dar man kalbėsi?! – trenkė delnu į kaktą užpykęs. – Kalbėsi tu man?!

– Nekalbėsiu, – iš baimės įtraukė galvą nepažįstamasis.

– Tai tu, katino šūde, nenori su manim kalbėti?! – vis tik-

rino nepažįstamąjį detektyvas. – Koziolas... Aš tave užpisiu, aš tave, duche, zachujarinsiu.

– Noriu.

– Kas tau leido su manim, petuche, bliat, kalbėti, oburielinai? Ochujiel? Tik pažiūrėkit, negaliu patikėti: ješčio domašnimi pirožkami sriot, a uže oburiel?! Ką?! Kas leido, blatnas labai?

– Niekas neleido.

– Kas neleido?! Kas?! – įbedė Svajūnas aštrų smilių į pasmakrę. – Aš?!

– Neturiu ką pasakyti.

– Tai tu, žąsine, neturi ką pasakyti?.. Tau pizdiec, tau dabar pizdauskas, lomzdiec, šakės, chana! Oi, bliat, kas dabar tau bus!..

– O ką man pasakyti?

– Ar aš jau leidau tau klausinėti, govno ty... Canian Hiaco, Šeštojo Dalai Lamos?!

– Ne.

– Negirdžiu?!

– Neee... – išmekeno.

– Negirdžiu! – vėl užsimojo Kudrešovas.

– Ne!

– Tai tu, asilo bybi, nori man dabar pasakyti, kad aš kurčias?

– Nenoriu.

– Tu man nenori nieko pasakyti?! Tu, duche, nenori su manim kalbėti?! Aš gerai išgirdau?..

– Noriu...

– Nori? – trenkė kumščiu į pasmakrę Svajūnas.

Žmogus susvirduliavo.

– Patiko?

– Nepatiko.

– Nori?

– Nenoriu.

– Tau nepatiko?! – įsižeidė Svajūnas.

– Patiko, – galų gale prisipažino.

– Stovėk, bliat, ramiai, – spyrė į sulinkusį pašnekovo kelią detektyvas. – Ramiai stovėk, kai aš (!) su tavim kalbu! Smirno!!! – svetimšalių legiono seržanto balsu sukomandavo Svajūnas. – Upal i otžalsia. Rezko!

– Ką? – nesuprato.

– Otžalsia dvadcatj raz, rezko, bez vyjabonov, – parvertė ant žemės. – Sčitaju, – spyrė koja į veidą. – Raz... Raz! – dabar visai įtikinamai pakartojo armijos maršalo balsu. Nepažįstamasis pabandė atsispausti. – Do konca, do konca otžalsia! Rezko! Do konca! – net nesuprasdamas, kodėl vis labiau niršta, komandavo žvėrėjantis Svajūnas. – Desiatj... Odinadcatj... – iškalbingai nutilo. – Odinadcatj, duchas, – pakartojo neleisdamas pakilti kameros kaimynui. – Žopu! Žopu, duchas, – paspardė iškeltą užpakalį. – Žopu, bliat, derži, gandon voniučyj!

Transseksualas buvo valingas, tačiau, matyt, per silpnas tokiam išbandymui. Po keturiolikto atsispaudimo jis susmuko, nebepajėgė sumuštas pakilti.

Visa tai sukėlė dar vieną Svajūno Kudrešovo pykčio priepuolį: baisiai norėjo alkūne užmušti nepažįstamąjį, ne, verčiau uždusinti niekšą čiužiniu ar trenkti galvą į sieną, kad smegenys ištrykštų – kaip Mocarto.

Tuomet pasigirdo metalo trenksmas, nuaidėjo požemiais. Šilto ir šalto gyvenime matęs Svajūnas stryktelėjo ant gulto, atsigulė, apsimetė prieš nelauktus svečius, kad snūduriuoja – labai pavargęs po kvotos.

Pro atidarytą kameros langelį plaukuotos rankos pasiūlė garuojančio srėbalo dubenį, turbūt atėjo pietų metas.

Kudrešovas pakilo. Paėmė vieną sau, kitą – kameros draugui, šiek tiek negaluojančiam, taip paaiškino abejingam maisto dalintojui.

Svajūnas atsisėdęs ant gulto srėbė kalėjimo viralą – pavojingai rūgtelėjusią harisą. Siurbčiojo sau. Čepsėjo kramtydamas retai aptinkamus mėsos gabaliukus.

Kameros kaimynas, sunėręs iškeltas rankas už galvos, stovėjo ant vienos kojos, jam buvo uždrausta prisiglausti nugara prie sienos, toks buvo Kudrešovo įsakymas: verčiau numirti nei sujudėti.

– Duche, ateik čia, – tarė Svajūnas, ištuštinęs abu dubenis srėbalo.

Kaimynas net nekrustelėjo, vis stovėjo, nedrįso mirktelti.

Svajūnas Kudrešovas atsiraugėjo.

– Ateik, bliat, čia! – draugiškai riktelėjo. – Gali išlaižyti, – parideno tuščius aliuminio indus.

Svajūnui žvelgiant, kaip godžiai klūpantis duchas laižo negausius riebalus, likusius dubenyje, pasidarė gaila kaimyno. Jo nuo sumušimų ištinęs veidas ir žaizdos sukėlė detektyvui užuojautą. Šią akimirką jis negalėjo sau deramai paaiškinti, kodėl ką tik taip nebroliškai elgėsi su bejėgiu transseksualu.

– Kuo vardu? – suminkštėjus širdžiai paklausė Svajūnas.

– Achmedas.

– Ne klikucha tavo, kuo vardu?

– Ne klikucha čia, Achmedas aš, – vis bijojo pasakyti kažką ne taip transseksualas.

– Už ką sėdi? Seniai? – ėmė klausinėti pradėjęs nuobodžiauti Kudrešovas. – Koks straipsnis?

– Kad net nežinau...

– Nežinai?..

– Už niekalą sulaikė.

– Už niekalą?!

Achmedas, laukdamas eilinio spyrio, susigūžė.

– Ateik čia, sėsk, pasikalbėsim, – pakvietė susirangyti prie kojų detektyvas.

Achmedas, turkiškai parietęs po savimi kojas, atsisėdo, nebesivaldydamas ėmė drebėti, jo petys nervingai trūkčiojo.

– Arčiau!

Žiurkių šeimynėlė kažko atkakliai ieškojo prie išmatoms skirto kubilo.

– O pavardė?

– Oginskis. Kunigaikštis Oginskis, – greitakalbe išpylė transseksualas.

– Oginskis?..

– Oginskis.

– Oginskis?!

– Achmedas Oginskis.

– Tai ar ne giminė tam – ūkio banko steigėjui, ledo baletmeisteriui?

– Aš. Tai aš tas Oginskis.

– Tu? – nustebo detektyvas Svajūnas. – Tu?! – negalėjo patikėti, kad jam po kojomis sėdi žmogus legenda, mitas, sąjūdžio iniciatyvinės grupės narys, akto signataras, pusdievis, vienas turtingiausių Gomoros biznierių, visai dar neseniai – šalies sąžinė, stabilumo garantas, unikalus transseksualas, kuris tik per nelemtą atsitiktinumą negavo Metų Pasaulio žmogaus titulo. – Tai tu?! – trynėsi akis Kudrešovas.

– Aš, – kukliai patvirtino nuo ištinimų nebeatpažįstamas kunigaikštis Oginskis.

– Apipisinėji, – vis dar abejojo Svajūnas.

– Nichuja, – patvirtino užstatytu dantim tapatybę Oginskis, taip visada darydavo pradžios mokykloje.

– Tai ko tu man, bliat, krušai protą ir iš karto nesakei? – susijaudino detektyvas. – Žurnaluose visai kitaip atrodai.

– A chuli, nachui, čia aiškinti.

– Ne, tu pizdavoji mane, – beveik išsigandęs kalbėjo Svajūnas.

– Nachuja, bliat, man to reikia, – jau tvirčiau kalbėjo kunigaikštis. – Baisiai, bliat... Pizdavoji... Zakalebal, zalupa. Nachui, neturiu, bliat, daugiau, kurva, ką veikti, kaip tik su tavim pizdavotis čia, – įsidrąsino kunigaikštis, prisiminęs savo darbininkiškos jaunystės leksiką.

– Tai tu, bliat, tas kunigaikštis? Tas, bliat, Oginskis? Ochujetj galima! – apsidžiaugė netikėtu susitikimu Kudrešovas. – Tu, bliatnachui, tas kunigaikštis Oginskis?! – geidė paliesti Achmedą, bet neišdrįso.

– Aš. Taip, aš kunigaikštis.

– Jūsų didenybe... – staiga pašoko nuo gulto Svajūnas. – Jūsų didenybe, malonėkite... – užleido vietą atsisėsti. – Čia jums bus patogiau, – norėdamas įsiteikti saldžiai suokė. – Čia, malonėkite čia, – pakedeno čiužinį, pabaidydamas vėl pradėjusias įkyrėti blakes ir utėles. – Čia, štai čia, nepasididžiuokite, garbusis...

Kunigaikštis Oginskis oriai atsistojo.

Tik dabar Svajūnui atsivėrė akys: priešais jį stovėjo vienas didingiausių žmonijos atstovų – mega žvaigždė. Transseksualus super kunigaikščio žvilgsnis, lakuoti pirštų nagai ir net nuo sumušimų ištinusios lūpos – viskas dvelkė autentiška didybe, nesumeluota, tikra. Tik ultra kilmingas žmogus galėjo taip savarankiškai ir nepriklausomai laikytis bjaurioje kameroje, dvokiant išmatoms, siaučiant parazitams, kęsdamas smurtą, alkį ir nemigą, padugnių patyčias.

– Jūsų nuolankus tarnas Svajūnas Kudrešovas, – palinkęs prisistatė. – Detektyvas. Praeityje – žvalgas, diplomatas, – nuolankiai siekė pabučiuoti meškėnų kailinių skverną Svajūnas.

– Išvalyk man tarpupirščius, – nusviedė kurpę į kampą

kunigaikštis. – Liežuviu, – atkišo nuogą kojos pėdą klūpančiam detektyvui. – Ir gaidžiu pagiedok, – tvirtai pareikalavo koloratūriniu sopranu.

Svajūnas Kudrešovas pakluso.

Naminio paukščio giesmė ir miklus liežuvis leido kunigaikščiui atsipalaiduoti: nebeperštėjo nugaros žaizda, patinimai traukėsi, mėlynės blanko – vis skaisčiau geltonavo.

Kunigaikštis Oginskis, sėdėdamas kameroje ir žvalgydamasis į sienų piešinius, galvojo apie meną. Jis prisiminė paleolitą, mezolitą ir neolitą, bronzos, žalvario amžius, konstruktyvizmą. Mintyse iškilo katakombos, Altamiros, Madlenos urvai, kuriuose buvo apstu bizonų, strėlių, medžiotojų. Jis lygino šiuos primityvius piešinius su čia esančiais, svarstė, kodėl praeityje taip gausiai vaizduoti žmonės ir gyvuliai, o nūdien – vien negrabūs, atseit karikatūriniai peniai, anei vienos šmaikščios krūties, vaginos, užpakalio. Pasikeitė prioritetai? Pasaulis vietoje nestovi? Taip, kunigaikštis suprato, kad humoristinį pimpalą galima nupiešti vienu mostu, neatitraukiant rankos, tam nereikia didelės meistrystės. Tačiau kodėl, vis galvojo kunigaikštis, nematyti pastangų palikti ant sienos Dievo piršto atspaudą, gailestingumo akinius, sielos šauksmą, operatyvinės atminties diską ar mobiliojo telefono meniu – dalykus, be kurių šiandien gyvenimas neįsivaizduojamas? Žinoma, juos nupiešti žymiai sudėtingiau, čia reikia daugiau kruopštumo, anatomijos, technikos žinių, vaizduotės. Tačiau ir lekiantį bizoną pavaizduoti nebuvo taip lengva, elnią, grifą, stirną, gazelę taip pat... Tačiau kodėl kūryboje klesti vyriškasis pradas: kalėjimų kamerose, įstaigų tualetuose, studentų auditorijose ant suolų, metro? Kodėl žmonės, svarstė kunigaikštis, šioje milžinų epochoje suvokia save tik kaip falą – vyrai, ir visi kiti, jį piešia, net išsiusioja ant sniego, palikdami geltoną jo kontūrą istorijos tyrinėtojams? Kodėl ir kunigaikš-

tis, transseksualas, taip pat visada paslapčia išraižo sienoje vyro lyties simbolį, o ne Viešpaties ausį, šlaunį ar Lokneso ežero pabaisos žvyną? Kodėl?.. Kodėl kartą nepamėginus...

– O ar yra šioje žemėje meilė? – staiga įsidrąsinęs tyliai paklausė Svajūnas.

– Meilė..., – mechaniškai, dar skendėdamas savo svarstymuose, pakartojo kunigaikštis Oginskis.

– Taip, meilė, – vėl palinko laižyti tarpupirščių detektyvas.

– Meilė... – svajingai nutęsė kunigaikštis. – Meilė, mano berniuk... – kunigaikštis užsimerkė. Susidvasino. – Tą vidurnaktį, – ėmė savo tyru sopranu dainuodamas pasakoti, – kai įžengiau į sodą, po granatmedžiais ir mirtomis pastebėjau berniuką, trapioje rankelėje laikantį granatų ir mirtų uogų, baltą it pienas ir raudonplaukį it liepsna, degantį, žvilgantį, tarsi būtų ką tik išsimaudęs rožių aliejuje. Nuogas buvo, vienas buvo ir žaidė su savimi, tarsi savo paties jaunystės sodą raškydamas. Puoliau jį. Nesusivaldęs. Negalėjau kitaip. Nenorėjau, kad jis, malonumų Kolumbas, išlaužytų mano granatmedžius, apelsinmedžius, rūtas ir mirtas. Ir jis bėgo nuo manęs, vikriai, čia po rožėmis, vijokliais palįsdamas, čia po aguonomis, čia bijūnų krūmuose išnykdamas. Ir aš vis vijausi jį, nesugaunamą bastūną, nematomą, tačiau – jaučiamą. Jaučiamą, kad jis, šis mažas ožiukas, yra šalia, kad jis, šis jaunutis veršelis, visai greta, jis – įėjęs paslapčia į svetimą sodą, jis – mėtantis į mane mirtų uogas, obuolius, persikus, slyvas. Ėmiau maldauti liautis, prisiekiau nieko nedaryti, tegu tik apkabina mane. Ir pabučiuoja. Apkabina... Pabučiuoja... O jis, jis, kuriam pažadėjau, kad leisiu visada skinti mano sodo gėles, jis, kuriam prisiekiau atiduoti visas savo sodo vynuoges, tik nusijuokė. Pašaipiai. Piktai nusijuokė. Nedraugiškai. Spjovė mano pusėn. Taip piktai, kad man širdį

suspaudė. Ir aš, apspjaudytas, pamačiau, kaip jis, tarsi mažytis lakštingaliukas, įšoko į mirtą, strykčiojo nuo šakalės ant šakelės ir pasiekė pačią viršūnę – vienas, be manęs, mano žodžių, mano meilės...

– O ar jūs, kunigaikšti, tikite ufonautais?

– Kuo?

– Ufonautais.

Achmedas Oginskis atsimerkė. Atlaidžiai pažvelgė į Svajūną Kudrešovą, šis savo iniciatyva buvo ėmęsis pedikiūro – atsargiai kramtė dantimis nuospaudas.

– Vaikeli, – tėviškai pradėjo kunigaikštis, – ten, kur ošia jūros, žaižaruoja dangus, ten, už žydrojo pusrutulio, – parodė pirštu kažkur link išmatų kubilo, – didžiausiame iš didžiausių vandenyne, plyti salos. Jų gausybė. Ten, tose žvaigždžių salose, visai kitoks pasaulis. Ten nėra laiko, ten – mūsų praeities paveikslas, mūsų užmigdyta esmė, laukianti, kol ją pažadins viltis...

– Tai Sodoma?

– Aš nieko nesakiau, – lyg su klastingu prokuroru kalbėdamas tarė kunigaikštis. Nutilo. – Kas čia sakė Sodoma? – ėmė dairytis, ar nėra kur paslėptų filmavimo kamerų. – Niekas to nesakė, – naršė čiužinyje, ieškodamas pasiklausymo blakių. – Ne ne, niekas to nesakė, – teisinosi prieš menamą ausį-akį.

– Tai Sodoma, – labai tyliai pakartojo šią akimirką nenuovokus Svajūnas. – Taip, jūs apie Sodomą kalbėjote, suprantu.

– Ne! Ne! – suriko kunigaikštis Oginskis. – Ne! – norėjo išsiginti.

Į kameros sieną kažkas pabeldė. Kartą, po to tris, dar du kartus. Nestipriai, vos vos girdimai.

– Tyliau.

– Kas čia?

– Tyliau, jūsų didenybe, – be leidimo pakilo Svajūnas

Kudrešovas. – Tyliau, kunigaikšti, – pridėjo ausį prie sienos, klausėsi skuboto stuksenimo. – Tyliau! – susikaupęs stengėsi suprasti detektyvas Svajūnas, kokią žinią nori perduoti gretimoje kameroje įkalintas. – Taip, taip, – kartojo sau po nosimi, kai iš pradžių beprasmiai, o vėliau sutartiniai garsai išsirikiavo į prasmingų žodžių ir sakinių eiles.

XVIII skyrius

Vaikus rado kalnų piemenys. Sušalusius. Ankstų rytą. Iš pradžių buvo pagalvota, kad jie seniausiai nugaišę, todėl kūnus norėta čia pat sušerti visada alkaniems aviganiams – gauruotiems šunims, nepakeičiamiems ožkų bandos ganytojams.

Tačiau šuniui lyžtelėjus veidą vienam, kitas, gulėjęs po juo, tartum sustenėjo.

Smalsiausias piemuo pasilenkė, išvydo išsigandusias Pifo Čiurlionio akis, berniukas buvo dar gyvas. Tiesa, jau beveik nekvėpavo, gulėjo nuleidęs ausis. Sustingusi jo šypsena buvo neįprasta, vaikas dėl to, kas įvyko, tartum norėjo visų atsiprašyti, jautėsi kaltas, kad suteikė tiek rūpesčių.

Piemeniui pasidarė gaila berniuko, jis lazda nuvijo aviganius, kitą, jau įsikibusį į kentauro kojų, teko plėšte atplėšti rankomis, su mėsa – toks stiprus buvo gyvūno sukandimas.

– Kol parveš iš Irano vaistų, ligonis numirs, – tarė žinomą priežodį vienas piemuo, tačiau kiti jo nepaklausė, tikėjo, kad vaikus dar galima išgelbėti.

Netrukus vos gyvi Pifas Čiurlionis ir Donatas Obadaja Gagarinas buvo atvilkti į artmiausią kalnų aūlą.

Žmonės čia gyveno primityviai, labai paprastai, buvo atšiaurūs, mažakalbiai. Tačiau visada priglausdavo keliaunin-

kus, niekada neišvarydavo, jau nuo seno žinojo, kaip gydyti patekusius į nelaimę rūsčiame žebelyje: metė kvarco akmenėlių burtus, taip išrinko tarp savęs žynį šiam reikalui – neišvaizdų albinosą.

Pirmiausia bejausmius nušalusių berniukų kūnus jis įtrynė rūgusiu ožkos pienu, vėliau aptepė medumi ir nuo galvos iki kojų aplipdė vašku. Juo užkimšo kiekvieną ertmę: nosiaryklę, burną, ausis ir net neįprastai išsiplėtusią Pifo Čiurlionio išangę. Tada, suradęs storą veltinį, vaikus įvyniojo į jį. Užsiuvo avinų gyslomis ir, paguldę mumifikuotus kūnus prie kūrenamo laužo, ėmė melstis, laukė stebuklo.

Nežinia, kiek praėjo laiko, tačiau kai Donatas Obadaja Gagarinas atsimerkė, išgirdo pažįstamą melodiją, – Pifas Čiurlionis gulėjo šalia ir švilpavo.

Nė vienas negalėjo pajudėti, buvo dar įvystyti į veltinio kokoną, tik langelis nuo kaktos iki smakro buvo išpjautas.

Kvėpuoti buvo lengva, oras – džiovininko svajonė.

Šilta.

– Pifai, Pifai... – užkalbino draugą kentauras, jis jautėsi it naujagimis.

Čiurlionis liovėsi švilpavęs.

– Pifai, mes rojuje?.. – baiminga intonacija paklausė Gagarinas.

Pifas žiūrėjo į giedrą dangų, godžiai įkvėpė dar vieną gaivų kalnų oro gurkšnį.

– Šiknoj mes.

– Juokauji?

Visai neaukštai, laikydamas dar spurdantį ėriuką, praskrido kalnų erelis.

Pifas vėl pradėjo švilpauti, nieko geriau šiuo atveju negalėjo sugalvoti.

– Pifai, Pifai... – vis kalbino draugą kentauras. – Pifai...

– Atsiknisk, – kažkodėl pyko Čiurlionis, turbūt buvo prastos nuotaikos.

– Pifai, Pifai... – neatstojo Gagarinas, – Pifai, jei mes šiknos skylėj, tai kas už jos?

– Šūdas! – išerzintas riktelėjo Čiurlionis.

Nusiminęs kentauras Gagarinas nutilo. Užsimerkė.

Kažkur netoliese bliovė asilai, lojo šunys, buvo girdėti nerūpestingi jaunimo krykštavimai.

Padarėliai gulėjo vieni, nieko šalia.

Pilko veido senyvas albinosas vis nešė ir nešė malkas, net nedirstelėdavo į berniukus. Šalia kūrenamo laužo gulėti darėsi nepakelima.

Kai visas nuo prakaito šlapias Gagarinas atsimerkė, nepažįstamos tripirštės rankos jį jau girdė karčiu gėrimu, jo kvapas priminė pigų ūkinį muilą.

Sutraukė liežuvį. Išdegino gomurį.

Donatas Obadaja Gagarinas norėjo išspjauti, tačiau kai pabandydavo, dar didesnis skysčio tūris būdavo į jį įliejamas.

Kentauras beviltiškai muistėsi, mėgino užsičiaupti, nepasiduoti, tačiau netrukus į jo gerklę smigte įsmigo kvapnus sandalmedžio piltuvėlis, skystis galėjo netrukdomai tekėti tiesiai į skrandį.

Smegenų veikla tapo gyvesnė, keistos mintys buvo aiškios, apčiuopiamos, suformuluotos, pagrįstos, deja, jų negalima buvo pakartoti, prisiminti, ištarti. Kentauras jautė, kaip šąla jo galūnės, kaip jos virsta medžiu, trūnija, pūva. Raumenys įsitempė, subliuško, tačiau būsena – gera, nuostabi, nepakartojama.

Temo.

Niekas daugiau nebepriėjo, nepakalbino, nepasiteiravo apie jų savijautą ar iš kur atvykę, kur keliavę, kas tėvai, kelintoje medresės klasėje mokosi, kaip sekasi, kas labiausiai

gyvenime patinka, kuo ketina tapti etc.

Atsklisdavo vis keistesni ir keistesni garsai. Vieną kartą jie buvo panašūs į žvėrių, kitą – niekada dar negirdėti. Kažkokie stūgavimai, lyg barniai, pažadai, raginimai, galbūt pasisveikinimai, sueities prisipažinimai, grasinimai keršyti.

Šalia. Visai netoli.

Donatui Obadaja Gagarinui buvo labai smalsu pamatyti, kas vyksta aplinkui, deja, sugirdytas skystis migdė, lengvai pykino, pamažu vis stipriau ir stipriau ėmė įsiskaudėti galvą, netrukus jau nebenorėjo nieko.

Nuogi kresni vyrai, papuošę blauzdas ir kaklus paparčių vainikėliais, iš laužo pagaliais traukė nuodėgulius.

Buvo gili naktis. Jos tamsoje švietė tik iki baltumo įkaitę akmenys. Ir žvaigždės. Kalnus akino pilnas mėnulis.

Žynys albinosas paklojo ant akmenų jangonos šaknį.

Susmilko. Virto pelenais.

Žynys nusimetė nuo pečių tigro kailį.

Lėtai.

Trumpam sustingo.

Susikaupę ramūs barzdoti vyrai su lenktynininkų akiniais ant veidų stovėjo šalia laužavietės, laukė žynio ženklo. Pagaliau jis pergalingai pakėlė ranką ir prikimusiu balsu sušuko:

– Vutuo! Vutuo!

Žengė basomis per žarijas.

Sustojo. Sunėrė rankas ant krūtinės.

Atsigulė ant baltų akmenų.

Paskui jį žengė kiti, nedvejodami, ritmingu tvirtu žingsniu. Atsistojo šalia. Ramiai apvertė gulintįjį ant pilvo.

Užsirūkė.

Leido suktinę ratu. Ėmė šnekučiuotis.

– Šaunusis medžiotojas Hrabalas rytą išėjo prie kalnų upės ir pagavo puikų ungurį, – paslaptingai ėmė pasakoti vienas.

Visi mandagiai sukrizeno.

– Taip, jis buvo nepaprastas žmogus – Dievas, – čiauškėjo aukštu balsu kitas. – Oi, koks Dievas... – prunkštelėjo.

– Jis davė mums daug vyrų, daug daug sveikų vyrų, – patikslino neįprastai žvaliai trečias.

Darėsi vis linksmiau, ratu ėjo antra suktinė.

– Hrabalas – ugnies Dievas, Viešpats, niekam dar nepavyko jo iškepti ugnyje, – staiga vos nepaspringo iš juoko ketvirtas.

Visi nutilo.

Po akimirkos – sutartinis žvengimas.

Šiaip taip susivaldė.

Surimtėjo. Kramtė lūpas, kad neprapliuptų, kai paleido per rankas trečią suktinę.

– Jis turėjo dvidešimt, trisdešimt vyrų. Daugiau jam ir nereikėjo, – norėjo vėl susiriesti iš linksmumo penktasis.

– Jo banginio dantis buvo didžiausias, – iš už ausies išsitraukė storą suktinę ir visiems ją parodė žemiausias.

Kalnais nuaidėjo staiga susikūrusio terceto juokas.

Kvartetas, sekstetas, oktetas...

Tyla.

Du nesusilaikė, vėl prunkštelėjo.

Surimtėjo.

Nutilo.

Toli toli užstaugė kojotas, žvėris turbūt ieškojo partnerio sueičiai, nors ką žinai, galbūt kalnuose jam buvo labai labai liūdna.

– O kai jis šokdavo meke – visi priešai išsilakstydavo, – kažkuris vėl iškrypėliškai sukikeno ir susiėmė už pilvo, vos tvardėsi ką tik užsitraukęs.

– Taip, Hrabalas buvo geriausias genties medžiotojas, niekada nepražaudavo, – sunkiai gaudė orą santūriausias ir

taip pat beveik nepastovintis iš linksmumo.

– Kartą, kai kirsdino gaidį, įvarė pašiną į banginio dantį, – ėmė demoniškai žviegti sopranas, susverdėjo, bet išsilaikė ant kojų.

Visi pritarė, nė vienas neliko abejingas humorui.

– Hrabalas nebuvo ragavęs amfibijos, taip ir nesusigundė pigia salamandra, – negalėdamas susilaikyti garsiausiai žvengė pats aukščiausias balsas. – Pigia salamandra, pigia salamandra, pigia salamandra, – lyg užsikirtusi plokštelė kartojo. – Pigia, pigia, pigia...

– Mokėjo jis gyventi.

– Mokėjo, – kvatodami kastratų balsais pritarė kiti vyrai.

– Kėjo-kėjo-kėjo-jo-jo-jo-o-o-o!... – atkartojo apkvaitęs kalnų aidas – taip pat kastratas.

– Hrabalas...

– Hrabalas.

– Hrabalas, Hrababalas, Hrababababaalas... – kartojo spiegdami vienas paskui kitą susirietę vyrai.

Seniai jau taip nebuvo juokinga aūle.

Išsikalbėję ir išsijuokę kalniečiai pakėlė iškepusį žynį, jis jau nebebuvo albinosas – vos per linksmybes neprisvilo. Iškilmingai paguldė šalia – ant akmeninės plokštės. Susėdę aplinkui titnaginiais peiliais pjovė šlaunies mėsą – labiausiai vertinamą žmogieną. Tik vėliau, pasisotinę, ėmėsi viršutinės rankų dalies, abejingai kramsnojo širdį, kepenų, inkstų nelietė.

Taip ir nesudėjęs bluosto, Pifas pramušė vieną vaško kamštį, apsividuriavo, išgirdęs piemenų pokalbį.

Čiurlionis norėjo rėkti, šaukti, tačiau protas sufleravo, kad reikia laukti, laukti, laukti...

Mėnesiena blėso. Ore jau nedrąsiai virpėjo kažkoks keistas geltonumas, padvelkdavo lengvas vėjelis. Dar pusvalandis kitas ir išauš diena, galvojo Pifas Čiurlionis, ir šitas šiurpas

išnyks skaisčioje dienoje, jo nebebus, jo niekada ir nebuvo. Taip, jis turi išnykti, man vaidenasi, aš tik sapnuoju, guodė save iki ausų apsidirbęs berniukas.

Sočiai prisiriję kalniečiai užmigo tiesiai prie puotos stalo.

Urgzdami ir riedamiesi aviganiai puolė prie skeleto, graužė mėsos likučius, ištampė po aūlą visus kaulus.

Žynio albinoso neliko anei ženklo.

Niekaip negalintis užmigti Pifas (jangonos gėrimas jo taip ir nepaveikė) ėmė graužti veltinį.

Užgiedojo gaidys.

– Donatai Obadaja, Donatai Obadaja, – žadino knarkiantį kentaurą Pifas Čiurlionis. – Donatai! Donatai Obadaja, atsibusk! Donatai Obadaja!

Gagarinas saldžiai miegojo.

Kentauras sapnavo namus: ankstus rytas, žiema. Už lango dar tamsu. Jį švelniai pažadina mama, ant stalo jau garuoja sotūs pusryčiai, kūrenasi krosnis, girdėti kaip spragsi malkos.

Donatas Obadaja atsikelia, išriečia savo arklišką nugarą. Nusiprausia kubile – vanduo šiltas, mama visada jį pašildo.

Namuose kvepia ką tik iškepta duona, niekas nemoka kepti tokios gardžios duonos kaip markizė mama – ant ajerų. Jos kvapas lydi Gagariną visą gyvenimą. Duona – namai. Namai – duona.

Kentauras stojasi prie stalo, mama sušilusi, valosi rankas į prijuostę, braukia prakaitą nuo kaktos, ragina: valgyk, valgyk, vaikeli, turi būti stiprus, ėsk, ryk, nepalik nieko.

Donatas Obadaja Gagarinas valgo dribsnių košę, užgeria kumysu. Nelabai patinka jam šis gėrimas, tačiau nenori skaudinti mamos, tėčio, kuris taip pat anksti kėlė, kad galėtų atnešti berniukui šio, kaip jis mėgsta kartoti, kumelės gyvybės eliksyro.

Žuvų taukų šaukštas į burną.

Donatas Obadaja susiraukia, bet ne todėl, kad taukai šlykštūs, tiesiog toks šeimos paprotys.

Mama atlaidžiai šypsosi.

Padėka už pusryčius ir motinos palaiminimas prieš išeinant į mokyklą. Ji toli, dešimt varstų reikia eiti pėsčiomis per mišką. Tamsoje. Ypač žiemą nejauku. Kaip šįryt. Čia tyko įvairiausi pavojai, siaučia alkani vilkai, pasiutusios voverės. Ne kartą Gagarinui teko nuo jų nukentėti, slėpėsi medyje, bėgo. Ne, verčiau apie tai negalvoti.

Tėvas palydi Gagariną iki durų, šiandien ypatingas rytas – išėjus sūnui, jis pasiraitos rankoves ir skers triušius. Septyniasdešimt keturis triušius! – galva svaigsta. Jų toks švelnus kailiukas, akytės raudonos, žvilgsnis patiklus, ausys. Donatas Obadaja labai mėgsta į juos žiūrėti, žaisti su jais, kalbėtis, pasakoti. Kiekvienas triušis turi vardą, pažįsta kentaurą, kai jis pas juos ateina. Šiandien jų nebeliks.

Donatui Obadaja susopa širdį, tačiau taip reikia: žiemą šalta, o mama vis dar be kailinių, sloguoja, nuolat kosčioja.

Tėtis sako, kad paspringo jau sojomis ir daržovėmis, jis nori kažko maistingesnio, jis labai nori mėsos, visą gyvenimą nori.

Donatas Obadaja išeina. Girdi, kaip užsitrenkia durys.

Girgžda sniegas. Šiąnakt vėl pašalo.

Tolsta kentauras nuo namų, paskui save sniege palikdamas kanopų pėdsakus...

– Donatai Obadaja! Donatai Obadaja!

Gagarinas atsimerkia. Nesuvokia, kur yra, kas jį kviečia. Jis nori vėl pasinerti į malonų sapną, vėl nori matyti geraširdį tėtį su durklu, rūpestingą mamytę prie kubilo, triušius, obelis, kurias drauge sodino visa šeima.

Be laiko mama, markizė, suseno, pusiau prabudęs pagalvoja kentauras Gagarinas.

– Donatai Obadaja, ar kurčias! – bijodamas prižadinti žmogėdras šūktelėjo Čiurlionis. – Donatai Obadaja, – sušnabždėjo.

– Kur aš? – klausia savęs Donatas Obadaja Gagarinas.

– Pizdoj.

Veltinio kokone buvo ankšta.

– Neeee... – nepatikėjo pabandęs pasirąžyti Gagarinas.

– Donatai...

– Ką? – užsimiegojęs vaikas norėjo pasitrinti akis.

– Ar tu matei?..

– Ne, dar niekada jos nemačiau, – prisipažino Donatas Obadaja.

Nekilmingo porūšio vabalas ropojo jo kakta, kuteno, erzino. Donatas Obadaja pamėgino jį nupūsti.

– O aš – viską girdėjau, – paslaptingai tarė Pifas.

– Kaip galima ją „girdėti"?

– Apie ką tu?

– Apie tą patį.

– Ir aš.

– Abu mes, visada.

– Taip.

Ir išties, vaikai telepatiškai pagalvojo apie tą patį: rasotą degtinės butelį, ką tik iš šaldiklio – ne 38%, o 40 laipsnių stiprumo – dievų gėrimą, pagamintą iš kelis kartus išvalyto „Ekstra" rūšies etilo spirito.

Kaip gerai dabar būtų mostelėjus degtinės, abiejų gerklės išdžiūvusios, burnoje – salstelėjęs kartumas.

– Tris šimtus išgerčiau vienu mauku.

– Aš – tris šimtus penkiasdešimt, – nesudvejojo Pifas Čiurlionis.

– Litro mums būtų per mažai.

– Pusantro.

– Ir alaus dar keturis butelius.

– Tamsaus.

– Taip, juodo juodo.

– Tiršto.

– LSD.

– Ir kokaino gramelį.

– Kreko, nedaug.

– Marihuanos užsmailinimui.

– Ne, verčiau hašišo.

– Heroinas nepakenktų...

Berniukai nutilo. Kiekvienas įsivaizdavo trokštamą butelį, kvaišalus, apsvaigimą, prisiminė, kaip gerdavo ir badydavosi fondukuose su talibais Gomoroje, kai viskas nė motais, vienintelis rūpestis: neužšokti ant baltųjų arklių, nenumirti.

Nutolo. Visa tai, regis, negrįžtamai nutolo, išnyko.

Blaivūs.

Sąmoningi.

Nelaisvėje.

Abiem pasidarė graudu. Vėl norėjo verkti, guostis. Sugrįžti į namus. Vėl užgraužė sąžinė, kad be leidimo, niekam nepranešę, nieko neperspėję leidosi į pavojingą kelionę, galbūt – paskutinę.

– Mus užmuš?

– Blogiau, – net negalvojo guosti savęs ir Donato Obadaja Čiurlionis.

– Bet kodėl? Kodėl? Kodėl nepasigailės?

– O tu – pasigailėtum?

Šalia laužo kažkas per miegus riktelėjo. Sudejavo. Ėmė gailiai tiroliuoti. Nurimo. Atrodo, apsivertė ant kito šono.

Kalnietis taip pat sapnavo – kažką labai baisaus.

Ką baisaus gali sapnuoti žmogėdra? – pagalvojo Pifas Čiurlionis ir, keista, neperspėjęs draugo, užmigo.

XIX skyrius

Kariuomenei reikėjo atokvėpio. Ypač daug aukų buvo pereinant Alpes, Balkanus, žuvo šimtai, skendo tūkstančiais persikeliant per Tigrą, Nilą, Eufratą ir Jordaną.

Oro sąlygos – niekada dar nebuvo tokios nepalankios: lietūs, pūgos, nepakeliama kaitra.

Etmonas Pacas neteko dviejų trečdalių savo kariuomenės. Likusieji buvo išvargę, sirgo, vos vilko kojas.

Bet kuriuo metu daliniuose galėjo kilti maištas. Kariai ėmė niurzgėti neva III Mėnulio žygis į Šventąją Žemę yra beprasmis, kvaila Gomoros politikų užgaida, elito sugalvota nesąmonė.

Atsirado net provokatorių, agituojančių už taiką ir nusiginklavimą. Laimė, armijos Ypatingasis skyrius juos greit išaiškino ir nubaudė: jie buvo demobilizuoti ir persiųsti į Gomorą – tegu inkvizicija su jais terliojasi.

Etmonas Pacas buvo priverstas sustoti, iki Sodomos buvo telikę trys savaitės kelio.

Armijos kovinė dvasia buvo pakirsta, moralė – smukusi, o čia dar intendantinės tarnybos aplaidžiai tvarkėsi – vėlavo maistas, ėmė stigti avalynės, higienos priemonių, gėlo vandens ir tabako, – tikras sabotažas.

Nuolat persekiojo uodai, mašalai.

Kariai nuo įkandimų ištino, tapo panašūs į pripūstus kondomus, rausvus, žinoma, ir be ūselių.

Išlepę Vatikano samdiniai reikalavo išmokėti atlyginimą, tačiau armijos iždas buvo apytuštis, nes prireikė daug lėšų iškilmingai palaidoti kritusiuosius žygio metu. Vėliau šios praktikos atsisakyta, neištvėrusiųjų kūnai buvo paliekami tiesiai pakelėse ar išmetami į bedugnes, skandinami upėse, ežeruose, paskubomis deginami ant aukurų.

Niurzglius biatlonininkus iš pradžių bausdavo lazdomis, vėliau – kardavo nenuėmę slidžių. Tačiau tai buvo per drąsu, neatsakinga. Netrukus būtų tekę iškarti visą kariuomenę: vos vienas kitas tvirtai laikėsi – tikėjo būsima pergale.

Armijoje ėmė plisti narkomanija, raupai, kiaulytė, venerinės ligos. Nestigo ir rimtesnių ydų, perimtų iš papuvusio civilių pasaulio.

Čia „pirmavo" gvardiečiai ir folkšturmas: laisvalaikiu lošdavo vienas iš kito gyvybės, aprangos, intymių kūno dalių, lažindavosi, skriausdavo nusilpusius ar paskiausiai užsirašiusius – atiminėjo maistą, versdavo dirbti sunkesnius darbus, pridergdavo į gertuves, niekindavo, mušdavo, šaipydavosi iš fizinių trūkumų ir vis primindavo, kad šie iki šiol vis defekuoja namų gamybos pyragaičiais, atseit ne tikri kariai dar.

Kariuomenės elitas – husarai, ponų vaikeliai, pasipuošę savosiomis vištų plunksnomis, laikėsi atokiau nuo gvardiečių ir folkšturmo, paniekinamai vadino juos partizanais. Tačiau ir jų gretose nestigo negerovių, perlenkimų. Žemesnės kilmės adjutantus, dažniausiai – kaimiečius, jie girdydavo čefyru, o vėliau išnaudodavo orališkai. Visa tai nebuvo uždrausta Gomoros armijoje, tačiau netoleruotina.

Etmonas Pacas negalėjo į visa tai žiūrėti pro pirštus. Ne kartą ir ne du, išsikvietęs dalinių vadus, jis griežtai perspėjo, kad nepakęs savo vadovaujamoje armijoje vadinamosios diedovščinos. Virgilijus grasino net atgaivinsiąs kūno bausmes karininkams, jei nebus išgyvendinti nestatutiniai santykiai. Tačiau kai vadai išsiskirstydavo, viskas likdavo po senovei: karininkams patiko tokia tvarka.

III Mėnulio žygio metu buvo surengti net keli parodomieji linčo teismai, kad kitiems nekiltų noras smurtauti prieš tarnybos draugus: akmenimis užmėtyta komendanto kuopa, ne vieną mėnesį terorizavusi ryšininkus ir ulonus; pasmaugtas

kazokų praporščikas, vėliavnešys, siekęs suartėti su lauko virtuvėje budėjusiu jefreitoriumi – nusigyvenusio žvejo sūnumi.

Keletą dienų po to lyg ir aprimdavo, nebesigirdėjo aimanų, nusiskundimų įveikiant pavojingas kalnų perėjas, forsuojant upes. Tačiau netrukus vėl viskas kartodavosi: seniai kariai fiziškai prievartaudavo jaunus šauktinius – duchus, karininkai – senius ir samčius, suprask, čerpakus.

Ypač paplitęs buvo moralinis smurtas, nereikėjo nei mušti, nei rėkti. Užtekdavo seniui tyliai prasitarti ar iškelti pirštą ir jaunasis Gomoros šauktinis be raginimo užkniaukdavo katinu. Kitą kartą, pakeltas naktį, be priežasties apsišlapindavo ir, užšokęs ant artimiausios šakos, užčiulbėdavo tupėdamas:

Čik čirik pizdrik ku-ku
Skoro dembelj stariku.

Spite deduška spokoina
...
Pustj vam snitsia –
Baba s pyšnojų pizdoju,
Vodki taz
I Pacukasa prikaz.

Po tokio palinkėjimo senis leisdavo duchui nulipti, smogdavo kumščiu į veidą, o pats iš nuovargio užmigdavo.

Su tokia kariuomene, svajojančia vien apie demobilizaciją, laimėti karą prieš Sodomą buvo labai sunku – bet kuriuo metu sužvėrėję bei praradę žmoniškumo likučius kariai galėjo vienas kitą išskersti, perkąsti gerkles.

Etmonas Pacas negalėjo pasitikėti net artimiausiais vadais: štabo ir kariuomenės politinio skyriaus viršininkais. Pirmasis,

Orestas Tatu, buvo garbėtroška, antrasis, Rašidas Plechavičius, be kovinės patirties, per protekciją užėmęs aukštas pareigas.

Karo laivyne taip pat ne geriau klojosi. Vis dažniau Virgilijų Pacą pasiekdavo neramios žinios: gertynės, muštynės, kauliukai, orgijos ant vandens ir po vandeniu, net dugne palaida bala. Nedaug trūko, kad įgulos sukiltų ir laivuose iškeltų piratų vėliavas. Visa tai galima buvo pavadinti papročių regresija, iš kadaise pavyzdinės kariuomenės neliko nieko.

Etmonas Pacas davė įsakymą: nedelsiant sustoti dykumoje.

Virgilijus planavo čia išbūti parą, vėliau traukti toliau.

Įkūrė stovyklavietę, išstatė sargybą.

Neištveriama kaitra, nebėra net iš ko prakaituoti – dehidratacija, kliedesiai, marazmas.

Etmonui, žygio metu taip ir nenulipusiam nuo vežimėlio, irgi reikėjo poilsio. Virgilijaus kumščiai buvo nubrozdinti, sutinę, krumpliai pūliavo, nuo čiupros ėmė slinkti plaukai, maudė dubens kaulus, ant patežusių sėdmenų – pragulos, įvardijant tiksliau – prasėdos-prastovos.

Kad nekiltų dykumoje noras smurtauti ar šiaip, Virgilijus Pacas įsakė sušaudyti žvalgybinį voveraičių būrį. Tai buvo teisinga ir pateisinama: nuo pat žygio pradžios voverės vis vogdavo negausias maisto atsargas, o pasiuntus jas į žvalgybą atsikalbinėdavo, vėliau užsimaskuodavo ir tūnodavo kur nors netoliese, pasislėpusios medyje ar už artimiausios smėlio kopos.

Tai dėl prakeiktų voverių kaltės armija kelias savaites klaidžiojo dykuma. Jos kaltos, kad jautresniems kariams kilo haliucinacijos, ėmė rodytis miražai – auksiniai Sodomos bokštai.

Etmonui Pacui taip pat vaidenosi, ne vieną parą jis tarėsi

esąs Mozė, vedantis žydus iš Egipto. Visa tai negalėjo ilgiau tęstis.

Kai voveres sušaudė savigynos batalionas, sudarytas daugiausia iš plokščiapadžių korsikiečių, galima buvo atsipūsti.

Etmonas Pacas keliais ryžtingais mostais įsistūmė smėlyje vis klimpstantį savo vežimėlį į palapinę. Čia, nors buvo ne mažiau tvanku kaip lauke, Virgilijus galėjo užsimiršti.

Nusišlapinęs sau į burną, įjungė skaitmeninę kamerą.

Ekrane: Oginskis...

Šypsosi, parodo liežuvį.

Pifas. Apsiverkęs berniukas išeina iš buduaro, isteriškai rikteli, kad nedalyvaus palydėtuvių demonstracijoje.

Peniuaras stambiu planu. Kurpaitės. Persiškas kilimas. Neaiškios kilmės dėmė.

Šniokščia duše vanduo. Vaizdas pro langą: rikša derasi dėl užmokesčio.

Susistumdymas gatvėje.

Palangė. Vazonėlis su alijošiumi.

Žandarmerijos rogės. Karo lauko teismo nuosprendis. Kraujo balutė. Du bejausmiai kūnai ant sniego.

Oginskis šluostosi kūną rankšluosčiu. Pamatęs kamerą koketiškai užpyksta, užtrenkia vonios duris.

Polio Sezano natiurmortas ant sienos. Žvakidė.

Sujuda buduaro vaizdas.

Stambus planas.

Kunigaikštis ir etmonas – paskutinės dienos Gomoroje prieš žygį.

Achmedas su Virgilijumi stumdosi, vargais negalais nusigauna iki lovos.

Juokdamiesi griūva skersai jos.

Tai lyg kvaitulys: niekada anksčiau, net pačiomis pirmosiomis santykių dienomis, juodu nebuvo patyrę tokios ekста-

zės. Atrodo, atgimė praeitis. Bet atgijęs jausmas stipresnis, jis svaigina, audrina, kaitina.

Aplinkui – prietema.

Kūnai.

O ugniniai meilės sparnai skraidina vis aukščiau ir aukščiau, pakylėja už debesų, pramuša dangaus skliautą, sukdamiesi leidžiasi, vėl kyla, sklendžia.

Achmedas klykauja iš palaimos, garsiai, kurtinamai. Jis skrieja, palikęs kančias, užsimiršęs, atgimęs vėl gyventi, svajoti, kurti. O Virgilijus, svaigdamas nuo savo galios, kursto jį patenkintu geismingu juoku ir verčia šventvagiškai kalbėti: „Pasakyk, kad ledas, pačiūžos, čiuožimas, baletas niekam nereikalingi!" – „Niekam, niekam nereikalingi!" – „Pasakyk, kad tu niekini choreografiją, kad daugiau nebekursi, suskaldysi, ištirpdysi ledą arenoje, norėdamas man suteikti malonumą". – „Aš suskaldysiu, ištirpdysiu, išgarinsiu". – „Pasakyk, kad tau egzistuoju vien aš, kad laikyti mane apkabinus, štai taip, kaip dabar laikai, vienintelis malonumas, pasakyk, kad spjauni ant dailiojo čiuožimo! Spjauk, na spjauk, kad aš girdėčiau!" – „Aš spjaunu! Spjaunu! Girdi?!" – „Į veidą! Man į veidą!"

O Virgilijus spaudžia Achmedą vos neuždusindamas jo savo glėbyje, jį užvaldo.

Ir kūnai vėl susilieja, vėl pakyla į svaigulingą skrydį tarp žvaigždžių, prasilenkia su meteorais, kometomis, Saturnu, Venera, Marsu. Vėl aistros ugnis, vėl atrodo, kad jie pakilo nuo žemės dangaus pakraščių link!

Kokia laimė! Kokia didžiulė laimė!

Ir Achmedas dar kartą atsiduoda jam. Nejau dabar, kai jis patyrė palaimą jo glėbyje, bus nelaimingas, nesijaus paguostas, išgelbėtas, nuramintas?..

– Etmone, pagalbinėje armijoje aptikti dizenterijos židi-

niai, – be leidimo įėjęs raportavo politinio skyriaus viršininkas Rašidas Plechavičius.

Nelauktai užkluptas Virgilijus Pacas krūptelėjo.

Iš kameros pasigirdo dejonės, vyriškis spiegė, maldaudamas greičiau, giliau, dar, dar, dar – užsinorėjo, kad beprotiškai skaudėtų...

Etmonas Virgilijus Pacas išjungė kamerą. Piktai pažvelgė į Rašidą Plechavičių.

– Kapitone, tam reikalui yra sanitarinė tarnyba, o gal aš jau nebe etmonas, o veterinaras?!

– Etmone, bet mano pareiga jus informuoti apie viską, kas vyksta laisvalaikiu armijoje, ypač dabar.

Pacas nemėgo Rašido Plechavičiaus, nevertino jo visuomeninių sugebėjimų. Kapitonas jam buvo antipatiškas – aukšto stoto, etaloninis, visada su linzėmis, ironiškai besišypsantis, astmatikas iki koktumo, išblizgintais variniais sąnariais, be to – sterblinis.

– Galite eiti.

– Kokie bus nurodymai?

– Eikite!

– Bet...

– Kapitone! – užriko išerzintas etmonas. – Nenorėkite, kad įsakyčiau naktį eiti sargybą prie subinių! O gal jūs laukiate įsakymo, kad būtumėte paskirtas atsakingu už kovą prieš viduriavimą! Norite, norite šluostyti mūsų bebrams užpakalius?!

– Tačiau tai pavojinga, armijoje gali kilti epidemija... – vis dar atsikalbinėjo nenuovokus kapitonas.

– Jei apsišiksim, tai visi apsišiksim! – užstaugė kariuomenės vadas Pacas. – Visi! Visi! – klykė pažaliavęs.

– Tai ką daryti?.. – trūkčiojo pečiais Rašidas.

– Lauk! – išvijo kapitoną etmonas. – Lauk! – būtų galėjęs,

įspirtų į užpakalį. – Ėėėėėgutanengiski! – išsiveržė iš burnos Pacui šlykštus rytietiškas keiksmas.

Susinervino.

Likęs vienas palapinėje Pacas vėl norėjo įjungti kamerą, tačiau apsigalvojo, nusviro rankos. Lyrinė nuotaika buvo sugadinta.

Virgilijus buvo fatalistas. Ne vieną dešimtmetį praleidęs stovyklose ir žygiuose, jis žinojo, kad dizenterija – neišvengiamas armijos palydovas, ypač kai stinga vandens, kai kariūnams tenka nuosavu ar draugų šlapimu malšinti troškulį; tai jis ir Pifui kalbėjo, viską tiesiai – be užuolankų, kandeliabrų.

Kažin, kur dabar mažasis nulėpausis Čiurlionis? – pagalvojo etmonas. Ką veikia šią akimirką mano Oginskis? Mano mano mano... Tik mano... Mano vieno... Vienintelis. Mano... Turbūt sėdi savo žiemos sode, supasi, gliaudo graikiškus riešutus, klausosi cimbolų, gurkšnoja mėtų arbatą, žiūrėdamas kaip krenta krioklio vanduo. ...Su peniuaru, viena petnešėlė nusmukusi, apnuoginusi petį, ant kurio etmonas paliko bučinio žymes.

Achmedas...

Oginskis Achmedas...

Užsimerkė Pacas. Prisiminė: vaiskus dangus, pro žiemos sodo kupolą skverbiasi saulės spinduliai, nušviečia viską ryškia ryškia dienos šviesa. Pro atvertas duris veržiasi drėgnokas vėjas, nuo kurio per kūną eina šiurpuliai. Achmedas sėdi supynėse, Virgilijus nestipriai stumteli, taip supa mylimąjį valandą, dvi, tris...

Nepastebimai atėjo vakarienės metas.

Adjutantas baronas Vrangelis, diabetikas ir šienligės nešiotojas, įnešė į palapinę virdulį, pastatė dubenį su buranija.

Marinuoti baklažanai etmonui Pacui nesukėlė apetito, vagyti visai nenorėjo.

Virgilijus Pacas išstūmė save ir vežimėlį iš palapinės.

Staiga etmono sielą užplūdo ilgesys.

Vienišas. Neištveriamai liūdna. Nieko šalia, net primityviausio sutvėrimo.

Virgilijus stovėjo ant smėlio kalvelės dykumoje, žvelgė į tolį pro žiūroną.

Kur tie vieniši karavanai bekraštėje dykumoje? – klausė savęs etmonas. Kur klajojantys su savo kaimenėmis ir juodomis palapinėmis beduinai? Kur prietaringi vergai? Sabos karalienė? Kur šydu prisidengusios veidus mitologinės moterys už haremų grotų? Kur keliaujantys į Šventosios Žemės šventyklas basi maldininkai, kurių kulnai – titnagas? Kur prieskonių, smilkalų kelias? Babilono sodai? Kur tie klajūnai abidachai, su riksmais žygiuojantys griauti šventyklų? Kur Šventosios Žemės stebuklai: kvapnūs dieviškosios šalies medžiai, drambblio kaulai, cinamonas, tepalas akims, pavianų ir šunų, panterų kailiai?

Akimirką etmonui pasirodė, kad jis mato nuo kaitros raibuliuojančioje migloje naftos bokštus, po kojomis jaučia biriu dykumos smėliu užneštą naftotiekį.

Ne, pasivaideno.

Įsižiūrėjo: aukštai į dangaus skliautą įsiremia Sodoma. Debesys – jos tiurbanas, jos juosta ir apsiaustas – baltas marmuras. Sodomos kvadrai sulipinti karšta bronza, tarp aukštų bokštų, minaretų, varpinių – aukso plokštės ir taurieji akmenys. Ir vandens laikrodis ant šventyklos frontono, iš kurio kaskart pasipila vanduo, primenantis, kad atėjo metas melstis. Čia nutupia praskrendantys paukščių pulkai pailsėti...

Miražas išsisklaidė.

Nusileidęs iš padebesų etmonas Pacas nutarė pabarti karininkus – šiaip sau, profilaktiškai, kariuomenės žargonu tai buvo vadinama papisti smegenis.

– Pakviesk, barone, vadus, – įsakė greta stovėjusiam adjutantui Vrangeliui. – Ir kepelioną, – pridūrė smaukydamas žiūroną. – Arklininką, taurininką ir vyriausiąjį finansininką, – vos nepamiršo.

Po keliolikos minučių karininkai išsirikiavo priešais etmono palapinę.

– Lygiuot! Ramiai! – sukomandavo armijos štabo viršininkas majoras Orestas Tatu. – Didysis etmone, karininkų korpusas vakariniam veterinariniam patikrinimui išrikiuotas, – raportavo Pacui.

– Sveiki gyvi!

– Sveiks tamst! – ne itin darniai sugriaudėjo dykumoje.

– Laisvai.

– Laisvai.

– Išsiskaičiuot! Ne, nereikia, – staiga persigalvojo etmonas.

Iš pradžių etmonas Pacas norėjo aprėkti karininkus, iškoneveikti, išdėti juos į šuns dienas, pažeminti, išvadinti šūdais, degeneratais, pimpalais, tampyti už ausų, nosių, kad aplaidžiai atlieka pareigas. Jis norėjo juos nubausti, susodinti į karcerius, išplakti rykštėmis, atiduoti kariniam tribunolui, tačiau išvydęs jų išvargusius veidus, regėdamas juos vos bepastovinčius, viskam abejingus, nuolankius likimui, ligotus, tokius pat nelaimingus ir vienišus kaip ir etmonas, suprato, kad tai būtų nepateisinamai žiauru.

Etmonas mylėjo savo karininkus ir karius. Ypač karius bei juos aptarnaujantį personalą: zoologinius dalinius. Galbūt kitą kartą pasikarščiuodavo, tačiau visada prisipažindavo klydęs, prašydavo atleisti, nesigėdydavo ašarų, kai mušdavosi į krūtinę kartodamas: Viešpatie, kaltas, kaltas, kaltas, esu kaltas...

– Mielieji, – suminkštėjus širdžiai kreipėsi į pavaldinius etmonas, – mano brangiausieji, mano draugai, žmonės... –

Virgilijus nutilo. Ieškojo žodžių, kuriais galėtų prisibelsti į karininkų širdis. – Aš suprantu, – po pauzės it vyresnysis brolis pradėjo, – suprantu, kaip yra sunku. Visiems. Man ir jums – III Mėnulio žygyje. Galvojate, kad aš aklas? ...Ne, aš viską matau, jaučiu, taip pat turiu širdį, aš taip pat Gomoroje palikau man brangius žmones, prisiminimus, relikvijas, – kažkoks gumulas sukilo gerklėje. – Aš taip pat... Taip pat... Pat... – mąstė, ką čia dar pasakyti, nes galvoje staiga tapo tuščia tuščia. Tačiau šviesu. Neįprastai šviesu. – Aš... Aš bandau atsipalaiduoti, – pagavo trapią minties giją. – Nes koncentruotas atsipalaidavimas, atsiribojimas nuo aplinkos, perėjimas į rimties būvį, poilsis bet kuriuo metu, būdai baimei nugalėti, susikaupimo, ištvermės ugdymas – tai šiuo metu pagrindinis mūsų tikslas, – neatsikvėpęs išpoškino. – Tik pagalvokite, – pasitaisė ant akių užkritusius plaukus, – kaip nuostabu pozityviai nusiteikti, kaip gera jausti, kad sunkumai nugalėti, vėl kyla noras gyventi, blaiviai ir realiai įvertinti įvairias situacijas. – Nutilo. Akimirką apie kažką galvojo. – Todėl aš siūlau per centrinę nervų sistemą kreiptis į vegetacinę, taip apsaugoti mūsų jautriausią organą – sielos seismografą. Seismografą! Jį! – it jogas išvertė akių obuolius. – O tada mes jau galime įvaldyti, – baigė įsijausti Virgilijus Pacas, – vožtuvo reakciją, vėliau – vidiniu žvilgsniu rasti ir išsiaiškinti neigiamų veiksmų priežastis! Tik pagalvokite, – liguistai paraudo etmono akys, – mes, Gomoros armija, galime valdyti ir organus, ir sistemas, kurie iki tol buvo bejėgiškai palikti neigiamų vegetacinių reakcijų valiai! Tai sugebėdami bet kuriuo metu galime atsiriboti nuo aplinkos, tapti ir likti ramūs, – energingai gestikuliavo rankomis Pacas. – Rimties būsena, vidiniai žvilgsniai – ir jokios vegetacinės distonijos! Koncentruotas atsipalaidavimas! Koncentruotas! Senelio kėdė! Akvariumas! Saulės rezginiai! Bangelė! Plexus solaris! Gvardija! Folksš-

turmas! Sexus! Nexus! Ožiaragio atogrąža! Maloni šiluma! Stropumas! Stropumas, bliat, kakta maloniai vėsi, vėsoka! – kažkodėl vėl užpyko ant karininkų Pacas. – Kakta vėsoka! Vėsoka, kurva! – rėkė kapelionui grūmodamas pirštu. – Dešinysis skilvelis! Dyzelis! Dūmai! Dopingas! Aorta! Hormonai! – įkando į šlaunį Rašidui Plechavičiui. – Ramybė! Šiluma! Garuoja! Faustas! Vežikai! Sniegas! – gąsdino nebylį kornetą iš asocialios šeimos. – Sindromas! Šūdas! Balta! Visi šūdai! Šūdai jūs! Išgamos! Niekšai! – demoniškai baubė. – Ketera! Šūdai! Keturiolikta savaitė! Švietimas! Mao! Broga! Edipas! Deguonis! Gėtė! – išrėkė ir pamaldžiai sudėjęs rankas ant krūtinės užgiedojo:

Gerai atsikvėpti gerokai naudinga:
Įtraukęs giliai, leidi orui vėl dingti.
Traukti sunku, užtat lengva paskiau:
Tokia nuostabi tad gyvybė žmogaus!

– Smūgis. Neregėtas saulės smūgis, – konstatavo vyriausias armijos veterinaras.

Uždėjo gaivų šlapimo kompresą ant degančios Paco kaktos. – Ramybės. Dabar etmonui reikia ramybės, miego – apklojo dabiku, kad paguldytas ant savo vežimėlio nesušaltų naktį dykumoje. – Ramybės, – pakartojo adjutantui Danilai Vrangeliui, pasiruošusiam naktį sėdėti šalia pervargusio žygyje kariuomenės vado.

XX skyrius

Choras jau baigė giedoti psalmę. Vis dar gaudė vargonai – tarp pilkų šventyklos sienų tirpo paskutinis, sodriausias, akor-

das. Iškilmigai tingiai kopė laiptais vyskupas Tyzenhauzas. Šiaip taip koja už kojos įveikė maršą. Sustojo prie altoriaus, giliai atsikvėpė.

Šv. Mišių dalyviai, ištikimiausi religinio Tyzenhauzo talento gerbėjai, užgniaužė kvapą, apmirė: pasiseks nepasiseks šiandien?

Visi jaudinosi, įsitempę klausėsi pasninko ir susilaikymo iškamuoto vyskupo šnopavimo.

Liturginė muzika pasibaigė, ją pakeitė ritmiškai vis garsiau mušamo bendiro griausmas.

– Praeitą kartą... – ketino apkalbėti pavargusį vyskupą davatka, tačiau vyskupo fanatikai ją užčiaupė.

Manieringos pranašų, šventųjų, apaštalų skulptūros tartum prasižiojo – su neslepiamu smalsumu savo nišose laukė įvyksiančio stebuklo.

Nutilo bendiras, liovėsi iš išgąsčio virpėti žvakių liepsnelės.

Berankis vyskupas Tyzenhauzas sustingo, lyg dvejojo rimtyje prie altoriaus, atrodė išsekęs, pilkas, ne pagal metus susenęs, po akimis – juodi ratilai, jokio gyvenimo džiaugsmo, pasitenkinimo.

Apsisprendė. Susikaupė.

Stenėdamas šiek tiek pasilenkė į priekį, pabalo.

Prisitaikė prasižiojęs.

Giliame tabernakulyje dingo vyskupo galva su mitra.

Lėtai traukė ją atgal, atsargiai.

Kai vyskupas atsisuko staiga nušvitusiu veidu į šv. Mišių dalyvius – priekiniuose sidabriniuose dantyse laikė įsikandęs pusmėnulio monstranciją su ostija. Tvirtai buvo sučiupęs specialų laikiklį-rankenėlę – dramblio kaulo.

Kilstelėjo monstranciją.

Džiugiai sužvangėjo varpeliai.

Paleido, artistiškai pamėtėjęs į viršų, vėl pagavo dantimis, – visada vyskupas Tyzenhauzas taip darydavo, mėgo nuobodžioms šv. Mišioms suteikti žaismės, bet ir publikai tokia kulminacija patikdavo.

Išprakaitavę tikintieji galėjo lengviau atsikvėpti: vyskupui vėl pasisekė specialus triukas.

Stebuklas įvyko – tobulas.

Aleliuja!

Išrasojusia kakta vyskupas Tyzenhauzas, demonstruodamas geležinį buldogo sukandimą, vis dar laikė dantyse iškeltą monstranciją: minutę, dvi, keturias... Artėjo prie asmeninio rekordo; kartą monstranciją išlaikė ištisas septyniolika minučių, nė karto nesudrebino. Galėjo ir daugiau, tačiau buvo susitaręs dėl verslo reikalų, vyskupas niekada nevėluodavo į pasimatymus, buvo atsakingas, punktualus.

Šiandien vyskupas Tyzenhauzas vėl jautėsi kupinas jėgų, tikėjo, kad gali išlaikyti pusvalandį, valandą, ne juokas – auksinė monstrancija svėrė ne mažiau dviejų kintarų!

Jokio nuovargio.

Ne, šį pirmadienį jis nešturmuos ištvermės aukštumų, kitą kartą – kai į šv. Mišias bus pakviesti stebėtojai iš Gineso, kai bus dar daugiau žmonių, kai baigsis karas, kai dalyvaus...

Vyskupas apsisuko. Nežymiai pritūpė. Ištiesė kaklą, atkišęs sėdmenis išsilenkė.

Monstrancija vėl stovėjo savo vietoje.

– Hallelu-Jah! Hallelu-Jah! – pakiliai giedojo choras. – Hallelu-Jah!

Vyskupas pažvelgė į saulės laikrodį šventyklos kupole. Puiku, pagalvojo pamatęs, kad šiandien šv. Mišias atlaikė keturiolika minučių greičiau nei įprasta.

Išėjo.

Oriai.

Publika ėmė skirstytis, stumdėsi giedodama prie išėjimo.

Vyskupas Tyzenhauzas buvo patenkintas. Jis sėdėjo prie stalelio zakristijoje, žiūrėjo didžiuliame veidrodyje, kaip klapčiukas ištepa jo veidą vazelinu, ligninu valo storą balto grimo sluoksnį.

– Švelniau, švelniau, – stabdė patarnautoją, kai šis perdėm uoliai braukė vyskupui šiurkščiu popieriumi per jautrius skruostus.

Nuėmė ritualinę pjero kaukę.

Vyskupas Tyzenhauzas pakilo, ketino pasivaikščioti prie upės, kvėptelti gryno oro, tačiau persigalvojo – verčiau eis patardyti.

– Atveskite man ką nors, – tarė Tyzenhauzas klapčiukui.

– Kaip visada?

– Taip, aš būsiu kvotykloje.

Arkikatedros Bazilikos rūsio kvotykloje tvyrojo įprasta violetinio atspalvio prietema, inkvizitorius vyskupas Tyzenhauzas mėgo vien laužo šviesą, kitokiai buvo abejingas. Čia, sėdėdamas po prikalta Geležinio Felikso iškamša, jis jautėsi saugus, savo vietoje. Čia buvo Tyzenhauzo pasaulis – asketiškas, jokio nereikalingo daikto, simbolio, prisiminimo, tik stalas, pora taburečių, lempa, kaktusas, varpelis ir vardinis kalamas.

Visada, kai būdavo linksmas, pavargęs ar sentimentalios nuotaikos, vyskupas nusileisdavo į rūsį, kur galėjo susikaupti mintimis, atgauti dvasinę pusiausvyrą, pamedituoti, sustiprinti savo tikėjimą; plenere kvosti vyskupas niekada nemėgo. Čia, giliuose požemiuose, pamiršęs pabodusias šventiko pareigas Arkikatedros Bazilikos teatro arenoje, jis pasikeisdavo, vėl galėjo tapti toks, koks iš tikrųjų buvo – atidus, įsiklausantis, pasiruošęs padėti paklydusiam.

Tardydamas vyskupas Tyzenhauzas tartum patirdavo įkvė-

pimą, į kvotą žiūrėjo kaip į meną, nuolat ieškojo įdomesnių jos formų, turinio, laisvalaikiu tobulino savo retoriką, turtino demagoginį žodyną, plėtė tautologijos spektrą, stengėsi naudoti kuo daugiau sinonimų, nevengė riebesnių frazeologizmų, įmantrių skolinių. Kaliniai tai įvertindavo, ne vienas po kvotos dėkojo, sužinojęs dar niekada negirdėtų aksiomų, barbarizmų ar posakių.

Inkvizitorius vyskupas Tyzenhauzas niekada neniekino kvočiamojo, nesipūtė prieš jį, nesistengė pasirodyti išmintingesnis, labiau išsilavinęs, atvirkščiai, – kad ir koks niekšas priešais būtų, jautė jam gilią pagarbą. Jis suprato, kad kvočiamasis yra lygiavertis dialogo partneris, be kurio inkvizitoriaus būtis būtų beprasmė.

Kitą kartą Tyzenhauzas geisdavo pats atsidurti kvočiamojo vietoje, patirti, išgyventi, taip sakant, iš vidaus kazematuose vykstančią tragediją. Vyskupui buvo įdomu viskas: kvočiamojo dvasinė būsena, mintys, išvaizda, savijauta, tikslai. Jam smalsu buvo sužinoti, ką jaučia žmogus ir kaip jis mąsto metų metais išlaikytas vienutėje, nežinantis, nenumanantis, kodėl čia yra, kuo kaltinamas, ar ilgai dar bus.

Tyzenhauzas, nugyvenęs ne vieną prasmingą dešimtmetį, vis dar buvo smalsus, domėjosi žmonių psichologija, smelkėsi į psichoanalizę, etines problemas. Dažnai kvosdamas pasitelkdavo ir hipnozę, burtus, užkalbėjimus, netradicinę hilerių patirtį, kurios negalėdavo pritaikyti klausydamasis išpažinčių. Šiuo aspektu inkvizitorius buvo atviras visoms naujovėms, niekada nepritarė smurtui, kankinimams, visa tai vadino viduramžiška atgyvena, amato impotencija.

– Malonėkite, – nepakeldamas galvos tarė vyskupas, kai vešlių antakių sargas kontrolierius įvedė užsakytą kalinį. – Sėskite, – be didelio susidomėjimo vis žiūrėjo į popierių šūsnis ant stalo. – Sėskite, sėskite, – klastingai saldžiai pakartojo.

Sugirgždėjo grubi taburetė.

– Tuzia?! – pasigirdo nuostabos kupinas šūksnis.

Inkvizitorius vyskupas Tyzenhauzas pakėlė akis.

– Tyzia! – pasitaisė kunigaikštis Oginskis. – Tu?

– Chui gnu, – meistriškai atitaikė rimą vyskupas, nenorėjo palikti vilties, kad labai apsidžiaugė šiuo nelauktu susitikimu.

– Tuzia!

– Taip, aš klausau jūsų, – kaip galima šalčiau tarė Tyzenhauzas, dėjosi nepažįstąs kunigaikščio. – Argi mes buvome kur nors susitikę?..

– Tuzia... – jau norėjo apkabinti seną bičiulį kunigaikštis Oginskis. – Tyzia, – vėl pasitaisė prisiminęs, kad šis Viešpaties šuo niekada nemėgo pravardės Tuzikas trumpinio. – Nu, tu, bliat, duodi!

– A chuliš, – nesusilaikė nepasididžiavęs, kad slapta tarnauja Didžiuoju inkvizitoriumi Tyzenhauzas, vis dėlto išsidavė hierarchas.

– Tyzia, brangusis...

– Vardas. Pavardė, – staiga palinkęs prie poprierių ėmė apsimestinai nešališkai klausinėti inkvizitorius.

– Tyzia, baik išsikalinėti.

– Ne Tyzia, o Didysis Gomoros inkvizitorius.

– Ne, negali būti! – vis dar negalėjo atsitokėti besimarkstantis nuo aitrios kvarco šviesos Oginskis. – Tu... Tu... – gaudydamas orą kartojo.

– Ar pirštų atspaudus jau palikote?

– Tyzia, ochujelinai?..

– Jau davėte ekspertams kraujo, šlapimo, kalo analizus?

– Neišsipisinėk.

– Antropometrijos kabinete lankėtės?

– Baik.

– Na, aš juos ten pats paskubinsiu, – lyg negirdėdamas Oginskio kalbėjo Tyzenhauzas ir kažką pasižymėjo kalamu popieriuje.

Tyzenhauzas iškart pastebėjo, kaip pasikeitė kunigaikštis Oginskis: sulysęs kūnas, rachito išpūstas pilvas, apšepęs, apskretęs, įdubusi krūtinė, be manikiūro, nenusakomai dvokiantis, nukarusiomis krūtimis, nepasidažęs antakių, ne mažiau mėnesio nesiprausęs, kaklas taip pat buvo praradęs grakštumą, nenusakomos spalvos oda, išsukinėti sąnariai, žaizdos ant skruostų... Apgailėtinai, visai nepatraukliai atrodė kunigaikštis – nebebuvo jau užsivaidinęs estetas.

Inkvizitorius metė niekinamą žvilgsnį. Jam pasidarė bjauru matant, kaip žmogus gali apsileisti, smukti, išskysti, susidūręs su pirmuoju sunkumu. Tai, inkvizitoriaus Tyzenhauzo nuomone, buvo nepateisinama.

Matydamas tokį iškamuotą kunigaikštį, vyskupas Tyzenhauzas degte užsidegė aistra kvosti, sužinoti viską, išgauti net tas paslaptis, kurias Oginskis net nenumanė atmintyje saugantis.

– Gal kokių turite nusiskundimų?

– Tyzia... – norėjo kažką pasakyti kunigaikštis.

– Tyzia! Tyzia! Tyzia! Jau pusę šimtmečio visi tai tik ir kartoja! – ėmė karščiuotis Tyzenhauzas. – Tyzia! Tyzia! Čia tau, bliat, ne sanatorija! Ne Krymas! Ne Kanarai! Ne Gurzufas! Ne San Tropezo kurortas! Čia tau, suka, ne purvo vonios Baden Badene! – neatleistinai prarado savitvardą visada santūrus inkvizitorius. – Ar žinai, kur tu?! – sušuko jis Oginskiui, norėjo iškart sugniuždyti, parodyti, kas čia yra vadas. – Žinai?! Aš klausiu!

– Numanau, – sumurmėjo kunigaikštis Oginskis.

– Numanai?!

– Labai numanau, – kažkodėl nuliūdo kunigaikštis.

– Jei numanai, tai sėdėk apsišikęs! Girdi?! Girdi mane?! – įsmeigė stingdantį žvilgsnį į Oginskį. – Į akis! Į akis man žiūrėk! Girdi?!

– Girdžiu, – nesiginčijo kunigaikštis, patirdamas, kaip sena bičiulystė šiame rūsyje apsitraukia vis storesniu ledo sluoksniu.

– Tai štai... – inkvizitorius nusiramino. – Gimimo metai, mėnuo, diena, – apžiojo kalamą vyskupas, vėl buvo pasiruošęs viską kruopščiai užrašyti į protokolą. – Gimimo metai?

– Nepadoresnio klausimo dar neteko girdėti gyvenime, – suburbėjo įžeistas kunigaikštis.

– Ką?! Ar aš gerai išgirdau?!

– Lai tai lieka paslaptis, – koketiškai sumirksėjo blakstienomis išsisukinėjantis Oginskis. – Mano mažytė paslaptis, – viliokliškai pažvelgė.

Didysis inkvizitorius išspjovė kalamą.

Šią akimirką, vyskupui pajutus seksualinio priekabiavimo pavojų, galima buvo pakviesti asistentą, jis užmaukšlintų ant galvos kunigaikščiui polietileno maišą, sandariai užrištų. Dusdamas jis galėtų pamąstyti, įvertinti, apsigalvoti, vyskupas palauktų, kol kunigaikštis pamirštų kurtizanės įpročius ir prisimintų savo gimimo datą. Tačiau tai buvo kraštutinė priemonė, Tyzenhauzas niekada nemėgo antimeniško vaizdo, kai, patyrus žudantį deguonies stygių, kvočiamajam pro ausis, nosį, burną ir iš kitų angų ima tekėti: kraujas, kitokios išskyros. Vien ši mintis jautriam vyskupui sukėlė šlykštesį.

– Gerai... – nutęsė inkvizitorius. – O maitina kaip?

– Skaniai, bet negausiai, – atsiraugėjo tariamu kebabo, tirolietiškų lašinukų, pitos, chačepurio, ikrų ir matės puokšte Oginskis.

– Įsakysiu, kad padvigubintų davinį, – pažadėjo Tyzen-

hauzas. – Nešalta paryčiais kameroje? – neva rūpindamasis pasiteiravo.

– Negaliu skųstis, – vis mirksėjo savo ilgomis blakstienomis.

– Liepsiu izoliatoriaus vakadui pastatyti krosnelę – hirošį arba buržuiką.

– Neverta, – atseit nenorėjo jokių privilegijų išdidusis kunigaikštis Oginskis.

– Pasivaikščioti išveda?

– Žinoma, kartą per savaitę, – patvirtino Achmedas. – Kai kaimyno parašą reikia išnešti – šūdus, – patikslino, atseit negalvodamas perbraukė pirštu per krūties spenelį.

Subrinko, spenelis įsirėmė į kadaise prabangią finos palaidinę.

– Na matai pats, nėra jau taip blogai čia pas mus, – apsidžiaugė vyskupas, pagyvėjo, kad pašnekesys ima turiningai klostytis.

Dar keli klausimai apšilimui ir...

– Tyzia, – apsidairęs, ar nėra pašalinių ausų, tyliai tarė palinkęs prie vyskupo kunigaikštis, – tu mane iš čia ištrauksi? Ištrauksi?..

Didysis Gomoros inkvizitorius veidmainiškai apsimetė, kad neišgirdo klausimo.

Kunigaikščio artuma tartum nudilgė vyskupą, jis pasidavė atgal, kažkaip nejaukiai pasijuto.

– Tyzia, pažadėk, kad ištrauksi, aš čia ilgiau nebeištversiu, pasikarsiu, nusižudysiu, mirsiu iš ilgesio, vienatvės. Man baletą repetuoti reikia, premjera netrukus, ledą nuleis, – šnabždėjo Oginskis. – Tyzia, viską grąžinsiu, prisiek brangiausio žmogaus mirtimi, kad ištrauksi. Tyzia, pažadėk man. Tyzia... – vis labiau jaudindamasis kalbėjo kunigaikštis. – Tyzia, čia suokalbis, nebegaliu. Pavydas. Jie juk visi man pavydi – talento, energijos, sėkmės, ištikimybės. Intrigantai.

Seniai, dar nuo Čiuožyklos kelio laikų, kai mes petys petin apstulbusiam pasauliui rodėme savo ryžtą. Pameni, pameni, kai visi stovėjome susikibę rankomis – jaunas, senas, kafiras ir sarsarietis, valis ir kepėjas, šerifas ir eserų partsekretorius? Visi. Vienas prie kito, gyva grandine. Tyzia, pameni? Ar pameni? Tyzia... Tyzia, čia kažkokia provokacija, aš įtariu sąmokslą, baisų sodomiečių sąmokslą... – kuždėjo veik priglaudęs veidą prie vyskupo.

– Čia parašyta, – metęs žvilgsnį į kunigaikščio Oginskio bylą oficialiai prabilo inkvizitorius, – kad pats atgitavote prieš Gomoros valdžią, kritikavote partijos plenumo nutarimus, šaipėtės iš suvažiavimo patvirtintos programos, III Mėnulio žygį vadinote mėlynąja intervencija – analiniu giminaičių iššaginimu.

– Incestu?

– Iš dalies.

– Tyzia...

Kunigaikštis Oginskis atšlijo, vėl sėdėjo per pagarbų atstumą nuo vyskupo.

– Mus pasiekė signalai, kad platinote nelegalią literatūrą, dalijote proklamacijas, redagavote šmeižikišką „Gomoros sodomitų kroniką", užsiėmėte pederastiniu ekstremizmu, – nežiūrėdamas į akis kalbėjo Tyzenhauzas. – Štai čia, – vėl pažvelgė į bylą, – keli išsamūs anonimų skundai, kuriuose teigiama, kad kunigaikštis Achmedas Oginskis – Sodomos agentas, jų žvalgybos rezidentas.

– Melas! – neištvėrė neprisibeldęs į vyskupo jausmus Oginskis.

– Melas?..

– Šlykštus melas! – nesutiko su kaltinimu.

– O ką jūs galite pasakyti apie tai, kad... – Tyzenhauzas pūstelėjo vieną popierių, kitą, dengusį jam reikalingą infor-

maciją. – Štai... – surado. – Čia akivaizdžiai piliečio parašyta, kad tokią tai dieną stovėjote prie viešojo tualeto, kuriame...

– Netiesa! Netiesa! Šmeižtas! – pertraukė vyskupą kunigaikštis. – To negali būti! Niekada ten nebuvau! Niekada gyvenime nesinaudoju viešuoju tualetu! Tai faktas, šališkiausias fakichas ar kadis tai gali be teismo nustatyti – aš nuo lopšio darau tik į pampersą!

– Sauskelnes, – pataisė vyskupas, visą gyvenimą kovojęs už kalbos grynumą.

– Taip, į sauskelnes, va... – atsistojęs demonstratyviai nusismaukė serualį Achmedas.

Išties kunigaikštis Achmedas Oginskis buvo su ne pirmo šviežumo sauskelnėmis.

Pajuodę keliai, celiulito žymės šlaunyse, votis.

– Apsivilkite, greičiau apsivilkite! – sušuko dorovingas vyskupas. – Nedelsiant! – užsimerkė, negalėjo ilgiau žiūrėti į išvirtusią kunigaikščio bambagyslę.

– Štai, štai!.. – karščiuodamasis atsegė nešvarias sauskelnes Oginskis. – Žiūrėkite! Žiūrėkite! – kaišiojo inkvizitoriui po nosimi, liguistai užsidegė įrodyti savo tiesą.

– Užteks! Nereikia! Tikiu! – raukėsi, suko nosį šalin Tyzenhauzas. – Tikiu! Tikiu – į sauskelnes. Taip, taip, tik į sauskelnes, ne į unitazą, į sauskelnes, tik į jas... – stengdamasis nekvėpuoti kartojo inkvizitorius ir akies krašteliu smalsavo, kaip ten perdaryta trensseksualo lytis, – nieko ypatinga.

– Ne, tu, Tyzia, žiūrėk! Tu pažiūrėk, – šaukė apsinuoginęs kunigaikštis Oginskis. – Jūs, vyskupe, tik pažiūrėkite! Žiūrėkite! – primygtinai rodė dvokiančias sauskelnes. – Čia! Čia, Didysis inkvizitoriau! Tik čia! Drąsiai! O gal čia nieko nėra?! Nesiraukykit! Gal nėra?! – stūgavo Oginskis. – Kodėl nėra?! O gal yra?! Kaip suprasti?! Kodėl?! Kas čia?! Kas?! Šūdas?! Ar ne šūdas?! Šūdas! O kas tada yra gėris?! – nebesivaldė

kunigaikštis Oginskis. – Esminis gyvenimo principas?! Šūdas ar ne šūdas?! Atsakyk! Patvirtink! Kaip apčiuopti laiką?! Kas yra blogis, tu juk viską ir net daugiau čia žinai – apie visus?! Kaip perprasti begalybę?! Kodėl nejaudina „Weltschmertz`o" baseinas?! O dvasios griuvėsiai, jei toks gudrus?! Sielos erozija?! Atsakyk! Paaiškink! Moralė? Išdavystė? Kur dingo dvasingumas?! Čia? Po stalu? Nematau. Pinigai! Tik pinigai! Pinigai! Išvogtas bažnytinis vynas! Priekaištai! Ne, tu pasakyk, šūdas čia ar ne šūdas?! Gal – reformuotas tikėjimas?! Nesimuistyk! Ostija? Kur atgaja?! Čia?! Kur prieplauka? Nacija! Etika?! Kur moralinės vertybės?! – klykė it pamišęs kunigaikštis. – O tu: viešasis tualetas! Tikiu! Netikiu! Šūdas! Pats tikriausias šūdas!

Vyskupas Tyzenhauzas nervingai šypsojosi, apatinė lūpa atvipo, ėmė nevaldomai drebėti, nebesumojo, kaip galima būtų nuraminti kunigaikštį.

– O! O! O, mano Motina Žemyna! – teatrališkai iškėlė rankas Achmedas Oginskis. – Tu priglausi mane! Paguosi! Nuraminsi! Aš sušilsiu tavo glėbyje! Tu, tik tu esi viso ko pramotė, vienintelė gyvybės versmė! Tu amžina, nemirtinga, tavy glūdi Gomoros pasaulio dvasia, tavo sėkla išdygsta net ant akmenų! Aš noriu ištirpti tavyje! Aš jaučiu visu kūnu, tu jau glaudi mane savo glėby, stipriai apkabini, uždegi mane, suteiki stiprybės, atveri šaltinį, duodi prieglobstį! Tavyje – būties alsavimas! Tu – paslaptingoji dimensija! Tu!..

Vyskupas nepajėgė užsimerkti, dabar vos valdėsi žiūrėdamas į gundančią kunigaikščio Oginskio nuogybę: pailgintos klubų linijos, ištekintos kojos, paauglišką krūtinė, perdėm iškilus pilvo apvalumas, keista oda, sugerianti blausią rūsio šviesą... Vos valdydamasis inkvizitorius Tyzenhauzas norėjo atsiklaupti prieš šį apnuogintą kūną, nebesikelti visą gyvenimą, garbinti jį, atsisakyti religijos, šlovinti, išduoti įsitiki-

nimus, mamą. ...Ten, po apvalia pilvo iškiluma, geisminga papilvės linija, o ten, ant klubo linkio, žavinga duobutė, auksaspalvis šešėlis, keliantis palaimingą ekstazę.

Darėsi silpna.

Tvanku.

Troškino.

Viskas šią apkvaitimo akimirką vyskupui Tyzenhauzui rodėsi gražu, geistina, jis prakaitavo, virpėjo, norėjo pulti, išbučiuoti kiekvieną kunigaikščio kūno milimetrą, inkšdamas spausti glėbyje, kandžioti, stenėdamas čiulpti, siurbti, troško pats atsiduoti, svajojo ištirpti jame, niekada jam dar taip nebuvo kvočiant atsitikę.

Sumišusiu žvilgsniu jis svaigo nuo nuogo kūno, nė karto nebuvo iš taip arti jo matęs, nebeturėjo jėgų kovoti su savimi, pagunda buvo per stipri.

Tirpo valios likučiai, akimirka – ir vyskupas užvaldys kunigaikštį, puls į mirtiną nuodėmę...

Ak, tas pulsuojantis raumenyse kraujas!

Ak, tas padauža rudaplaukis žvėrelis po pilvu!

Ak!!!

Neišlaikiusi įtampos sprogo kvarco lempa.

Šukės.

Tamsa.

– Tuzia, čia tu? – ledinis pirštas palietė įelektrintą inkvizitoriaus Adomo obuolį.

Nedviprasmiškas šnopavimas. Vis gilesnis.

– Išveskite! Išveskite jį kuo greičiau! – nervingai paskambinęs suieškotu varpeliu įsakė iškviestam kalėjimo kontrolieriui vyskupas. – Išveskite ir sutramdykite! – iš skausmo trūkinėjančiu balsu reikalavo, buvo lūpą įsidūręs kaktuso spygliu. – Išveskite, nedelsiant, nenoriu jo daugiau akyse matyti! – apsipratęs su tamsa nosimi nustūmė nuo stalo kunigaikščio saus-

kelnes – apvarvintas šventeivos krauju. – Greičiau! Greičiau! Uždarykite į karcerį! Be vandens! Be duonos! Karcerį! Į karcerį! Greičiau! – ragino svaigiai patirdamas, kaip nevalingai po kamža iš kateterio ištryško jo sėklos fontanas.

XXI skyrius

Ožiaragis užleido vietą Vandeniui.

Pifas ir Donatas Obadaja pagijo.

Išlaisvinti iš veltinio kokonų berniukai kalniečių buvo nedelsiant išskirti: Donatas Obadaja uždarytas į tvartą, Pifas – grandine pririštas prie būdos.

Ta iškilminga proga kalniečiai vakare aūle surengė sau šventę – šokius varžybas.

Pasidabinę sidabrinėmis grandinėmis ant kaklo, tigro nagų vėriniais, apyrankėmis ant kojų, rankų bei liemens, įsisegę sunkius žalvario auskarus, nusitvėrę ietis, užsimovę žiedus su didžiuliais brangakmeniais, su gausybe kulonų, barškučių, kai kurie įsivėrę į nosis titnaginius lotoso žiedus, dengiančius lūpas, kiti šnerves užsikimšę smaragdais, rubinais ir deimantais, – visi susirinko prie įspūdingo laužo.

Iš nežinios atklydęs šakalas paklaikusiomis akimis nužvelgė keistą kompaniją ir paspraudęs uodegą kažkur nuturseno.

Sodriais balsais kalniečiai uždainavo:

Išgerkime cango,
Išgerkim arako,–
Mes laimingi,
Linksma būti kalnuos
Bičiuliams, Čekoslovakijos alpinistams,
Turim daug gerų žinių nuo Avicenos...

Ėmė trypti kojomis. Įsijautė. Užsidegė. Vis smarkiau, vis karingiau bėgo ratu aplink laužą, šaukdami grėsmingus šūkius, užkeikimus, gąsdino ietimis, skandavo, tūpčiojo, grasino piktosioms kalnų dvasioms.

Paskui vienas po kito, staiga nežemiškai sušukę, ėmė kristi ant žemės ir drebėdami visu kūnu it šliužai raitėsi. Jų akys, tartum sustingusios iš baimės, žvelgė į patekantį Mėnulį, ant lūpų pasirodė baltos putos.

Jau naktį, kai Mėnulio pilnatis išlindo iš už kalnų, apimti transo jie kėlėsi, vėl gaivališkai strykčiojo ūkaudami aplink laužą, rungdamiesi, kuris lankstesnis, greitesnis, ištvermingesnis.

Daugiabalsis aidas pastvėrė šiuos garsus, atrodė, kad pats Viešpats drąsina pasaulį, ragina kanibalus būti narsiais ir ištvermingais.

Čiurlionis iš liūdesio tyliai užkaukė, vėl buvo baisu, vaiką kankino nežinia.

Sugaudė ragas.

Raudonu avikailio apsiaustu apsigaubęs žynys davė ženklą: sekinančios varžybos baigėsi.

Prie laužo vedė nepaklusnų jautį, galvijas priešinosi, nenorėjo eiti, lyg kažką nujausdamas baubė. Kanibalai apsupo jį, sutramdė.

Staiga žynys, garsiai sušukęs, smeigė bliaunančiam galvijui rudainietišką ietį į gerkę.

Tiksliai pataikė, mirtinai sužeidė.

Kalniečiai neleido gyvuliui parkristi ant žemės, susibūrė aplinkui, prilaikė pečiais, rankomis. Vos galingą kūną ėmė purtyti paskutinės konvulsijos, žynys pakišo po žaizda, iš kurios kriokliu pliaupė kraujas, apeiginį ragą.

Kai raudonos putos ėmė lietis per kraštus, žynys nugėrė gurkšnį, atsiraugėjo, nusivalė lūpas.

Pavilgė smilių į ragą, braukė ilgą juostą ant atvesto Pifo Čiurlionio kaktos.

Plikai nuskustas Čiurlionis nesipriešino, buvo stoiškas, jam, susitaikiusiam su likimu, dabar jau buvo vis vien.

Berniukui nusegė antkaklį, paguldė ant balto chaiko. Žynys apglėbė jo kojas savosiomis, galvą pasikišo po pažastimi, suspaudė abu Čiurlionio delnus. Iš avikailio togos išsitraukęs titnago nuolaužą, ėmėsi darbo.

Atrodo, dirbo tyčia lėtai. Norėjo, kad ir baisus skausmas, ir kraujo vaizdas, aplinkui stojusi viską stingdanti tyla visam laikui liktų Pifo atmintyje, padidintų šio įvykio reikšmingumą. Kartais žynys sustodavo, pasilenkdavo ir pašnabždėdavo Čiurlioniui į ausį nesuprantamus žodžius, plačiai išplėsdavo akis, mostagavo kruvinomis rankomis, rodė mėlyną liežuvį, išpuvusius dantis, juokėsi šaipydamasis. Po to vėl imdavosi darbo, susikaupęs, tyloje.

Netrukus naktis prisipildė paslaptingo judėjimo, inkštimo, gerklinio murmesio. Tartum viskas atgijo. Galima pagalvoti, kad į šį nepasiekiamą Kafo kalnagūbrį vėl parskrido mitinis Ruchas.

Ir staiga kalnus nusmelkė virpuliu šlykštus, lyg prislopintas hienos kikenimas.

Žynys pakilo. Gavęs ragą, iškilmingai padavė Čiurlioniui, girdė dar šiltu galvijo krauju.

Pifas Čiurlionis gėrė godžiai, veik springdamas malšino troškulį. Ištuštino visą ragą, kur pasiekė, išlaižė sieneles.

Žabelyje vėl buvo tylu.

Apipjaustytą Pifą Čiurlionį, pakloję šiaudų, paguldė tvartelyje, čia jis turės pragulėti ne mažiau dešimties dienų, su niekuo nebendraus, kol galutinai užgis žaizda.

Uždėję liepžiedžių kompresą, kalniečiai sugrįžo toliau linksmintis: galbūt auštant, išsisiautę, paragaus vienas kito.

Pifas būdravo. Nors buvo pavargęs, tačiau miego nenorėjo. Galvojo apie keptą albatrosą, iškaišytą žaliomis jajutos šakelėmis – firminį kunigaikščio Oginskio rūmų patiekalą.

Apsilaižė, jautėsi alkanas.

Tvarte pasipurtė avinėlis, prunkštelėjo kumeliukas, veršelis priklaupė ant priekinių kojų, palinko ir ėmė godžiai laižyti Čiurlionio žaizdą.

Šiurkštus gailestingojo galvijo liežuvis dilgė. Pifas įsikibo į veršiuko ausis, troško, kad ši svaiginanti procedūra niekada nesibaigtų, geidulingai užsimerkė, svajojo: štai jis, galiūnas vyras, pakilęs anksčiau už saulę, basas brenda per rasą su dalgiu ant peties, prieina nesibaigiantį kviečių lauką, čia, po kojomis, pasibaido putpelių šeimynėlė, eina toliau – vis pirmyn, nesidairydamas, už horizonto, link šaltinio, išgydančio sunkiausias dvasios ligas, taip, čia jis priklaups, iš riešku tės atsigers, nusipraus šventu vandeniu, po to pakils, žengs žingsnį, kitą, paners visu savo nuodėmingu kūnu, – jau stinga oro, nebegali ilgiau išbūti, nebeištvers...

– Pifai... – pertraukė mintis balsas, neleidęs pabaigti Čiurlioniui.

– Ką?

– Tu dar gyvas?

– O ką?

– Tai tu gyvas?

Veršelis vis laižė, tačiau jau ne taip maloniai, kažkaip abejingai, lyg valdiškai, taip pasirodė Čiurlioniui.

– Pifai, tavęs nesuvalgė?

– O ką?

– Nieko, paprasčiausiai įdomu.

– Ne.

– O aš galvojau, kad tu jau pilve, – priėjo arčiau prie draugo kentauras. Stovėjo. – Ką tau ten darė?

– Nieko, – nepatenkintas sumurmėjo Pifas, pyko, kad Donatas Obadaja pabaidė veršelį.

– Visai nieko?!

– Visai.

– Tai kodėl tu dejuoji? – vis klausinėjo Gagarinas.

– Nedejuoju aš, – nenorėjo prisipažinti Pifas.

– Dejuoji.

– Tau pasigirdo.

– Nepasigirdo.

– O ką jie ten daro?..

Aūle kažkas virkdė akordeoną. Šalia laužo ant karčių skersinio draskėsi už kojų parišta antis – apipešiota pakaruoklė. Įsibėgėję ant žirgų džigitai, jojantys pro ją, vis bandė sučiupti ir nutraukti paukščiui galvą. Kol kas nė vienam tai dar nepavyko.

– Pifai, o mes mirsim?

– Būtinai.

– O kada?

– Nežinau, galbūt dar šiąnakt.

– Nori?

– Nežinau.

– O aš noriu, kad greičiau. Nusibodo.

– Kas nusibodo?

– Nenoriu susenti.

Dabar raiteliai stengėsi permesti ietį per pakabintą ant virvės metalinį žiedą. Vienam pavyko, laimėtojas jautėsi labai išdidus, ypač kai gavo prizą – išskirtinę teisę prašuoliuoti ant žirgo aplink aulą.

– Pifai, o kai mus suvalgys, mes visam laikui čia liksim?

– Nebebus mūsų.

– Bus.

– Kaipgi bus?!

– Mes tada juose apsigyvensime.

– Iššiks mus kitą dieną, – Čiurlionį erzino nesibaigiantis klausinėjimas, be to, žaizdą perštėjo.

– Tada mus sugers žemė, joje, maitintojoje, ištirpsim, – poetiškai ėmė kalbėti Gagarinas.

– Čia akmenys.

– Netiesa, mačiau pievas, ganyklas, pušynėlius, čia labai graži vietelė – niekur kitur geriau nerasi pasilaidoti.

– Rasi.

– Nerasi.

– Tylėk!

Kalniečiai, parietę kojas po savimi, jau lakė araką. Girtais balsais, perrėkdami vienas kitą, ėmė bliauti:

Dabar, brolau, tokia mada –
Kiekvienas vaikšto su lazda...

– Pifai, o kodėl mes gyvenam?

– Atstok, – Čiurlioniui neištveriamai perštėjo, jis vos valdėsi, kad nepradėtų draskyti žaizdos, žinojo: reikia kentėti, naktį visada sunkiausia ištverti.

– Ne, dėl ko gyvenam?

– Kad pasaulis būtų geresnis, – nieko negalvodamas tarė Pifas.

– Geresnis?.. Jis niekada toks nebus, – prigulė šalia Pifo pailsęs stovėti Donatas Obadaja. – O kokia mūsų prasmė žemėje? Kokia? Atsakyk.

– Nežinau, gal vis dėlto yra kažkoks tikslas.

– Koks tikslas?

– Didelis, kilnus, šventas.

– Nesąmonė.

– Nežinau, atstok!

– Ne, tu man pasakyk – koks tikslas?

Čiurlionis prisiminė kruvinas žynio rankas, tartum vėl užuodė jo burnos kvapą, regėjo besišaipantį iš jo kančios Mėnulį – pasipūtusį, netrukus sprogsiantį iš piktdžiugos, kad žemėje kažkam skauda.

– Kad daugintumėmės?.. Ne. Patirtume kuo daugiau malonumų? – vienas sau filosofavo kentauras. – Ne, nė vienas patirtas malonumas neturi išliekamosios vertės – kosmoso amžinybėje, – ėmėsi itin giliai kapstyti esmę Gagarinas. – O gal gyvename vien todėl, kad stovėtume po lietumi? Sušlaptume? Po to sirgtume? ...Rinktume grybus? Marinuotume? Vakuotume juos žiemai? Kodėl rytą vis prabundame? Keliamės? Kad klausytumėmės paukščių? Nejau dėl to verta gyventi? O gal čia esame, kad tik gertume, gertume, gertume... Gertume stingdančiame šaltyje, nieko nematytume, nebegirdėtume, nebejaustume, kaip mums vis dar skauda patiriant šios būties beprasmybę?.. Galbūt gerti – prasmingiausia?.. A, Pifai?.. Pifai?.. Gal tokia mūsų, užaugsiančių vaikų, paskirtis? A?.. Juk gerti – labai gera. Visada. Gerti. Gerti gerti... Pirmoji rasota taurelė ant baltos staltiesės... Talpi. Sklidina. Skaidrus skystis, gaivinantis aromatas, kurį galima prisikviesti delno vėduokle. Kai pauostai, įkvepi į plaučius tą salstelėjusį garą. Vėjavaikis spirito debesėlis. Lyžteli liežuviu lašelį – nepiktai pabado adatėlėmis, lyg basomis bėgtum per ledą. O nenuorama gerklė jau laukia gurkšnio – kuo didesnio, kad galėtų jį praryti vienu mauku. Šokinėja Adomo obuolys. Strykčioja laukdamas susitikimo. Įkvepi. Makt. Skystis neužsibūna burnoje, tiesiai patenka į skrandį, sušildo, vis stipriau tave degina, naikindamas prietarus, nereikšmingas sutartis, prisiminimus. Viduriai atsidėkodami sumurma maldelę. Klausai. Tada truputį palauki. Vėl įsipili – tyloje. Mažiau. Priglaudi lūpas prie šaltos stiklo sienelės. Delsi. Erzini paža-

dintą nekantrumą. Kilsteli, ne, skystis net nesuvilgė lūpos. Pastatai atsargiai. Žiūri, kaip taurelė vėl apsitraukia rasa. Brauki pirštu. Išpieši kryžių, pusmėnulį, Gedimino stulpus, svastiką, žvaigždę. Stebi, kaip tirpsta piešinys. Jau nematomas – lygus paviršius. Nuoga. Išnyko išpuoštas taurelės rūbas. Bet jis yra, kaip ir persišviečiantis bespalvis skystis, kuriam taurelė atidavė savo formą. Be tūrio – šis skystis niekas, beprasmis, jo neįmanoma paimti, turėti, vartoti, jis nepajėgus suteikti džiaugsmo, parodyti tikrąjį pasaulio veidą. Koks jis? Kokios jo grimasos? Tik taurelėje matyti. Čia atsakymai. Čia išminties lobynas. ...Pakeli ją, dabar tai jau tikrai išgersi. Vienu? Dviem kartais? Vienu! Makt. Visą. Greitai. Čia pat vėl įsipili – makt. Dar. Vėl išgeri. Sustoji. Pastatai tuščią. Žiūri liūdnai, apledėjusiame butelyje – du trečdaliai, užteks šiam vakarui. Nusiramini. Užsirūkai. Garais impregnuoti plaučiai, jautri gerklė godžiai įtraukia dūmus. Ilgai laikai juos neišpūsdamas. Kai puti, matai, kaip šviesa pagauna melsvus debesis, jie vangiai sukasi, nenoromis sklaidosi, leidžiasi. Ištrykšta ašara, ne, ne iš liūdesio. Markstaisi. Nusišluostai. Taip, žinoma, be jokios abejonės, viskas gerai, nėra dėl ko jaudintis, ne taip jau ir blogai čia, štai kiek dar liko – užteks. O jei?.. O jei staiga?... Ne, likusio litro užteks. Bet kodėl vis dar nieko nejauti? Kodėl šviesi sąmonė? Kodėl mintys? Kodėl visa dar rodosi prasminga? Kodėl daiktai vis dar turi griežtus kontūrus? ... Pasiskubinti? Ne, reikia palaukti, kol pirmoji svaigulio banga paskandins kalbą, vėliau – mintis, apsems sąmonę. ...Vis žaidi – įsipylęs siurbteli paviršių, laikai už dantų, liežuviu stumdai, sukeli bangeles, vėliau – tikrą audrą. Danguje – butelių debesys. Pasidaro baisu, ieškai į ką įsitverti. Randi stalo kampą. Nuryji sušildytą. ...Kažin kelinta dabar valanda?.. Nesvarbu. Visai nebesvarbios valandos, erdvė – koks skirtumas, kokia erdvė – uždara, atvira, pilna ar tuščia! Tyliai užniūniuoji. Geri

toliau... Taip gersi, gersi, gersi... Jau lyja spiritu... Kruša...

Išsiteplioję šikšnosparnių išmatomis kalniečiai ėmė vaikytis vienas kitą, persekiojo apnuoginę savo durklus.

Aplink vos berusenantį laužą lyg vaivorykštė sumirgėjo tūkstančiai žiogų, jie šoko savo vestuvių šokį. Mažos pelėdžiukės be jokio šlamesio sklandė po aūlą ir liūdnai dejavo. Tarp akmenų kažkas šlamštė: turbūt driežai, žiurkėnai, žalčiai.

Didžiulės, pernelyg artimos žvaigždės, rodos, skriejo į žemę, kuri skleidė aitrų susvilusios žmogienos kvapą.

– Pifai, apie ką tu galvoji?

– Aš?

– Žinoma, kad tu.

– Galvoju... Galvoju aš, Donatai Obadaja... Galvoju, – trumpam Čiurlionis nutilo. – Galvoju, kad atomas, Donatai Obadaja, yra sudarytas iš tuštumos, – padarė dar vieną iškalbingą pauzę. – Ir mes tuštuma! – išsiveržė desperatiškas riksmas, neištvėręs Pifas ėmė draskyti sau žaizdą.

XXII skyrius

Paukščiai jau susiporavo. Katėms buvo morčius. Šunų kalės taip pat rujojo.

Vyskupas Tyzenhauzas pamerkė kateterio lytį į švęsto vandens tirpalą. Stebėjo, kaip ji apsivalo nuo nuodėmingų geidulių.

Atsiduso.

Po akimirkos, patyręs palengvėjimą, Tyzenhauzas pasilenkė rašyti ataskaitą Pusmėnulio Pranašui Sunok Ay-O – dirbs iki pažaliavimo.

Švietė delčia, tačiau Arkikatedros Bazilikos rūsiuose nieko nebuvo žinoma apie Mėnulio fazes.

– Mušė?

– Pabarė.

– Stipriai?

– Ne, tik iš pradžių, vos kelis kartus – per inkstą.

– Niekšai.

– Atvirkščiai, draugai.

Daugiau Svajūnas Kudrešovas kunigaikščio Oginskio nebeklausinėjo, paviršutiniškas jo smalsumas buvo patenkintas.

Kunigaikštis nežinojo, kiek laiko išbuvo uždarytas karceryje. Mėnesį? Du? Trejus metus? Kelinti dabar metai? Diena? Kas valdžioje? Žiema? Ruduo? Žuvies? Samčio epocha? Ar karas jau baigėsi? Paukščiai? Kiek aukų? Pifas... Virgilijus Pacas... Eskadra... Visa tai nebebuvo taip svarbu.

Į savo kamerą Achmedas sugrįžo dvasiškai sustiprėjęs, atsinaujinęs, visai kitas žmogus – tikra Afroditė. Ten, aklinаme Arkikatedros Bazilikos karceryje, jis labai daug galvojo, turėjo laiko apmąstyti savo gyvenimą, prisiminti, įvertinti faktus, išsijoti detales, palikti tik esmę, nieko daugiau – nuogą būties esmę. Čia, tamsoje, ankštame karceryje, kur nebuvo nei dienos, nei nakties, kur dingo aušra, išnyko vakarai, kunigaikštis galėjo atsidėti kontempliacijai, meditacijai, kitiems dvasios pratimams.

Iš kuklaus duonos davinio kunigaikštis Oginskis pasidarė sau rožinį, nesuvalgė, neprarijo, visą laiką išsaugojo jį burnoje – po liežuviu it Komuniją. Smulkūs duonos minkštimo rutuliukai, suverti ant išrauto iš žandenos plauko, išdžiūvo, sukietėjo, leido kunigaikščiui užsimiršti nuoseklioje maldoje, taip buvo lengviau ištverti vienatvę, abejones, kankinimus.

Kunigaikštis Oginskis nieko nekaltino.

Nieko!

Vos kvadratinio metro kamera, kurioje tegalima stovėti ar tupėti, kunigaikščiui buvo virtusi kamaldulio cele – idealia

vieta išsikuopti, apsivalyti, pamiršti ambicijas, pasaulietinio gyvenimo sumaištį. Čia niekas netrukdė, tylu, juoda, jokių civilizacijos apnašų, masinės kultūros pagundų. Kunigaikštis Oginskis naudojosi reta proga – savarankiškai pirmiausia ėmė puoselėti, o vėliau jau gilino savo tikėjimą, vis nuožmiau skverbėsi į religijos paslaptis, teologines dogmas, ankščiau jam kėlusias tik ironišką šypseną.

Įtikėjo.

Atsivėrė.

Kūnu ir siela sužydėjo.

Dabar jis arogantiškai nebeabejojo, kad Dievas yra. Taip, jis buvo čia, greta, kiekvienoje organinėje (ir atvirkščiai) ląstelėje, atome, protone, toks akivaizdus, artimas, savas, beveik paliečiamas – didelis gerasis visų Dievulis – ištikimiausias Oginskio draugas. Net kai miegas įveikdavo besimeldžiantį kunigaikštį, rūpestingas Dievas jo nepalikdavo – sapnuodavosi, o gal – apsireikšdavo...

Tai mylintis Dievas pažadindavo kunigaikštį, tai jis perspėdavo nuogu kūnu nesiremti į stiklo duženų prismaigstytą sieną, jis primindavo apie netrukus įvyksiančią kratą karceryje, kurios metu kunigaikštis apdairiai slėpdavo už glandų ne tik prasidėjusių menstruacijų kraujo krešulius, bet ir savo rožinį – švenčiausią iš švenčiausių relikviją. Tai Dievas padėjo iškęsti rafinuotus inkvizicijos kankinimus, kai į hermetišką patalpą purkšdavo ledinį rūgšties tirpalą, iki pat antakių, kitą kartą – virš kaktos. Kunigaikštis Oginskis stovėdavo tada paniręs, liežuviu stumdydavo rožinio karoliukus, melsdavosi ir net nepajusdavo, kad panirus skystyje stinga deguonies – jis pamažu miršta. Ir taip visą amžinybę. Taip, amžinybę, nes laikas šiame karceryje išnyko, nieko nebebuvo – tik Dievas ir malda jam.

Kai nesimelsdavo, atsivertęs kunigaikštis Oginskis vis

mąstė. Jis revizavo stilius, pažiūras, estetines, etines doktrinas, vertybių sistemas, teorijas, postulatus. Čia, karceryje, jis padarė stulbinančią išvadą, kad bet koks konceptualizmas mene – grimasa, netoleruotinas iškrypimas. Dabar, kai šalia jo buvo Dievas, Achmedui Oginskiui bevertės rodėsi minimalizmo, futurizmo ar dada kolekcijos, kuriomis ankščiau jis taip žavėdavosi, negana to – pats rinko teatro muziejui. Lygiai taip pat jis ėmė vertinti jo kadaise finansiškai remtus Gomoroje performansus, hepeningus, šventes, žemės, ugnies meną bei instaliacijas, – tiek pinigų tuščiai sukišo! Tik tikėjimas jam rodėsi prasmingas, tik religinis menas vertas dėmesio. Visa kita – niekai.

Baletą ant ledo kunigaikštis Oginskis dabar įsivaizdavo kaip iškilmingas Mišias, jų tikslas – šimtatūkstantinėje arenoje šlovinti Viešpatį, tik jį, tik jį vieną, jam, tik jam viskas: choralai, tulupai, pistoletų sukiniai. Tai turėjo būti didingas reginys, kaskart vis akivaizdžiau apakintai žmonijai atskleidžiantis, kad Dievas yra čia, šalia mūsų, todėl mes neturime teisės nepastebėti jo buvimo, tereikia tik apsidairyti ir pamatysi, patirsi jo gerumą, rūpestį, meilę. Tai buvo visų svarbiausia. Taip, ne Gorkio „Dugne", ne Šekspyro „Dvyliktojoje naktyje", ne Antono Čechovo „Vyšnių sode", ne Moljero „Tartiufe", o tik šventose Mišiose. Tik ši, tik tokia forma turėjo teisę gyvuoti, tik Mišiose galėjo glaustis muzika, dailė, teatras – baleto ant ledo sudėtinės dalys. Tik Mišiose buvo prasmingi sudėtingiausi čiuožimo elementai: vilkeliai, lakštutės, takeliai, šuoliai.

Mišių baletas... Kunigaikščio Achmedo Oginskio religinė choreografija... Šventų Mišių baletas ant ledo... Vargonai. Choras. Vitražai. Giesmė. Atsiveria borto durelės. Šventikas įčiuožia į areną... Drąsinantis kunigaikščio žvilgsnis iš tribūnos klauptų. ...Padaręs sukinį sustoja centre, – chrestomati-

nis choreografijos perlas. Pamaldžiai šventikas suneria rankas. Sustingsta užsimerkęs. Viena koja nestipriai pasispiria, vos vos – giedodamas. Suplevena kamžos skvernai, lyg su sparnais būtų Dievo tarnas, – kunigaikštis skyrė jam šį vaidmenį, be dublerių. ...Čiuožia išskleidęs rankas link altoriaus, ant ledo – Viešpaties monogramos piešinys. Džiaugsmingą himną užgieda našlaičių choras. Pučiamųjų orkestras. Netrukus įčiuožia klapčiukai, tikri angelėliai, jie susikibę rankomis, balti it nekaltybė, su lelijomis dantyse. Čiuža ledas. Išsiskiria. Pasiskleidžia. Akina blizgantys pačiūžų peiliai. Žvakelės rankose. Smilkalų dūmai. Liepsnelės. Šventikas padaro vieną šuolį, kitą, vėl apsisuka tris kartus ore, kaip buvo sumanyta Oginskio. Nusileidžia ant vienos kojos. Tvirtai. Vis dar inertiškai čiuožia įstrižai arenos. Pasispiria. Vis greičiau į priekį. Atsispiria. Vėl pakyla šlovindamas Viešpatį prie sienelės. Jis – pūkas, besvoris tarpininkas, jo šuolis – karščiausia malda, religinė ekstazė. Ant ledo – vien kryžių mėnulių ornamentai, vynuogės, egzotiškos daržovės, simbolizuojančios auką. Tikinčiųjų procesija aplink areną su didžiulėmis bažnytinių vėliavų burėmis... Visi čiuožia ratu, niekas neklumpa, atrodo, kad gimę su pačiūžomis, Dievas taip pat. Visi, pasaulis su pačiūžomis: mozaikiniai šventieji, vilos, termos, marmuriniai apaštalai, medžiai, palaimintieji, romėnai, stogai, bizantiečiai ir jėzuitai. Su pačiūžomis nuo ledo arenos skliauto ir sienelių jie stebi liturgiją – šventų Mišių baletą ant ledo.

– Sakyk, Svajūnai, ar mums yra dar kas nors šventa?

Tyla.

Kunigaikštis Oginskis išsitraukė iš burnos rožinį, sugniaužė iki skausmo saujoje. Ėmė mintyse greitai melstis, taip buvo įpratęs.

Iškelto klausimo abejonė pamažu ėmė sklaidytis, trauktis, netrukus sugrįžo tvirtu įsitikinimu: šventos būna tik karvės.

Ant gulto, demonstruodamas jogo lankstumą, detektyvas Svajūnas Kudrešovas pats sau darė minetą, taip pat iš įpročio – kalėjimas jį pavertė seksualiniu disidentu.

Duonos karoliukų rožinis pažiro pro kunigaikščio pirštus mažyčiais trupinėliais – smiltelėmis. Nususui žiurkė pribėgo, pasičiupo didžiausią, nusitempė už išmatų kubilo, ten turbūt gyveno.

– Svajūnai...

– Šventa... – nemesdamas užsiėmimo nutęsė detektyvas.

– Aš galvoju, ar yra dar tokių dalykų, kurių mes neišpurvinome, neprofanavome?

– Nesupratau, – nepabaigęs Kudrešovas buvo psichopatiškai irzlus, nors ir stengėsi to neparodyti kunigaikščiui.

– Sakau, kodėl viskas, apie ką mes tik pagalvojame, pasidengia purvu, smirda, išsiderina?

Detektyvas Svajūnas išsitiesė, nuleido kojas nuo gulto, liūdnai stebėjo, kaip bliūkšta jo nepatenkinta lytis.

– Kodėl, Svajūnai?

Kudrešovas pakėlė akis, pažvelgė į kunigaikštį. Ieškojo atsakymų, atsekdamas nušvitusiame Achmedo veide vis daugiau dvasingumo pėdsakų.

Keista.

Neįprasta.

Detektyvas pasijuto nejaukiai, lyg šiurpas nupurtė.

Ir staiga Kudrešovas pamatė prieš save ne žemišką kunigaikštį Achmedą Oginskį, o tikrą šventąjį – niekada nepalūžtantį dvasios kankinį. Tai buvo netikėta. Ypač čia, šioje baisioje Arkikatedros Bazilikos kameroje. Kažkodėl pasidarė gėda. Nesmagu kažkaip. Nežinojo, ką pasakyti sugrįžusiam. Žodžiai, mintys, viskas dabar Svajūnui rodėsi beprasmiška. Jis bijojo kalbėti. Nedrįso prabilti, žvelgdamas į išmintingas Achmedo akis, nesuvokiamai protingą veidą, spinduliuojantį

atjautą, gerumą, artimo meilę. Ir išties, kaip bendrauti su šiuo nuskaidrėjusiu šventuoju? Ką galima, ko nereikia jam sakyti?

Kudrešovas buvo užhipnotizuotas, nebepajėgė atitraukti žvilgsnio nuo antikinio grožio kunigaikščio: ta išminčiaus barzda, sokratiška nosis, tie undinės plaukai, siekiantys pečius, apvalios rausvos šlaunys, pilvo pagalvė, papilnėjusi krūtinė su išsivertusiomis mėlynomis venomis, prie jos taip norisi skruostu priglusti ir žįsti, žįsti, žįsti saldųjį motinos pieną iš spenelio, krimstelti jį, vėl apžioti lūpomis...

– Svajūnai, tu verki? – tyliai paklausė kunigaikštis.

Detektyvas Kudrešovas vos tvardėsi. Jis, išsiilgęs švelnumo vaikas, geidė stačiai pulti į sugrįžusio Oginskio glėbį, spausti jį prie savęs, myluoti, išbučiuoti jo rankas, kojas, laižyti pažastis, dantimis išgraužti nešvarumus iš panagių. Ir verkti, verkti, raudoti, kad toks netobulas yra, toks nuodėmingas, nešvarus, primityvus, nevykęs, kupinas nepateisinamų lūkesčių, geismų, instinktų, nebegalintis net nieko dorai pabaigti.

– Kas tau?

– Nieko, – vos galėjo kalbėti detektyvas. – Nieko, tai tik, tai tik... – tarė ir nelauktai pačiam sau padeklamavo:

Mano širdis plaka,
Aš ją girdžiu...
Dar pagyvensiu.
Bliat, kaip gerai!

– Svajūnai, tu drebi?

– Ne, ne mano mielas kunigaikšti. Ne. Aš toks laimingas, toks neapsakomai laimingas, kad tu vėl sugrįžai. Aš negaliu apsakyti, kaip ilgu man čia buvo, kaip stigo tavo raminamo žvilgsnio, išmintingo žodžio, saugios rankos. Aš nežinau...

Nežinau, kas man atsitiko, – dabar susigraudinęs detektyvas jau neslėpė ašarų. – Nežinau... Aš galvojau, kad daugiau jau tavęs nebepamatysiu – jūsų, jūsų, Didenybe, nebepamatysiu. Taip, aš taip galvojau. Man gėda. Man labai gėda prieš jus...

– Tikėjimas, tikėjimas, Svajūnai yra svarbiausia, – priėjęs prie gulto ėmė guosti detektyvą Oginskis. – Tikėjime mūsų tvirtybė, nesvarbu, karceryje, konclageryje, dujų kameroje ar tremtyje. Tikėdami mes iškęsime viską. Stiprinkime malda, pasninku mūsų tikėjimą. Atgailaukime. Nepasiduokime šėtono pagundoms. Nesileiskime suviliojami jo pažadais. Tik tikėdami mes prasmingi. Nusižeminę. Tik tikėdami mes galime būti vienas kitam reikalingi. Tik tikėdami išliksime, tik tikėdami būsime išganyti.

– Aš tikiu, tikiu, – kartojo kūkčiodamas Svajūnas Kudrešovas. – Tikiu laisve, tikiu amžinuoju gyvenimu, prisikėlimu, tikiu...

– Ir teisingai, – motiniškai paglostė galvą kunigaikštis Kudrešovui. – Teisingai. Pasaulis yra teisingas, tik mes, nuodėmingieji, vis klystame.

– Suprantu, suprantu... – raudojo detektyvas Svajūnas. – Atleiskit man, kunigaikšti. Nevertas. Koks nevertas! Atleiskit, kad drįstu būti šalia jūsų, jūsų šviesos... Už viską, už viską, ką padariau, ką padarysiu...

– Dievas tau atleis. Tik Dievas.

– Bet ir jūs, kunigaikšti, jau Dievas, – vis labiau Kudrešovą degino nuogo Achmedo artuma. – Jūs, jūs – Dievas! Kaip ankščiau aš to galėjau nematyti?! Koks aklas! Koks kurčias! ...Analitikas, koks, po velnių, aš analitikas! Aklas, aklas, aklas kačiukas – svajūniukas...

– Kančia. Reikia kentėti, – vis aukščiau kilnojosi kunigaikščio Oginskio krūtinė. – Reikia ištverti. Nusižeminti. Pulti ant kelių. Kentėti. Tik per kančią mes pažįstame pasaulį.

Tik ji mums atskleidžia prasmę. Tik kančia parodo, kuriuo keliu turime eiti. Kančia ir tikėjimas: erškėčiais klotas kelias į amžinybę. Ten susitiksime. Būsime. Mus teis. Išteisins. Niekada nebesiskirsime, gyvensime tarp angelų. Nebebus svorio, išnyks trauka, geismai, tik tikėjimas, atvėręs trokštą palaimą.

– Kodėl, kodėl, kunigaikšti, aš toks žemiškas?! – raudojo iš skausmo Kudrešovas. – Kodėl aš abejojau?! Kodėl aš susigundžiau?! Kodėl leidau detektyvo tuštybei išsikeroti savo sieloje?! Kodėl galvojau, kad viską galiu surasti, sužinoti, susekti, pažinti, išsiaiškinti?! Vienas. Be tikėjimo. Be Dievo! Kodėl aš klydau?! Kodėl Viešpats man leido klysti?! Viešpatie, aš klausiu tavęs?! Viešpatie!!! Kodėl?!

– Nusiramink, nusiramink, – vis guodė įsiaudrinusį kameros kaimyną Oginskis. – Aš taip pat klaidžiojau šunkeliais, aš taip pat buvau neteisus.

– Ne, aš neteisesnis.

– Melas. Melas, tu geras žmogus, Svajūnai, šiek tiek daunas, bet iš esmės – labai geras žmogeliukas. Ir Dievas tave myli. Jis visus myli. Tokius kaip tu – labiausiai gerbia, tu jam reikalingas, tu – jo didžiojo plano dalis.

– Ką galėčiau dėl jūsų padaryti, kunigaikšti?

– Tikėk. Tikėk, ir aš pats pirmas pakviesiu tave į avinėlio puotą. Visiems užteks vietos, visi pasisotins, niekas neliks nuskriaustas.

– Bet kaip man čia tikėti?

– Nesvarbu, visai neturi reikšmės, kur tikėti: po obelim, ežere ar ant stogo. Tikėk. ...Kvailiukas, koks tu kvailiukas, – kunigaikštis leido detektyvui veidu panerti į jo papilvės pušynėlį. – Mažiukas kvailiukas, mažiukas mažiukas... – įsitempė, kai Svajūno šlapias liežuvio smaigalys nedrąsiai pakuteno. – Kvailelis... Toks kaimo durnelis Jonelis... Durniukas Kaziukas... Mažiukas mano durniukas kačiukas...

Kunigaikštis Oginskis užsimerkė, dar arčiau prie savęs prispaudė rankomis Svajūno Kudrešovo galvą. Nebepaleido. Surakino šlaunimis, leidosi liežuviu apieškomas.

Jautrus Achmedas iškart atsipalaidavo, nebesivaldydamas garsiai išleido dujas.

Svajūnas seilėjosi, brovėsi vis giliau, dabar jis, detektyvas, uoliai tyrinėjo kiekvieną iškilimą, paslėptą siūlę, rando sukietėjimą. Čia buvo daug paslapčių, neįprastų užkaborių, baugių ertmių, nišų, netikėtų kaskadų, slenksčių.

– Nenuorama... Šelmis... Išdykėlis... – vis kartojo glamonėjamas kunigaikštis. – Atsargiau... Ne taip greitai, – perspėjo dejuodamas. – Taip taip, dabar gerai, – inkščiodamas drąsino detektyvą. – Taip taip, šitaip, avinėli...

Įsikibęs nagais, kunigaikštis išsirietė, prasižiojęs atlošė galvą – švelnios bangelės perbėgo jo spurdančiu kūnu, nebeturėjo nei valios, nei noro paleisti Kudrešovą. Tik ne dabar. Ne! Niekada! Oginskis norėjo turėti jį čia, savyje, visada, nebesiskirti daugiau su juo, niekam jo neatiduoti, į nieką neiškeisti šio nelaimingo, bet tokio ištikimo Dievo padarėlio.

– Du... Du... – nerišliai sumurmėjo Svajūnas. – Du... Du...

– Du-du-du, – tyliai jam atitarė kunigaikštis.

– Du... Du-du... – vis kartojo detektyvas ir pabandė išsilaisvinti iš Achmedo rankų ir šlaunų nelaisvės.

– Du-du... Du-du... Du-dudu-du-dudu, – geismingai išdainavo į detektyvo ausies sierą kunigaikštis Oginskis, dar giliau į save panardino.

– Du...– pasibeldė duslus garsas į nevaisingas įsčias.

– Du-du... Du-du... Du-dudu-dudu-du, – vėl priminė kadaise itin populiarią „Led Zeppelin"(II) melodiją Achmedas.

– Du... Dū... Dūū... Dūūūūū... Dūstu...– šiaip taip švokščiant pavyko prisipažinti Kudrešovui.

Kunigaikštis dvejojo: paleisti–nepaleisti?.. Švelnumo išsiilgęs godus šventojo kūnas skatino pratęsti, neužbaigti tokio svaiginančio žaidimo. Tačiau homo sapiens protas kuždėjo visai ką kita: uždus, mirs Kudrešovas, niekada nieko panašaus nebepatirsi gyvenime. Taip, žinoma, tai kažkas nauja, visai kitaip nei su Pacu ar amatų mokyklos studentais bendrabutyje, visai kitaip...

– Pavargai? – pasiteiravo Oginskis ir šiek tiek praskėtė šlaunis.

– Oi... – įkvėpęs oro atsiduso Svajūnas Kudrešovas. – Oi... – vis dar dejavo godžiai kvėpuodamas. – Ten taip tamsu, galvojau, kad užtrokšiu, – ištraukė sušlapusią galvą.

– Kvailiukas... – pakuteno paausį kunigaikštis. – Niekada nebijok prisipažinti, kad bijai. Prižadėk. Prisiek man.

– Prisiekiu.

– Uždėk ranką man ant širdies.

– Prisiekiu.

– Jauti, kaip ji plaka?

– Prisiekiu.

– Susigiminiuokim, – staiga pagautas euforijos pasiūlė kunigaikštis Oginskis. – Nedelsiant!

– Bet mano kilmė... – atatupstas ėmė trauktis Svajūnas Kudrešovas. Išsigando. – Aš net nežinau, kas mano tėvai, nežinau, ar turiu tam teisę, ar vertas tokios garbės...

– Nutarta, – kunigaikštis nelinkęs buvo keisti savo sprendimo, taip buvo išauklėtas. – Dabar. Čia. Stok. Išsižiok. Plačiau, plačiau išsižiok, – įsakmiai pareikalavo.

Detektyvas Svajūnas pakluso, nedrįso prieštarauti šventajam – tikram kameros Dievui. Atsistojęs į nurodytą vietą jis laukė išsižiojęs.

Netrukus pasigirdo kaip kunigaikštis Oginskis atsikrenkštė. Monumentaliai. Epiškai. Tik šventasis taip gali.

– Nuryk, – valdingai įsakė Svajūnui, kai šis gerklėje pajuto sūrų gumulą.

– O dabar – man, – atsistojęs greta ėmė laukti iš Kudrešovo tokio pat atsako Oginskis.

Į sieną lyg kažkas pabeldė.

– Pasibučiuokim, – pasiūlė kunigaikštis, kai buvo baigtas susigiminiavimo ritualas.

Kaliniai kelis kartus pasibučiavo į skruostus – jokios erotikos, kaip brolis ir sesuo.

– Gali peršalti, – Svajūnas rūpestingai ketino užmesti savo togą ant sustirusio kunigaikščio kūno.

– Nė už ką, – paprieštaravo Oginskis, – aš ką tik priėmiau neturto įžadus.

Į sieną vėl pastukseno, šį kartą garsiau.

– Šššš... – pridėjo pirštą prie lūpų detektyvas Kudrešovas. – Sic! – nutildė ketinusį kažką pasakyti Oginskį ir priglaudė ausį prie grindų.

– Kas ten? Ateina?..

– Ar aš nesakiau?

– Ne, tu man nieko nepasakojai.

– Pamiršau turbūt, žiūrėkit, – pakvietė giminaitį palįsti po gultu. – Čia, – rodė iš sienos plėšdamas sunkų akmenį. – Čia, – šnabždėjo Kudrešovas Oginskiui, atverdamas siauro tunelio angą į kaimyninę kamerą.

XXIII skyrius

Išstipo bebrai, krito žirgai – zoologinės pajėgos III Mėnulio žygyje nepasiteisino, beje, kaip ir folkšturmas, gvardija, kamikadzės, husarai. Iš nenugalimosios Gomoros armijos teliko vos du samurajai ir kelios dešimtys

Vatikano samdinių, ir tie patys – paliegę, pageltę nuo hepatito, viduriuojantys – tikri išsigimėliai. Todėl suprantama, kad netrukus jie išleido paskutinį kvapą.

Vos vos pavyko armijos likučiams nusigauti iki Sodomos. Čia, ant kalvelės, buvo įkurta šiokia tokia stovykla, jei taip galima būtų pavadinti iš nuovargio tiesiai ant šlaitų išsibarsčiusius kūnus.

Niekas neprisiminė tokios sausros, tokio nepakeliamo karščio Sodomos apylinkėse. Viskas išdžiūvo: upės, ežerai, jūros.

Ant supleišėjusios nuo sausros upės dugno puvo nugaišusių gyvulių kūnai. Smarvė, nuodijanti kvėpuojant. Tik amžinai alkani unguriai šliaužiojo aplink, rijo dvėselieną ir sukietėjusią į akmenis naftą.

Tolumoje, ten, kur kadaise buvo sodomiečių kolektyviniai sodai, pro žiūronus regėjai tik nuo kaitros suanglėjusius vynmedžius.

Ištisais spiečiais krito net musės, kiti parazitai.

Etmonas Virgilijus Pacas neteko ne tik armijos, bet ir karo laivyno – nepaskandinamasis „Prisikėlimas" užstrigo seklumoje taip ir nepasiekęs Sodomos. Pasviręs išdžiūvusios upės vagoje, vos dekada kelio iki tikslo, jis, naikinamas termitų, jau stovėjo ištisus mėnesius, niekaip negalėjo pajudėti.

Iš pradžių įgula džiaugėsi, kad neteks prisidėti prie Sodomos šturmo. Tačiau netrukus, kilus baisiai šiltinės epidemijai, visi ėmė svajoti, kaip čia ištrūkus iš laivo vaiduoklio. Deja, atėjęs etmono įsakymas buvo griežtas ir aiškus: „Prisikėlimo" nepalikti. Todėl ir mirdavo jūreiviai čia pat: ant denio, kubrikuose, mašinų skyriuose ar tiesiai po burėmis.

Kad nekiltų dar baisesnės ligos ir nekrofilijos ar kanibalizmo banga, lavonai be iškilmių buvo metami tiesiai į triumų kriptas, čia sandariai uždaromi, užvirinami aukšta elektros

įtampa. Panardinti į sutaupytą spiritą kūnai, nebepuvo, atsparesni gyvieji galėjo būti kuriam laikui saugūs – dar pagyventi be vandens, maisto.

Etmonas Pacas buvo liūdnas, pasinėrė į savigraužą. Ne taip seniai atsigavęs po saulės smūgio karvedys suprato, kad pralaimėjo net nestojęs į mūšį.

Nugalėtas.

O juk ten, Gomoroje, jis visai kitaip žemėlapyje suplanavo Sodomos šturmą...

Pirmiausia – negailestingas bombardavimas. Pacas jį įsivaizdavo kaip keturių kontrastingų dalių simfoniją: neutroninę, trotilinę, vandenilinę ir atominę.

Po pertraukos, antrojoje koncerto dalyje, turėjo įsijungti styginiai – naikintuvai: SU 124, MIG, FANTOMAS ir eskadrilė „Normandija-Nemunas". Šiuos papildytų pučiamieji – artilerija ir keliolika vidutinio nuotolio strateginės paskirties raketų „Žemė-žemė". Jų plėtojamai melodijai dar nepasibaigus, įsiterpia griežta arfa – pažyra Pskovo desantas iš sraigtasparnių. It pienių pūkai leidžiasi ant Sodomos griuvėsių besišypsantys desantininkai. Išsitraukia kastuvėlius, pasklinda, apieško kiekvieną akmenį, duženą, iššniukštinėja, išuosto. Vėl susirenka krūvon, užsirūko, pakyla skrydžiui. Sąjunginninkai, voltornos, išsilaipina iš galerų. Pirmyn! O čia obojaus virtuoziškas solo – napalmo dezinfekcija, kurią atlieka rūstūs sanitariniai jėgeriai iš Smolensko. Jie neužsibūna Sodomoje, viską išdeginę, pasikeičia su altais – inžinerinis Kazanės dalinys valo kelius, kad galėtų pravažiuoti tankai – Dobelės kontrabosų divizija. Lėtai ir iškilmingai jie kerta sugriautą Sodomos sieną, važiuoja ten, kur kadaise buvo miesto centras. Juos, siaučiant ugniai, lydi smuikų pizikato – iš paskos bėgantys Debreceno korpuso pėstininkai. Jie šaudo be atodairos, trata automatai, nė vienas neužsikerta. O čia ir trimitai –

kelios tankų pabūklų salvės. Lengvasis kulkosvaidis. Dūmai. Tyla. Tambūrinas – miestą peršukuoja Austerlico žandarai. Prie Sodomos krantų prisišvartuoja „Prisikėlimas" – instrumentų karalius – devynių manualų liepsnojančios gotikos vargonai. Kas gali būti didingiau?! Danguje – karinės kosmoso pajėgos – palydovai „Saliut", „Vilsat", „Astra", „Sojuz", „Apollo" ir „Mir". Jie, budistų varpeliai, filmuoja ir transliuoja mūšį, bet kada pasirengę panaudoti cheminį ginklą – elektrinę gitarą su fuzu. Iš kažkur toli toli atsklinda Pano fleitos melodija, tai NKVD karininkai naganų šūviais ragina nedvejoti savo karius. OMON. Išilginė fleita – baltagvardiečio šautuvas su durtuvu. Sužeisto komisaro Frunzės arija. Admirolas Nelsonas, skrabalai, vėl ant denio. Saksofonas – sprogo klastinga mina. Vėl smuikai, vėl trata automatai. Kulkos „dum–dum". Fagotas – citrininių granatų kruša. Perkusija. Kulkosvaidis – karaimų čelių pasažai. SS – trimitų duetas. SD – ilgesinga trombonų partija. Bundesveras – airiškas ragas. Vermachtas. Svetimšalių legionas. Taip muzika užkariauja vis daugiau Sodomos erdvės, prasiskverbia į tolimiausius plyšius, siauriausias angas, tarpus. Netrukus nieko nebelieka, vien muzika, muzika, muzika, muzika...

Smuikas – pats mylimiausias etmono Paco instrumentas, juo groti jis išmoko anksčiausiai. Patiko jo švelnus dainingumas, toks panašus į mirštančio žmogaus balsą: savižudis krenta nuo dangoraižio. Tačiau visada etmonas Pacas jausdavo, kad jo strateginiai sumanymai pranoksta išgales tų instrumentų, kuriuos jis labiausiai myli: klavesiną, timpanus ir vibrofoną. Karvedys matė ateitį, tačiau, deja, jo armijos arsenalo instrumentai nebuvo tokie tobuli. Ką daryti? Nejau ir vėl laukti, kol atsiras nagingas meistras? – Stradivarijus, koks nors Sacharovas ar panašus į jį. Kaip elgtis? Pačiam išrasti? Sunku. Sudėtinga. Nėra laiko. Niekada jo nėra. Kaip surasti tokią tak-

tiką, kad instrumentas fronte suskambėtų naujai, įtikinamai?! Kaip pasiekti, kad atlikėjas (kavaleristas, snaiperis ar ietininkas) po daugelio metų jo nenumestų, o pasakytų: „Taip, tai kaip tik man".

Etmonas Virgilijus Pacas visada siekė tobulybės.

Ne kartą ir ne du laisvalaikiu etmonas Pacas pats mėgino tobulinti instrumentus, studijavo jų savybes ir net perdirbdavo taktiką, kai fagotams leisdavo pradėti simfonijos mūšį, o tik vėliau įvesdavo trimitus ir tūbas. Pacas stengėsi suvokti, ko trūksta instrumentui, kaip galima būtų praplėsti jo poveikio ribas, kaip kompensuoti trūkumus. Daugelis Generaliniame štabe ir Gynybos taryboje žinojo, kad etmonui patinka, kai smuikas skamba kaip obojus ar tambūrinas, jie nebesistebėjo ir priprato, kad mūšiuose vargonai primena voltorną, o airiškas ragas – liutnią, temperuotą fortepijoną ar kastrato sopraną. Tačiau visi, dar Gomoroje matę Sodomos puolimo generalinį planą žemėlapyje, buvo sukrėsti šiuo netrukus įvyksiančiu daugiabalsiu skambėjimu. Laukė. Tikėjo. Visi! Visi jo laukė. Šis genialus, deja, dabar neįgyvendinamas planas – tai tragiška sarabanda su variacijomis, kurios tema, tą pastebėjo net palaiminęs žygį Pusmėnulio Pranašas Sunok Ay-O, skamba nežemiškai giliu bosu.

Etmonas Pacas dar kartą pažvelgė į išskleistą žemėlapį – strategijos ir taktikos šedevrą, nieko tobulesnio turbūt nebesukurs gyvenime. Suspaudė širdį. Skaudu buvo, kad bemiegės naktys, iki pamišimo audringos diskusijos su kitais armijos strategais nuėjo perniek. Nebereikia. Nieko nebereikia, kai nebeliko lėktuvų pilotų, išmirė biatlonininkai, užtroško bokšteliuose latvių tankistai.

Etmonas švelniai perbraukė delnu per žemėlapį, taip atsisveikino su kūriniu. Nenorėdamas niekam kitam jo palikti, net parodyti, neįsivaizduodamas, kad galėtų jį suplėšyti ar

sudeginti, Pacas padarė iš jo gniužulą. Padėjo ant įkaitusio smėlio. Žiūrėjo. Štai, kas iš jo teliko, pagalvojo, matydamas priešais save piktinančią švarioje dykumoje šiukšlę.

Kiek galėdamas plačiau prasižiojo, pasilenkęs įgrūdo sau į burną, prarijo, – niekas daugiau nebepamatys jo strateginės minties šedevro, niekas neišdrįs šaipytis iš nepateisinusio vilčių plano. Niekas! Niekada!

Sodomos puolimas – užstrigusi gerklėje šiukšlė. Tokia turbūt buvo šios avantiūros, III Mėnulio žygio, lemtis, pagalvojo etmonas Pacas, akimis ieškodamas šalia savęs, ar nėra dar kur nors likę vandens lašelio, – taip norėjo nuplauti gumulą. Deja, jau seniai viskas buvo išgerta, net rezervinė opijaus tinktūra, NZ (ND) šlapimas, išmatų nektaras.

Dabar etmonui viskas ėmė rodytis vis vien – klaiki desperacija. Jis nebematė prasmės, nerealus rodėsi Sodomos užkariavimas.

Gėda.

Kaip sugrįžti? Kaip pažvelgti į akis, nepateisinus šalies, Pusmėnulio Pranašo Sunok Ay-O vilčių?

Žūti. Mirti. Nusižudyti?

Kaip?

Ėmė raustis po šarvais. Susirado drebančiomis rankomis.

Ir atsikimšo Pacas pergalės dienai skirtą „Spartaks" brendžio butelį. Įsipylė stiklinę. Ištuštinęs ją vienu mauku, nebegalvojo apie pasekmes, prisipylė dar. Vėl išgėrė, nebodamas, kad jau po pusvalandžio merdės iš troškulio saulėje. Vėl išgėrė. Iš kaklelio dabar.

Nebuvo toks žvalus, kaip norėtų.

Blausus žvilgsnis, krūtinėje – valkataujančio katino fekalija.

Salstelėjęs brendis sukėlė burnoje šlykštesį, ir Pacas mazochistiškai ėmė geisti, kad jam būtų dar blogiau – taip blogai, kad...

Visą išgėrė, tokį klampų, tirštą.

Migla.

– Etmone, samurajus Chrisotemidis pagavo liežuvį! – vargais negalais užšliaužė ant karvedžio kalvelės su naujiena kapitonas Rašidas Plechavičius. Politinio skyriaus viršininką jau kuris laikas krėtė drugys.

– Nachui! Nachui! Nachui viską! – falcetu šaukė veidų nebeatpažįstantis etmonas. – Nachui, bliat! – išsiveržė skausmo kupinas riksmas dykumoj.

Tamsu akyse.

Pacui vėl ėmė vaidentis.

Ten, kur stovėjo Sodoma, dabar kerimai giedojo kastratų choras – tūkstančiai, milijonai skurzdėlyčių-sopranų su išgaląstais variniais durtuvais. Tada sušvilpė vėjas, jau siautė audra, viesulas pakėlė dulkes ir iš žilų plaukų susuko storą debesį, paslėpusį iškartus giedančiuosius. Giesmė nutilo. Tik tyliai perdžiantis vėjas. Dėlė, įsisisiurbusi į kirkšnį. Sužvangėjo ginklai. Strėlė praskriejo visai šalia. Dusliai suskambėjo skydas, užgautas giliasmigės ieties. Šarvai neatlaikė. Smaigalys kliudė kepenis po krūtine. Pralėkė dviratis. Gličios išskyros. Svogūnas. Herojui nusviro galva, nusmuko šalmas. Žirgas pasibaidė. Suklupo. Parkritusį ant šono jį pribaigė durklu. Pasišokinėdami pažiro žirniai ir pupos, vėl įsisiautėjo stichija. Žemė prasivėrė. Dabar fontanu tryško vandenys, pražūtingai nuplaudami ugnį. Juodo kraujo bangos. Vergų aimanos. Paskutiniai patricijų atodūsiai snieguotoj kalno viršūnėj.

– ...todėl įsitikinęs, jei pasitelksime pirotechniką, pavyks surengti tikrą šou, – pabaigė išdėstyti pasiūlymą Rašidas Plechavičius.

– Ko reikia? – staiga išblaivėjęs paklausė nevertinamo karininko etmonas.

– Jūs ar man pačiam ištardyti liežuvį? O gal...

– Ką „gal"?!

– Liežuvį.

– Aš, aš pats tau jį nupjausiu, – pagrasino neatleisdamas, kad ir vėl nelemtai buvo sutrukdytas. – Pats tau jį, štai šiomis rankomis, išrausiu! – vis niršo, svyravo it švytuoklė iš pykčio savo vežimėlyje etmonas.

Ir staiga etmono Paco galvoje lyg nušvito, atsivėrė užakusios čakros. Nežinia, ar ką tik išgyventas kliedesys, ar žudikas brendis „Spartaks" čia buvo kaltas. Ne taip svarbu, nes etmonas dabar žinojo, ką daryti, kaip elgtis.

Lyg pats Viešpats didžiojo antikos neregio žodžiais pakuždėjo išeitį:

Taip jis pasakė. <...>

– Iškviesk Orestą Tatu. Tegu ir Danila Vrangelis ateina. Visi. Visi, kas dar gali paeiti, stovėti. Nedelsiant! – įsakė etmonas Rašidui.

Saulė jau pasiekė zenitą, tvankiau nebegalėjo būti. Net ir šešėliai, išsigandę žudančios kaitros, kažkur baikščiai pasislėpė.

Užsimaskavę už kalvelės dirbo visi, visi be išimties, net ir sulaikytasis sodomiečių liežuvis lopė, siuvo, klijavo, o vėliau uoliai pūtė demonstracijoje rodytą ir III Mėnulio žygio metu išsaugotą Sodomos subinės iškamšą – Gomoros armijos talismaną. Ji kilo. Stiebėsi vis aukščiau ir aukščiau, o drauge su ja augo ir armijos tikėjimas: nugalėsime, laimėsime, mes privalome nugalėti Sodomą, nėra kitos išeities, taip, taip, taip, taip...

Netrukus, kai guminė subinė buvo pripūsta, o sodomiečių liežuvis smėlyje užkastas gyvas, etmonas Pacas pakvietė vidun su lengvaisiais ginklais. Visi Gomoros armijos likučiai

tilpo šiame dangoraižyje, erdvu, net šiek tiek per daug vietos, galima buvo patogiai atsigulti, dustelti, kas nori – stovėti, užvertus galvą žvelgti į nepasiekiamą subinės skliautą.

Strategas ir taktikas pasikliovė intuicija, tikėjo, jog sodomiečiai, matydami prie miesto sienų nežinia iš kur atsiradusią keistą megasubinę, neatsispirs nuodėmingai pagundai, susidomės ja, ateis apžiūrėti, patikrinti, galbūt net įsiridens pūslę pro vartus, tik taip etmonas vylėsi patekti į miestą, o ten jau kaip Dievas duos – staigus puolimas, nenuspėjamos skerdynės etc.

Kai Danila Vrangelis kritusių karių gyslomis užsiuvinėjo subinės skylę iš vidaus, etmonas Pacas dirstelėjo pro angą, norėjo pažiūrėti į saulę – gal paskutinį kartą gyvenime ją mato.

Tolumoje pasirodė du mažyčiai taškeliai, vos vos įžiūrimi.

Prisimerkė.

– Neskubėk, – sudraudė etmonas adjutantą ir apsiginklavo žiūronais.

Įsižiūrėjo.

Taškeliai pamažu augo. Netrukus galima buvo atpažinti, kad tai dvi figūros – kažkokio paliegusio pigmėjo ir jo išbadėjusio kuino. Sunkiai šlūpčiodami brido dykumos smėliu šie vieniši keliauninkai, koja už kojos, klupdami, vėl keldamiesi jie ėjo tikslo link – Sodomos, kuri šiems turbūt atrodė kaip miražas.

– Ne, ne, ne... – netikėjo savo akimis etmonas Pacas. – Negali to būti, – bijojo apsirikti pažindamas, kad šie keliauninkai – tai Pifas Čiurlionis ir jo draugas Donatas Obadaja.

Vaikai buvo pajuodę iš nuovargio, dabar etmonas aiškiai matė, kad Čiurlionis ir Gagarinas eina subinės link, čia, joje, o ne Sodomoje jie regėjo savo išsigelbėjimą, ji, taip pasirodė, staiga tapo berniukų kelionės tikslu.

– Greičiau! Greičiau varykit! – šaukdamas į megafoną ėmė vaikus raginti etmonas. – Greičiau! Paskubėkite! – skubino lyg vagono palydovas į netrukus pajudėsiantį traukinį. – Šikančių nelaukiam! – subtiliai angliškai pajuokavo, nenorėjo pasirodyti sentimentalus.

Atrodo, kad vaikai išgirdo Pacą. Sukluso. Iš paskutiniųjų mėgino bėgti, ritosi, vėl kėlėsi, šliaužė, vėl bėgo link iškamšos, iš kurios juos kvietė pažįstamas balsas.

– Čia! Greičiau! – vis ragino etmonas. – Dar! Dar šiek tiek! – baiminosi, kad likus paskutiniams, sunkiausiems metrams, berniukai nepalūžtų. – Mes čia! Greičiau! Dar šiek tiek! – pagaliau įtraukė vaikus į guminę slėptuvę Pacas.

Paskutinis dygsnis subinėj.

Skylė užsiūta.

Prietema, tik plonytis saulės spindulėlio siūlas.

Nutrūko.

– Vaikai, vaikai... – neslėpė susijaudinimo etmonas Pacas. – Vaikučiai, – susigraudino, tėviškai glausdamas juos arčiau savęs, stebėjosi, matydamas taip staiga suvyriškėjusius, ūgtelėjusius, regis, užsigrūdinusius. – Vaikeliai, – prisiminęs kažką labai labai brangaus apsiverkė. – Iš kur?.. Iš kur? – kūkčiodamas klausė abiejų. – Iš kur?.. Jūs, jūs čia? Kur? Iš kur?..

– Da nu nachui, bliat, dėde Virgilijau, – išsprūdo Pifui, berniukas taip pat verkė.

– Aišku, – staiga viską viską suprato etmonas.

Storasis samurajus Šimamura Sniečkus keistai pažvelgė į Pifą – lyg išrengė sumo meistro žvilgsniu. Nieko nepasakė, tylėjo, tik siauros samurajaus akys išdavė, kad apie Čiurlionį jis žino šį tą daugiau.

XXIV skyrius

Svečiuotis kameroje buvo anksta, tačiau labai jauku. Trys kūnai prietemoje monotoniškai trynėsi vienas į kitą.

Sušilo. Įkaito. Įsitrynė, dar akimirka ir įsiliepsnos ugnis – neužgesinsi.

Svajūnas Kudrešovas pridegė į savo petį atsineštą džiovintų fekalijų cigarą – didžiausią, proginį, suvenyrinį. Paleido ratu. Draugiškai.

Kaliniai rūkė tylėdami, rimtyje, nė vienas šią akimirką nedrįso sučepsėti ar prabilti, – toks areštantų ritualas.

Kunigaikštis Oginskis vėl gavo užtraukti, apžiojo, paslapčia pažvelgė į nepažįstamąjį – apskretusį kaimyninės kameros šeimininką. Nenatūraliai išsiplėtusi kakta su įsisiurbusia erke išdavė, kad šis greta tupintis ant vienos kojos beveidis sutvėrimas – neeilinio intelekto, jis neabejotinai turėjo ne tik dvigubą kuprą, bet ir pranašo charizmą – baugu net.

Giliai prasmegusios jūros kiaulytės akys, grybelio pažeisti nagai, keistai smailėjančios šikšnosparnio ausys, grublėtas gaidžio snapas, persišviečiančios pro kiaušą tvinkčiojančios smegenų liekanos, plaukų prižėlusios šnervės, pabalusios lūpos ir daugelis kitų kosmetinių detalių išdavė, kad kolega – rotuotas į kalėjimą Gomoros moralės ambasadorius – disidentas, Helsinkio Homo teisių gynimo grupės narys, galbūt net šventasis.

– Pedro, – prisistatė vyras vis dar karštam kunigaikščiui, kai šis įtraukė paskutinį cigaro dūmą.

– Visi mes, tam tikra prasme, pedrai, – išpūtė sodrią elipsę ir ištiesė pabučiuoti ranką Oginskis, – nepataisomi, neišgydomi, nekonvertuojami Gomoros pidarai... – pakoketavo it lankytųsi priėmime Versalyje.

– Arba Pipeskai, – ne laiku įsiterpė Kudrešovas.

– Žydrūnas, – patikslino išminčius. – Žydrūnas Azguridis, – palietė savo ledinėmis lūpomis kunigaikščio pirštų galiukus.

– Achmedas. Achmedas Oginskis, – užsikosėjo kunigaikštis.

– (?)

– Taip, taip, tas pats, – žiauktelėjo. – Kunigaikštis Oginskis.

– Mes jau ne vienerius metus draugaujame, lankome paslapčia vienas kitą, paimame, turime, laikome, būname, – vėl išsišoko iki raudonumo įtrintas Svajūnas Kudrešovas. – Jei ne Žydrūnas, nebūčiau ištvėręs vienatvės. Žydrūnas, tik mano ieškotas Pedro–Žydrūnas...– visaip gyrė žagsėdamas kunigaikščiui seną draugą, labai jau norėjo, kad jie vienas kitam patiktų.

– Detektyvas Kudrešovas nemažai apie patį pasakojo, – kimiu balsu po sekundės sušnabždėjo apsisvaiginęs fekalijų kvaišalu Žydrūnas. Jis žiūrėjo kažkur į sieną, turbūt kiaurai pro ją matė savo graužiko akimis. – Žinau, ką teko išgyventi rūmuose, kazematuose, ką pavyko patirti karceryje, sutikti, išpažinti, viską žinau, viską, viską regėjau, – užsimerkė ir trumpam nugrimzdo į meditaciją.

Užvertė galvą. Atrodo, kad užsnūdo.

Nejauku buvo žmogų žadinti.

Ramiai, be sportinio pykčio ir azarto, plaukiojo kameroje plunksniniai dūmų debesys, leidosi, vėl kilo, sklaidėsi pamažu.

Atsiskyrėlio knarkimas.

– Nuostabus žmogus, tikras unikumas, ilgai jo ieškojau, – pusbalsiu paaiškino Svajūnas kunigaikščiui. – Visą gyvenimą. Radau. Aš jį vis dėlto radau, – pamiršęs nusižeminimą vėl pasikėlė į puikybę. – Aš, aš radau savo Žydrūną! – antrąją pusę, – jau pakeltu tonu didžiavosi profesine seklio sėkme. –

Jį! Pasirausiau, ir radau! Čia! Čia išsikasiau! – parodė pirštu į slaptą tunelį.

– Tai ką, – pliaukštelėjo delnais staiga sugrįžęs iš meditacijos Žydrūnas, – pasidulkinam ta proga? – tingiai nusižiovavo.

Kunigaikštis Oginskis krūptelėjo, nesitikėjo tokio dalykiškumo.

– Kaip visada? – laukdamas pritarimo pažvelgė į Svajūną Žydrūnas.

– Ką?

– Pasiporuokim.

– Gal pirma artimiau susipažinkim, pasikalbėkim, – netvirtai pasiūlė detektyvas, jautė, kad kunigaikštis galėjo ne taip suprasti Azguridžio užuominą.

– Apie ką? – nustebo Pedro Žydrūnas. – Viskas išsemta: yra Boro postulatai, Niutono dėsniai, Mendelejevo elementų lentelė.

– Netiesa, pasaulyje dar yra įdomių dalykų.

– Pavyzdžiui?

– Tarkim, ar yra Dievas?

– Yra, – nė akimirkos nedvejodamas tarė kunigaikštis Oginskis, jis dabar tikėjo fundamentaliai, jautėsi sotus, prisivalgęs. – Žinoma, Dievas yra, kaipgi be Dievo! Yra Dievas. Žinau.

– O jei jo nėra... – abejojo Svajūnas – provokavo diskusiją, nors po apsirūkymo taip pat giliai tikėjo.

– Koks skirtumas, – padarė teologinę išvadą Azguridis. – Yra – sveikatos jam, nėra – taip pat ne pasaulio pabaiga. ...Na... atsipalaiduokim, kas viršuj, kas apačioj?.. Kurį pirmą? Metam burtus?.. O gal be tų nesąmonių, draugiškai tarpusavy susitarsim?.. Aš siūlau improvizuoti.

– O jei nėra...

– Ne, jis yra, negali jo nebūti. Net jei jo čia nėra, jis vis

tiek kažkur kitur yra. O jei ir ten nėra, tai vis tiek jis kažkur privalo būti.

– Slepiasi?

– Ko jam slėptis, ne šnipas gi jis.

– Šiaip...

– O toliau? – pasiteiravo Žydrūnas. – Toliau – kas?..

Nejauki tyla. Nereikalinga įtampa: yra nėra Dievas?

– Na, slepiasi sau.

– Kas?

– Dievas.

– Kodėl?

– Laukia.

– Ko laukia?

– Paskutinio Teismo.

– Jis ką, veikti daugiau neturi ką?!

Svajūnas Kudrešovas atsakymo neturėjo, tiesa, ir neieškojo per daug uoliai.

– Tai ką?..

– Dievas yra.

Žydrūnas išsitraukė savo cigarilę. Prisidegė, aromatas buvo visai kitas, į nieką nepanašus.

– Ne, aš taip iš karto negaliu šiandien, – it irzlus vaikas ėmė prieštarauti detektyvas Svajūnas, jam iš jaudulio sudrėko delnai. – Neturiu nuotaikos.

– Niekas neturi – reikia, – pakišo smilkstančią cigarilę kunigaikščiui Pedro, keistai pažvelgė. Nusisuko.

– Na, jei jau taip reikia, – kunigaikštis Oginskis spėjo apsiprasti su pasiūlymu, nebeabejojo jo tikslingumu. Išties dūmai ir Azguridžio charizma stipriai paveikė susidvasinusį Achmedą, jis buvo pasiruošęs atsiduoti, kad ir apačioj – jokio esminio skirtumo jam nebebuvo.

– Kunigaikšti, malonėkite... – įtaigiai prabilo Žydrūnas,

šis sutvėrimas ėmė nekantrauti. – Drąsiau, – atėmė cigarilę ir vienu užsitraukimu surūkė. – Taip, taip, nusmaukite man serualį... iki šlaunų, – įsakmiai parodė Achmedui ir tik dabar išpūtė melsvus dūmus. – Labai gerai. Pakelkite želabą. Ranka, ranka paimkite... Oi, kokios šaltos jūsų rankos! – nustebo ir iškvėpė dar šiek tiek dūmų. – Svajūnai, nesnausk, paglamonėk šlaunis, pakutenk išangę... – skubindamas pareikalavo ir geidulingai prisimerkė laukdamas. – Štai taip, – išsilenkė atsitūpęs. Ėmė kraipyti užpakalį. – Nagu. Energingiau! Aktyviau krapštyk. Čia. Visiškai teisingai... Aktyviau, kunigaikšti, atsmaukite šią susigėdusią galvutę. Gražuolė, – didžiavosi ir pūtėsi. – Matote? – rodė akimis. – Nesislėpk po čadra. Nesigėdink savo rausvumo, – bendravo it su nekaltąja. – Matot, matote, kokie jos skruostai! Nebijokite, kunigaikšti, ji tokia nedrąsi tik iš pirmo žvilgsnio. Ne, ne! Ne, neuždenkite jos, ji visą laiką turi būti atsmaukta. Parodyk veidą! Veidą parodyk! Išsišiepk! ...Dabar gerai. Pavadėlį! Įtempkite pavadėlį! – dūsaudamas komandavo savo įgulai it admirolas. – Detektyve, taikyk tiksliai į taikinį. Rūpestingiau! Susikaupkite! Abu! Skubėkite! Greičiau, jis tuoj pasislėps!..

– Ne, ne, ne! Aš negaliu! – staiga sušuko detektyvas Svajūnas ir atšlijo nuo partnerių. – Man reikia jausmų, aš negaliu šitaip, be priežasties!

– Svajūnai, kas tau atsitiko? – susierzino Žydrūnas Azguridis. – Iki šiol per sueitis tu buvai sukalbamesnis, aš neprisimenu tavęs tokio.

– Nežinau. Nežinau. Negaliu, ir viskas.

– Štai tau! – nuliūdo Žydrūnas–Pedro. – O jūs, jūs, kunigaikšti? Ko jūs delsiat? Nejau ir jūs gyvenime ieškote priežasčių? Kunigaikšti...

– Aš galiu, bet nieko nejaučiu, – atvirai prisipažino Oginskis. – Visai nieko. Galiu prisiversti, bet kad ką nors jausčiau...

– Achmedą šiek tiek ėmė pykinti. – Kažkaip nepavyksta jausti. Net nežinau kodėl. Ankščiau, prisipažinsiu, man taip niekada nebuvo. Išties, net nesmagu... Svečiuose...

– Tai tu manęs nebemyli?

– Myliu, bet dabar kitaip – kažkaip dvasiškai, labiau rafinuotai, man norisi kalbėtis, išsilieti.

Žydrūnas Azguridis užsidengė delnais veidą. Nuliūdo tupėdamas.

– Pedro, – ėmė guosti kaimyną Svajūnas Kudrešovas, – turiu tau prisipažinti...

– Nereikia, nieko nesakyk.

– Aš nenoriu tau meluoti, nedrįsčiau apgaudinėti – negaliu toliau taip gyventi, kai kunigaikštis... Kai mano kunigaikštis, Dievas, sugrįžo...

– Tylėk! – ėmė raudoti Azguridis. – Tavo žodžiai – mirtinos strėlės, nuodai, smalkės. ...Eikite, eikite iš čia ir nebegrįžkite. Eikite!

– Žydrūnai...

– Nenoriu matyti! Nenoriu! – ėmė žliumbti pažemintas eventualusis pranašas Žydrūnas. – Nenoriu... Viskas. Viskas baigta.

– Bet mes liksime draugai...

– Nenoriu! Nenoriu! – vis kartojo Žydrūnas Azguridis. – Nenoriu! Nenoriu! Baigta. Nenoriu... – vis silpniau girdėjosi aimana, kai Svajūnas su Achmedu šliaužė tuneliu atgal į savo kamerą.

– Kas tas apsiseilėjęs pidaras? – pasiteiravo kunigaikštis, kai Svajūnas vargais negalais įstūmė akmenį į tunelio angą – amžiams.

– Žydrūnas.

– Žinau, bet kas jis, iš kur? Keistas kaimynas, kažkoks nenatūralus...

– Nejau nepasakojau?

– Nieko.

– Suprantate, mano kunigaikšti, – Svajūnas Kudrešovas baigė šlapintis į kubilą, energingai nukratė, – vieniša motina persigalvojo ir jo nepaėmė iš laboratorijos, tėvas donoras taip pat nežinomas. Vaikas užaugo be artimųjų – mėgintuvėlyje.

– Elegantiška, – kunigaikštis Oginskis išlupo vieną ožį, vėliau dar du. – Labai elegantiška: Venecijos stiklas, Bohemijos krištolas, Meiseno porcelianas, sietynai, vazos.

– Taip, tačiau likimas jam nebuvo dosnus: prieglauda, dulkėta kolba ant palangės, nakvynės namai, dar didesnė kolba po stalu, neįgaliųjų prieglauda, lageris, aukštieji režisūros kursai, vėliau vienas, kitas partneris, liūnas, drumzlinas akvariumas, orgijos ant ledo, nelaiminga meilė, vėl akvariumas, katorga, vienatvė, vėl areštas, klinika, kolba, pačiūžos...

– Nepadėsi visam pasauliui, – išlemeno konvulsijų tampomas Oginskis, Žydrūno cigarilė, pasirodo, buvo ne jo skonio.

– Mes šiek tiek kartą kalbėjomės, diskutavome apie santvarką, ekonomiką, gyvenimą, jis vis pasakojo apie savo čiuožimą – kadaise ketino dalyvauti Taurėje, pretendavo į kordebaletą.

– Čiuožimą... – nutęsė kunigaikštis Oginskis. Susivaldė, nugalėjo spazmą. – Čiuožimą... – vėl prisiminė savo megalomanišką planą ledo arenoje. – Čiuožimą... Čiuožimas, mano mielas Svajūnai, – pamokslininko tonu prabilo Oginskis, – čiuožimas, vaikeli, tai... – nutilo, prisiminęs kažką labai keistai pažįstama, artima, veik sava. – Neee... – nutęsė. – Neeee... – nedrįso patikėti. – Neee... Pedro... Negali būti! Žydrūnas... Azguridis... Mano... Genai...

– Čiuožimas, – mėgino priminti pamirštą temą detektyvas. – Čiuožimas, – pakartojo, tačiau kunigaikštis jo jau nebegirdėjo, jis buvo kažkur toli toli.

XXV skyrius

Sodomos pidarai, kaip ir buvo viltasi, neištvėrė, jų smalsumas buvo nenugalimas, budrumas – abejotinas, karinė dvasia... Per Didįjį Penktadienį, pamiršę pavojų, jie jau stovėjo prie įkaitusios subinės, šiek tiek nepasitikėdami apžiūrinėjo ją, stebėjosi – niekada dar tokios didelės nebuvo matę. Vaikščiojo ratais, vis dar nedrįso prisiliesti, kuždėjosi pusbalsiu.

Iš pradžių galvojo, kad tai meteoritas, vėliau – ateivių laivas. Netrukus jau ginčijosi. Gestikuliavo. Įsiaudrinę pykosi valandų valandas, karštesni net pravardžiavosi – vadino nuosaikesnius gėjais. Vieni reikalavo nedelsiant įtartiną NSO pradurti, žvilgtelti, galbūt viduje dar yra gyvų nežemiškos civilizacijos atstovų, tikėtina – pederastų, blogiausiu atveju – dviračių. Kiti teigė, kad negalima liesti tokios žavios subinės, švento dangaus kūno, atseit būtina stebėti, žiūrėti, kaip ji elgsis, galbūt pati subliukš ar nuskris. Atsirado, žinoma, ir tokių, kurie ėmė jos geisti, apako, įsimylėjo iš pirmo žvilgsnio.

Šie įsidrąsino pirmieji, nugalėjo baimę ir prietarus. Pirmiausia iš visų pusių apuostė, tada švelniai lietė pirštais, čiupinėjo, vėliau jau familiariai plekšnojo delnais, gyrė spalvą, švelnumą, narsiausi taikėsi grybštelti, lyžtelti ir iš paskutiniųjų stengėsi atitolinti bekylantį orgazmą.

Kai buvo suprasta, kad subinė nieko pikta nedaro, atvirkščiai, teikia ieškotą ramybę ir palaimą, prie pastarųjų prisidėjo ir kiti – glaudė skruostus, plaukuotas krūtines, glostė, kuteno, mylavo, kaip jie pavadino, netrukus prisikelsiančio Dievo Sūnaus dovaną.

Apspitę subinę pidarai dabar jau nesitraukė nuo jos, neįsivaizdavo kitaip savo ateities, pastatė sargybą, kad, neduok Dieve, kas nors neatsitiktų.

Tarėsi, kaip pasilegti, ką daryti šiomis aplinkybėmis.

– Užsiriškit, – etmonas Pacas padavė Pifui ir Gagarinui du hačimakius, kai išgirdo, kad pedrylos pagaliau apsisprendė įsiridenti subinę į Sodomą, atseit čia, Šventojoje Sodomos žemėje, jai bus saugiausia, tik čia jos vieta.

Čiurlionis paėmė samurajaus raištį, ant kurio hieroglifais buvo užrašyta „Tarnauk Gomorai per septynis gyvenimus". Donatui Obadaja Gagarinui kliuvo raištis su užrašu „Skylė + pagalys = meilė". Pats etmonas Pacas užsimazgė raištį su karingu užrašu „Tiesos valia – ji dar ne kartą suvilios mus rizikingiems žingsniams". Ant Danilos Vrangelio kaktos negrabiai buvo užrašyta „Amžinas žydas", Orestas Tatu skelbė, kad „Implantacijos vietoje gimdos gleivinė gemalo paviršių padengia daugybe smulkių gaurelių, kuriuose atsiranda kraujagyslių", o samurajai Šimamura Sniečkus ir Chrisotemidis buvo lakoniški: ant pirmojo hačimakio buvo užrašyta „Saulė", ant antrojo – „Hau, šikna". Kapitonas Rašidas Plechavičius kažkodėl raiščio neturėjo.

– Kas mus labiau įsiutina: poelgiai, mintys, šnekos?..

– Ne vieta ir ne laikas, – pertraukė etmonas Pacas Pifą Čiurlionį, – vėliau pakalbėsim, – padavė berniukui sunkų seki no mogoroku.

– O man?.. – nuliūdo Donatas Obadaja Gagarinas, kad negavo kardo.

– Tik nežliumbk, – perspėjo kentaurą Rašidas Plechavičius ir atidavė savo vardinius nunčiakus. – Šiknius, – negražiai pavadino.

– Aš?.. – jau ketino įsižeisti Gagarinas. – Ką tu pasakei?! – jautėsi ne mažiau šiame gyvenime patyręs už kapitoną.

– Vaikai! – sudraudė etmonas.

– Neee... dar niekad gyvenime neteko Šv. Velykų sutikti tokioj tvankioj subinėj, – nepatenkintas prasitarė Orestas Tatu.

Jis, pasirodo, buvo giliai religingas. – Dūstu... – ieškojo užuojautos. – Man karšta... Gerti...

– Kalbelės! – nutildė štabo viršininką etmonas Pacas ir nedelsiant išsitraukė savo dviašmenę laidynę – žeberklą.

Subinė subangavo. It audros nešamas laivas grėsmingai pasviro į vieną pusę, į kitą. Atgavo pusiausvyrą. Atsiduso. Suvirpėjo jos žandai. Vėl tapo būtos formos.

Pasipūtė. Nebenorėjo judėti iš vietos. Pedalai dar kartą pamėgino ją stumtelti rankomis – nesėkmingai, stigo vyriškos jėgos, buvo išvargę nuo karo, užsitęsusios blokados, sausros.

Kai netrukus atskubėjo pagalba, visi gyvi Sodomos pedrylos petys petin, pasišūkčiodami ir pasiragindami, jau rideno subinę svetingai atvertų miesto vartų link.

Ji, džiaugsmingai pasišokinėdama, it pagrandukas ritosi smėlio kopomis. Kai staiga įklimpusi sustodavo, pasiviję pedai ją apspisdavo, kilsteldavo ir atsidusę vėl paleisdavo riedėti, ji, nuolat keičiantis savo formas debesis, audrino jų vaizduotę.

Sodoma artėjo.

Šventoji Žemė laukė savo paklydusios dukters.

– Turbūt taip ruošia kosmonautus, – tarė į visas puses mėtomas kentauras Gagarinas.

– Šūdonautus, – replikavo Čiurlionis, jį nuo nesibaigiančio vartymosi ir trankymosi pykino.

– Kalbelės, – nedaugžodžiavo etmonas Virgilijus Pacas. Karvedys buvo olimpiškai susikaupęs – meditavo profanuota lotoso poza.

O nuovokūs pidarai pramoko veikti ne jėga, o gudrumu: dabar jiems nebereikėjo didelių pastangų išjudinti užstrigusią kopų papėdėse subinę. Kažkaip meistriškai stumteldavo spėję įgnybti ir ji, lyg būtų gyvas sutvėrimas, pati striksėjo link Šventosios Žemės – vis greičiau ir greičiau, tartum jaunikio išsiilgusi nuotaka.

Vartuose ji užstrigo. Tačiau Sodomos pedrylos nuo neatmenamų laikų garsėjo, kad bet ką gali įgrūsti į pačią siauriausią angą. Viena kita pastanga, šiek tiek aliejaus, seilių kibiras, vazelino statinė – ir subinė it kamštis buvo įstumta į pidarų sostinės butelį.

Užsivėrė vartai.

Vėl aklinai.

Švelniai Šventąja Žeme slydo subinė, nebejautė trinties, šokinėjo, vis tvirčiau paneigdama šios žemės trauką. Dar labiau išpampo, tapo besvorė, tartum nereali – ašara Dievo aky.

Įšoko į patį Šventosios Žemės centrą, apsistojo meidane, nurimo, iškilo Sodomoje aukščiau už viską: už jos įkaitusių rausvų skruostų – nustelbta auksinė Didžiosios Išvietės šventykla-zauja, pro užsiūtą skylę iš viršaus galima buvo pažvelgti ten, kur moliniame karste saugomas Mesijo kūnas.

Pidarai nuo kaktų nusibraukė prakaitą, nuo kaitros jautėsi pervargę, išeikvoję paskutinius jėgų likučius. Susėdo aplink subinę. Miniatiūriniai. Laimingi. Šypsojosi. Kiekvienas galvojo apie tą patį: visavertę sueitį su nutukėle. Nieko nebematė, tik vyriausiojo Sodomos žynio himnas iš minareto maloniai virpino klausą:

– Hallelu! Turtų davėja, dievų karaliene, visagale, laimingas likime, didžiojo vardo Subine, viso, kas egzistuoja sutvėrėja! – trūkčiojančiu balsu užgiedojo nusipelnęs Šventąjai Žemei pederastas – jų mylimiausias liaudies artistas. – Hallelu! Apie viską pagalvojai, kad suteiktum mums gyvenimą ir darną. Hallelu! Tai tu paskelbei įstatymus, kad viešpatautų tvarka, tu išradai menus, kad gyvenimas būtų gražus. Tai tu sukūrei daržovių spalvas ir daiktų formas. Tavo yra dangus, žemė, žvaigždės. Tai tavo galybė lemia, kad išsilietų mūsų skysčiai, apsemiantys ir drėkinantys visą kraštą, tu neleidi

mums pristigti vaisių. Hallelu! Visi šlovina tavo nuostabų, garbingą vardą, nors savo gimtąja kalba kiekvienas tave vadina vis kitaip. Valdove, nesiliausime apdainavę Tavo galybės, nemirtingoji išganytoja, daugiavarde, iškilioji Subine, kuri apsaugai nuo karų miestus ir jų gyventojus. Hallelu! Visi, kurie kalėjimuos laukia mirties, kurie be miego kenčia baisiausius skausmus, kurie plaukia per audringą jūrą, miršta iš troškulio, vienatvės, nevilties – visi bus išgelbėti, melsdami Tavo pagalbos. Hallelu! Išklausyk, galingojo vardo valdove, būk maloninga, apsaugok nuo rūpesčių!

Tada etmonas Pacas davė ženklą: bedė į pūslę savo žeberklą.

It iš pūlinio išsiveržė Gomoros kariuomenė, niekas iš pidarų nesitikėjo tokio staigumo, tokios klastos, tokio žiaurumo.

Apakintas dieviško subinės grožio vyriausias Sodomos žynys vis dar giedojo:

– Tu esi žemių valdovė! Tu – dieviškojo gaidžio žvaigždyno žvaigždė! Tau pastatyta Sodoma! Tu atskyrei žemę nuo okeano! Tu parodei kelią žvaigždėms, saulei, mėnuliui! Tu nubaudei negerbusius mūsų! Tu išmokei padaryti dievų atvaizdus! Tu išmokei vyrų meilės! Tavo teisingumas galingesnis už auksą, o tiesa turi savo grožį! Tu įteisinai santuoką!..

Gagarinas, norėdamas pasirodyti prieš Pifą ir vyresniuosius bei įkvėptas savo hačimakio šūkio, darbavosi kanopomis ir nunčiakais – be atodairos skaldė galvas pedams, laužė jų kaulus, suko sąnarius. Geraširdis Šimamura Sniečkus iš folkssturmo, pirmą kartą akivaizdžiai susidūręs su nekenčiamais pidarais, tiesiog sužvėrėjo: dantimis perkąsdavo gerkles, pusgyvius pribaigdavo beisbolo lazdos smūgiais, apšlapindavo, apskrepliuodavo, kitiems išplėšdavo dar spurdančias

širdis, kurias, Sodomos pederastų siaubui, čia pat riaumodamas surydavo. Etmonas Pacas, nors ir nejautė liguistos neapykantos priešams, taip pat nebuvo paskutinis šiame mūšyje – pasišvilpaudamas pliekė iš laidynės šratais pedrylas net pačioje Didžiosios Išvietės šventykloje, kastravo, lupo dantis, rovė liežuvius, glandas, genitalijas, traiškė sėklides.

Beginkliai sodomiečiai aimanavo, bailiausi siūlėsi atsiduoti, kiti meldė pasigailėti, tačiau pasigailėjimo, deja, jiems nebuvo, per daug pykčio, neapykantos, skausmo buvo sukaupusi Gomoros armija.

Pifas Čiurlionis su savo seki no mogoroku rodė drąsos stebuklus – vienu dūriu persmeigdavo po keliolika pedų, plėšė jų skalpus – būsimus savo didvyriškumo įrodymus. Čiurlionis žudė, žudė, žudė...

Neseniai dar kūdikis, Pifas, lyg būtų apakęs, keršijo už visas žygyje patirtas nuoskaudas, pažeminimus, už skausmą, už kalnus, dykumas, už kalniečius, suluošintą vaikystę, už baimę, iniciaciją, kanibalizmą. Jis dabar kovojo ne su pedais, ne, stačiai su visu pasauliu, kuris naivaus berniuko akimis atrodė nepataisomai sugedęs ir neteisingas. Pifas, kertantis nuo pečių galvą po galvos, taip tarėsi atsiskaityti, atkeršyti ir įprasminti save, kitos išeities jis nematė.

Kiek prasčiau mūšyje pasirodė Rašidas Plechavičius su tomahauku, tačiau ir jo sąskaitoje buvo ne viena dešimtis sodomiečių; rankos – visos kruvinos, akyse – ryžtas nugalėti. Samurajus Chrisotemidis, įpusėjus kautynėms, pamėgo kojomis užspardyti suklupusius, kitus priversdavo ryti akmenis, kol šie, dramatiškai išsproginę akis, mirtinai užspringdavo. Orestas Tatu taip pat neatsiliko. Jis, išsvaidęs keliolika bumerangų, smaugdavo plikomis rankomis, atseit šlykštu jam buvo tepti brangius ginklus pidarų krauju.

Tai buvo darbas – nuobodi karo proza. Paprastas darbas

be romantikos, jį reikėjo atlikti, pageidautina kuo geriau – ir kariuomenė tai darė.

Nė vienas nepabūgo savo drąsos.

Ištvėrė.

Beginkliai pidarai beveik nesipriešino, buvo apgailėtini. Suvokę, kad išsigelbėjimo nebus, netrukus patys žudėsi – korėsi ant artimiausių kolonų, bandė skandintis atmatų latakuose. Kiti šoko į išsekusius šulinius ir taip užsimušdavo. Jei kur dar girdėdavosi dejonės, gomoriečiai pribaigdavo užmėtydami juos akmenimis, čia taikliausias buvo Pifas Čiurlionis.

Nepraėjus nė pusvalandžiui, ant Didžiosios Išvietės šventyklos jau plevėsavo Gomoros vėliava, ją iškelti buvo patikėta tam pačiam Pifui Čiurlioniui, kurio įnašu į mūšį niekas nedrįso abejoti. Taip, jis buvo herojus – tikras Gomoros Gavrošas Sodomoje. Net skeptikas Rašidas Plechavičius, akivaizdžiai nemėgęs berniukų, buvo priverstas nusileisti, įvertino jo drąsą, kariūno talentą, kai šis grandine užsmaugė nepakenčiamą rėksnį minarete – didįjį Sodomos žynį.

Nepaklusnioji Sodoma buvo įveikta, jos gyventojai iššudyti. Dabar beliko išbarstyti Šventojoje Žemėje druską ar apipurkšti dustu, kad niekas niekada čia daugiau neaugtų, nebenorėtų ir nebegalėtų gyventi, visam laikui užmirštų čia buvus miestą.

Tikslas buvo pasiektas: III Mėnulio žygis, į kurį dėta tiek vilčių, pasisekė.

– Kas mus labiau įsiutina: poelgiai, mintys, šnekos? – paklausė somnambuliškai žiūrėdamas į iškeltą Gomoros vėliavą Pifas etmono. Šis tuo metu mėgino sušukuoti savo išsidraikiusius plaukus.

– Ką?

– Kas?

Virgilijus Pacas prasižiojo, jau norėjo kažką tarti, tačiau

staiga Čiurlionis susverdėjo – baisiai trenkėsi ant grindinio, – berniukui prasidėjo ūmus abstinencijos priepuolis: iš pradžių šaukė, skeryčiojosi, grasino hierarchams, nepartinių blokui, vėliau rijo liežuvį, Orestą Tatu išvadino subinlaižiu, kitus – ultra pedikais, armiją – homikais, atseit dar baisesniais už sodomiečius... Užbliovė:

Į parankę įsikibęs traukiu vienas,
O mano draugas – su daina!

Daina! Daina! Daina daina daina!..

– Ištisą mėnesį, ne, daug daugiau nė lašo burnoje neturėjo, – paaiškino priežastį Donatas Obadaja Gagarinas, jis, sėdėdamas ant Didžiosios Išvietės šventyklos laiptų, iš sodomiečių ausų vėrė sau karolius. Šalia jo tupėjo Šimamura Sniečkus ir Chrisotemidis, po kautynių pavargę samurajai geidulingai laižė vienas kitam žaizdas – menkučius įbrėžimus papilvėse ir kirkšnyse.

– Vargšelis, – susirūpino etmonas Pacas ir, pasirausęs po savimi, ištraukė suvenyrinį „Gloria" brendžio buteliuką, ten dar buvo keli lašai – balzamas šokančiam šv. Vito hopaką Pifui. – Gerk! Gerk, bliat! – prirėmė keliu ir pražiodęs mėgino gaivinti ant baltų mustangų užšokusį Pifą. – Išgerk! Gerk! Gerk, Čiurlioni, bjaurybe! – plekšnojo per skruostus, varvino brendį į gerklę – su širdgėla, skausmu, nes šie lašai buvo saugoti tik ekstra atvejui – paskutiniam patepimui. – Gerk gi! – vis lašino.

Virgilijaus Paco širdyje – jokio pergalės džiaugsmo, anei kruopelytės patenkintos garbėtroškos, triumfo saldėsio, ramybės, vien tėviškas rūpestis: išgelbėti, atgaivinti pervargusį vaiką.

Ir kaip jį tokį parodys motinai – kunigaikščiui Oginskiui?.. Kaip? Ką pasakys? Kaip pasiaiškins, nesugebėjęs jo apsaugoti?..

– Etmone...

– Ką?

– Dėde Virgilijau...

– Ko reikia?!

– Dėde Virgilijau, rekomenduokite mane į partiją, – lyg tarp kitko paprašė priėjęs kentauras Gagarinas.

XXVI skyrius

Pašto karveliais pasiųsta žinia apie III Mėnulio žygio sėkmę jau tą pačią dieną pasiekė Gomorą. Vakarop ir visas civilizuotas pasaulis žinojo, kad Sodoma sulyginta su žeme, kruopščiai dezinfekuota, išarta – nebeprisikels Paskutiniajam Teismui.

Visi džiaugėsi, niekas neliko abejingas: Rytai, Vakarai, Pietūs, Šiaurė.

Į Gomorą nesiliovė plūdusios sveikinimo telegramos, laiškai, e–mailai, SMS žinutės. Juos siuntė mažas ir senas, analfabetas ir intelektualas, medkirtys ir energetikas, įvairios socialinės, tautinės, rasinės, net biologinės grupės. Visas pažangusis pasaulis neslėpė džiaugsmo ašarų – su nekenčiamais pidarais atsiskaityta amžiams, jau niekad pastarieji nebekels žmonijai grėsmės, nebetrukdys gyventi, dirbti, linksmintis ir kurti.

Gomoros autoritetas pasaulio akyse pasiekė zenitą.

Atkovotas Išganytojo karstas. Šventoji Žemė išvalyta.

Visiems palengvėjo.

Ir išties, dabar, kai Šventojoje Žemėje nebeliko pikto žolių – įkyrių homikų, viskas atrodė kitaip: skaidri šviesa, protu

suvokiami šešėliai, harmoningi santykiai, tvarkingi žvaigždynai, aiškūs kontinentų kontūrai, stabilus dangaus skliautas, net juodosios skylės kosmose nebeatrodė tokios baugios. Žmonės buvo laimingi, juokėsi, šypsojosi, bučiavosi, vėl mylėjo, geidė. Dingo nepasitikėjimas vienas kitu, įvairūs kompleksai, pasitraukė neviltis, nebeliko žudančios savigraužos, pavydo, abejonių dėl talento, gyvenimo prasmės.

Žemės planeta lengviau atsiduso, virto tokia, kokia ir buvo sumanyta Viešpaties – be iškrypėlių.

Daug kas kalbėjo, kad po pergalės prieš Sodomą gyvenimas dabar jau tikrai taps teisingesnis, dvasingesnis, nebeliks prievartos, skurdo, kraujo kerštо, melo, o būtis bus nepakenčiamai saldi, prasminga ir lengva, mirtis – jos beveik nebus. Net gamta apsidžiaugė šia evangelija – viskas išsprogo, pražydo, sužaliavo iki mėlynumo ta proga.

Upė tekėjo greičiau nei įprasta, taip pat nuoširdžiai džiaugėsi. Gomora ruošėsi sutikti savo didvyrius, troško pagerbti Viešpatį, jo karstą.

Paskelbta visuotinė amnestija, kad kuo daugiau piliečių galėtų pasveikinti sugrįžtančią namo kariuomenę.

Visi, kurie buvo sulaikyti ar įkalinti, didžiadvasiškai paleisti, jiems viskas atleista, viskas pamiršta. Gatves, skverus, parkus, upės pakrantes užplūdo dainuojantys recidyvistai ir sąžinės kaliniai kafirai, naivūs spekuliantai ir religingi kyšininkai, Gomoros nuosavybės grobstytojai ir nekaltai apšmeižti vekilai. Jie, pamiršę kastas ar turėtus kamerose rangus, glėbesčiavosi, džiaugėsi atgauta laisve ir istorine pergale, kuria ne mažiau didžiavosi už dirbusius užnugaryje – Gomoros fabrikuose, gamyklose, ideologiniame fronte.

Vyskupas Tyzenhauzas stebėjo savo pampstančią lūpą. Vis delsė – piktybiškai, amnestija jo nepradžiugino, veik atvirkščiai, papiktino. Mintyse inkvizitorius ją vadino nepa-

teisinama nuolaida slaptiems Sodomos agentams – potencialiems pidarams. Kad ir kaip hierarchas nenorėjo, tačiau jam vis dėlto teko paleisti kunigaikštį Oginskį, – toks buvo Gomoros kalifato Pusmėnulio Pranašo Sunok Ay-O dekretas.

Užsitrenkė Arkikatedros Bazilikos kalėjimo vartai.

Nedaug ką besuvokiantis Žydrūnas Azguridis stovėjo užvertęs galvą. Nedrįsdamas žengti žingsnio žiūrėjo į saulę.

Visai šalia nekantraudami stumdėsi tie, iš kurių kadaise Gomoros inkvizicija buvo atėmusi draugus ir gimines. Jie vis klausinėjo, skubėjo sužinoti, ar nėra tarp paskutinių išvaduotųjų ir jų artimųjų, kaišiojo nuotraukas, siūlė paklausyti išsaugotus garso įrašus – gal kas nors prisimins girdėtą balsą; taip, pasitaikydavo ir sėkmių, stebuklingų sutapimų. Deja, kai kurie išlaisvintieji negalėjo pažinti savo brolių, draugų, meilužių: visiškoje požemio tamsoje praleisti metai jiems buvo sumaišę protą.

– Pedro, sūnau mano! – kunigaikštis Oginskis apkabino Azguridį. – Sūneli, – vos valdėsi matydamas Žydrūną – savo chromosomų, DNR, genų ir dar velniai žino ko kopiją.

– Kunigaikšti... – detektyvas Svajūnas Kudrešovas skubino kuo greičiau eiti šalin nuo nekenčiamos Arkikatedros Bazilikos.

– Taip taip, eime, draugai, – neprieštaravo kunigaikštis Oginskis. Paėmė apkvaitusį Žydrūną Azguridį už parankės ir patraukė aikštės link, ten buvo visuotinai švenčiama pergalė.

Meidane jau vyko linksmybės: jump. Pergalės prieš Sodomą proga buvo pastatytas didžiulis kranas. Drąsiausi, išstovėję ilgoje eilėje, ropštėsi ant jo ir pasiekę viršūnę galėjo stačia galva šokti žemyn – prisirišę ar ne, ne taip svarbu buvo šiandien. Neretai saugos pakinktai ar guminė žarna neišlaikydavo – trūkdavo. Ant grindinio jau gulėjo vienas kitas išsitėškęs kūnas, tačiau tai netemdė giedros nuotaikos. Gomoriečiai

vis lipo ir lipo ant krano. Kiti, likę apačioje, it senais laikais lažinosi iš hormonų, ar šuolis drąsuoliui nebus paskutinis.

Greta buvo pastatyta Cheopso piramidė iš kiaušinių – pasaulio Prisikėlimo simbolis. Šalia jos – medinis gardas, kurio centre ant iešmo buvo kepamas Aukos jautis. Susispietę aplink gardą gomoriečiai kantriai laukė mėsgalių – baltymų komunijos.

Dalijant kažkodėl vieniems kliuvo žarnos, kitiems – gyslos, ragų miltų paplotėliai, uodegos slanksteliai. Išbadėję kaliniai ir asocialesni gomoriečiai buvo sumaniausi – laukė akimirkos, todėl kai kurie net po keliolika kartų įsigudrino pasisotinti kumpiu ar delikatesine šonine. Įsižeidę Gomoros inteligentai murmėjo, pyko, kad juos apeina, apstumdo. Jie tarėsi ne mažiau prisidėję prie pergalės nei kaliniai, todėl jautė šiokią tokią nuoskaudą, esą tiek dirbo, o paėsti dykai negavo.

Pasigirdo fanfaros. Sugriaudėjo bendirai.

Kažkas paspringo kaulu.

Sausakimšame meidane imta kuždėti, kad netrukus pasirodys nenugalimoji Gomoros armija ir jos nepakeičiamas karvedys etmonas Virgilijus Pacas, dabar jau kvadratu Gomoros kalifato didvyris.

Pusmėnulio Pranašas Sunok Ay-O užėmė savo vietą – stovėjo ant Prisikėlimo piramidės viršūnės, žvalgėsi it erelis žuvininkas. Visi matė, kad šią iškilmingą pergalės dieną Pusmėnulio Pranašo Sunok Ay-O akys švytėjo talentu, liepsnojo pasitenkinimo aistra, tryško sąmoju ir, būkime atviri, genialumu.

Subangavo minia. Prasiskyrė, padariusi meidane platų koridorių, kuriuo piramidės link turėtų atžygiuoti nugalėtojai.

Iš toli toli – čangų atliekamas maršas. Armija artėjo.

– Eina! Eina! – draugiškai kumščiavo vienas kitą žmonės.

Kunigaikščiui Oginskiui ir jo svitai pavyko prasibrauti

arčiausiai piramidės, jis geidė vėl išvysti mylimąjį kuzeną – grafą Virgilijų Pacą, jo valdovą, nemigo naktų priežastį.

Pirmieji pasirodė samurajai.

Sunkiai paeidami Chrisotemidis ir Šimamura Sniečkus vos nulaikydami nešė nugalėtosios Sodomos vėliavas – visas tris, išblukusias, nesveikai baltas. Kai prižygiavo prie piramidės, be paniekos užuominos metė jas ant žemės, atidesniems net pasirodė, kad norėjo krintančias pabučiuoti, atsisveikinti paskutinįjį kartą, – arčiausiai stovėję galėjo išgirsti gailų atodūsį; nusviro samurajų rankos. Jiems iš paskos atėjo Orestas Tatu ir Danila Vrangelis su trofėjais – nedidelėmis pidarų subinių pūkų pagalvėmis. Jos buvo pagarbiai paguldytos ant vėliavų.

Pasišlubčiodamas Rašidas Plechavičius atitempė už virvelės atkovotą Išganytojo karstą – visai nediduką, žaislinį, net nepagalvotum, kad jame ilsisi Viešpaties kūnas.

Netikėta nuostaba.

Kai kurie gomoriečiai ėmė klausiamai žvalgytis, negalėjo patikėti, kad jų Viešpats – toks didis, galingas ir rūstus – galėjo prieš tūkstantmečius žemėje apsireikšti tokio niekingo nykštuko pavidalu. Ši negailestinga akistata netrukus aptemdė giedrą nuotaiką, užtraukė debesis. ...Ką ten aptemdė, užtraukė – pažemino visą Gomorą, suprofanavo jos tikėjimą, išklibino pačius pamatus!

Vis dėlto tai buvo Viešpaties karstas, ir nieko tu čia nepadarysi – molinė skrynelė neūžaugai, aptrupėjusi, nemalonios rudos spalvos, primenančios... Dėl jos tiek aukotasi, tiek atiduota gyvybių, proto, jėgų. Dėl šios varganos dėželės, į kurią sunkiai tilptų lėlė Barbė, išgyventos tremtys, kalėta, išduota, bandyta partizanauti rezistencijos laikais, aukota jaunystė, gražiausi gyvenimo metai, meilė, gerovė, turtas, šeima...

Gomoros kalifato Pusmėnulio Pranašas Sunok Ay-O taip pat buvo nustebintas, papilkėjo, suvirpėjo jo zuikio lūpa,

vilko gomuryje – kartus muskato riešutas. Jis net pasilenkė, norėdamas įsitikinti, ar neklysta, – ne, neklysta: originalas. Vėliau pavojingai pamėlo, nesivaldydamas jau kraipė galvą, neveidmainiaudamas demonstratyviai piktinosi, kai suvenyrinis Mesijo inkilėlis drebančiomis Rašido Plechavičiaus rankomis buvo užkeltas ant pidarų pūkų pagalvėlių.

Pastatytas.

Minioje išsiveržė nusivylimo atodūsis. Kai kurie, stebėję iškilmes ekrane, apalpo, kiti – rovėsi plaukus, pamatę į ką tikėjo, žliumbė nusivylę, kad Viešpats – apgailėtinas mikroelementas.

Tai buvo smūgis.

Žlugo gomoriečių ambicingos viltys pastatyti didingą mauzoliejų Mesijui.

Eitynės tęsėsi.

Pasirodė Donatas Obadaja Gagarinas. Kentauras risnojo iškilmingai, pakelta galva, buvo apsikarstęs rinktinėmis pedikų ausimis, gofruotais liežuviais bei sėklidžių karoliais. Ant riešų – skoningos šnervių apyrankės, ant nugaros – neįkainojamas homikų popiežiaus Angelo Mykolo subinės balnas. Po uodega – viliokliškai skambantis varpelis: din di-lin, din di-lin, din di-lin...

Visi, trumpam pamiršę nykštuką Mesiją, sužiuro į jį. Dar niekada dar asketiški gomoriečiai nebuvo matę tokio turto ant vieno kūno, tokios prabangos, elegancijos. Pasirodo, kentauras buvo nepataisomas dabita ir tik dabar šis jo bruožas atsiskleidė, – jis degte degė nesveiku noru patikti Pifui.

– Toks jaunas, o jau dažosi, – kažkas pakomentavo iš minios.

– Ir su dirbtinėmis blakstienomis, – pastebėjo kitas.

– Kanopos inkrustuotos brangakmeniais.

Donatas Obadaja Gagarinas manieringai priklaupė ant

priekinių kojų, – taip pasveikino Pusmėnulio Pranašą Sunok Ay-O.

Netrukus pasirodė ir Pifas Čiurlionis. Berniukas aksesuarų atžvilgiu buvo kuklesnis. Santūrus. Ant pečių jis nešė džiovintų skalpų nešulį, už diržo stirksojo jo seki no mogoroku, nieko daugiau.

Tik dabar kunigaikštis Oginskis, nelauktai išvydęs savo sūnų, suprato, kodėl niekada negaudavo laiškų, siuntinių, kuriais tarp kalinių buvo įprasta dalytis. Iš pradžių kunigaikštis užpyko, įsižeidė, kad vaikas jo nepaklausė – neliko namie, tačiau po akimirkos kunigaikštis jau didžiavosi, kad jo augintinis – III Mėnulio žygio pažiba, veteranas. Jis mėgino pamoti jam. Deja, Pifas net nepažvelgė į tą pusę, buvo kažkoks pasikeitęs, nebe toks artimas, be pisspuogių, net, sakytum, atšiaurus, rūškanas, vis murmėjo sau kažką po nosimi, gal meldėsi – nesuprasi. Ir išties, tai jau buvo nebe mažasis Pifas – dekoratyvus nulėpausis, be perstojo mušantis bendirą, įnikęs į kaljano rūkymą, besišlaistantis po abejotinos reputacijos fondukus, nieko nenorintis girdėti apie studijas medresėje. Taip, tai jau buvo kitas Pifas Čiurlionis – užgrūdintas kovoje vyras, bebaimis karys, milžinas.

– Mano sūnus, – ne be didybės balse tarė kunigaikštis Svajūnui Kudrešovui. – Tai aš jį išmokiau pirmųjų raidžių, skaičiuoti, čiuožti.

Čiurlionis nusiėmė nešulį, atsainiai iškratė skalpus ant vėliavų po piramide.

Pusmėnulio Pranašas Sunok Ay-O pritariamai linktelėjo.

Tik dabar ant ratukų pasirodė etmonas Virgilijus Pacas – Gomoros armijos vadas.

Tyla, jokių ovacijų. Minia, prisiminusi karstą, vis dar jaučiasi pažeminta, moraliai sutrypta

– Virgi! – nesusilaikė kunigaikštis Oginskis. – Virgilijau!

Etmonas pasisuko. Vos galėjo pažinti mylimą kuzeną. Oginskis buvo apvytęs, neregėtai susenęs, kažkoks apipuvęs, pūliuojantis, žaizdotas, pleiskanotas, praretėjusiomis žandenomis, tik spindinčios akys galėjo priminti apie kadaise buvusį transseksualo grožį, kurį grafas Pacas ne vienerius metus aklai garbino. Šalia jo, įsikibęs į parankę, ant vienos kojos stovėjo hermafrodito bruožų elgeta, akivaizdu – ne ichorų kraujo, o greta – trivialus daunas, tokių pilna prieglaudose.

– Virgi! – kunigaikštis pasiuntė oro bučinį etmonui. – Virguti!..

Pacui pasidarė nesmagu. Jis apsimetė, kad nepažįsta šios skarmaluotos žmogystos ir jo bendrų, ėmė sparčiau irtis savo kumščiais. Prie piramidės sustojo.

Minia, ketinanti sprogti ir taip atkeršyti etmonui – tariamam Išganytojo karsto menkumo kaltininkui, vos tramdė savo įniršį.

Dvejojo, tačiau po akimirkos Pusmėnulio Pranašas Sunok Ay-O sveikindamas iškėlė ranką. Etmonas savąją pridėjo prie širdies, nulenkė galvą.

Gomoriečiai aprimo.

– Šį mėnesį jau pasakiau dvidešimt tris pamokslus, – mitingą pradėjo iškilminga kalba Pusmėnulio Pranašas Sunok Ay-O. – Niekas negali tiek ištverti, – atsiduso. – Tai per daug! – sušuko. – Per daug! Pradedu tai skaudžiai jausti, – pasiguodė gomoriečiams. – Bet privalau. Todėl kalbėsiu, – pasiryžo. – Draugai! – Pusmėnulio Pranašas Sunok Ay-O įkvėpė. – Mūsų kelias jau nubrėžtas! Mes suradome pagrindines būties formas! Mūsų ištikimybė dieviškajai prigimčiai yra išmėginta ir įrodyta naujomis aplinkybėmis! Sunkiausias laikas yra, draugai, praėjęs! Atėjo nauji laikai! – vis kalbėjo, atrodo, netikėdamas savo žodžiais. – Artėja milžiniškos svarbos įvykiai, kurie nulems ne tik sąmonę, bet ir mūsų būtį! Tad į darbą, draugai! Į darbą! – neryžtingai pakvietė. – Hura! – kažkaip nevykusiai suriko.

Po šių žodžių Pusmėnulio Pranašas Sunok Ay-O nusiėmė laurų vainiką. Sviedė jį žemyn. Tiksliai užmetė ant etmono Virgilijaus Paco galvos – vis dar buvo taiklus.

Etmoną giliai sujaudino Pranašo dėmesys. Nenorėdamas likti skolingas, greitai užvažiavo ant „Prisikėlimo" piramidės. Prisiparkavo šiek tiek žemiau Gomoros valdovo.

– Draugai! – kreipėsi į minią glorifikuotas etmonas. – Bičiuliai, – stengėsi nežiūrėti į apačioje išsproginusį akis kunigaikštį Oginskį. – Draugai, mano širdyje – išklimingiausias posėdis, – bedė sau pirštu į krūtinę. – Mes laimėjome karinę, politinę ir ekonominę pergalę prieš Gomoros priešus! Mes išgelbėjome pasaulį iš pidarų vergovės, suteikėme pagalbą kitoms gyvybės rūšims. Mūsų jėgos šaltinis glūdi mūsų prigimtyje, neįveikiamoje draugystėje, fronto ir užnugario, armijos ir Gomoros liaudies vienybėje. Tai lemiama mūsų pergalės sąlyga. Valio, draugai! Valio!

– Valio! – ne itin sutartinai, tačiau vis dėlto pritarė Pacui minia.

Nežinia kokiu būdu ir kaip, tačiau ant piramidės atsirado ir Pifas, jo akys svaidė žiežirbas. Čiurlionis, jausdamasis tikruoju III Mėnulio žygio herojumi, taip pat pasiryžo kreiptis į liaudį, tarėsi, kad turi jai ką pasakyti, neva žinojo po priepuolio, kur kviesti, naiviai galvojo, kad būtent dabar išmušė jo žvaigždžių valanda: jis nepraleis tokios progos.

– Mielieji, – užtikrintai pradėjo Pifas, – pirma nebuvome formaliai organizuota visuma, o tik atskirų grupių suma ir todėl tarp tų grupių kitokių santykių, išskyrus analinį poveikį, negalėjo ir būti. – Pifas susimąstė. Tačiau po akimirkos jau buvo suformulavęs drąsią mintį. – Bet, mielieji, – it talentingas oratorius tęsė, – pagal pernai parengtas paskyras, vienbalsiai vadų tarybos priimtas, visos pedikų jėgos buvo numatytos mesti miegamiesiems ir zaujai tvarkyti, machzenui valyti,

michrabui kuopti, žabeliui tvirtinti. Šeši milijardai pidarų! Jėga. Galybė. Pagalvokite! Išskerstų! Įsivaizduokime, kaip būtų apsidžiaugęs Archimedas, jeigu jam kas būtų juos pasiūlęs! Aš tikiu, mielieji, kad jis būtų atsisakęs net nuo atramos taško sumanytai idėjai apversti žemę. O mes? O mes, mielieji...

Tai buvo provokacija. Pacas, norėdamas nutildyti Pifą, uždėjo jam savo laurų vainiką. Šis buvo per didelis mažai galvelei, todėl virto antkakliu. Tačiau Čiurlionis nesiliovė.

– Mielieji, – kalbėjo jis toliau miniai, – aš niekada nesitikėjau, kad su pedikais galima taip necivilizuotai elgtis. Čia, Gomoroje, regis pamiršo, – dabar jau ne caro laikai, ne bolševikų okupacija, ne bevalio budelio Smetonos autokratija...

– Išdavikas! – pasigirdo iš minios.

– Niekšas!

– Pidarų agentas!

– Iškrypėlis!

– Slavas!

– Kacapas!

– Pšekas!

– Zirgo galva!

– Bulbašas!

– Estas!

– Pakvieskite vyskupą! Kur Didysis inkvizitorius?! – ėmė piktintis Čiurlioniu įžeisti gomoriečiai.

– Antrankius! Uždėkite jam ant letenų antrankius! – siūlė ką tik iš kalėjimo išleistas gerų akių fakichas.

Į Čiurlionį metė kiaušinį. Kitą. Pasipylė kruša.

– Užmušti! Užmušti! Užmušti!

Išsigandęs Pusmėnulio Pranašas Sunok Ay-O bailiai slėpėsi už etmono. Šis taip pat pasilenkė, kad, neduok Dieve, sunkus stručio kiaušinis jo neužgautų – nenorėjo būti sužeistas ar mirti taikos metu.

Pifas net nemanė trauktis. Kalbėjo toliau:

– Matote: čia seki no mogoroku! Su juo aš švaisčiausi Sodomoje, su juo aš patyriau žudymo saldesį, su juo aš tikėjausi atpirkti...

Tačiau įsiutusi Gomoros liaudis (nugalėtoja) neleido pabaigti Pifui Čiurlioniui. Aštrus kiaušinio lukštas susmigo tiesiai į smilkinį. Čiurlionis – III Pusmėnulio žygio didvyris – susverdėjo.

Pakirstas savųjų.

Nesuprastas.

Neįvertintas.

Neišklausytas genijus.

Risdamasis piramidės šlaitu ir prarasdamas sąmonę Pifas Čiurlionis regėjo: nuo lėkštos aukštos plokštikalnės atsivėrė labai malonus Sodomos reginys – Švenoji Žemė. Prieš akis, nuo vieno akiračio krašto iki kito, driekėsi neaprėpiama lyguma. Ji nestebino savo įvairumu; galbūt šiame paprastume ir slypėjo tikrasis Sodomos žemės grožis. Lyguma buvo ištisai apsėta javais: aplinkui liūliavo plačios auksinės, aukso žalsvumo ir gelsvos kaip auksas bangos, protarpiais pamargintos ryškiai žaliais sorų lopinėliais arba raibuliuojančiais grikių laukais. O ant šio auksinio dugno tiesiog nuostabiai taisyklingai buvo išdėstytos baltų kaip sniegas homikų pirkių grupės, supamos žemų netaisyklingų sodelių. Prie kiekvienos grupės – po vieną, du medžius: gluosniai, epušės, palmės, itin retai – tuopos, eukaliptai, obelys, vyšnios. Ir visur buvo taip griežtai išlaikytas Sodomos stilius; net ir priekabiausias menotyrininkas čia nesurastų nė vieno neteisingo brūkšnelio...

– Mano vaikas pasiuto, – pasiguodė detektyvui kunigaikštis Oginskis, kai nugarmėjusį nuo piramidės Pifą spardė sužvėrėjusi minia.

– Jaunatviškas maksimalizmas, – abejingai konstatavo Sva-

jūnas Kudrešovas. Tačiau po akimirkos sukluso. Susidomėjo egzekucija, jos auka.

Dieglys pervėrė detektyvo Kudrešovo širdį, iš nežymiai kupiūruotos ausies jis atpažino Čiurlionyje geišą Komaką, – tai su juo jis tąkart taip nedorai pasielgė! Tai juo, nekaltu padarėliu Pifu Čiurlioniu, pasinaudojo, patenkinęs patino instinktą, metė, nebegalvojo apie jį daugiau, neatleistinai pamiršo!

Niekšas, niekšas, niekšas...

– Atrodo, kad skiepijau, – stengėsi prisiminti paskutinį vizitą į polikliniką kunigaikštis, kai iš Čiurlionio burnos pliūptelėjo kraujo čiurkšlė. – Matai, Žydrūnai, – pamokomai kreipėsi į abejingai smurtą stebintį Azguridį, – reikia klausyti mamos ir tėvelio – manęs.

– Hu daba, ba, la-kum a-fersti-kogu, – atseit neprieštaravo gimdytojui pamišęs Pedro, jis žiūrėjo į krano viršūnę.

– Palaukit! – niekas neišgirdo.

– Ba hu daba hu daba, – pritarė Žydrūnui kunigaikštis Oginskis. – Hu daba ba, – švelniai paglostė ranka bepročiui galvą.

– Palaukit! Ką jūs darot! – veržte prasiveržė prie Čiurlionio detektyvas Kudrešovas. – Liaukitės! – šaukė, norėjo rautis plaukus, tačiau buvo per vėlu. – O juk galėjau, galėjau su juo sukurti šeimą, susilaukti vaikų, gyventi meilėje, – pagalvojo Svajūnas, kai Pifą jau tąsė priešmirtinės konvulsijos.

XXVII skyrius

Pergalės dienai skirtas pokylis vyko išpopuliarėjusioje „Kurilų goriloje", jam iš Gomoros iždo nepagailėta trisdešimt keturių dirhemų ir kelių šimtų hormonų (!). Nors Pifo Čiurlionio akibrokštas (tragiška mirtis) pagadino nuotaiką (kentauras kone dešimt minučių paraudojo, etmo-

nas jautėsi išduotas; ginklo draugai – jie niekada nesuprato Čiurlionio), tačiau netrukus jaukiame fonduke jau linksminosi kviestiniai nadimai, viziriai ir pašos, barmikidai ir šerifai bei nežinia kaip čia patekę vakadai, vekilai ir hadžibai, nestigo, tiesa, ir farašų. Pasienius ramstė keli kafirai, šie žvakių šviesoj jautėsi nejaukiai, suprato: ne savo aplinkoje kitatikiai atsidūrė.

Smagiai grojo zindžasų orkestras, muzikantai negailėjo savo udų, čangų ir bendirų. Maisto taip pat nestigo: kuskusas, habisa, kopūstai, kiaulės galvos, plovas, ropių košė, riešutai, smalžiams – įdaryti kanapėmis agurkai. Desertui – tautinių formų tortai su potekstėmis, daugiaprasmiai baumkuchenai, patriotiniai štruceliai, triufeliai. Gerti – kiek nori svaiginkis „Havana club" ar sakė, šį kartą specialiai pagardinta lelijų aromatu.

Netrukus apie Čiurlionio provokaciją visi pamiršo: smagiai šoko, rūkė kaljaną, šnekučiavosi, gėrė ar klausėsi muzikos. Tik Pusmėnulio Pranašas Sunok Ay-O buvo kažkodėl rūškanas. Jis šalinosi žmonių ir vieną po kitos vis traukė savo suktines su bandžu.

Pranašas, pasipuošęs iškilminga kaba, sėdėjo kamputyje parietęs po savimi kojas, atrodė, kad visuotinės linksmybės jo nejaudina. Vis giliau jis grimzdo į svaigulį, vis rečiau atmerkdavo savo mėlynas akis. Niekas net neįtarė, kad jo sieloje siaučia nevilties audra.

Kai Pusmėnulio Pranašas Sunok Ay-O pakilo ir patraukė link išvietės, niekas neatkreipė dėmesio: rijo, siautė, dainavo, kalbėjo vienas kitam nesąmones, be kurių neįsivaizduojamas net kukliausias banketas Gomoroje.

Pirmasis Pranašo pasigedo Rašidas Plechavičius. Armijos politinio skyriaus viršininkas, jau gerokai įmetęs, įsidrąsino, tad nutarė su Gomoros valdovu išgerti bruderšaftą. Kai ėmė

ieškoti, niekur nerado. Tačiau netrukus pamiršo, mat jį užkalbino įspūdinga plačiapetė geiša. Tačiau po kurio laiko ir štabo viršininkas Orestas Tatu panoro šnektelti su Pranašu, baudėsi jam papasakoti apie visas III Mėnulio žygio peripetijas, ketino saikingai apšmeižti etmoną Pacą, neva pastarasis retai teišsiblaivydavo, dėl to kai kurie jo nurodymai buvo, švelniai tariant, abejotini. Deja, ir šis niekur nerado Pranašo.

Iš pradžių dauguma galvojo, kad Pusmėnulio Pranašas Sunok Ay-O išėjo neatsisveikinęs – angliškai. Tačiau Šimamura Sniečkus, vėl užėmęs išsiilgtą administratoriaus vietą prie fonduko durų, patikino, kad niekas dar nepaliko „Kurilų gorilos" – visi čia.

Imta ieškoti prapuolėlio: išnaršytos pastalės, kampai, apžiūrėtas baras, rūbinėje taip pat jo nebuvo. Kiti Pusmėnulio Pranašo žvalgėsi virtuvėje, kilnojo didžiulių katilų dangčius, neduok Dieve, Sunok Ay-O bus ten netyčia įkritęs. Kai kurie, labiausiai apgirtę nuo „Havana club", lupo net fonduko grindų lentas, jiems vaidenosi, kad Pusmėnulio Pranašas galėjo prasmegti pro plyšius. Deja, ir čia jo nebuvo, nebuvo ir pas geišas, ankštame hibačyje ar už jo.

– Čia! Jis čia! – perrėkdamas zindžasų orkestrą sušuko atbėgęs Danila Vrangelis.

Visi veteranai patraukė link išvietės.

Vaizdas buvo siaubingas: ant unitazo, ką tik pasidaręs charakiri, kraujo klane sėdėjo Pusmėnulio Pranašas Sunok Ay-O. Kaltai šypsojosi.

– Neee... – išsiveržė etmonui Virgilijui Pacui.

– Kodėl? – stebėjosi Orestas Tatu.

– Sugadino mums šventę, – neslėpė pasipiktinimo Rašidas Plechavičius.

Ant vinies, kur kabinamas tualetinis popierius, baltavo

Brailio raštu išstuksentas Pusmėnulio Pranašo atsisveikinimo raštelis: *Tebūnie paskandintas pelenuose Homoros sūnus, nebegaliu, Mukas Mukas – jo nedidelis namukas!*

Nuotaika buvo fundamentaliai sugadinta, net samurajus Chrisotemidis negalėjo pateisinti tokio Pusmėnulio Pranašo poelgio.

– Ar maža pasaulyje yra neūžaugų dievų, – kalbėjo jis. – Nejau dėl tokių niekniekių reikia žudytis?! – retoriškai klausė Chrisotemidis. – Tai ką, jei Dievo nėra, mes visi privalome sau pasidaryti charakiri?! – šaukė įsižeidęs.

– Pritariu, – antrino jam Orestas Tatu.

– Didelis ar mažas mūsų Viešpats, mes vis tiek nugalėjome sodomiečius, – šovinistiškai kalbėjo Rašidas Plechavičius.

– Charakiri pasidaryti lengviausia, o tu gyvenk su vos įžiūrimu tikėjimu, rask savyje jėgų jį puoselėti, auginti, – balsu svarstė Danila Vrangelis. – Mes juk taip pat, išvadavę karstą, galėjome susinaikinti prie kokio Subingalvių groto. O kas toliau?.. Tai ne išeitis, – širdo ant silpnavalio Pranašo.

– Visi seniausiai žino, kad mes Dievo neturime, – įsiterpė iki tol tylėjęs kentauras Donatas Obadaja Gagarinas. – Ir tuščia jo, – demonstratyviai nusispjovė ant bakelio.

– Jei jau pranašai žudosi, tai kas toliau...

Gomoros Pusmėnulio Pranašas Sunok Ay-O išleido paskutinį kvapą.

– Aš nevalysiu tų jo šūdų, – prisipažino atsakingas už tvarką „Kurilų goriloje" Šimamura Sniečkus.

– Ir teisingai, – pritarė samurajus Chrisotemidis.

– Nesklandumai? – iš gretimos kabinos išėjo pavojingai išpurtusiu veidu vyskupas Tyzenhauzas – fonduko „Kurilų gorila" savininkas su auksiniu pensnė.

– Vyskupe, argi taip galima elgtis? – parodė Pusmėnulio Pranašo lavoną įraudęs Orestas Tatu.

– Sunok Ay-O, – pasilenkęs pažino Pusmėnulio Pranašą vyskupas. – Sunok Ay-O, – pakartojo.

– Jis, – patvirtino Danila Vrangelis.

– Siaubas, kaip smirda, – pasišlykštėjo savižudžiu vyskupas Tyzenhauzas. – Mečetės bažnyčia tokių dalykų netoleruoja, – ėmė pamokslauti traiškydamas koja išsigelbėjimo ieškantį Pranašo soliterį. – Sarmata. ...Bliat, bybis, nusižudė, – netrukus nuoširdžiai piktinosi nuodėme. – Suka, nachui. Kurva samurajskaja. Kamikadzė supistas, – svaidė žaibus į stingstantį Pranašą. – Pidaras. Cveigas. Mišima. Gari. Hemingvėjus, – nesusilaikė. – Pedryla bevalis, – apšmeižė velionį.

– Vyskupe, tai ką darysim? – įsiterpė etmonas Pacas, jis jautėsi šio Pusmėnulio Pranašo poelgio apspjaudytas.

– Šiksim ir varysim, – net tokiomis aplinkybėmis vyskupas Tyzenhauzas neprarasdavo subtilaus humoro jausmo.

– Kviesti sanitarinę tarnybą?

– Ne, Šimamura, palauk, čia reikia pagalvoti, – sustabdė Sniečkų Tyzenhauzas. – Negalima taip. Kris šešėlis ant „Kurilų gorilos".

– Visi baisiai nusimins, kad nebeturime Pranašo.

– Labai blogas pavyzdys liaudžiai.

– Tavęs niekas neklausia, – piktai dėbtelėjo į kapitoną Rašidą Plechavičių Pacas. – Patylėk, gerai, – sudirgęs ėmė suptis ratukuose etmonas.

– Gali kilti neramumai.

– Be Pranašo...

– Vilties.

– Gali, – pritarė vyskupui etmonas.

– Įdėkim jį į adimą ir užsiūkim, – pasiūlė Rašidas Plechavičius.

– Ne, Pranašui ne vieta ožkos odoje.

– Galėtume jį užkasti ir pūdyti, vėliau suvalgytume, – vis

neatstojo Plechavičius, korėjiečių virtuvės gerbėjas, žygyje ragavęs ir ne tokių delikatesų.

– Nešnekėk nesąmonių, gerai?! – vėl pasipiktino kapitonu etmonas Pacas.

– Mūsų Pranašas... Mūsų Pranašas...

– Vargšelis.

– Pedriūga! Pedalas! Agrastas! Pedas! Pidarasas! Gaidys! Pedikas! Homas! Pidaras! Pedryla! Homikas! Pederastas! ...Gėjus! Žydrius! – vis plūdosi vyskupas Tyzenhauzas, neberasdamas savo aukštuomenės žodyne daugiau stipresnių žodžių. – Ir būtent dabar, kai viskas taip gerai susiklostė, kai galime reformuoti mūsų liturgiją, kai galime atmesti atgyvenusias dogmas, kai išvalytas kelias mūsų tikrajam atgimimui! O, Šventoji Žeme! O, Sodoma Gomora! Taip kapituliuoti! Apsikuopus! Susitvarkius! Išsigryninus! Išties, tebūnie amžiams prakeiktas šis Gomoros sūnus – gomikas! Ir po viso to, ką aš jam padariau! Aš, kuris savo rankomis Arkikatedros Bazilikos požemiuose smaugiau...

– Nereikia prarasti sveiko proto, – ironiškai nužvelgęs nesančias rankas pertraukė vyskupo raudą etmonas Pacas.

– Niekas ir nepraranda.

Pusmėnulio Pranašui Sunok Ay-O atvipo žandikaulis.

– Turiu idėją, – po pauzės tarė vyskupas Tyzenhauzas.

– Ir aš turiu, – įsiterpė iki tol ilgai tylėjęs Donatas Obadaja Gagarinas.

– Visi mes sklidini idėjų, – gudriai nužvelgė susispietusius kabinoje etmonas Pacas.

– Mesim burtus, kurio idėja geriausia, – pasiūlė vyskupas Tyzenhauzas.

– Nematau kitos išeities, – pritarė etmonas ir užrakino savižudžio kabiną iš vidaus.

XXVIII skyrius

Kunigaikščio Achmedo Oginskio rūmai valdžios buvo nacionalizuoti, detektyvo Kudrešovo bute – landynė. Iš Žydrūno Azguridžio nedaug ką galėjai sužinoti, kur jis ankščiau glaudėsi: ba, hu daba etc. – nieko daugiau neišpeši.

Kunigaikštis Oginskis stovėjo prie „Kurilų gorilos" fonduko, gailiai žiūrėjo į šviesą, sklindančią pro langus, girdėjo nerūpestingą krizenimą, muziką, numanė – ant tatamio sukasi poros.

Neįleido. Pavijo šalin it valkataujantį šunį.

Kunigaikštis pažvelgė į kadaise jam priklausiusius Ledo rūmus. Suspaudė širdį, prisiminus čia kurtus baletus, rengtas šventes, aukštuomenės pokylius, konferencijas, loterijas, karnavalus.

Anuomet didingi Ledo rūmai stovėjo apleisti, apgriuvę – visai svetimi. Dabar čia buvo stiklo taros sandėlys.

Nepavyko prasmukti vidun, pernakvoti, piktas sargas pagrasino šausiąs, užpjudysiąs pasiutusiais šunimis.

Teko pasitraukti.

Išties, pagalvojo kunigaikštis Oginskis, kur dėtis į laisvę išleistiems kaliniams – vargdieniams? Kaip visų šalių disidentams pritapti visuomenėje? Kaip atsitiesti? Integruotis?

Temo. Kunigaikštis Oginskis be tikslo klaidžiojo Gomoros gatvėmis.

Darėsi vėsu.

Fabrikai. Cechai. Gamyklos. Dirbtuvės. Sandėliai.

Ištuštėję.

Anei vieno rikšos, bičiulio, kolegos.

Upėje – vien srutos.

Nebeatpažįstamas buvo miestas: kažkokie niūrūs fasadai,

duobėti grindiniai, purvas, puvėsių smarvė, nedaug jaunimo. Permainos buvo akivaizdžios. Ten, kur kadaise buvo parkai, sodai, skverai ir čiuožyklos, dabar driekėsi baugios kapinės: tūkstančiai gomoriečių kapų. Dauguma buvo apleisti, neprižiūrėti, apaugę piktžolėmis. Tik kur ne kur degė žvakelės – ženklas, kad artimieji dar prisimena savuosius.

Oginskis pasiklydo. Ėjo į vieną pusę, po to patraukė į kitą. Siuto ant savęs, kad gimtajame mieste, kur anksčiau buvo pažįstamas kiekvienas kiemas ar akligatvis, jam galėjo taip atsitikti – neatleistina. Sustojo. Apsidairė. Pamėgino susiorientuoti. Deja, atsidūręs neseniai išdygusiame koplytstulpių ir stogastulpių miške, nebežinojo, kurion pusėn patraukti: kryžiai, pusmėnuliai, kryžiai, kryžiai... Jei nebūtų apsiniaukę, galėtum susirasti danguje Šiaurinę žvaigždę, ji visada padeda keliautojams. Deja deja. Čia buvo ištisa memorialinių paminklų giria – tikras Belovežas.

O, kad taip prieš pusšimtį metų, pagalvojo kunigaikštis, net drąsiausias okupantas nebūtų drįsęs įžengti į šį tankumyną, partizanai būtų galėję saugiau jaustis, daugiau padaryti...

Ką padaryti? – paklausė savęs kunigaikštis. Ką? – susimąstė.

Ėmė lynoti.

Achmedas patraukė aklai.

Ir tada eidamas kunigaikštis Oginskis prisiminė savo jaunystę.

Kažkur turbūt čia, anuomet darbininkiškuose Gomoros rajonuose, jis, paauglys, vaikščiojo į vakaruškas, linksminosi gegužinėse, prie laužų šventė Jonines. Taip, atrodo, kad čia kažkur jis pirmą kartą paragavo šaltmėtinio likerio, vėliau vėmė, viduriavo nuo svaigalo. Taip, tikėtina, čia jis lakstė pirmuoju vogtu mopedu, vėliau persėdo ant motorolerio, dviračio „Sputnik". Kažkur greta turėjo būti kurpiaus dirbtuvėlė,

metalo supirkimo punktas, duonos kepykla, pašto skyrius, kurio šiukšlių konteineriuose jis rausdavosi ieškodamas spalvotų vielelių – pintinėlėms pinti. Čia, šio koplytstulpio vietoje, jis, atsisėdęs mėnesienoje per Užgavėnes, pabandė nusmaukti savo odelę, išsilaisvinti, – pasišlykštėjo pervertas skausmo. O čia, taip, ant šios kalvelės jis apsisprendė. Žinoma, čia jis suprato, kad yra kitoks – ne visai tikras. O nejau čia, kur dabar iškilę aštuoni stogastulpiai (rudenį, be jokios abejonės, čia pilna raudonviršių), Oginskis gavo į galvą: tuk, tuk, ir dar kartą – hop. Taip, tada jam prakirto lūpą, išprievartavo penkiese iš PTM. Čia jis šliaužė. Čia ėmė šauktis pagalbos. O čia ji atėjo, rado tysantį ant samanų, atsigulė, paguodė.

Ne, negali būti, kad viskas taip seniai buvo – nebepasikartos niekad.

Kunigaikštis Oginskis sustojo, atsirėmė į kryžių.

Nuskuręs. Nusigyvenęs. Be sveikatos. Senas.

Kažkoks graudumas užėjo.

Praėjo.

Nustojo lynoti.

Oginskis nusišypsojo, prisiminęs ne tokį seną atsitikimą.

Taip, tada jis jau buvo kunigaikštis. Oginskis – visų gerbiamas, laukiamas salonuose kunigaikštis... Tą kartą su Pifu Čiurlioniu išsiruošė visai savaitei į kelionę – paviešėti pas etmoną. Čiuožėjai lengviau atsikvėpė. Dalis pabiro į Gomoros priemiesčius – pasimylėti, padūkti. Kuprotas liokajus Vilhelmas taip pat nutarė atsipalaiduoti – išleisti garą. Jis, šelmis, pasiėmė užkandos, pavogė iš baro butelį horilkos, pasikvietė farašą Giunterį. O tada sudardėjo rikšos ratai, – Pifas karščiavo, kunigaikštis nutarė grįžti į rūmus. Vilhelmas spėjo paslėpti tik užkandą, kai įgriuvo Oginskis. Horilkos butelis stovėjo ant stalo. Vilhelmas neteko žado, žinojo, už horilką kunigaikštis išplaks, atiduos Tyzenhauzui į Arkika-

tedrą Baziliką. Bet įkaltis buvo ant stalo. Achmedas Oginskis tik pakraipė galvą ir... išėjo į Žiemos sodą. Bet kuprotas Vilhelmas buvo gudrus: horilką išpylė į alijošiaus vazoną, o vietoj jos pripylė vandens. Kai kunigaikštis atsivedė negaluojantį Pifą, liepė šiam paragauti gėrimo iš butelio.

– Čia vanduo, – vos nesusivėmęs tarė mažasis Čiurlionis.

– Kaip vanduo? Ką tai reiškia, Vilhelmai?

– Čia švęstas vanduo, – išlemeno Vilhemas ir susirietė dar labiau į kuprą. – Atsinešiau iš šventyklos...

– Gerai, kad turi švęsto vandens, – tada atlaidžiai tarė kunigaikštis Oginskis ir po kurio laiko išėjo. Jis puikiai žinojo, kad Vilhelmas girtuoklis, todėl leidosi apgaunamas, be to, matė, kad Pifas pripuolė prie alijošiaus vazono ir ėmė pasičepsėdamas ryti žemę.

O kitą kartą... Taip, tada jis priėmė sargauti Giunterį – vėliau tapusį nepakeičiamu farašu. Šis pirmąją naktį saugojo parką – debiutas. Oginskis persirengė skarmalais, perlipo per tvorą į parką – taip norėjo patikrinti Giunterio budrumą. O šis ėmė kunigaikštį tvoti lazda, spardyti, kumščiavo, net neketindamas sustoti, nors Achmedas rėkė esąs ponas: kunigaikštis Achmedas Oginskis. Kai Giunteris pažino, nualpo iš išgąsčio. O kunigaikštis iškart jį paskyrė farašu ir niekada dėl to nesigailėjo.

Kur jie dabar visi išsibarstė? – galvojo Oginskis. Gal žuvo kare? Nuskendo upėje?..

Apniktas prisiminimų, kunigaikštis ėmė galvoti apie etmoną – mylimąjį kuzeną Pacą, išdavusį jį, jų meilę, giminystę. Taip, karas ir laikas pakoreguoja jausmus, patikrina jų patvarumą.

Velionis Pifas dabar atrodė visai svetimas, niekada mielas ir nebuvo: gėrė, vis apsiblausęs, sunkiai liežuvį beapverčiąs. Suprantama, kunigaikštis dabar turėjo Azguridį – išties savą padarą.

Tyzenhauzas... Niekšas vyskupas Tyzenhauzas, pasiglemžęs visą kunigaikščio turtą, nuskurdinęs jį, apgavęs, apšmeižęs, įkalinęs dešimtmečiams... Reiks jam atkeršyti... Kada? Kaip?..

Nieko neliko. Visai.

Tuštuma.

Koplytėlėje lyg kažkas sujudėjo.

– Pašvieskit, – padavė iš kapų atsineštą žvakelę Svajūnas Kudrešovas kunigaikščiui. – Čia. Štai čia, – palinko detektyvas, kad galėtų geriau įsižiūrėti. – A, yra, yra, – nustatė seklys. – Slepiasi zaraza. Na, aš ją tuoj...

Už koplytėlės stiklo kažkas tikrai stovėjo, ne, ne smūtkelis, ne Rūpintojėlis, ne šv. Barbora ir ne Izidorius, ne šv. Jurgis.

– Oceola? – nelabai tvirtai paklausė detektyvas. – Nerlikas? – koplytėlėje pasimuistė, sumurmėjo. – Oceola! – jau drąsiai atidarė koplytėlės dureles Kudrešovas. – Nerlikas! – džiaugsmingai sušuko, pažinęs iš čadros ir kaftano savo užsakovą.

Nors buvo tamsu, tačiau Kudrešovas neabejojo. Išties tai buvo Oceola Nerlikas – patrumpinta koja, be smegenų, kuprotas, su pačiūžomis.

– Hu daba, ba, la-kum a-fersti-kogu, – tyliai, lyg bijodamas ką nors pažadinti, bosu ištarė Oceola.

– Ba hu daba hu daba, – nelauktai atitarė Žydrūnas Azguridis, jį kunigaikštis, kad nepabėgtų, laikė už pakarpos.

– Ba! Ba huda laki hu-remi sodoki dek buzu-cu kara, – pasakojo eidamas iš koplytėlės Oceola savo gyvenimo istoriją.

– Huda laki, – pritarė Žydrūnas. – Huru-ohaja.

– Buzu-cu kara maboki seradi, – netikėtai pačiam sau įsiterpė kunigaikštis Oginskis. – Feri lalo ty verita-dochui? – paklausė.

– Verita verita, ba. Dochui, ha dochui-pochui, – patvirtino Oceola.

Kunigaikščiui Oginskiui nebuvo kur trauktis. Jis susijaudino. Išpylė šaltas prakaitas. Šiurpas, pašiaušęs odą. Drebančiomis rankomis pakėlė Oceolos Nerlikas čadrą, – prieš jį stovėjo jo vaikas, toks pat kaip ir Žydrūnas Pedro Azguridis.

– Mu bada, – tarė Žydrūnas.

– Mu bada, ba! – sušuko Oceola.

– Ba! Ba! – nebeslėpė jaudulio kunigaikštis Oginskis, čiupo į glėbį Oceolą, apkabino, ėmė bučiuoti dar vieną savo kūrinį.

– Ba huda! Ba huda! – lietė Oceolą Azguridis. – Ba! Ba! – kartojo, kai visi trys apsikabino.

– Mano vaikai! Mano! – liejosi per kraštus kunigaikščio džiaugsmas. – Mano! – šaukė glausdamas juos arčiau savęs. – Vaikai! Mano! – pamiršo visas gyvenime patirtas nuoskaudas, praradimus. – Mano! – aidėjo. – Tai mano! – maigė nukarusią krūtį, norėdamas pagirdyti pienu.

Memorialinių paminklų girioje ėmė įsižiebti vis daugiau liepsnelių – tikras Vėlinių megapolis. Buvo girdėti, kaip girgždėdamos čia vienoje, čia kitoje vietoje atsidaro koplytėlių durelės. Netrukus iš koplytstulpių lindo, nuo kryžių, pusmėnulių, stogastulpių lipo daugybė Oceolų Nerlikų su čadromis. Vieni ėjo, kiti šliaužė prie kunigaikščio, vadino jį „ba", glaustėsi, ir visi – kaip du vandens lašai panašūs į Žydrūną Azguridį – nelaimingi pranašai be veido, proto, atminties, neabejotina kunigaikščio Achmedo Oginskio kopija.

– Vaikai. Tai mano vaikai, – stengėsi nė vieno neužmiršti kunigaikštis. – Mažuliai, – sodino ant kelių, mylavo, glostė. – Maniškiai. Kiškiai. Rališkiai.

– Hu daba, ba, la-kum a fersti-kogu, – kalbėjo jie savo gimdytojui, lipo vienas per kitą, stumdėsi, norėdami pasirodyti: štai aš, štai!

– Ba hu daba hu daba, dochui a fersti-kogu pochui, –

graudinosi kunigaikštis, prisimindamas, kaip žiauriai juos, kadaise nupirktus klinikoje, šiuos būsimus baudžiauninkus iš kolbų, jis išnaudojo ant ledo, čiuožykloje vertė būti panašiais į Kristiną Erod, Rodniną ar Aleksandrą Zaicevą, Bestimjanovą, Bukiną, Vodorezovą, – kvailys. Paskutinis kvailys! Kvailys!!! Idiotas, prievartavęs prigimtį! Savo kraują! Genus! Chromosomas! Ir DNR!

O sugūžėję iš koplytėlių, nušliuožę nuo kryžių, nušokę nuo stogastulpių kuproti vaikai su žvakelėmis rankose ir pačiūžomis ant pečių vis ėjo ir ėjo pasišlubčiodami – instinktyviai, lyg akli kačiukai prie motinos. Atrodė, kad jų šimtai tūkstančių, milijonai, tokių artimų, vienodų. Ir nepakartojamų. Kunigaikštis Oginskis net pavargo juos beglostydamas, laižydamas, supdamas, dabar jau nebe taip kiekvieną karštai bučiavo, tačiau vis tiek – stengėsi. Suprato, kad jie nuo pat gimimo buvo be šilumos, be gero žodžio, meilės.

Ir vėl kunigaikščiui baisu pasidarė, kai jis pagalvojo, kokiais drakoniškais metodais dirbo su savo ledo artistais čiuožėjais: bizūnas, ispaniški batai, dujų kamera, rykštė, elektros srovė, net kelis už vėlavimą į repeticiją teko pakarti.

Ne, geriau neprisiminti. Pamiršti praeitį. Pradėti naują gyvenimą. Čia. Tik čia, kur nuo Gomoros teroro slepiasi jo vaikai. Ar jie kalti, kad tokie gimė?! Ne. Ne! Ne, ne ne!!! Paprasčiausiai jų tokia prigimtis, jie – ano laiko, aplinkybių aukos, – taip!

Nekalti.

Nekaltieji vaikeliai.

Nekaltųjų vaikelių kapinės.

– O aš, o aš?.. – nerado sau vietos detektyvas Kudrešovas. – Kaip aš dabar?..

– Ba hu daba hu daba, – vis kartojo kunigaikštis iš pat sielos gelmių sklindančius žodžius. – Ba hu daba hu daba, –

nesigilino į jų reikšmę, bet ir nereikėjo, tai buvo universali širdies kalba, tyras jausmas, atvėręs Oginskiui pamirštą tiesą: visavertės būties ar dvasinės sveikatos nereikia toli ieškoti, ji visada šalia.

XXIX skyrius

Pagyvenęs žmogus stovėjo ant tilto. Ilgai žiūrėjo į vos tekančią upę – beveik nusekusią. Lyg dvejodamas ėmė rengtis: atsirišo juosmens futą, nusimetė išblukusią želabą, išsilaisvino iš skylėto serualio. Nusiautas kurpes padėjo šalia tvarkingai sudėtų drabužių. Dabar stovėjo visiškai nuogas. Atrodo, ir jis buvo nelaimingas, nesuprastas, neįvertintas. Nusigyvenęs dvasiškai. Netrukus perlipo turėklą. Pasilenkė, paskutinį kartą pažvelgė į dugną. Nebedvejojo. Šoko stačia galva: niurkt į srutas.

Užsimušė.

Nuskendo?..

Tomis dienomis Gomoroje žudytis tapo ypač madinga. Jaunas ir senas ieškojo vis kitų būdų, kaip palikti tą žemę, kur nebebuvo senojo tikėjimo, vilties, laimės. Vieni korėsi, kiti, prisiriję parazitų, amžiams užmigdavo. Naujagimiai atsisakydavo kvėpuoti, uždusdavo vos gimę. Vidurinioji karta persipjaudavo femoralines arterijas ar venas, atsiguldavo karštoje saulės vonioje, čia ir nukraujuodavo. Jaunimas pamėgo marintis bado dieta. Gulėdavo sau patvory ar griovyje, taip po savaitės sulaukdavo mirties. Senimas, nieko naujo negalėdamas sugalvoti, kankino save nemiga. Ištverdavo keliolika dienų, vėliau – visam laikui užsimerkdavo ir nebeprabusdavo. Turtingesni ieškojo rafinuotesnės mirties, naudojo įvairiausias importines šaknis, žiedlapius, pumpurus. Iš jų vir-

davo arbatą, po kurios gurkšnio dieną kitą pragulėdavo nebeslaugomi komos būsenos, tyliai užgesdavo.

Basakojų rikšų eskortas pravažiavo pro tiltą, skubėjo į restauruotus Ledo rūmus. Čia turėjo vykti naujojo Pranašo inauguracijos iškilmės.

Prie Ledo rūmų stovėjo vyskupas Tyzenhauzas. Laukė atvažiuojančiųjų. Jo atvipusių lūpų kampučiai trūkčiojo, primindami užslėptą šypseną, tačiau iš tikrųjų tai buvo nervinis traukulys – hierarchas jaudinosi.

Eskortas sustojo.

Raudonu kilimu ėjo jis – naujasis Pusmėnulio Pranašas, į unitazą, vykdant velionio valią, nuleisto Pusmėnulio Pranašo Sunok Ay-O įpėdinis.

Burtai „Kurilų gorilos" išvietėje lėmė, kad Gomoros Pranašu tapo kentauras Donatas Obadaja Gagarinas, šis dabar vadinosi taip: Pusmėnulio Pranašas Pifas (II) D.O.G.; Pifas – Gomoros kankinio vardas, kurį pasirinko naujasis Pranašas.

Niekas per daug nei apsidžiaugė, nei nustebo dėl tokio pasirinkimo. Tik vyskupas Tyzenhauzas, atrodo, nusiminė, jis tikėjosi pats būti Pranašu. Deja, buvo per senas, nesaikingai luošas, nebesustabdomai gangrenuojantis, o Gomorai šiuo metu, kaip niekad, reikėjo jauno, energingo, su idėjomis, galinčiomis uždegti vis labiau nusiviliančius gyvenimu Gomoroje.

Buvo svarstyta ir kapitono Rašido Plechavičiaus kandidatūra, tačiau paprieštaravo etmonas: tik per jo lavoną. Šimamura Sniečkus taip pat netiko, jis buvo vegetaras. Beje, Danila Vrangelis pasirodė visai netinkamas: jis ateityje ketino rašyti disertaciją apie paslaptinguosius aunerizmus, blogiausiu atveju – raudonąją vilkligę, todėl niekaip nebūtų galėjęs suderinti kelių užsiėmimų. Samurajus Chrisotemidis – tuščia vieta. Orestas Tatu... Šis klastingai siūlė etmonui užimti gar-

bingas pareigas, tačiau grafas nesutiko. Karvedys, suprantantis, kad po III Mėnulio žygio pasikeitė epocha ir pasaulis, Pranašu norėjo matyti jaunosios kartos atstovą – veržlų, nestandartiškai mąstantį, nebijantį atsakomybės, kūrybingą, stangraus kūno, su juo etmonas norėjo sieti savo ir Gomoros ateitį – bendrą. Toks buvo kentauras, ne kartą Sodomoje įrodęs, kad moka naudotis ne tik nunčiakais, kanopomis, rankomis, bet ir šviesia galva. Šiek tiek nerimą kėlė kentauro polinkis į prabangą, tačiau etmonas patikino, kad tai dėl paauglystės, – kas tokiame amžiuje nenorėjo puoštis, būti gražus, visiems patikti.

Vyskupui Tyzenhauzui teko sutikti su argumentais.

Burtai buvo mesti: Pranašu išrinktas Donatas Obadaja Gagarinas – nors iš nusigyvenusios markizų šeimos, nepartinis, tačiau įrodantis, kad darbu ir talentu Gomoroje galima pasiekti aukščiausias valdžios viršūnes, tapti D.O.G.

Visai nenorėdamas įsiteikti naujajam Pranašui, etmonas Pacas, niūriai stebint vyskupui Tyzenhauzui, pats pirmas nusilenkė, ėmė mazgoti kanopas, vis pakutendavo padus. Padarė pedikiūrą – lūpomis, šio meno buvo išmokęs iš kuzeno.

Tyzenhauzas raudo ir mėlo, žaliavo ir balo, niekuo negalėjo prisidėti prie šios procedūros.

Ilgai po to dar šniokštė vanduo „Kurilų gorilos" išvietės bakelyje.

Pusmėnulio Pranašas Pifas (II) D.O.G. įėjo į Ledo rūmus.

Padvelkė šalčiu.

Tūkstančiai nuogų čiuožėjų su čadromis stovėjo sustingę ant ką tik išlieto ledo, klusniai laukė pradžios. Arenos ledas buvo it stiklas, lygut lygutėlis – niekas dar tokio mėlyno nebuvo matęs; čia vyskupas Tyzenhauzas, įsiprašęs į inauguracijos ceremonmeisterius, pasistengė.

Už borto čiuožykloje, it reiklus treneris Žukas, stovėjo

kunigaikštis Achmedas Oginskis – su aptriušusiais meškėnų kailiniais, burnoje – užgesęs „Kazbek" papirosas.

Tai etmonas Virgilijus Pacas, prisiminęs skurstantį, viską praradusį eksmeilužį kuzeną, surado jį besiglaudžiantį Gomoros svobodos kapinėse – apgriuvusioje koplytėlėje. Iš pradžių šis net nesileido į kalbas, neva jautėsi įsižeidęs – apsimetinėjo. Šiaip taip įkalbėjo etmonas jį išklausyti, pažadėjęs pasidomėti pas vyskupą jo turto grąžinimo ir kompensacijos byla. Tada, atitirpus nuoskaudų ledams, užsakė inauguracijai sukurti scenarijų, choreografiją, muziką, scenovaizdį – ne už ačiū, žinoma. Nors taip ketino apgydyti žaizdą, kurią tarėsi padaręs kunigaikščio sieloje, kai jį išdavė, negarbingai susiviliojęs jaunesniu padaru. Achmedas, tiesa, iš pradžių pasišiaušė, nesutiko, kažką kalbėjo apie pareigą vaikams, neišnaudotas galimybes, šeimą, guodėsi, jog visai neturi laiko, atseit paskendęs buityje, jau seniai nebesidomįs čiuožimu – meldžiasi. Tačiau, kai sužinojo, kad Pusmėnulio Pranašu išrinktas Donatas Obadaja Gagarinas, sutiko, prisiminęs tą mielą juodaodį kentaurą, su a.a. Pifu mušantį bendirus, – jam visada jautė simpatiją.

Pusmėnulio Pranašas Pifas (II) D.O.G. užkopė laiptais. Atsistojo vyriausybinėje ložėje.

Prožektorius apšvietė jo susikaupusį veidą.

Vyskupas Tyzenhauzas dirstelėjo į savo smėlio laikrodį. Davė ženklą: drąsindamas linktelėjo galva.

– Gėris, glūdintis mumyse, kur kas stipresnis už blogį! – ne itin originaliai mutuojančiu balsu sušuko kentauras, tai buvo jo pirmasis pamokslas Gomoros pranašystės piliečiams.

Detektyvas Svajūnas Kudrešovas, kunigaikščio Oginskio sugyventinis ir asistentas, susiraukė, jį sudomino įtartinas kvapas.

– Galvoju, – jau ramiau kalbėjo susirinkusiems į mikro-

foną Pusmėnulio Pranašas Pifas (II) D.O.G. – ir, pažadu, bandysiu išsiaiškinti: I. Mūsų gyvenimo prasmę; II. Dievo egzistavimą; III. Pasaulio sutvarkymą; IV. Meilės esmę; V. Talento prigimtį; VI. Išdavystės fenomeną; VII. Mirties paslaptį; VIII. Palaimos ribas; IX. Liūdesio gylį; Ir – X. – Padarė iškalbingą pauzę, – Mūsų geismų skaidrumą, – nutilo.

– Tai buvo Pranašo žodis, – pamaldžiai visiems priminė vyskupas.

Džiaugsmingai suplevėsavo kylanti kalifato vėliava, kita.

Pusmėnulio Pranašas Pifas (II) D.O.G. valdingai treptelėjo koja, pagrūmojo rūmų skliautui kumščiu – taip reikalavo ceremonija.

Gomoros himną užgrojo akademinis Hidžazo orkestras.

Susirūpinęs detektyvas kažką pakuždėjo kunigaikščiui Oginskiui į ausį, šis nieko neišgirdo.

Šviesa užgeso.

Kai vėl įsižiebė, arenoje atsiskleidė įspūdingas scenovaizdis: Šventojo Rašto Rojaus sodas. Nuogi čiuožėjai stovėjo vis dar sustingę, nedrįso skinti įvairiaspalvių vaisių. Tada, pasigirdus melodingam udo solo, lėtai pajudėjo pirmoji pora, antroji, trečioji... Udo solo vis viliojo – nuodinga gyvatė. Kvietė nusidėti. Kai kurie iškart palūžo, todėl džiūvo jų medžiai. Vaisiai krito. Tūkstančiais. Ėmė pūti, skleisdami smarvę. Virš jų skraidė juodi musių spiečiai, varnos ir kirai: zzz, kvi, kar, zzz, kvi, kar, kvi... Išsaugoję tyrumą čiuožėjai puvėsius aplenkdavo, jei netyčia užkliudydavo – pašokę ore padarydavo kelis nevilties sukinius. Netrukus, kai akademinis Hidžazo orkestras jau grojo visa jėga, nepakenčiamai dramatiškai, arenos centre iškilo monumentalus žabelis, jo aukščiausioje viršūnėje įsižiebė nepasiekiamas Laimės žiburys – gomoriečių vilties simbolis. Sulojo šuo. Užriaumojo į areną įleisti liūtai. Nuo lubų leidosi sparnuoti jūrų vėpliai. Poros dabar suko

ratus aplink žabelį, vis greičiau, greičiau čiuožė... Ir staiga iš žabelio viršūnės ėmė sklisti dūmai: juodi it nafta. Bendirų griausmas: vulkanas pabudo. Žvėrys išsilakstė, tik kengūros baikščiai glaudėsi prie borto, slėpė smalsius vaikus sterblėse. Per visą žabelį liejosi lava, o drauge su ja – Lala Mira – piktoji Sodomos dvasia, sukelianti pavydą bei ligas. Čiuožėjai taip pat pabūgo, šalinosi Lalos Miros, ieškojo išsigelbėjimo, šaukė. O ji persekiojo, vis nuožmiau ir nuožmiau... Atrodo, nebėra išeities, viskas žlugs, nebebus pasaulio, gyvybės, tik tuštuma. Ir štai iš olos pasirodė jis – plikas Vatikanas Uljanovas – gerasis Mukas su didžiule nosimi iš po čadros ir Jėzaus nešuliu ant sprando. Geležine ranka jis iškart ėmėsi darbo, puolė vaikyti po areną baisiąją Lalą Mirą, gainiojo ją, smilkydamas dūmus iš Džino amforos, pravardžiavo pačiais nešvankiausiais žodžiais, keikėsi. Buvo drąsus. Užsispyręs. Užvijęs ant žabelio, privertė prasmegti užmigusiame vulkane. Amžiams nugarmėjo piktoji Lala Mira, nusinešdama paskui save visą blogį. Dabar tyliai tyliai grojo balalaika. Bajanas. Armonika. Skrabalai. O patvinęs Vatikanas Uljanovas, virtęs finikiečių Baalu, atsisėdo į geležinį krėslą kalnų papėdėje, priiminėjo dovanas iš dėkingų čiuožėjų, laimino juos, linkėjo sėkmės, labiausiai patikusiems dalino partinius bilietus. Šie darė padėkos vilkelius, strykčiojo ant paraudusio nuo lavos ledo – nė vienas nepargriuvo.

– Ekspresijos! Daugiau ekspresijos! – šūkčiojo čiuožėjams kunigaikštis Oginskis. Jis kaip visada buvo labai reiklus.

Užkrėsto kraujo vyskupas Tyzenhauzas, užėmęs teisėjams skirtą vietą, gudriai šypsojosi.

Pusmėnulio Pranašas Pifas (II) D.O.G. stovėjo užburtas reginio, jausmingai kilnojosi jo krūtinė. Dar niekada kentaurui nebuvo tekę matyti tokio sukrečiančio, gilaus, estetiško vaidinimo – Šventųjų Mišių ant ledo. Pranašui patiko viskas:

idėja, dramaturgija, ledo artistų čiuožimo technika, charakteriai, apšvietimas, muzika, kostiumai. Jis buvo pakerėtas kunigaikščio Oginskio talento, jautė nuoskaudą, kad šis ledo genijus pasirinko atsiskyrėlio gyvenimą kirvarpų suvarpytoje koplytėlėje.

Paveiktas vaidinimo didaktikos, Pusmėnulio Pranašas Pifas (II) D.O.G. prisiekė sau: „Aš priversiu gyvenimą riedėti toliau, jis pagyvės, būtinai skries raketa, apgaubdamas vilties dūmais džiugių Gomoros dienų laukus".

...Fanfaros. Arenoje šventė Velykas. Per kiaurą Prisikėlimo epizodo naktį stumdėsi tarp kiaušinių po kiemą, zyliojo su savo ryšuliais, su žvakėmis, šviestuvais, fakelais. Vis gaudė varpas. Į parytį, kai visi ėmė skirstytis, girčiausi paeiliui vis lipo į varpinę, skambino visais varpais...

Tyzenhauzas norėjo užsikimšti ausis, raukėsi, vis žvilgčiojo į laikrodį.

Etmonas Virgilijus Pacas, prisiekęs kino mėgėjas, taip pat negalėjo likti abejingas kuzeno pastatymui – viską filmavo skaitmenine kamera. Nors pro ekraną matė kai kurias spragas, nenušlifuotas mizanscenas, nereikšmingus techninius nesklandumus, tačiau nuoširdžiai džiaugėsi, kad neapsiriko, užsakęs sukurti kunigaikščiui šį reginį, didžiavosi savo talentinga gimine.

Kažkas iš žiūrovų metė padėkos leliją. Nukrito dar kelios kalijų puokštės. Pakalnutės. Gvazdikų, čemeryčių lietus.

...Ant ledo pedikų Sodoma buvo visiškai sutriuškinta, bet karas dar tebesiautėjo Ramiojo vandenyno baseine. Gomoros kalifato pranašystė negalėjo abejingai žiūrėti, kaip kankinasi Azijos tautos, kurios patyrė Saulės šalies agresiją. Gomoriečių valstybė buvo susirūpinusi savo saugumu Tolimuosiuose Rytuose. Saulės šalies imperialistai šiurkščiai laužė su Gomora pasirašytą neutralumo paktą ir teikė visapusę

pagalbą Sodomai, kariaujančiai prieš gomoriečių šalį, laikė prie Gomoros sienų didelę armiją, trukdė prekiauti jos laivynui. Todėl Pusmėnulio Pranašo vadovaujama vyriausybė...

– Artistiškiau! Žaismės! Žaismės! – ragino savo vaikus kunigaikštis.

Detektyvas Svajūnas Kudrešovas buvo it nesavas, vis uostinėjo – tikras pėdsekys.

– Kvapas, ar tau nepažįstamas kvapas, – it skilęs pusiau schizofrenikas su savimi kalbėjosi detektyvas.

...Partiniai Pranašystės organai ėmėsi vadovauti ekonominei pramonės reformai. Nepakeisdami valstybinių ir ūkinių organų, jie dirbo organizuojamąjį ir auklėjamąjį darbą: padėjo įmonėms pasirengti priimti naująją planavimo ir ekonominio skatinimo sistemą, o pradėjusioms dirbti pagal šią sistemą – naujai organizuoti gamybą; siekė išaiškinti įmonių vadovams naujuosius ūkininkavimo principus ir padidinti jų atsakomybę už gamybinės darbo kolektyvų veiklos rezultatus. Daugiausia dabar buvo dirbama įmonėse. Vietiniai partiniai organai – emyratų, miestų, kalifatų komitetai – padėjo pirminėms partinėms organizacijoms greičiau apsiprasti su naujomis reformos aplinkybėmis, parengti kolektyvus priimti naują ūkininkavimo sistemą ir užtikrinti jų efektyvumą naujomis sąlygomis...

Pusmėnulio Pranašas Pifas (II) D.O.G. pareikalavo farašo gazuoto vandens iš sifono – nepakenčiamai troškino. Kai atsigėrė, pakramsnojo atsineštą į inauguraciją kombinuotą pašarą – mylimiausią vaikystės patiekalą, visada jam jautė nostalgiją. Netrukus visai užsimiršo, atsilošęs ėmė pūsti seilių burbulus.

Vaidinimas tęsėsi.

Ledo vėsa visus maloniai tonizavo.

Publika pralinksmėjo.

Patvirtintas gėlėmis geranoriškas žiūrovų požiūris į šv. Mišias paveikė ir artistus, slydimas tapo idealus. Dar niekad

nebuvo taip lengva ir paprasta čiuožti – visi skriejo it sparnais: jokio pasipriešinimo, trinties.

...Partija padidino dėmesį ideologiniam darbui, gomorietiškam darbo žmonių auklėjimui. Buvo nurodyta, kad reikia ryžtingai pašalinti iš partinės propagandos dogmatizmą ir prisitaikėliškumą, priartinti ją prie gyvenimo. Skelbdama glaudų propagandos ir agitacijos ryšį su gyvenimu, teorijos su praktika, partija atmetė vulgarizatoriškas pažiūras šiuo klausimu, mėginimus sutapatinti gomo teoriją ir praktiką, keliančius pavojų sumenkinti visuomenės mokslus. Partija, griežtai kovodama su nerūpestingumo reiškiniais teorijoje, suaktyvino...

– Keturgubą! Keturgubą! – reikalavo sudėtingo sukinio kunigaikštis Oginskis. – Ir lakštutė, – džiaugėsi sėkmingai atliktu šuoliu.

...Vykdydama Pranašo nurodymus, partija labai rūpinosi plėtoti mokslą ir techniką, įdiegti jų laimėjimus ūkyje. Dabar ant ledo buvo 3200 mokslo įstaigų, per 650 tūkstančių mokslo darbuotojų, iš jų – 100 tūkstančių mokslo daktarų ir kandidatų. Partija rūpinosi, kad Gomoros mokslininkai spręstų pačias svarbiausias mokslo ir technikos problemas, kad būtų stiprinami mokslo ir gamybos ryšiai, ji didelę reikšmę teikė mokslui...

Kunigaikštis buvo patenkintas, negalvodamas skiltuvo žiežirba prisidegė papiroso nuorūką. Godžiai įtraukė.

Išpūtė žiedą.

Kitą.

– Susikaupiam! Susikaupiam! – paragino Oginskis. – Sinchronas! Nematau sinchrono! – elegantiškai nuspriegė degančią nuorūką ant ledo.

Pusmėnulio Pranašas Pifas (II) D.O.G. vis kramtė kombinuotą pašarą, matė, kaip netoli borto plykstelėjo melsva liepsnelė – vos rusenantis ramybės žiburėlis.

Neužgeso.

Spurdėjo.

Pranašas apsidžiaugė, kad dar laukia fejerverkai, šaltosios ugnys.

Pamažu. Iškilmingai lėtai, tačiau netrukus patetiškai greitai ir dar greičiau augo, plėtėsi žiburys, virsdamas viską naikinančia ugnies banga.

– Gražu, – tarė pats sau kentauras, kai ugnies kamuolys peršoko per bortą ir jau kėsinosi pasiglemžti apatines Ledo rūmų tribūnas.

– Žiūrėkit, ledas dega! – sušuko iš rytų tribūnos.

– Liū-liū... – grigališkuoju choralu kažkieno balsas palinkėjo labos nakties.

Įsisiautėjanti stichija ketino ryti viską, kas tik jai pasitaikys, neatsižvelgdama į diplomatinį rangą, varžą ar medžiagos tankį.

– Achmedai! – suriko supratęs įvyksiančios apokalipsės priežastis detektyvas Kudrešovas. – Achmedai, čia ne ledas!

– Kas? – nieko nebesuprato Oginskis, kvailai žiūrėjo į savo vaikus, arenoje virstančius gyvaisiais fakelais.

– Sausas spiritas! – tiksliai spėjo nustatyti medžiagą Svajūnas prieš sudegdamas.

– Spiritas... Spiritus... Spiritus sanctus... – nesąmoningai ištiktas šoko kartojo liepsnojantis Achmedas. – Sausas – aqua vitae... – klausiamai pažvelgė ten, kur iki šiol sėdėjo vyskupas Tyzenhauzas.

Keista, tačiau vyriausiojo teisėjo vieta buvo tuščia.

XXX skyrius

Į šiaurės vakarus nuo Mekos, vos keturios valandos skrydžio iš Jeruzalės, tarp Romos ir Maskvos, dviejų išdžiūvusių upių santakoje stūkso niūrus pilkapis. Karavanai pro jį nepraeina, piligrimai šalinasi, paukščiai netupia, pasiklydęs keliautojas, horizonte išvydęs baugią didybę, suka kuo toliau. Čia kadaise buvo miestas-valstybė, staiga atsiradusi, taip pat staiga žlugusi.

Istorikai teigia, archeologiniai radiniai patvirtina, kad Gomora sudegė greičiau nei per tris minutes. Galinga ugnis dėl taip ir nenustatytos priežasties įsiplieskė Ledo rūmuose – pagrindiniame gomoriečių prekybos-pramogų centre, virtusiame čia buvusiems tikru krematoriumu – brolišku kapu krosnyje. Iš čia liepsna persimetė per dechlizą į machzeną. Gaisras, niekam nepalikdamas vilties išsigelbėti, atrodo, plėtėsi šviesos greičiu. Netrukus jau degė Arkikatedra Bazilika, centrinis fondukas, kurhauzas, chamamų kompleksas, medresių pastatai. Ugnis, peršokusi akmenimis grįstą meidaną, priartėjo prie zaujos. Iš šventyklos ir minaretų po sekundės teliko vien pelenai.

Mokslininkai, kasinėję paslaptingą pilkapį, iškėlė hipotezę, kad gomoriečiai susidegino savo noru. Tą liudijo ir kai kurie istoriniai šaltiniai dantiraščiuose bei diskeliuose, minintys tariamą atgailą už broliams padarytą skriaudą, ir kaltę, kurią galima buvo išpirkti tik mirtimi. Tikėtina, kad gomoriečiai buvo ne tik liguistai religingi, bet mėgo ir kariauti. Šį faktą patvirtina pilkapyje rasti keli laiviniai kirviai, ieties antgalis, skydo nuolauža.

Kasinėjant buvo aptikta per stebuklą išlikusi neaiškios paskirties molinė skrynelė. Ant jos dangčio įspaustas dantytas pusmėnulis, primenantis skiauterę. Dėl šios skiauterės

istoriografijoje atsirado Broilerių kultūros terminas. Jis yra gan platus, todėl žymi ne tik šio pilkapio civilizaciją. Analogiški kulto pastatai, kai kurie buities reikmenys, kniedės, papuošalai, aptikti kituose žemynuose, rodo, kad Broilerių kultūra tuo metu buvo gan paplitusi, nors ir ne tokia turtinga kaip Gomoroje.

Archeologams atidarius skrynelę, joje nieko materialaus nerasta. Tačiau po dienos pastebėta, kad pilkapyje toliau kasinėjant mokslininkai ir kiti ekspedicijos dalyviai ėmė keistai elgtis. Iš pradžių vienu metu liovėsi tirti paminklą, stovėjo, jausmingai žiūrėjo vienas į kitą, net neketino vakare eiti miegoti. Antrą parą pakito jų balso tembras, intymiose vietose atsirado neįtintys paraudimai, išsiplėtė vyzdžiai ir venos, patino sėdmenys. Tada mokslininkams kilo nenumaldomas noras glaustytis vienas prie kito, patikti, trintis, kalbėti komplimentus, flirtuoti su savo lyties atstovu. Apsilankę psichologai, psichiatrai ir psichoterapeutai negalėjo nustatyti tokių permainų priežasties; ekspedicija virto tikru gyvačių kamuoliu – pasileidėlių sekta.

Mokslinė ekspedicija iš pilkapio buvo atšaukta, jos dalyviai izoliuoti vienas nuo kito, stebimi specialistų.

Į Gomoros pilkapį netrukus atvyko mikrobiologai, bakteriologai, parazitologai, epidemiologai ir patologas – visi su skafandrais. Šie ėmė Gomoros žemės, pelenų, dulkių pavyzdžius, tyrė juos lauko laboratorijose. Netrukus buvo aptikti dar nežinomi mikroorganizmai – atsparios aukštai temperatūrai bakterijos, kurių židinys buvęs molinėje dėželėje su dantyto pusmėnulio reljefu. Nustatyta, kad bakterijos – užkrečiamos, pavojingos ne tik asmenybės intelektui, bet ir nesąmoningoms gyvybės rūšims. Pabandyta ištirti jų veikimo mechanizmą. Išaiškėjo, kad šios bakterijos ne tik skleidžia kenksmingą lauką, bet ir išskiria melsvus toksinus, šie žaloja

audinius ir platina infekciją, keičiančią žmogaus ar roplių savimonę ir griaunančią jų tradicines vertybes, įpročius.

Tai buvo sensacija.

Tačiau šį mokslininkų atradimą teko laikyti griežtoje paslaptyje, bijota negrįžtamų anomalių permainų, kurias galėjo žmonijai ir pasauliui sukelti pasklidusios bakterijos. Nuslūgus pirmajai panikos bangai, Gomoros pilkapis ir apylinkės buvo paskelbtos sanitarine zona. Ją, apjuosus spygliuota tvora ir paleidus elektros srovę, ištisą parą saugojo kariuomenė bei SNO taikdariai – mėlynieji šalmai.

Skubiai lokalizavus židinį, nutarta pavojingą dėželę su bakterijomis nuleisti į čia pat iškastą šachtą, o patį pilkapį nedelsiant palaidoti gelžbetoniame sarkofage – žinoma, drauge su dirbusiais.

Atlikta per rekordiškai trumpą laiką.

Nusiraminta.

Pamiršta.

Ištrinta.

Taip atsirado niūrus statinys – iškalbus paminklas kadaise čia klestėjusiai Broilerių kultūrai, – svetimai, nutolusiai, neretai – kontraversiškai, kurios, deja, nebus lemta iki galo pažinti.

Epilogas

Siautė debesys, grėsė užgriūti horizontą. Bangos kilo. Lūžo. Šnarėdamos plakė ant smėlio putas. Vėliau kartu su jūros ošimu tylutėliai suskambo muzika ir bangų mėlynėje ėmė pamažu ryškėti šviesus jaunuolio veidas.

Linksmas vaikinas iškilo – be glaudžių, auksiniais plaukais, baltas it pienas. Meiliai audroje visiems krante šypsojosi, nelyg senas pažįstamas. Rankose jis laikė udą, panašų į liutnią, su tamsiais ir šviesiais dryžiais lyg arbūzas, o ilgas ir riestas grifas gulėjo jam ant peties nelyg turkiškas kardas. Jaunuolis dainavo, o toji daina vyrų pliažo mauduolius kiek nustebino. Neramu pasidarė: ji buvo jiems labai pažįstama ir kartu į nieką nepanaši – keista tokia.

Klausėsi vyrai.

Užsimerkė, glostomi žodžių šilko, melodijos aksomo.

Ir tada, šiaip taip sugavę ritmą, staiga ją atpažino, ėmė pritariamai niūniuoti, ir štai vis giliau ir giliau jau brido į neramią jūrą, kur juos kvietė pasilikti užburiantis vaikino balsas: ba huda hu daba, ba huda bu...

Šis – jau šeštasis! – Herkaus Kunčiaus r
tarsi gerai suplaktas stiprus kokteilis: seksualini
cijų įvairovė ir laikų bei kultūrų maišatis; drąsiai, kartais
net sarkastiškai traktuojama dabartis, o šalia – istorinės
asmenybės (Oginskis, Tyzenhauzas, Pacas), nutremtos į
mūsų dienų sąmonės purvą; geliantis būties paradoksas
ir kasdienos banalybė; desperatiškos prasmės paieškos,
kai viskas absurdiška...

Paviršinė romano tema – skaudūs iškreiptos sek-
sualinės orientacijos žmonių likimai, karas prieš Sodo-
mos homoseksualus (ir, žinoma, Viešpaties karsto atko-
vojimas iš sodomitų), o gelmėje – dvilypė, tad ir tragiška
žmogaus prigimtis, sunkiai suvokiami mūsų pačių sąmo-
nės ir instinktų „žaidimai".

Į šio romano tekstą galima žvelgti kaip į nevaldo-
mą vaizduotės orgiją, kaip į kultūros prasmių ir tradici-
nių (tarkime, tautinių) vertybių žlugimą, o galiausiai kaip
į patrauklią detektyvinę istoriją. Šiuo atžvilgiu – mąstymo
paradoksas ir vaizduotės galia – Herkus Kunčius tęsia
Sauliaus Tomo Kondroto ar Ričardo Gavelio literatūrinį
proveržį.

ISBN 9986-745-83-7